

ZONE PURTĂTOARE DE DEZVOLTARE

DEFINIREA ZONELOR URBANE PURTĂTOARE DE DEZVOLTARE ÎN
TERITORIU CA FACTOR DE ANTICIPARE ȘI STIMULARE A
RIDICĂRII CALITĂȚII VIEȚII URBANE PRIN
RESTRUCTURAREA ECONOMICĂ SECTORIALĂ

coordonator prof.dr.arh. Doina Cristea

Editura Universitară „Ion Mincu”,
București 2022

Volum publicat în cadrul proiectului:

„Dezvoltarea capacității instituționale a UAUIM pentru cercetare în arhitectură și urbanism prin crearea unei culturi a diseminării rezultatelor”,

Acronim CULTADISER

Proiect finanțat prin Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Superior - FDI 2022 / Domeniul Strategic de Finanțare D6 – „Dezvoltarea capacității instituționale pentru cercetare în universități”

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Zone purtătoare de dezvoltare : definirea zonelor urbane

purtătoare de dezvoltare în teritoriu ca factor de anticipare

și stimulare a ridicării calității vieții urbane prin restructurarea

economică sectorială / coord.: prof. dr. arh. Doina Cristea. -

București : Editura Universitară "Ion Mincu", 2022

ISBN 978-606-638-278-6

I. Cristea, Doina (coord.)

71

Lucrarea de față reprezintă strict punctul de vedere al autorilor. Responsabilitatea lucrării le revine în întregime autorilor, atât în ceea ce privește conținutul, cât și forma.

Toate drepturile rezervate. Nici o parte din această publicație nu poate fi reprodusă, stocată sau transmisă prin orice mijloace de natură electronică, mecanice, de copiere, înregistrare sau alte forme fără permisiunea scrisă a autorilor și a editurii.

© 2022, Editura Universitară „Ion Mincu”, Str. Academiei, 18-20, sector 1, București, cod 010014, tel. 40.21.30.77.193

Doina Cristea Coordonator

Această carte s-a elaborat pe baza studiului realizat în cadrul subprogramului Amenajarea Teritoriului și Transporturi (AMTRANS) din Planul Național pentru Cercetare-Dezvoltare și Inovare al Ministerului Educației și Cercetării: **DEFINIREA ZONELOR URBANE PURTĂTOARE DE DEZVOLTARE ÎN TERITORIUL CA FACTOR DE ANTICIPARE ȘI STIMULARE A RIDICĂRII CALITĂȚII VIEȚII URBANE PRIN RESTRUCTURAREA ECONOMICĂ SECTORIALĂ**

Conducător de proiect: **Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”, București**
 Colectiv de elaborare prof. dr. arh. Doina Cristea - Director de proiect, lect. arh. Arpad Zach - Coordonator general, conf. dr. arh. Mariana Eftenie - Coordonator temă, conf. dr. arh. Constantin Enache - Coordonator temă, conf. dr. arh. Florin Machedon - Coordonator temă, asistent arh. Monica Rădulescu, asistent arh. Mihaela Popa, asistent arh. Angelica Stan, asistent arh. Florentina Iugan, preparator arh. Florentin Gudilă, ing. Angelo Morassi,

Parteneri: **Institutul Național de Cercetare și Dezvoltare „Urbanproiect”, București**
 Colectiv de elaborare arh. Dorottya Pantea - Coordonator temă arh. Constantin Chifelea, arh. Aurelia Catană, arh. Ligia Ciocirlă, arh. Mihaela Tomescu, ing. Cristian Steriade, **Institutul de Geografie al Academiei Române, București**: Colectiv de elaborare, geograf dr. Claudia Rodica Popescu - Coordonator temă, geograf Florentina-Alina Borcoș, geograf Irena Roznoviețchi, geograf Paula Amalia Virdol, **Urban Design, București**: arh. Cristian Bălan - Coordonator temă
 Autoritate contractantă: **Societate pentru Cercetare, Proiectare și Producție de Echipamente și Instalații de Automatizare**, Director Program AMTRANS: ing. Alexandru Botu, Subprogramul AMTRANS - Amenajarea Teritoriului și Urbanism, Comisia de analiză și avizare AMTRANS, Președinte: ing. Angelo Cavache, Coordonator subprogram: ing. Angela Voicilă.

Cuvânt înainte

Se vorbește, în ultimul timp, în mediul profesoral despre ZPD – zona purtătoare de dezvoltare – și se constată că, în chiar acest mediu profesional, sunt puțini care știu ce înseamnă acest concept și cum se operează cu el; este un concept care, s-a manifestat, în esența sa cu mult timp înainte, sub diferite demersuri (are o istorie!) dar care astăzi impune o interpretare nouă mai complexă, determinată de eșecul final al zonelor industriale, de relația necesară dintre activitatea economică de producție, comerț și cercetare precum și de noile cerințe în ansamblul vieții urbane. Ori, tocmai acest fapt nu este înțeles corect: pentru mulți ZPD înseamnă o zonă industrială, fiind doar o denumire nouă pentru ceva cunoscut; aceasta în timp ce o lege recentă se referă la „parcuri industriale” însemnând de fapt ceea ce practica europeană impune prin parcul de activități ca ipostază a ZPD în planificarea și dezvoltarea durabilă a teritoriului.

De la lansarea ideii de „producție a spațiului” (Henri Lefebvre) care a revoluționat urbanistica anilor 60, s-a trecut, în ultimul timp la ideea de „creație a spațiului” implicată în principiul dezvoltării spațiale durabile care susține o dezvoltare echilibrată în teritoriu dar nu uniformă, omogenă în dependențe și diversă în independențe: aceasta înseamnă o nouă abordare calitativă și cantitativă a zonificării, rețelelor și nodurilor în teritoriu, ca mijloace de planificare modernă. Din ignoranță, profesioniști și politicieni neagă nevoia planificării, în principiu; există însă, clar, o nevoie de planificare într-o nouă mentalitate, aceea a dezvoltării spațiale durabile printr-un parteneriat diversificat în interes public și privat. În acest sens ZPD este un instrument necesar, deschis, prin diversitatea ipostazelor sale, celor mai diferite situații locale precum și unor diferite sensuri de evoluție în timp; prin caracteristicile sale definite strategic și operațional, ZPD este totodată, mijlocul de asigurare a relației global - local în dezvoltarea urbană și teritorială.

Pentru mine motivația lucrării este evidentă, ea găsindu-și astfel, o aplicație la nivelul abordărilor internaționale de ultimă oră și o interpretare teoretică și operativ metodologică care reprezintă experiență și descoperire în domeniul planificării urbane. În domeniul urbanismului și amenajării teritoriului, lucrările de specialitate apar foarte rar; suntem în fața unei asemenea apariții, care dincolo de această calitate de eveniment o întrunește și pe aceea a valorii unui conținut informativ și formativ profesional, deschis tuturor specialiștilor din domeniul planificării urbane și teritoriale, tuturor celor care reprezintă interesul public în activitatea locală, politicienilor de toate felurile.

Sper ca lucrarea să aducă astfel, o altă înțelegere, mai profitabilă pentru comunitate, mai normală, în abordarea problemelor de planificare urbană și teritorială, astfel încât „dezvoltarea spațială durabilă” să devină reală.

Prof. dr. arh. Alexandru M. SANDU,
profesor al Facultății de Urbanism
la Universitatea de Arhitectură și Urbanism “Ion Mincu”,
președinte al Asociației Profesionale a Urbaniștilor din România.

INTRODUCERE

Pe plan internațional, timp de peste trei decenii, între anii 1960 - 1990, procesul de transformare a profilului socio-economic al orașelor, prin creșterea accentuată a ponderii sectorului serviciilor, s-a reflectat atât în schimbări semnificative în alcătuirea și extensiunea, conversia sau restrângerea zonelor funcționale urbane clasice” din perioada de vârf a industrializării, cât și prin apariția unor noi formule de zone funcționale în orașe și în teritoriu denumite generic în acest studiu “Zone Purtătoare de Dezvoltare” (ZPD).

Termenul de “Zone Purtătoare de Dezvoltare” (ZPD) definește, în sensul cel mai general și mai cuprinzător, acele noi categorii de grupări de activități de „vârf”, tractante pentru dezvoltare, localizate pe un anumit teritoriu definit (interior, tangent sau exterior unei localități) ori sunt entități dispersate în mai multe localități dintr-un anumit teritoriu și care constituie atât o modalitate de adaptare la transformările socio-economice din perioada post-industrială, a informatizării și globalizării, cât și una dintre cele mai importante componente ale strategiilor de dezvoltare urbană și teritorială prin care este provocată sau stimulată această dezvoltare. În această categorie au fost incluse următoarele zone:

A. PLATFORME LOGISTICE - Grupări funcționale de importanță regională/internațională, cuprinzând servicii (distribuție) și producție, situate în exteriorul localităților în punctele de conexiune a mai multor tipuri de transporturi internaționale - rutiere, feroviare, aeriene și navale. Pot avea ca arie de influență o regiune continentală, una sau mai multe regiuni ale aceleiași țări și pot constitui “pasarele intercontinentale”. Sunt destinate în special activităților de gestionare a mărfurilor, a transporturilor și a comerțului la care se pot adăuga activități de montaj-producție și alte activități similare unor zone libere

B. POLI DE TRANSFER - Concentrări de activități legate de articularea dintre marile fluxuri de mărfuri de pe rute internaționale cu cele locale, destinate transferului mărfurilor de pe mijloacele grele de transport pe cele admise pe străzile localității sau cu capacități mai mici conform propriilor necesități ale societăților comerciale; astfel de activități includ: depozitare în spații acoperite și descoperite pentru distribuție en-gros (cu vânzare cu amănuntul numai pentru mărfuri aflate în campanii promoționale și mărfuri care nu pot fi transportate la domiciliu cu autoturismul personal), producție, montaj, birouri ale companiilor, facilități pentru transportatori, vamă, telecomunicații, spații pentru târguri și expoziții, alte servicii pentru transportatori etc.

C. POLI URBANI PRINCIPALI - Grupări complexe de activități predominant din sectorul terțiar care au rol strategic în dezvoltarea localității, care se situează în locuri privilegiate ca sit și accesibilitate, atât în exteriorul localității (centru de conferințe și expoziții internaționale) cât și în zona centrală (nucleul de afaceri) sau în localizări care compensează lipsa spațiilor din centrul de afaceri (polii de afaceri și comerciali care au apărut în proximitatea gărilor etc.).

D. PARCURI DE ACTIVITĂȚI – Grupări de activități relaționate din domenii de vârf (cercetare + dezvoltare, producție concretă și abstractă de înaltă tehnologie) care se potențează reciproc, constituind:

- un produs exemplar și modern al dezvoltării regionale și locale,
- un loc de elaborare și punere în operă a conceptelor transversale de cooperare și a parteneriatelor inovatoare
- o miză de putere și de înfruntare între diferite logici, chiar contradictorii
- o sursă considerabilă pentru bugetele locale
- o importantă cale de ridicare a calității vieții locuitorilor.

Parcurile de activități pot fi de mai multe tipuri (parcuri „tematice”):

- **Parc științific / tehnologic / de cercetare** – Funcțiuni: învățământ superior + cercetare + dezvoltare – ca spațiu fizic sau virtual (cibernetice) gestionat de către specialiști al cărui scop principal constă în creșterea competitivității comunității căreia îi aparține (teritoriu sau zonă de influență) prin promovarea culturii calității

și inovației în cadrul întreprinderilor sale și în cadrul instituțiilor bazate pe cunoaștere care îi sunt asociate. Pentru aceasta, un parc științific trebuie să stimuleze și să gestioneze transferul cunoștințelor și tehnologiilor: între universități, instituțiile de cercetare și dezvoltare, întreprinderi și piață; să faciliteze crearea și creșterea noilor companii axate pe inovație prin intermediul incubatoarelor sau pepinierelor de întreprinderi și să ofere alte servicii cu valoare adăugată ridicată; totul, într-un cadru construit și amenajat de o înaltă calitate. *(Definiție oficială a IASP - Asociația Internațională a Parcurilor Științifice; în această definiție, termenul de „parc științific” poate fi înlocuită cu termenii „parc tehnologic” sau “parc de cercetare”. Definiția încearcă să găsească numitorul comun al foarte diferitelor modele din întreaga lume, pentru a fixa condițiile și exigențele minimale pentru ca un proiect să se înscrie în categoria “parc științific” / „parc tehnologic”)*

- **Parc de servicii / afaceri** - funcțiuni: sedii sociale ale întreprinderilor, activități financiar-bancare, centru de conferințe și servicii complementare
- **Parc de cultură / recreare** - funcțiuni: multimedia, artă, cultură, informatică pentru marele public, expunere, efecte speciale – cinema, anima – și servicii complementare (birouri, agenții de turism, hoteluri, restaurante etc.)
- **Parc industrial** - funcțiuni: producție bazată pe tehnologii avansate, cercetare și servicii complementare
- **Parc artizanal / manufacturier** - funcțiuni: mică producție cu tehnologii avansate și servicii complementare
- **Parc de distribuție, comerț, servicii** - funcțiuni: comerț en-gros și en-detail și servicii complementare.

E. ALTE TIPURI DE ZONE PURTĂTOARE DE DEZVOLTARE - mari dispersii teritoriale ale unor parcuri de activități cu profil dominant tehnologic, cultural sau ecoparcuri.

MT. MACROSTRUCTURI TERITORIALE – (1) rețele de tehnopoli și (2) concentrări regionale de profile interconectate de tip “cluster” – categorie care depășește nivelul zonelor urbane și a fost menționată numai tangențial.. Există o triplă accepțiune a termenului de tehnopol: T1 – localitate/aglomerație existentă de mari dimensiuni constituind suport prin servicii metropolitane și învățământ superior pentru mai multe ZPD – platformă logistică, diferite tipuri de parcuri de activități între care cele științifice și tehnologice, poli urbani principali de afaceri – conectate în rețele internaționale; T2 – orașe noi de dimensiuni mici realizate aproape exclusiv pentru angajații unor parcuri tehnologice/științifice și ai serviciilor urbane aferente; T3 – tehnopoli din perioada incipientă, echivalați astăzi cu parcurile științifice și tehnologice și în care funcția de dezvoltare este în creștere, însoțind cercetarea și producția bazată pe tehnologii de vârf.

Este de reamintit faptul că, în perioada dintre anii 1960 – 1990, au existat cel puțin două sau trei reactualizări ale planurilor directe urbane și teritoriale care au introdus corecțiile și reconsiderările impuse de procesele de dezvoltare și au stabilit orizontul de prognoză la 20 – 25 ani (chiar la circa 50 ani pentru prognoza demografică în Elveția, Franța și Marea Britanie).

În planurile urbanistice și teritoriale recente din țările europene, realizate în deceniul 1990 – 2000 pentru perspectiva anilor 2015 – 2025, diferitele tipuri de noi zone de activități, provocate de stadiile anterioare ale terțiarizării și anume, cele care asigurau din punct de vedere strategic o atractivitate ridicată pentru investiții și o durabilitate a dezvoltării, se regăsesc precizate conceptual și spațial și, mai mult, sunt luate în considerare ca parte a unor structuri de asociere și cooperare la nivel supranațional, național și regional.

În plus, la scara Europei, existența și efectele socio-economice și spațiale ale ZPD sunt parametri implicați pentru perspectivele extinderii Uniunii Europene așa cum au fost formulate în documentul „*Spre o dezvoltare spațială echilibrată și durabilă a teritoriului Uniunii Europene*”, aprobat de Consiliul Informal al Miniștrilor responsabili cu amenajarea teritoriului la Postdam - în mai 1999. Același document subliniază rolul politicilor și strategiilor de dezvoltare spațială în impulsionearea și armonizarea dezvoltării economice și sociale.

Dacă, începând cu anul 1996 introducerea unor noi tipuri de zone, similare cu ZPD, în Planurile Urbanistice Generale din țara noastră a fost o noutate primită cu rezervă (Regulamentul General de Urbanism - HG 525/1996, neconținând nici o referire la această categorie de zone funcționale), după anul 2000, mai întâi parcurile industriale și apoi parcurile științifice și tehnologice au făcut obiectul unor acte cu valoare legislativă (în primul caz, unele ezitări au determinat modificarea aproape imediată a Legii nr. 134 / 21 iulie 2000 privind regimul parcurilor industriale dar care nu diferențiază de fapt parcurile industriale de fostele platforme industriale intrate în conversie, în cel de al doilea caz, Ordonanța de Guvern nr. 14/2002 privind constituirea și funcționarea parcurilor științifice și tehnologice fiind în conformitate cu accepțiunea europeană actuală). Această situație justifică necesitatea de a se aborda teoretic și metodologic, din perspectiva urbanismului și amenajării teritoriului, dar într-o viziune integrând dezvoltarea economică, socială și spațială, categoria cea mai evoluată și mai dinamică de zone funcționale din perioada informatizării.

Cercetarea interdisciplinară efectuată între 2001-2003 în cadrul subprogramului Amenajarea Teritoriului și Transporturi (AMTRANS) din Planul Național pentru Cercetare-Dezvoltare și Inovare al Ministerului Educației și Cercetării care a stat la baza acestei lucrări a încercat să răspundă la următoarele întrebări:

- ce sunt aceste „Zone Purtătoare de Dezvoltare”, de ce și cum au apărut, care sunt descriptorii și indicii care le caracterizează, cum au evoluat în deceniile 1960 – 1990 și care este traiectoria lor după 1990 (Capitolul 1).
- care sunt trăsăturile luate în considerare în prezent ca viabile pentru dezvoltarea economică, socială și spațială din viitoarele decenii (Capitolul 2).
- care este situația anticipării realizării acestor forme tractante ale dezvoltării în cazul unor orașe - pilot din țara noastră (Capitolul 3).
- în ce măsură pot fi schițate unele modele și soluții pentru aplicarea conceptului de „Zone Purtătoare de Dezvoltare” în planurile urbanistice și de amenajare a teritoriului din țara noastră, ca premisă de reducere mai rapidă a decalajelor existente față de țările Uniunii Europene (Capitolul 4).

Informațiile cu caracter teoretic și metodologic din acest volum au fost selectate în intenția de a fi utile tuturor celor care sunt implicați în urbanism și amenajarea teritoriului sau au tangență cu problematica dezvoltării economice, sociale și spațiale a țării noastre în perspectiva integrării în Uniunea Europeană.

Reducerea discrepanțelor față de țările dezvoltate constituie pentru țara noastră o prioritate, dar prezintă, totodată, riscul unor confuzii sau al preluării unor formule care s-au dovedit insuficient de viabile, deși într-o primă fază au întemeiat planuri de urbanism și de amenajare teritorială. Totodată, este de remarcat faptul că, aceste planuri ca și studiile comparative și de sinteză pentru orașele Uniunii Europene, reflectă un stadiu de dezvoltare față de care orașele din România se află într-un important decalaj iar detaliile despre stadiile incipiente sunt foarte sumare. Din acest motiv, primul capitol prezintă distinct evoluția „Zonelor Purtătoare de Dezvoltare” (ZPD) din perioada anterioară anului 1990, de cea din perioada ulterioară, în care o serie de țări, regiuni și orașe și-au reactualizat planurile de dezvoltare teritorială și urbană, cristalizând anumite experiențe atât din punct de vedere conceptual cât și metodologic.

CAPITOLUL I. REFLECTAREA EVOLUȚIEI PROCESELOR DE RESTRUCTURARE SECTORIALĂ DIN DIFERITE ȚĂRI ÎN ZONIFICAREA LOCALITĂȚILOR PRIN CONSTITUIREA ZONELOR URBANE PURTĂTOARE DE DEZVOLTARE

1. Aspecte generale pe plan internațional privind problematica zonificării urbane dinamice în prima perioadă post-industrială 1960 - 1990

- A. Condiționări socio-economice ale evoluției și diversificării zonelor funcționale dinamice.
- ☐ Condiționări exterioare localităților
 - ☐ Condiționări socio-economice ale evoluției și diversificării zonelor funcționale la nivelul de ansamblu al localităților
 - ☐ Condiționări inter- și intrazonale

2. Argumentări și anticipări pe plan internațional ale dezvoltării socio-economice și urbanistice în orizontul temporal al planurilor de urbanism din perioada 1990 – 2000

- A. Schimbări privind rolul ZPD în diferite tipuri de planuri.
- B. Modalități de evaluare a gradului de realizare și a efectelor planurilor anterioare pentru zonele purtătoare de dezvoltare
- C. Valabilitatea premiselor socio-economice luate anterior în considerare
- ☐ Noi aspecte privind dependența de considerente non-urbanistice

1. ASPECTE GENERALE PE PLAN INTERNAȚIONAL PRIVIND PROBLEMATICA ZONIFICĂRII URBANE DINAMICE ÎN PRIMA PERIOADĂ POST-INDUSTRIALĂ 1960 - 1990

Se consideră că „zonele purtătoare de dezvoltare”, numite generic de unii autori „tehnopoli”, constituie un instrument de adaptare la transformările socio-economice din perioada post-industrială și de dezvoltare a unei noi economii (M. Cartier, 1998). Dintre cei circa 80 de tehnopoli existenți până în 1995, primele două generații aparțin de fapt categoriilor de: parcuri tehnologice și parcuri tematice (industriale, științifice, etc.) iar a treia generație din ultimii 4 - 5 ani constă în tehnopoli virtuali (rețea teritorială, interconectați pe plan mondial).

A. CONDIȚIONĂRI SOCIO-ECONOMICE ALE EVOLUȚIEI ȘI DIVERSIFICĂRII ZONELOR FUNCȚIONALE DINAMICE.

Caracteristici generale comune ale modelelor de localizare spațială a activităților economice dinamice, fie industriale caracteristice perioadei fordiste, fie terțiare particulare perioadei neo- sau post-fordiste:

- localizarea în orașe prin conturarea zonelor funcțional-urbane și generarea mecanismelor de funcționare și dezvoltare a orașelor;
- conturarea în interiorul spațiului urban – în funcție de caracteristicile activităților economice dinamice și de exigențele acestora de localizare care au variat în timp – a unor anumite modele de localizare spațială, dominate de principiul polarizării spațiale, responsabil pentru concentrarea activităților economice în anumite localizări considerate la un moment dat ca fiind optime;
- natura activităților dinamice s-a reflectat în localizarea, dimensiunea, structura, funcționalitatea, intensitatea concentrării spațiale, impactul diferențiat asupra vecinătăților care au definit zonele purtătoare de dezvoltare din interiorul orașelor;
- economia urbană este parte a economiei mondiale, tendințele de evoluție ale celei de a doua regăsindu-se la nivelul celei dintâi, cu atât mai mult cu cât activitățile dinamice la nivel mondial au fost localizate preferențial în orașe.

Concentrarea spațială este caracteristica geografică cea mai pregnantă a fordismului. În termeni spațiali, fordismul este identificat cu marile întreprinderi localizate la periferia orașelor, care au determinat dezvoltarea unor imense zone rezidențiale și unor artere de comunicație, rutiere și/sau feroviare, special proiectate pentru activitatea industrială. Zonele funcționale industriale au jucat în perioada fordistă rolul de zone purtătoare de dezvoltare, datorită marilor întreprinderi integrate vertical și efectelor multiplicative ale acestora. Economia de aglomerație a jucat un rol cu sens dublu: de stimulare a concentrării spațiale a activităților industriale, dar și de accelerare a dezvoltării urbane.

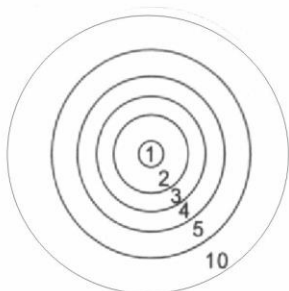
Până în anii 1950, adică în perioada de maximă dezvoltare a economiei urbane industriale, au fost definite mai multe tipuri de modele de organizare a spațiului urban în care zonele purtătoare de dezvoltare erau dependente ca localizare de potențialul mediului fizic, reprezentat prin distanță, accesibilitate, capacitate de comunicare. Trei modele de organizare funcțională a orașelor sunt citate frecvent în literatură, pornind de la exemplul orașelor americane:

- modelul concentric definit de Burgess în 1925 în care distanța față de zona centrală are rolul esențial în determinarea tipului de utilizare a solului și densitatea populației;
- modelul sectorial elaborat de Hoyt în 1939 în care pe lângă semnificația gradientului centru-periferie se resimte rolul distanței față de axele de transport;
- modelul polinuclear conceput de Ullmann în 1945 în care organismul urban este fragmentat într-o structură multi-nucleară articulată spațial de căile de comunicație. Deși reprezentările sunt relativ simpliste, aceste modele au meritul de a fi făcut corespondența dintre zonele dinamice din interiorul spațiului urban și caracteristicile acestuia (fig. 1).

În mod paradoxal, aceleași elemente care au condus la dezvoltarea fordismului, au stat la baza declanșării crizei acestuia.

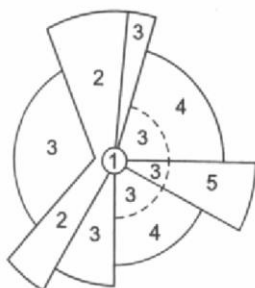
Figura 1 – Principalele modele de specializare rezidențială a orașelor nord-americe

Modelul concentric

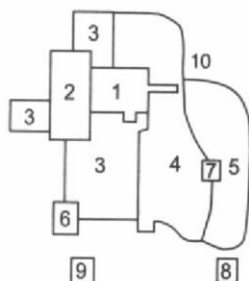
Distanța spre zona centrală determină modul de utilizare a terenului și tipul de populare (sursa: după Burgess, 1925)

Modelul sectorial

Efectul gradientului centru -periferie se combină cu cel al distanței față de axele de transport (sursa: după Hoyt, 1939)

Modelul polinuclear

Această schemă este rezultatul dezvoltării organismului urban după o structură multinucleară modelată de axele de transport (sursa: după Ullmann, 1945).

Modul de utilizare a terenurilor

- 1 - centre de activitate (CBD)
- 2 - comerț en gros, industrie ușoară
- 3 - spații rezidențiale cu chirie mică
- 4 - spații rezidențiale cu chirie medie
- 5 - spații rezidențiale cu chirie ridicată

- 6 - industrie grea
- 7 - mari suprafețe comerciale
- 8 - orașe noi
- 9 - parc industrial
- 10 - periferie urbană/spațiu rural

Etapa 1960 - 1990

Criza fordismului a apărut brusc la începutul anilor '70, fiind interpretată ca un revers al boom-ului industrial din perioada post-belică.

Trecerea de la sistemul fordist la cel **neo-fordist** sau flexibil de producție industrială a fost posibilă datorită progreselor tehnologice din sfera productivă și de transport.

Exurbanizarea

Din punct de vedere al organizării spațiului urban se remarcă migrarea activităților industriale din orașe spre periferia acestora sau spațiul rural înconjurător. Locul acestora este luat, fie de activități industriale de înaltă tehnologie, fie de activitățile de servicii. Au loc două procese cu conotații spațiale fundamentale, care se succed în timp, modelând spațiul intern al orașelor, conferindu-le o nouă structură și funcționalitate. **Exurbanizarea** corespunde unei puternice redistribuiri de activități și de populație, declanșată în anii 60, prin care activitățile industriale au părăsit spațiul urban din mai multe cauze:

- existența unui fond imobiliar inadecvat prin infrastructura depășită, necorespunzătoare noilor tehnici de producție și de depozitare, noilor metode de încărcare-descărcare a mărfurilor;
- accesibilitate dificilă datorită străzilor înguste, congestiei traficului, lipsei parcarilor, distanței față de căile rutiere importante;
- caracteristicile pieței funciare prin prețurile mari și lipsa terenurilor necesare extinderii activităților;
- vecinătățile prin incompatibilitatea dintre activitățile industriale și habitat. În plus, transferul industriei spre periferie a fost susținut de politica de amenajare a spațiului urban dominată de zonificare și separarea funcțiunilor urbane.

Consecințele spațiale și financiare ale exurbanizării sunt legate de:

- intensificarea dezindustrializării spațiului urban cu efecte diferențiate, benefice în cazul renovării urbane și apariției de noi poli de activități sau, de cele mai multe ori, cu efecte negative din cauza multiplicării zonelor părăsite de industrie și marginalizării acestora;
- accentuarea periurbanizării și segmentării sociale a spațiului; intensificarea fluxurilor de circulație de la locul de rezidență la cel de muncă și invers;
- sărăcirea centrului prin pierderea taxelor asupra populației ocupate și prin declinul activităților legate prin complementaritate de cele industriale.

Pornind de la exemplul orașelor europene, a fost generalizat un model al migrației funcțiunilor și de redefinire a structurilor urbane, prin care întreaga dinamică urbană este marcată de delocalizarea industriei tradiționale și relocalizarea activităților industriale cu valoare adăugată ridicată sau de înaltă tehnologie și, în special, a activităților de servicii (fig. 2). Se remarcă, în același timp, că și activitățile de servicii au migrat spațial dinspre centrul urban spre periferie, inițial printr-o dispersie explorativă a diverselor localizări suburbane și apoi printr-o dispersie structurată în scopul centralizării suburbane, pentru ca în anii 80 să revină în centrul orașelor prin consolidarea descentralizării concentrate (fig. 3).

Reintegrarea urbană,

Cel de al doilea proces cu impact spațial pentru organizarea internă a orașelor se referă la **reintegrarea urbană**, declanșată la mijlocul anilor 70, prin care anumite tipuri de activități productive sau de servicii se reinstalează în spațiul urban, în zone special amenajate la inițiativa administrațiilor locale. Reintegrarea urbană a fost posibilă datorită contextului economic și tehnologic, pe de o parte, și politicilor voluntariste de amenajare a spațiului urban, pe de altă parte. Cele două procese, de exurbanizare și reintegrare, au jucat rolul fundamental în dinamica urbană de după anii 60 și până la mijlocul anilor 80, reconfigurând zonele purtătoare de dezvoltare și activitățile dinamice.

Începând cu sfârșitul anilor '70 teoreticienii au declanșat o intensă dezbatere privind conținutul și semnificația noului sistem de producție industrială care se contura pe plan mondial. Originea acestuia este diferit interpretată: unii analiști susțin că neo-fordismul este o continuare firească a fordismului în condițiile internaționalizării producției industriale; alții apreciază că ne aflăm în fața unei rupturi în dezvoltarea industrială a lumii. Indiferent, însă, de geneza sa, sistemul flexibil de producție industrială este caracterizat prin trăsături esențiale opuse celor particulare fordismului:

- *specializare flexibilă* care rezultă dintr-un intens proces de fragmentare a activităților dezvoltate de întreprinderile industriale, fiind expresia renunțării la integrarea verticală clasică;
- *funcționalitate flexibilă* prin care forța de muncă este pregătită să execute o varietate de operațiuni;
- *flexibilitate numerică* care permite ajustarea cantitativă a forței de muncă în funcție de dimensiunea cererii;
- *flexibilitate financiară* prin care salariile sunt adaptate la dinamica contextului competitiv.

Aceste caracteristici sugerează că, spre deosebire de fordism, sistemul flexibil de producție este dominat de *întreprinderi mici și mijlocii*, specializate funcțional, care apelează la o rețea vastă de parteneri prin relațiile de sub-contractare. Prin descentralizare, marile întreprinderi industriale devin centre cvasi-independente de profit coordonate de un sediu central cu rolul limitat doar la a asigura capital pentru investiții și management strategic. Dominarea industriilor dinamice de întreprinderi mici și mijlocii a condus la apariția unui nou principiu de funcționare a neo-fordismului, cel al *integrării orizontale*. De asemenea, se manifestă și o *integrare în diagonală* care implică fuzionarea firmelor care fabrică produse diferite sau asigură servicii diferite, activând pe piețe diferite dar care încearcă să câștige noi piețe în creștere sau să valorifice factori de producție mai puțin costisitori. Se produce, în acest mod, o centralizare a infrastructurii, a locurilor de muncă, a producției și a deciziilor, prin achiziții și fuzionări, în firme din ce în ce mai mari, multi-localizate și cu caracter trans-național. Are loc, în același timp, și o concentrare a producției, fie prin eliminarea din competiție a firmelor necompetitive, fie prin aplicarea diverselor tipuri de integrare.

Inovația tehnologică este considerată elementul cheie care a stimulat tranziția spre procesele flexibile de producție industrială.

Flexibilitatea producției îmbracă două forme de manifestare: în interiorul firmelor industriale prin implementarea progreselor tehnologice care fac posibile fluctuații ale nivelurilor de producție sau schimbări în configurația produselor și între firmele industriale prin externalizarea anumitor funcțiuni. Aceasta se realizează prin *dezintegrarea verticală* concretizată de migrarea activităților spre consultanți sau sub-contractanți specializați sau prin stabilirea *alianțelor strategice* materializate de acordurile comerciale dintre firmele trans-naționale prin care acestea utilizează în comun anumite tehnologii sau piețe de desfacere, dezvoltă produse sau realizează studii de piață.

La rândul său, *dezintegrarea verticală* are, cel puțin, două implicații: una structurală prin apariția firmelor specializate în furnizarea *serviciilor pentru întreprinderile industriale*, care includ o gamă largă de activități legate de reparații, întreținere, service, transport, distribuție, consultanță; și una spațială prin intensificarea concentrărilor industriale. În condițiile externalizării unor funcțiuni importante și migrarea acestora spre rețele diversificate de parteneri, semnificația *proximității spațiale* devine fundamentală pentru funcționarea eficientă a întreprinderilor industriale. În acest context, *economia de aglomerație* își păstrează valabilitatea, cu atât mai mult cu cât firmele mici și mijlocii dominante în dinamica neo-fordismului sunt caracterizate printr-un grad ridicat de interdependență organizatorică.

Anii '70 au marcat apariția dificultăților structurale în vechile regiuni dinamice ale lumii și localizarea procesului de creștere economică în noi poli de dezvoltare. Astfel, spre deosebire de fordism care a fost un „produs” al economiei Statelor Unite ale Americii, sistemul flexibil de producție industrială a fost consolidat de economia japoneză. Inovațiile tehnologice, întreprinderile mici, relațiile bazate pe sub-contractare, proximitatea spațială au condus la definirea sistemului de producție „*just in time*”. Acesta este caracterizat de un număr redus de furnizori stimulați să se localizeze în vecinătate, relații foarte strânse între producători și consumatori, control de calitate la nivelul tuturor etapelor de producție, personal redus, stocuri minime, livrări reduse cantitativ dar cu frecvență susținută.

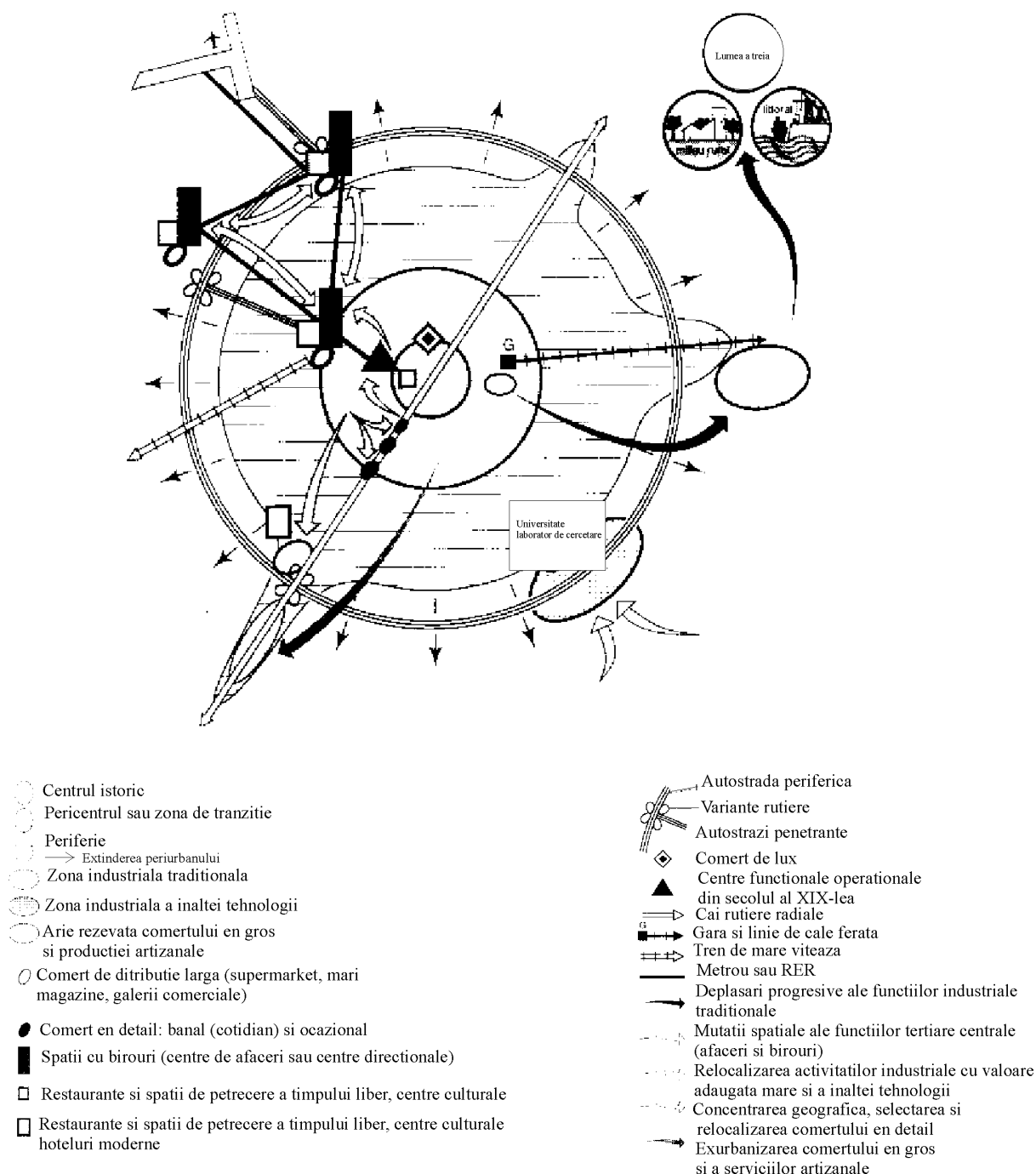
Criza fordismului a pus în discuție valabilitatea principiului *mecanismelor multiplicative* ale industriei. Prin concentrarea excesivă a activităților în spațiile urbane, mecanismele multiplicative ale industriei nu au avut doar efecte pozitive, ci și negative legate de congestia traficului, de deteriorarea căilor de comunicație, de prețurile funciare mari, de cererea tot mai mare de spațiu pentru extindere sau localizare. Toate acestea au generat tendința de descentralizare a activităților și de deconcentrare spațială. Activitățile industriale dinamice, specifice etapei post-fordiste, nu mai sunt dependente de marile orașe, ci de micile așezări urbane sau rurale, de cele mai multe ori fără o istorie industrială, dar cu contexte culturale și economice favorabile. În cazul orașelor, industria este localizată în zone funcționale special dezvoltate pentru a găzdui activități dinamice, în strânsă legătură cu cele de servicii. Calitatea mediului natural este o condiție obligatorie.

Necesitatea promovării unor forme flexibile de producție industrială a rezultat și din schimbările intervenite pe piața internațională a cererii. Piețele de desfacere au devenit fragmentate și într-o evoluție accelerată care a inclus fluctuații importante cantitative dar și calitative. Producția de masă a fordismului, bazată pe produse de serie standardizate nu mai corespundea noilor preferințe ale pieței. În acest context, firmele industriale au fost nevoite să realizeze *economii de scop*, rezultate din obținerea unor costuri avantajoase prin organizarea flexibilă a producției și includerea în sfera productivă a unei game complexe de produse asociate sau complementare celor inițiale.

Adaptarea producției industriale față de această formă de instabilitate a pieței a impus aplicarea unor *metode flexibile de gestionare a forței de muncă*.

Rolul statului și a proprietății publice s-a modificat semnificativ prin intervenția redusă în economie și importanța mai mică conferită consumului colectiv.

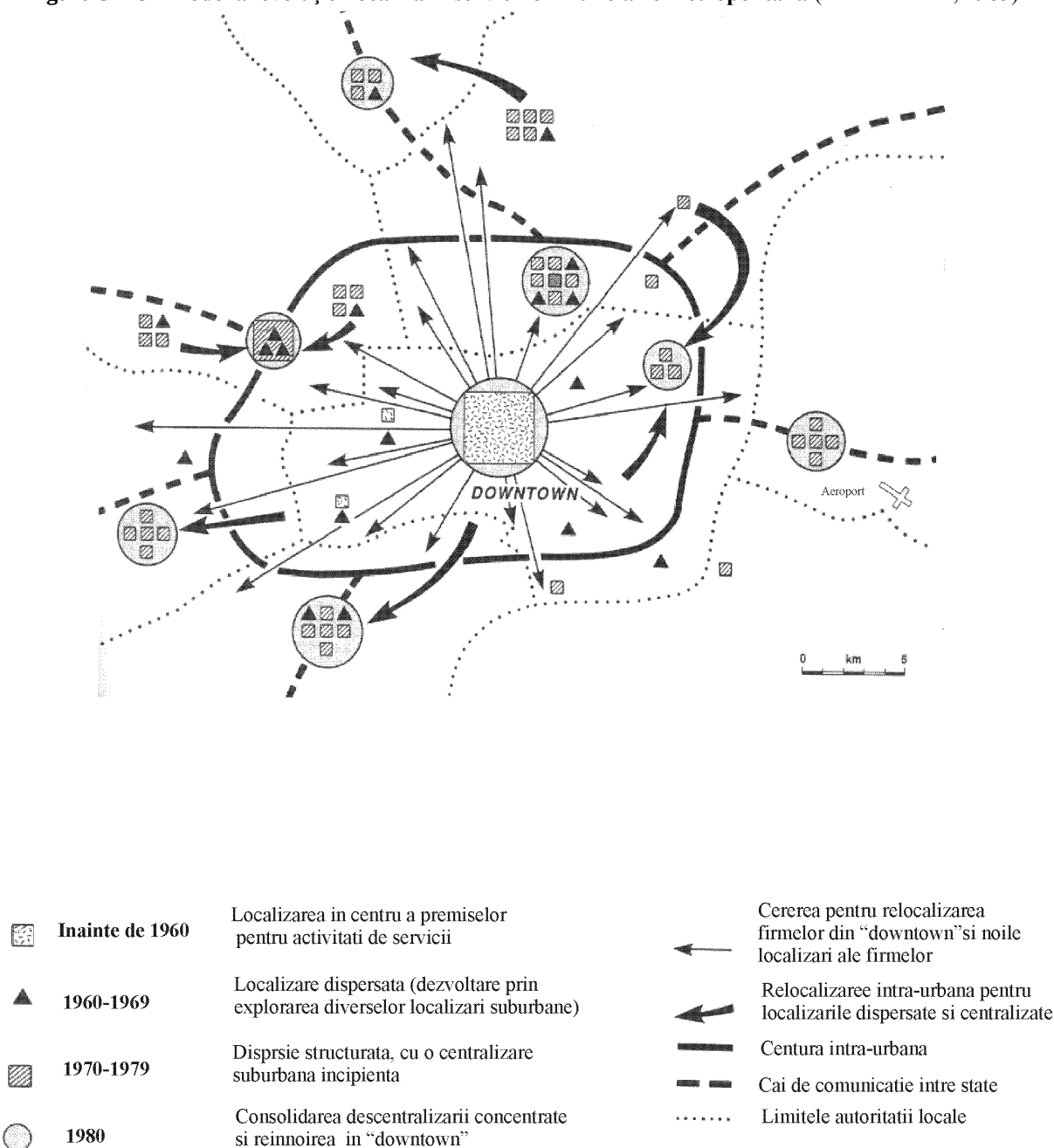
Figura 2 – Migrarea funcțiilor în orașele europene (sursa: Di Moneo, 1989)

Efecte spațiale

Efectele spațiale ale transformărilor de organizare a producției industriale au fost remarcabile, materializându-se în trecerea de la „vechile” spații industriale reprezentate de platformele industriale, complexele productive teritoriale, regiunile industriale la „noile” spații industriale definite de parcurile de activități, centrele de afaceri, tehnopolii și districtele industriale. Morfologiile spațiale prin structura, funcționalitatea, dimensiunea, localizarea, impactul asupra structurilor locale sau regionale, reflectă de fapt schimbările profunde implicate de tranziția economiei urbane de la faza industrială la cea informațională, efectele metropolizării și definirii orașelor globale.

Figura 3 – Un model al evoluției localizării serviciilor într-o arie metropolitană (sursa: Daniels, 1985)

În interiorul spațiului urban s-au conturat noi activități dinamice care au condus la reconfigurarea spațială și funcțională a zonelor purtătoare de dezvoltare. Acestea au îmbrăcat, cel mai frecvent, forma parcurilor de activități, extrem de diferențiate ca suprafață (de la câteva hectare la peste 1000 de hectare), ca promotor (statul, autoritățile locale sau regionale, întreprinzători privați), ca statut financiar (zone libere sau nu), dar în special din punct de vedere al localizării și firmelor găzduite de acestea. Tipologia parcurilor, denumite generic, de activități, a evoluat în timp, diversificându-se și nuanțându-se prin prisma naturii activităților dominante.

Tabelul 1 – Principalele categorii de parcuri de activități

Denumire	Tipuri de firme și activități dominante
Parc de activități (denumire generică)	Firme de producție și servicii
Parc industrial	Firme de producție
Parc comercial	Firme de comerț en-gros și en-detail
Parc artizanal	Firme mici cu diverse activități de producție
Parc de afaceri	Firme de servicii diverse
Parc de servicii	Firme private de servicii
Parc de birouri	Firme de servicii în imobile cu arhitectură specifică
Parc științific	Firme de cercetare
Parc tehnologic	Firme de cercetare-dezvoltare

Sursa: Merenne-Schoumaker, 1991, p. 44

În majoritatea țărilor europene vestice parcurile de activități au găzduit nu numai aproape în întregime noile implantări, dar și cea mai mare parte a activităților transferate sau extinse din spațiul urban, explicând succesul remarcabil al zonelor localizate la periferia marilor orașe care s-au transformat treptat în poli urbani dinamici. Succesul s-a datorat avantajelor oferite întreprinderilor și colectivităților locale prin:

- disponibilitatea terenurilor la dimensiunile cerute de noile activități și echipate la prețuri puțin costisitoare;
- existența locurilor de parcare, a spațiilor verzi;
- posibilități pentru extinderi ulterioare;
- organizarea mai eficientă a activităților;
- implantare rapidă;
- lipsa problemelor legate de vecinătăți;
- accesibilitate accentuată.

Inconveniente, mai puțin importante în comparație cu avantajele oferite de parcurile de activități, se referă la: distanța față de centrul orașelor și, deseori, la lipsa liniilor de transport public; la recrutarea mai dificilă a forței de muncă; disponibilitatea mai redusă a serviciilor urbane; costuri ridicate de instalare.

Pentru colectivitățile locale parcurile de activități prezintă avantaje legate de:

- amenajarea mai rațională a teritoriului în favoarea zonării funcționale;
- concentrarea costurilor colective în câteva situri, permițând eficientizarea investițiilor.

Dezavantajele pentru colectivitățile locale sunt date de contradicțiile care pot apărea între obiectivele amenajării teritoriului aglomerației urbane și cele ale dezvoltării regionale.

Parcurile de activități au evoluat în timp în sensul diversificării pentru a răspunde mai bine cerințelor întreprinderilor și pentru a le atrage mai intens pe cele purtătoare de dezvoltare. În funcție de aceste tendințe, se dezvoltă în special trei categorii de parcuri: cele științifice, tehnologice și de afaceri.

Modificările înregistrate sunt în special calitative, ambele tipuri sunt localizate la periferia orașelor, dar din în ce în ce mai mult sunt alese periferiile considerate strategice, situate în apropierea autostrăzilor, a aeroporturilor, cu multe spații verzi și cu zone rezidențiale cu valoare socială. Calitatea construcțiilor este asociată cu calitatea mediului natural, considerate componente ale cadrului de muncă. Nivelul de ocupare a solurilor este redus pentru a conserva spații posibil de amenajat ca spații verzi, împădurite, terenuri de sport, suprafețe acvatice. În special în cazul centrelor de afaceri, se remarcă o grijă deosebită pentru crearea unei imagini de marcă, care să confere o identitate proprie întreprinderilor și activităților implantate în aceste zone.

Dezvoltarea parcurilor de activități este considerată de unii analiști ca având și efecte negative prin accentuarea peri-urbanizării și declinul zonelor urbane părăsite sau evitate de activitățile dinamice, intensificarea segregării spațiale a cadrului urban. Cu toate acestea și în ciuda tentativelor de reintegrare urbană, parcurile de activități rămân singura alternativă reală pentru activitățile care au nevoie de spațiu și de accesibilitate.

❑ CONDIȚIONĂRI EXTERIOARE LOCALITĂȚILOR

Termenul de zonă purtătoare de dezvoltare poate fi descris ca o realitate observată și ca un instrument în politicile de planificare. În ciuda mării diversități existente, geografia creșterii economice actuale și analiza structurării noilor spații de creștere duc la identificarea a trei tipuri de spații:

- a. metropolele în restructurare;
- b. noile spații de cercetare și de înaltă tehnologie;
- c. orașele cu specializare flexibilă.

Un mijloc de conversie a regiunilor aflate în criză structurală post-fordistă este crearea și dezvoltarea tehnopolilor, ca spații bine delimitate în care politica de amenajare vizează realizarea unor condiții optime pentru favorizarea cercetării și dezvoltării. Un tehnopol trebuie să se afirme prin atractivitatea sa, crearea unui climat favorabil nu este suficientă, el trebuie să realizeze un spațiu care să permită “o fertilizare crescută”, o dinamică valorizantă și o sinergie între unitățile economice complementare. În vechile regiuni industriale se remarcă trei tipuri de noi spații de activități în care industriile de vârf se dezvoltă în strânsă conexiune cu serviciile:

- zonele dezvoltate în orașe noi, instalate la periferia vechilor localizări industriale (Cumbernauld în Glasgow),
- zonele din proximitatea aeroporturilor sau autostrăzilor,
- zonele amenajate în orașe ce oferă servicii culturale și universitare sau care includ institute de cercetare (Bochum, Lille).

Teoria *polilor de creștere* conturată de François Perroux, Jacques R. Boudeville, fundamentată pe baza legăturilor existente în cadrul unor filiere lungi de producție, poate explica în unele cazuri apariția unor zone purtătoare de dezvoltare în țările în curs de dezvoltare sau cele în tranziție de la economia centralizată la economia de piață. Conceptul central al teoriei este constituit de “industria industrializantă” (sau industrie motrice, antrenantă, industrie-cheie), care descrie capacitatea unei activități industriale de a crea puternice legături comerciale cu piețele de materii prime și de produse semifinite din amonte, și mai ales cu o serie întreagă de consumatori intermediari din aval. Polii de creștere se dezvoltă prin apariția unei inovații într-o macro-unitate, care joacă rolul declanșator, firma motrice își mărește capacitatea, atrage forță de muncă, creează externalități și generează implantarea industriilor și serviciilor induse.

Între condiționările exterioare localității (zonelor purtătoare de dezvoltare) se numără: transporturile, imaginea de marcă, piața și poziția geografică.

Poziția geografică

Poziția geografică induce o oarecare ambiguitate, determinând relaționări față de alte sisteme spațiale fizice (accesibilitate spațială). În literatura de specialitate se vorbește de geostrategie și geopolitică (Groza, 2000), dar trebuie avută în vedere și posibila evoluție de la situația de factor pozitiv la cel negativ. Este o noțiune relativă, prin raportarea la alte locuri sau procese localizate (de ex. prezența resurselor naturale, accesibilitatea firmelor care întrețin relații de cooperare, unele față de altele) și are un impact mai pregnant la nivel regional sau local datorită polarizării activităților, infrastructurii, populației și a diferențelor calitative rezultate din repartitia spațială a acestora.

Poziția geografică relativizează siturile industriale în funcție de mai multe repere spațiale:

- sistemul de noduri teritoriale, care fac legătură cu economia externă (metropole, porturi, aeroporturi, teleporturi, rețele de transport terestru). Firmele sunt direct interesate, deoarece rapiditatea accesului la furnizori și beneficiari este importantă în condițiile unei piețe mondiale;
- cadrul administrativ;
- alte elemente care definesc potențialul local sau regional: resurse, energie, surse de apă, forța de muncă.

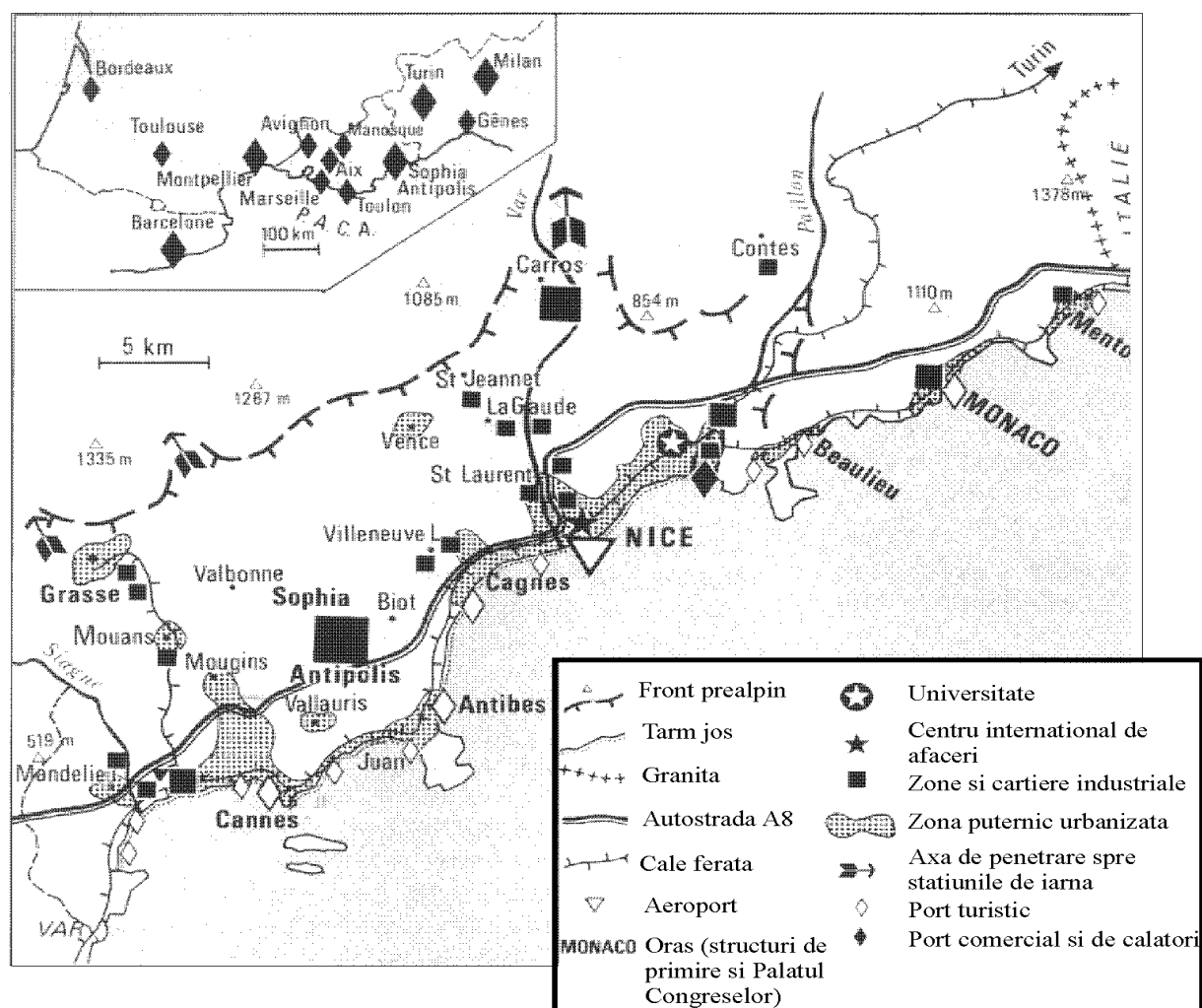
Districtele industriale marshalliene utilizează trei argumente pentru a susține ipoteza formării lor: localizarea partenerilor cu rol în aprovizionare în apropiere pentru a potența interacțiunea “face to face” și pentru a evita costurile ridicate de tranzacționare, strategiile logistice (just in time) presupun aceeași localizare, corporațiile multinaționale tind spre descentralizarea funcțiilor condiționate de limite spațiale deținute de oficiile divizionale și de unitățile de producție, astfel încât subunitățile devin mai ancorate în regiune decât în perioadele anterioare.

Extensiunea spațială a orașelor are cauze legate direct sau indirect de creșterea activităților industriale locale: pe de o parte, extinderea suprafețelor de locuire (trecerea de la imobile colective la locuințe individuale, disocierea nucleelor familiale, ameliorarea echipamentelor sociale determinând în aproape toate orașele creșterea suprafețelor mai repede decât cea a populației) și pe de altă parte, dezvoltarea transferurilor spațiale ale veniturilor (străini cu venituri mai mari, pensionari, turiști) sau ale producției agricole regionale.

Localizarea spațială a firmelor de înaltă tehnologie se organizează în funcție de nevoile științifice și tehnice cerute de activitățile respective. Spațiile valorificate corespund deci caracteristicilor tehnologice de care firma are nevoie. Pornind de la punctele centrale, de la “inima” tehnologică, se afirmă și se organizează periferiile tehnologice și cele de montaj. Mutațiile în ceea ce privește implantarea, deplasările către noi arii, crearea de noi unități, închiderea altora etc. corespund reajustărilor permanente între ceea ce se produce și spațiile productive. O primă familie de unități de producție se situează în proximitatea directă a cercetării, uneori chiar în aceleași clădiri. Este vorba de unități de înalt nivel a căror producție necesită un contact permanent cu laboratoarele de cercetare.

În privința resurselor naturale, ca factor de condiționare exterioară, integrat noțiunii de poziție geografică, este necesară sublinierea a două tendințe recente de evoluție: reducerea poziției relative a industriei în activitatea economică, în favoarea serviciilor, a căror funcționare nu se sprijină pe utilizarea resurselor naturale (cu excepția energiei) și reducerea puternică uneori, pe care evoluția tehnică o provoacă în consumul resurselor pe unitate de producție (utilizarea optimă a anumitor produse).

Figura 4 – Coasta de Azur: tehnopolul Sophia Antipolis

În multe cazuri nu există o legătură directă cu resursele naturale. Un exemplu în acest sens se referă la anumite formațiuni spațiale cu antecedente proto-industriale. În aceste formațiuni apărute spontan, întreprinderile au fost create in situ. Nu există aici un proces de aglomerare, ci unul de difuzie pe o rază scurtă, plecând de la un “punct” inovator. De asemenea, nu există specializare, căci la originea acestor întreprinderi stă același sistem de legături de producție ca și azi (influența orașului Nurenberg asupra localizărilor industriale din partea nordică a Bavariei). Prezența unei zone industriale (cu o ramură sau subramură specifică) dominantă nu este necesară, căci două sau mai multe formațiuni pot coexista în același spațiu geografic.

Transporturile

Factorul transport exercită un rol major față de ansamblul localizărilor, în special pentru industriile tributare fie materiilor prime, fie pieței. Transporturile, în funcție de permanenta modificare structurală a clasificării lor, au determinat noi interacțiuni între celelalte activități economice și spațiul geografic. Minimizarea costului de transport a reprezentat o preocupare constantă, fiind unul din factorii de localizare cel mai ușor de analizat și cu variații spațiale sensibile. Puține firme pot ignora transporturile în alegerea localizării, pentru multe dintre acestea costurile totale de transport reprezintă elementul de fundamentare a opțiunilor dintre mai multe situri alternative.

Exigențele impuse de sistemul productiv flexibil, în ceea ce privește fluidizarea fluxurilor de aprovizionare și distribuție, au condus la conturarea unor noi forme de organizare spațială a industriei, polarizate de autostrăzi și aeroporturi. În diversele modele de organizare spațială, costul de transport este privit ca rezultat a trei variabile: distanța, cantitățile transportate și tariful de transport. Cele trei domenii: circulație, energie, telecomunicații și poștă, sunt cunoscute sub numele de infrastructură de rețea. Privatizarea lor permite utilizarea pe termen lung nu doar ca instrumente, ci influențează întreaga politică de localizare, acționând ca elemente de polarizare și atracție pentru dezvoltarea economică a unei regiuni/oraș.

Rețelele de transport poartă amprenta organizării sociale care le produce și care le permite amplificarea și intensificarea, participând la ceea ce Lefebvre (1974) numea “producția spațiului”. Ideea efectelor structurante ale transporturilor asupra spațiului evidențiază faptul că, deși acestea nu generează automat dezvoltarea activităților economice, par a avea un rol amplificator asupra tendințelor existente, accelerând declinul sau creșterea zonei/regiunii.

Dintre toate tipurile de transport, cel feroviar, puternic concurat de cel rutier, datorită avantajelor pe care le deține – capacitate, frecvență, siguranță, viteză, costuri – își păstrează înțaietatea. Un rol important în localizarea zonelor purtătoare de creștere îl are proximitatea unor complexe feroviare, cu influență asupra traficului mondial, centrele feroviare și nodurile feroviare, fără însă a pierde din vedere stațiile feroviare industriale sau cele de ferry-boat.

Luând în considerare exemplul autostrăzilor, acestea dețin un rol fundamental cu efecte structurante, asupra traficului, evoluției pozitive a ariilor de piață ale industriilor, asupra localizării activităților economice noi și asupra dimensiunii bazinelor de forță de muncă. În general, intrarea în funcțiune a unei căi de transport devine un factor de direcționare a expansiunii urbane. Apropierea unei linii de metrou, de tren, a unei autostrăzi determină o influență directă asupra atractivității unui loc, cu repercusiuni asupra prețurilor terenurilor.

Activitatea de transporturi maritime și fluviale este strâns legată de rețeaua de porturi. Definite ca o aglomerare de instalații de apă și uscat care asigură operațiile de acostare, aprovizionare, reparații pentru nave, încărcare/descărcare, depozitare și chiar de prelucrare pentru mărfurile transportate, ele au valențe de concentrare a unor activități viabile, industriale și de servicii, de cele mai multe ori, reprezentând și importante noduri rutiere și feroviare.

Se remarcă tendința de creștere a rolului transporturilor rutiere, maritime și aeriene, simultan cu reducerea rolului celor feroviare și fluviale interioare pentru anumite tipuri de industrii. Componentele zonelor de înaltă tehnologie și de servicii superioare se găsesc în contact permanent prin mijloacele de telecomunicație cele mai sofisticate, indiferent de epocă, sau prin schimburile de personal care au loc între centre, în funcție de specialitate și de problemele care intervin, de unde reiese și caracterul indispensabil al aeroporturilor.

Difuzia spațială se intensifică atunci când există un mediu susceptibil de adoptare a inovațiilor, prin prisma capacității economice și tehnice de asimilare, poziției sale în structurile economice și politice. Noile tehnici de transport și mai ales cele de telecomunicații au redus decalajele temporale și spațiale în transmiterea informației, dar structurile spațiale receptoare mențin diferențe importante în timpul de răspuns care transformă o informație primită într-o inovație adoptată.

Transporturile joacă un rol cheie în noua orientare a localizărilor studiate, datorită necesității legăturilor rapide cu piețele sau cu sursele de aprovizionare. Aceasta explică implantarea polilor tehnologici sau tehnopolilor (Benko, 1991) în proximitatea nodurilor rutiere, aeroporturilor sau căilor ferate express. Exemple europene sunt numeroase: RER Marne-la Vallée și vechiul oraș Descartes la periferia pariziană, parcul tehnologic Evere la periferia orașului Bruxelles, Sophia-Antipolis lângă Nice, Herriot-Watt lângă Edinburgh, Coridorul M4 între Londra și Bristol, tehnopolii japonezi din insula Honshu, Silicon Valley, Autostrada 128 de lângă Boston, etc. (fig. 5). Numărul tehnopolilor este estimat la circa 60 în 1993 în Germania, 40 în Marea Britanie și 30 în Franța (Cattan et al., 1994).

Factorii de localizare a tehnopolilor, din punct de vedere al poziției geografice, rezidă în:

- accesibilitatea tehnopolului prin intermediul rețelelor de transport care trebuie să fie variate, rapide, confortabile, bine organizate și întreținute (primele astfel de organizări de spații cu industrii de vârf au fost

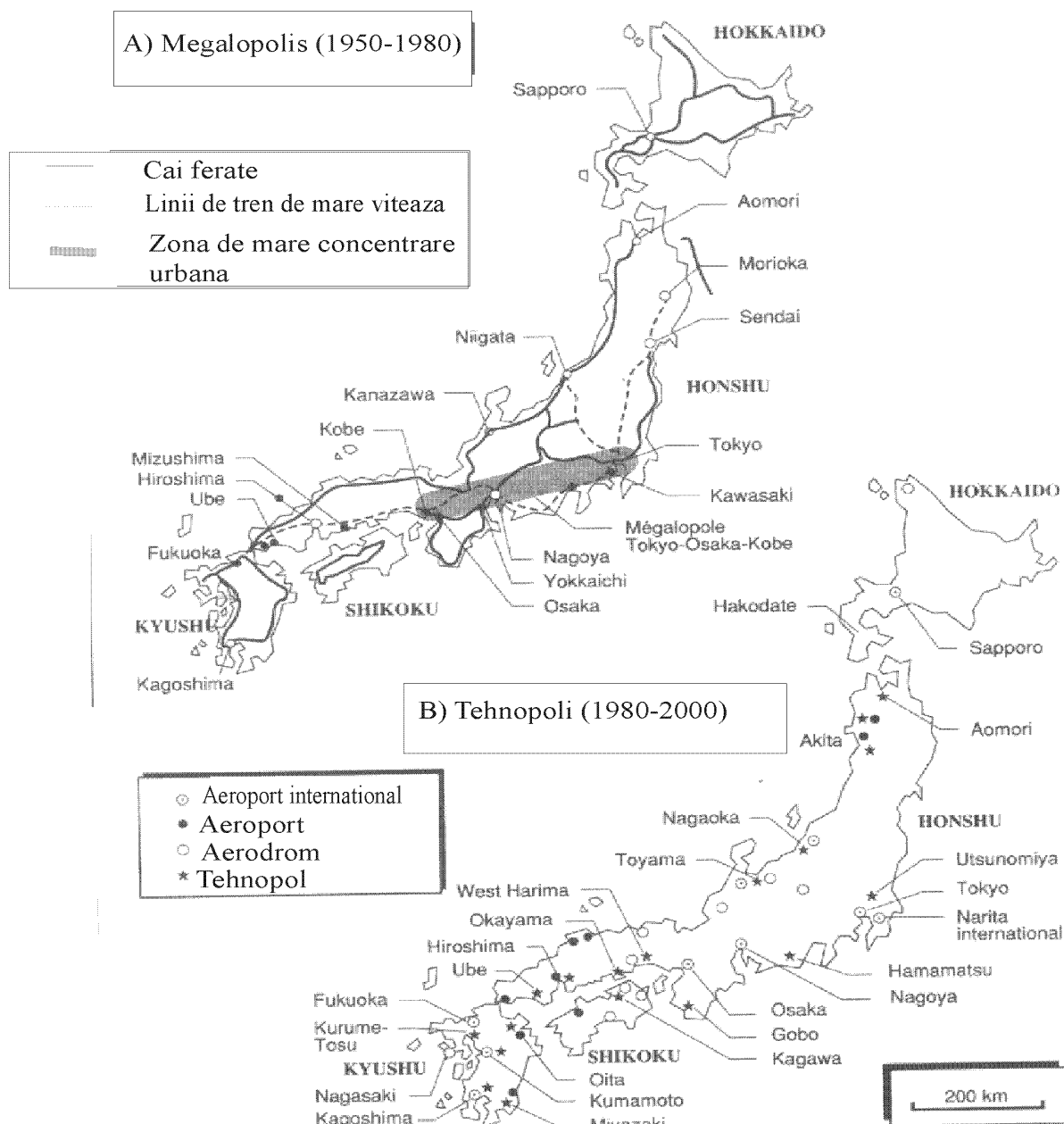
localizate lângă aeroporturi (Shanon, Irlanda, în 1959) și în lungul unei autostrăzi de centură (Autostrada 128, Boston, în 1964);

- proximitatea facilităților de cercetare fundamentală (universități, institute de cercetare etc.), care permit stabilirea sinergiilor dintre producție și cercetare ;
- existența economiilor de aglomerație – minimizează costurile difuziei informației și inovației, măresc șansele găsirii forței de muncă necesare pentru o fază sau alta a producției, crește probabilitatea existenței locale a investitorilor apti să mobilizeze capital, condiție esențială pentru apariția unor noi întreprinderi.

OBSERVAȚII

1. Este de reamintit tripla accepțiune a termenului de tehnopol: T1 – localitate/ aglomerație existentă de mari dimensiuni constituind suport prin servicii metropolitane și învățământ superior pentru mai multe ZPD – platformă logistică, diferite tipuri de parcuri de activități între care cele științifice și tehnologice, poli urbani principali de afaceri – conectate în rețele internaționale; T2 – orașe noi de dimensiuni mici realizate aproape exclusiv pentru angajării unor parcuri tehnologice/științifice și ai serviciilor urbane aferente; T3 – tehnopoli din perioada incipientă, echivalați astăzi cu parcurile științifice și tehnologice și în care funcția de dezvoltare este în creștere, însoțind cercetarea și producția bazată pe tehnologii de vârf.

Figura 5 – Japonia: Poli litorali de creștere pentru industriile grele (a) și tehnopoli (b)
(sursa: G. Benko, 1999)

2. Japonia dezvoltă tehnopolii în cea de a doua accepție a termenului (T2) , ca localitate nouă întemeiată pe baza cercetării și industriei de vârf, fiind propuse în deceniul 8 a fi realizat un număr de 19 astfel de tehnopoli.

3. Unele studii din SUA limitează noile localități de tip tehnopol (T2 - apărute în proximitatea unor importante universități) la circa 40.000 locuitori ca dimensiune optimă pentru calitatea vieții sociale și urbane a forței de muncă superior calificate (cercetători, manageri, ingineri și operatori și a familiilor lor) într-un mediu de calitate. Peste această mărime, încep să apară dezavantajele orașelor tradiționale, să scadă atractivitatea și să se producă migrări ale unor companii - fapt constatat la Silicon Valley.

Telecomunicații

Anii '50 - '60 au adus o schimbare în strategiile de localizare, datorită progresului tehnologic, industria fiind din ce în ce mai puțin constrânsă în alegerea localizării și din ce în ce mai „liberă” în ceea ce privește condițiile și exigențele localizării în spațiul geografic. O veritabilă revoluție în materie de relații *inertie spațială-mobilitate*, a intervenit atunci când s-a ajuns la dezvoltarea recentă a noilor tehnologii informaționale și de

comunicații (NTIC) care au permis transferul mesajelor într-un timp scurt, în cantitate mare, la distanțe mari. Discrepanța spațială, datorită concentrării infrastructurii, echipamentelor și serviciilor în spații geografice restrânse este foarte bine ilustrată de dezvoltarea actuală a teleporturilor (în 1992 CEE avea 31 de teleporturi, dintre care 7 în Germania, 5 în Franța, 5 în Țările de Jos, 4 în Italia și în Spania, 2 în Marea Britanie, în Belgia și Portugalia). Teleporturile au o geneză și un conținut variabil. Teleportul primei generații, concentrat, nu cuprinde decât echipamente și infrastructură de telecomunicații; el este, în general, organizat de o întreprindere (tipul dominant în America de Nord). Teleportul celei de-a doua generații asociază infrastructurilor, echipamentelor de telecomunicații și diverse servicii, el apelează adesea la parteneriate complexe între întreprinderi (tipul predominant în Europa). Teleportul celei de-a treia generații, extins, are ca particularitate asocierea strânsă a organismelor publice de amenajare (de ex. tipul dominant în Japonia, tip specific și pentru crearea teleportului Ile-de-France).

Amsterdam este un teleport concentrat; creat în 1988, el a rezultat dintr-un parteneriat între numeroase societăți private, municipalitate, societatea de poștă și telecomunicații olandeză. Extins pe un spațiu de 350000 mp, în întregime deservit de o rețea de fibre optice, el însumează “imobile inteligente” (echipate pentru telecomunicații), servicii clasice de telecomunicații, ca și un anumit număr de servicii specifice ca cele de mesagerie, gestiune a bazei de date, controlul instalațiilor informatizate etc.

Dincolo de problema legată de posibilitățile de acces și de localizare în spațiu, rețelele și echipamentele de telecomunicații ridică delicata problemă a efectelor dezvoltării economice regionale. Concentrarea unor “volume” mari de utilizatori, care sunt marile firme, cu relații pe piața internațională, combină concentrarea spațială a echipamentelor, ceea ce duce la o concentrare geografică a cererii, în avantajul spațiilor metropolitane.

Tehnologia informației (ce include microelectronica, știința informației, *telecomunicațiile*, serviciile informaționale) poate constitui o soluție pentru unele probleme spațiale, în sensul că infrastructura viabilă nu mai înseamnă doar nevoie de spațiu și căi de transport optime, dar mai ales prezența telecomunicațiilor.

Imaginea de marcă

Diviziunea spațială a muncii a generat apariția unor concentrări spațiale de forță de muncă înalt calificată, care activează în domeniile cercetării tehnico-științifice, al producției pilot de noi produse de înaltă tehnicitate sau în structurile superioare de decizie ale marilor întreprinderi. Dacă la început aceste concentrări erau determinate de existența unor facilități de cercetare sau de cea a externalităților publice de nivel ridicat, ulterior pretențiile reprezentanților acestor categorii socio-profesionale care activează în respectivele sectoare, foarte bine plătite, au început să crească. În cea mai mare parte justificate, cerințele lor vizează eliminarea stresurilor suplimentare, crearea unui cadru de viață plăcut și liniștitor. Pentru industriile care utilizează astfel de forță de muncă, acest cadru de viață a devenit un veritabil factor de localizare.

Explicația autorităților publice apare perfect justificată: prin atragerea acestui gen de forță de muncă se ridică nu doar prestigiul sitului, ci și nivelul economic al acestuia: apariția serviciilor de standard înalt, introducerea unor sume importante de bani în economia locală prin colectarea taxelor pe profit și venituri, atragerea unor activități productive, prin urmare, crearea de noi locuri de muncă la nivel local. De aceea, autoritățile vor încerca să valorifice sau să creeze imaginea de marcă (tradiții istorice, valori culturale, turistice, peisagistice).

În cazul tehnopolilor, legăturile dintre organismele de cercetare, întreprinderile inovatoare și universități sunt favorizate printr-o organizare care stimulează inovația și conferă valoarea sa locului ales. Este clar că aceste noi situri generează un mod de relaționare diferit între întreprinderi și instituțiile de cercetare sau de educație și un model urban ce propune un cadru de viață agreabil, pe care vechile zone industriale nu-l pot oferi.

Multe lucrări evidențiază importanța elementelor de “mediu” pentru potențialul inovațional al unei regiuni/zonă: disponibilitatea sectorului cercetare-dezvoltare, prezența universităților, atractivitatea mediului rezidențial și activarea unui personal cu calificare înaltă.

Piața

Piața influențează repartitia spațială a activităților economice prin accesibilitate și rata estimată de creștere. Alegerea unei noi localizări este deseori determinată de căutarea unui acces facil pe piață sau dorința de a cuceri piețe noi. Piața este considerată un spațiu economic, în care se desfășoară activitatea economică însăși și în care acționează firmele (agenții economici), toată gama de acțiuni prin care cumpărătorii și vânzătorii intră în contact și schimbă bunuri și servicii, indiferent de locul unde se desfășoară.

Importanța accesului către piață ca factor locațional al activităților economice a fost recunoscută dintotdeauna. În multe industrii, semnificația pieței crește în legătură directă cu costul muncii și al materialelor. În cazul ariilor metropolitane (preferate de unele firme), piața nu este singura atracție a localizării, ci ansamblul

mare, concentrat și relativ affluent al consumatorilor finali din oraș, împreună cu piața sa industrială, acesta este motivul creșterii industriale rapide în și în jurul orașului.

Talia ariilor de piață depinde de costurile de producție, creșterea dimensiunii unei unități industriale generează costuri unitare descrescătoare, este vorba despre economiile de proporție, care rezultă din diviziunea muncii, utilizarea echipamentelor sofisticate și din reducerile de preț datorate vânzării în cantități mari. Ca factor de localizare, piața este strâns legată de poziția geografică a unui stat sau a unei regiuni economice. Foarte dinamice în timp, piețele sunt supuse la două tipuri de constrângeri: tehnice (legate de evoluția tehnologiilor de extracție, transport și de transformare-asamblare) și culturale (în funcție de modelul de consum al populației). Firmele trebuie să ia în considerare două aspecte: accesul pe piețele deja existente și tendințele comerciale ale piețelor supranaționale.

Dacă la începutul erei industriale, bunurile erau produse pentru a satisface o cerere cunoscută, în zilele noastre, unele piețe se formează prin reclamă, fără care cererea efectivă pentru produs n-ar exista. Pentru orice produs, volumul vânzărilor și prețul ce poate fi obținut variază din punct de vedere geografic în funcție de natura pieței: număr, tip și distribuția clienților potențiali. Pentru unele produse, o localizare într-o arie cu venit ridicat pe locuitor, poate fi un avantaj (un fabricant de mașini de spălat sau alte aparate electrice necesare este mult mai rentabil într-o zonă cu nivel ridicat de trai). Pentru alte industrii (panificație), obiectivul principal este de a avea o piață locală sigură cu o cerere constantă și predictibilă. Dacă un întreprinzător necesită o piață cu volum minim de vânzări asigurat, alegerea localizării poate fi limitată la orașe de o anumită mărime și poate fi condiționată de localizarea concurenței.

Al doilea mod în care piața poate influența localizarea și evoluția viitoare a zonelor purtătoare de dezvoltare (ce includ activități industriale) se referă la efectele acestuia asupra costurilor. Produsele finite trebuie transportate până la consumator, aceste costuri fiind un adaos substanțial la costurile de procurare a materiei prime și cele de producție. Proximitatea față de piață, exprimată prin concentrarea spațială sau printr-o amplasare centrală atunci când consumatorii sunt dispersați, poate reprezenta un avantaj. În unele industrii, sume ridicate sunt cheltuite pe promovarea produselor, de multe ori și datorită localizării. De exemplu, o campanie publicitară intensă este necesară într-o piață înalt competitivă, dar mai puțin într-o piață monopolizată de o singură firmă.

Principalii factori de internaționalizare a firmelor se împart în două categorii:

- factori generali interni (întreprinderilor): necesitatea creșterii, necesitatea diversificării și externi: armonizarea continuă a piețelor; internaționalizarea producției și a capitalului; facilități de transport și de comunicație; formule din ce în ce mai "exportabile"
- factori specifici țărilor de plecare și de destinație (de respingere: piețe saturate – concurența, constrângeri legislative în ceea ce privește expansiunea, costuri de funcționare ridicate și de atracție: piețe noi, în creștere, cadru legislativ favorabil, costuri de funcționare mai reduse).

❑ CONDIȚIONĂRI SOCIO-ECONOMICE ALE EVOLUȚIEI ȘI DIVERSIFICĂRII ZONELOR FUNCȚIONALE LA NIVELUL DE ANSAMBLU AL LOCALITĂȚILOR

Forța de muncă

Pentru zonele funcționale dinamice **forța de muncă** reprezintă una din condiționările sociale și economice cele mai importante, iar pentru a se asigura o dinamică pozitivă continuă a acestor spații urbane, ele trebuie să valorifice oportunitatea pe care o constituie mâna de lucru. În prezent, putem spune că forța de muncă, văzută ca input, a înlocuit input-urile materiale ca pondere pentru implantarea zonelor purtătoare de dezvoltare și pentru profilul lor economico-social. Această bifurcație a comportamentelor spațiale ale actorilor economici este rezultatul acțiunii unui complex de factori, atât economici, cât și politici, care au început să își facă simțită prezența din a doua jumătate a secolului trecut, cu pronunțate efecte asupra zonelor urbane purtătoare de dezvoltare. Principalul factor economic, cu profunde implicații sociale, a fost cel legat de strategia internă a firmelor. Dacă fordismul și taylorismul au impus o exacerbată specializare a forței de muncă, odată cu necesitatea implantărilor unităților productive în proximitatea piețelor de consum, marile unități de producție s-au văzut obligate să recurgă la segmentarea funcțională, care a implicat și o nouă diviziune funcțională a forței de muncă: unitățile a căror producție necesita forță de muncă înalt calificată au fost amplasate în marile centre urbane sau în apropierea universităților și laboratoarelor de cercetare, în timp ce activitățile de producție banalizată au căutat centrele urbane mijlocii și mici sau chiar spațiile rurale. În perioada taylorist-fordistă, sistemele de angajare erau relativ stabile și presupuneau angajarea pe viață, dar în prezent stabilitatea lor este pusă sub semnul îndoielii, fiind din ce în ce mai mult o excepție și presupunând o segmentare teritorială. Diferențierea spațială a sistemelor de angajare este supusă unor evoluții destul de complexe, uneori unor mutații profunde, ce pot fi și foarte rapide, mai ales în ceea ce privește cererea la nivel mondial, constrângerile concurenței, jocul marilor grupuri multinaționale, inovațiile tehnologice.

Marile întreprinderi, mai ales cele care sunt active pe piețele continentale, sunt din ce în ce mai puțin legate de spațiul de localizare atunci când își construiesc strategiile de gestionare a resurselor de forță de muncă, datorită dezvoltării și perfecționării mijloacelor de comunicare, de transport și inovațiilor din aceste domenii (uneori, se mai păstrează unele relații cu spațiul aflat în proximitatea lor, mai ales când este vorba de relații cu unitățile de învățământ furnizoare ale forței de muncă tinere, de parteneriate cu agențiile de gestionare a acesteia). Această deteriorizare se traduce prin reducerea aproape sistematică a efectivelor de salariați ale marilor grupuri industriale, prin închiderea unor întreprinderi și prin cooptarea forței de muncă de la nivel continental.

Relația dintre localizare și disponibilitățile unui spațiu în forță de muncă pun în evidență o mutație a priorităților, de la cea cantitativă, la cea calitativă, de fapt o combinare a numeroase atribute, dintre care cele mai însemnate sunt calificarea, costul, experiența (Popescu, 2000). Aceasta nu înseamnă că aspectul cantitativ al forței de muncă este lipsit întru-totul de importanță: situl de localizare a spațiilor purtătoare de dezvoltare trebuie să ofere în același timp și mână de lucru înalt calificată (specialiștii de înaltă calificare, cercetătorii, inginerii, managerii, specialiștii în consultanță în afaceri și în marketing pot reprezenta mai mult de 70% din personal, față de 5-15% pentru industriile clasice), necesară în cercetarea fundamentală, în concepția și în realizarea prototipurilor, dar și forță de muncă mediu sau puțin calificată, pentru producția de serie sau pentru activitățile de servicii colaterale activității în sine (ecologizare, pază, servicii de întreținere etc.) (Groza, 2000).

Se poate face o distincție clară între două tipuri de spații productive – zonele industriale tradiționale și districtele industriale – nu doar în ceea ce privește sistemul de producție (producție de masă, slabă capacitate de dezvoltare endogenă, specifice spațiilor industriale vechi și flexibilitate a producției, difuzie spațială, grefată pe o multitudine de IMM-uri în cazul celui de-al doilea), ci mai ales din perspectiva modului de gestionare a forței de muncă. În timp ce zonele industriale tradiționale sunt “handicapate” de inerția comportamentală a forței de muncă și “monolitice” sub aspectul structurilor sociale, districtele industriale pun un puternic accent pe calificarea permanentă a forței de muncă, pe asigurarea competențelor necesare la un anumit moment și pentru un anumit spațiu.

Standardul de viață

Standardul de viață al populației, noțiune cu accepțiuni multiple, se definește prin ansamblul elementelor care descriu condițiile materiale de trai și reprezintă o componentă majoră a calității vieții; nu se poate limita la puterea de cumpărare de care dispune o persoană sau o gospodărie familială ori o colectivitate, inclusiv cea națională, dar nici nu este similar cu calitatea vieții. Standardul de viață exprimă mai mult decât puterea de cumpărare și anume cum trăiește efectiv populația: cadrul fizico-geografic, condițiile de locuire (disponibilitate, preț, calitate), obiective și dotări turistice, dotări din domeniul învățământului (liceu, universități), al asistenței medicale, culturii etc. (Popescu, 2000). Standardul de viață considerat normal, dezirabil de către un grup sau colectivitate este influențat în mod contradictoriu de doi factori: a) diversificarea și apariția de noi bunuri materiale și servicii care creează imposibilitatea accesului de masă, dar generează totuși aspirații generale; b) inexistența resurselor necesare, care modelează aspirații, apropiindu-le de posibilitățile existente. Noțiunea de standard de viață presupune o raportare obligatorie la spațiu, la timp și la societate. Fiecare segment spațio-temporal și social are un standard de viață specific, ce implică și un nivel caracteristic al dezideratelor sale economice, dar mai ales socio-culturale, un rezultat al conștiinței individuale și colective. Odată cu modificarea sistemului de producție s-a produs și transformarea structurală a forței de muncă, în prezent ea având nevoi diferite de cele din etapa anterioară.

Conectarea activităților din domeniul înaltei tehnologii semnifică o concentrare a forței de muncă înalt calificate ale cărei cerințe față de standardul de viață sunt complexe și numeroase. Cadrele superioare manifestă pretenții deosebite față de mediul în care lucrează, se deplasează sau locuiesc. Astfel, spațiul de localizare al uzinelor și laboratoarelor înaltei tehnologii, precum și majoritatea celorlalte spații purtătoare de dezvoltare, trebuie să îmbine cât mai armonios calitățile naturale cu cele antropice, fără elemente de pericolozitate naturală, socială sau culturală; în același timp este necesar ca ansamblul siturilor de localizare să asigure condiții excelente de asistență sanitară și educațională (Popescu, 2000).

Apartenența sectorială

Apartenența sectorială generează la nivelul fiecărui tip de activitate economică exigențe specifice, care impun interacțiuni cu spațiul geografic finalizate în criterii particulare de localizare. Cazul concret al spațiilor purtătoare de dezvoltare se caracterizează prin prezența a numeroase ramuri industriale, dar prin specializare în anumite subramuri „high-tech”: industria chimică (produse de bază pentru industria medicamentelor, materii și mase plastice etc.), industria informatică (materiale de procesare a informației, mașini de birou) industria electronică (material telegrafic și telefonic, aparatură electronică medicală, aparate pentru automatizări

industriale etc.), industria aeronautică (module de aeronave, propulsoare de aeronave, echipamente speciale pentru zbor, lansatoare spațiale), industria mecanică de precizie (ceasornicărie, instrumente de metrologie, instrumente optice, materiale foto și cinematografie). Deci, fiecare dintre aceste subramuri își creează tipuri specifice de cerințe privind procesul productiv, dar, în general, spațiile dinamice sunt dominate de 3 mari procese care le-au conturat apartenența sectorială: a) dezvoltarea sectorului terțiar, în mod special a serviciilor pentru întreprinderi în marile centre urbane din statele dezvoltate; chiar dacă aceste activități nu reprezintă, în spațiile urbane respective, majoritatea locurilor de muncă, ele antrenează un nou regim al activităților economice și al transformărilor spațiale și sociale evidente; b) descreșterea sectorului secundar, în fapt o modificare a modului de organizare a procesului productiv pentru a se adapta și încadra în noua economie “postindustrială”; c) procesul de informatizare a unui evantai din ce în ce mai larg de activități economice, în cadrul cărora acesta reprezintă principalul mod de reorganizare a producției și distribuției de bunuri și servicii. Întreaga dinamică sectorială a economiilor din spațiile purtătoare de dezvoltare se derulează între aceste trei principale direcții evolutive. Inovațiile nu pot fi privite ca fenomene izolate, randamentul lor economic depinzând de realizarea uneia sau mai multor inovații complementare, iar în cadrul unei rețele de firme, al unei economii locale ori regionale, chiar naționale, inovația poate fi asimilată cu o sursă de tensiuni structurale (Haraldsen, 1998).

Literatura de specialitate oferă și tipologii structurale la nivel european (Gritsai, Treivish, 1992), rezultate din profilul structurilor economiilor sistemelor urbane regionale. În centrul Europei se pot identifica: a) capitale multifuncționale, în care economia este caracterizată printr-un sector terțiar dezvoltat, au funcții specifice politice, culturale – Londra, Paris, Bruxelles; b) regiunile industriale centrale, unde gradul de urbanizare este ridicat, sectorul terțiar este dezvoltat, ca și activitățile de cercetare. La „semiperiferia” Europei, datorită slăbiciunii sistemului financiar, instabilității economice și demografice și în ciuda unor etape de prosperitate, se identifică din punct de vedere tipologic, trei cazuri: spații care au beneficiat de o capacitate de inovare în trecut, dar pe care au pierdut-o; spații cu o dezvoltare postbelică de tip fordist (industrii grele), bazată pe politici de dezvoltare regională sau de descentralizare industrială; spații care în prezent sunt locuri ale inovațiilor științifice și tehnologice. Concret, există mai multe alternative pentru fiecare caz: a) vechi regiuni industriale cu o structură mixtă – Manchester este arhietipul acestor regiuni, care în primul și al doilea ciclul Kondratiev, erau dezvoltate în domeniul industriei textile, Chemnitz, Lodz, unde conversia se face prin dezvoltarea industriei chimice, a construcțiilor mecanice; b) vechi regiuni industriale cu predominanța industriei grele - au o structură spațială policentrică, dese stări de depresie socio-economică și ecologică, cu structuri sociale discontinue (inexistența clasei de mijloc, ca o “sursă” a spiritului antreprenorial), din aceste motive conversia lor fiind dificilă (Ruhr); c) regiuni industriale create în al patrulea ciclu Kondratiev în cadrul programelor de dezvoltare regională (NE Belgiei) sunt spații tipice de industrializare fordistă; d) regiunile industrializării contemporane (nordul și centrul Italiei); f) regiunile postindustrializării sunt dezvoltate prin exploatarea calității mediului, potențialul cultural și universitar din orașele mici și mijlocii și dar din cele mari și prosperă datorită specializării în cercetare dezvoltare (arcul mediteranean francez, S Marii Britanii etc.).

□ CONDIȚIONĂRI INTER- ȘI INTRAZIONALE

Specializarea funcțională

Specializarea funcțională reprezintă o condiționare fundamentală a dezvoltării zonelor dinamice, derivând în ultimul timp din sinergiile dintre specializare și inovație. Specializarea unui oraș într-o activitate este o măsură a aptitudinilor actorilor săi de a valorifica anumite avantaje dincolo de limitele care ar autoriza nivelul de centralitate al orașului. Adesea, specializarea se află în relație cu o inovație care conferă adeptilor săi un avantaj inițial menținut și intensificat mai târziu.

Astfel, inegala valorificare a anumitor inovații creează specializări. Acestea sunt durabile deoarece cel mai adesea, schimbarea are loc rapid și foarte uniform în cadrul rețelilor de orașe. Deoarece orașele de același nivel sunt interdependente și concurente, ele se află într-o relație constantă, “supraveghindu-se”. Cel mai adesea, inovațiile sunt imitate foarte repede (Martin, Schwab, 1982; Martin, 1988), iar infrastructurile puternic disputate (Lepetit, 1988).

Această proprietate a sistemelor de orașe, de a oferi o varietate de tipuri urbane, este probabil o condiție importantă a capacității lor de adaptare. Nu este vorba de aceleași calități urbane care sunt cerute și valorificate prin marile cicluri de inovație. Diversitatea sistemelor de orașe evoluează după formele pe care le ia diviziunea spațială a muncii (P. Aydalot), în funcție de economiile de scară care tind să favorizeze specializările urbane, și de economiile de aglomerare, care merg mai degrabă în sensul intensificării ierarhiei, în măsura în care diversitatea și complexitatea societății și a infrastructurilor oferite tind să crească odată cu talia.

Conceptul de specializare trebuie să fie considerat o caracteristică de bază a organizării sistemelor de așezări. Studiile detaliate și comparative, făcute prin utilizarea metodelor moderne, ca cele aparținând analizelor

factoriale, au demonstrat importanța diversificării funcționale în identificarea particularităților sistemelor de așezări. S-a constatat că prezența inegală a funcțiilor specializate în orașe introduce mari diferențieri în sistemele de așezări, care pot fi la fel de importante ca și cele determinate de talie și centralitate. Dacă la început specializarea poate să apară datorită unui accident sau unei decizii curajoase a unei comunități, ulterior aceasta va purta amprenta specificității locale și va rămâne mult timp atașată orașului respectiv. Astfel de exemple se pot întâlni în foarte multe sisteme naționale, precum cele ale S.U.A., Canadei, Italiei, Franței, Marii Britanii, Indiei, Africii de Sud etc.

Cele mai importante specializări își au originea în valorificarea unor poziții geografice particulare (orașele porturi, la contactul dintre mare și uscat, orașele de tranzit, la frontierele unor țări pe trasee majore de circulație transcontinentală) și în exploatarea unor resurse pe loc (orașele miniere și siderurgice, dar și orașele turistice din arii montane sau de pe litoral).

Specializarea funcțională a apărut ca răspuns la economiile de scară pe care le-a antrenat gigantismul industrial. Marile uzine sunt din ce în ce mai puțin frecvente, majoritatea firmelor preferând să-și multiplice numărul de unități. Întreprinderile au tendința de a-și localiza fiecare funcție în mediul economic cel mai adecvat. Specializarea funcțională creează ierarhizarea calitativă a spațiului: cercetarea și dezvoltarea, organizarea și managementul sunt concentrate în poli de decizie (marile centre urbane); fabricarea calificată în poli cu specializare industrială (vechi regiuni tradiționale sau noi spații industriale); execuția și montajul în regiuni periferice (regiuni rurale sau țări în curs de dezvoltare). Multilocalizarea are valoare corelativă, determinând coeziuni și funcționalități în spațiu (Popescu, 2000).

Specializarea flexibilă indică separarea de producția de masă și trecerea la o nouă organizare a producției, redescoperirea unor districte industriale (Baden Wuertenberg). Flexibilitatea și specializarea pot fi privite ca alternative fundamentale la producția de masă.

Specializarea flexibilă este un principiu care ghidează districtele industriale de succes în țările dezvoltate, care poate fi aplicat și în țările în curs de dezvoltare, datorită prezenței în acestea din urmă a unor "ingrediente"-cheie, precum tradiția în diferite meserii, firmele de mici dimensiuni, practici de muncă flexibile și structuri de cooperare socială (Storper 1990, Murray 1990, Schmitz 1989, Dawson 1992, Kaplinsky 1991, Nadvi 1992).

O asemenea strategie de creștere pare atrăgătoare pentru țările sau regiunile în curs de dezvoltare, pentru că oferă soluții tehnologice ieftine, bazate pe resursele locale, care să permită o dezvoltare locală autonomă, liberă de constrângerea dependenței de instituțiile financiare internaționale, corporațiile transnaționale și agențiile internaționale cu rol de reglare dominate de Nord.

Dinamicile creșterii în districtele industriale meșteșugărești sunt diferite de complexele high-tech (Silicon Valley sau alți tehnopoli) sau centrele bazate pe firme mari (Baden Wurtemberg). A le numi pe toate „distribute industriale” este problematic din perspectiva politicii de dezvoltare, deoarece experiența fiecărui tip, în ciuda unor caracteristici comune, furnizează un mesaj diferit.

Într-o definiție marshalliană, caracteristica distinctă a unui district industrial este faptul că acesta reprezintă un sistem integrat al interdependențelor antreprenoriale, instituționale și sociale locale, adică o multitudine de legături dense între actorii individuali. Un district industrial este mult mai mult decât simpla aglomerare a firmelor mici într-o industrie relaționată, bazată pe practici de muncă flexibile și aranjamente de piață informale.

Strategia economică

Strategia economică reprezintă un concept complex, care definește ansamblul obiectivelor economice pe care conducerea unei unități economice își propune să le realizeze, obiectivele stabilite pe bază de studii, cercetări științifice și prognoze, acțiunile ce trebuie întreprinse pe diferite orizonturi de timp și modul de alocare a resurselor în vederea menținerii competitivității și a dezvoltării viitoare.

Conducerea și organizarea activității întreprinderii pe baza unei strategii economice capătă o importanță crescândă, ca urmare a faptului că, în mod deosebit după anii 60 pe plan mondial s-au realizat mari progrese în teoria și practica managementului privind definirea și aplicarea unor concepte moderne adaptate la noi mutații pe piața internă și externă.

În cadrul strategiilor economice, un loc deosebit îl ocupă **strategiile economice de dezvoltare** datorită complexității lor și efectelor asupra activității economice de perspectivă a întreprinderii.

Strategia întreprinderilor modelează impactul acestora la nivele macro-, mezo- și micro-spațiale. Firmele transnaționale decid o nouă implantare ca parte a unui sistem de relații complexe, fiind sensibile față de reglementările stabilite la nivel național și mai puțin interesate de tradițiile regionale. Societățile active pe plan național își aleg o nouă localizare, în funcție de potențialul de absorbție a pieței și de cel al forței de muncă,

conferind o anumită coerență spațială sistemului industrial. La nivel regional, întreprinderile – prin obiectivele lor creează specializări funcționale și complementarități spațiale. Firmele ale căror strategii vizează nivelul micro-spațial influențează gradul acestora de integrare în structurile economice, sociale, financiare și politice locale, generând o organizare spațială particulară.

Strategia întreprinderii reprezintă maniera în care întreprinderile își organizează spațiul economic pentru a asigura obiectivele în ceea ce privește profitul, creșterea, securitatea sau prestigiul. În acest mod, întreprinderile intervin în calitate de actori ai mediului internațional.

În general, nu se rețin ca actori importanți decât marile societăți internaționale, ceea ce, într-o optică transnațională, nu este decât parțial adevărat: importatorii și exportatorii aflați în aceeași țară intervenind, de asemenea, în organizarea schimburilor.

a. Întreprinderi orientate spre piața internă. Numărul întreprinderilor angajate pe piața externă este mai mic decât se crede. La nivel mondial, acesta se ridică la câteva zeci de mii. Restul, marea majoritate, se consacră exploatarea pieței aflate în imediata vecinătate, pieței locale sau celei naționale. Este vorba de întreprinderile de autosubzistență (agricole), întreprinderile de tip artizanat, comerț en-detail; întreprinderile care deservește o rază de 30 km, cadru de organizare teritorială care pare să reprezinte o constantă; întreprinderi specializate ce vizează un teritoriu mai larg, care poate fi de mărimea unui stat. Asemenea întreprinderi au frecvent rădăcini vechi pe teritoriul respectiv, se confundă cu o formă de autosubzistență, autoconsum în mediul rural, fuziunea patrimoniului familial și al întreprinderii în mici întreprinderi; își schimbă adeseori tehnica, destul de puțin de orientare comercială; au o mare capacitate de rezistență (dispariția lor nu are drept cauză apariția unui concurent mai puternic, ci a unor forme de organizare teritorială mai moderne); proprietarii acceptă uneori să colaboreze, devenind distribuitori sau sub-antreprenori) sau își vând firmele; au o capacitate de rezistență prin puterea publică. Printre întreprinderile centrate pe piața internă se disting cele importatoare. În cazul lor, sensul pieței prevalează asupra celui de creație și producție, orientarea către profit fiind netă.

b. Întreprinderi exportatoare. O întreprindere care reușește pe piața internă speră frecvent și la o reușită pe plan extern. În relația cu acest spațiu exterior ei, întreprinderea respectivă are la dispoziție mai multe strategii:

- se mulțumește să exporte produse pe care le fabrică pe teritoriul național. Importanța exporturilor posibile depinde de mai mulți factori: natura produsului, volumul și competitivitatea producției, nivelul concurenței, capacitatea de a constitui și de a susține o rețea de distribuție.
- întreprinderea consideră alte spații naționale drept clienți și furnizori, în aceeași măsură. Importul factorilor de producție de care întreprinderea are nevoie este hotărât din momentul în care aceștia sunt furnizați din străinătate cu cel mai mic cost pe spațiul național. Aceste prime două strategii asociate (exportul de bunuri și importul factorilor de producție) sunt cel mai adesea selectivi: gama de produse vândute sau cumpărate nu este aceeași decât dacă întreprinderea lucrează pe aceeași piață internă (specializare).
- crearea de filiale de producție în străinătate. Această strategie are rațiuni atât industriale (reducerea costurilor), cât și comerciale (proximitatea clientelei). În ciuda delocalizării producției și, cel mai adesea, a creării unei societăți de drept local, filialele păstrează cu întreprinderea-mamă legături strânse de natură financiară, economică și tehnică.

c. Întreprinderi multinaționale. Acestea sunt societăți care exploatează unități de producție în mai multe țări. Din punct de vedere juridic, o societate multinațională nu există decât dacă filialele sale sunt constituite în conformitate cu legislația țării de primire. Originile firmelor multinaționale sunt anterioare anului 1939; printre cele mai vechi, se citează întotdeauna Philips, Nestlé, Unilever. Acestea au luat naștere în țări de dimensiuni reduse: Elveția, Olanda. Deoarece piața națională s-a dovedit prea mică, producția de masă le-a determinat să se extindă pe piața mondială. După al doilea război mondial, se asistă la o creștere a firmelor multinaționale.

Producția de bunuri de înaltă tehnologie traduce contraste majore în organizarea activităților la scară planetară. Statele cele mai puternice sunt în competiție pentru conservarea sau cucerirea unui spațiu de calitate în acest univers productiv. În acest context, firmele producătoare de bunuri de înaltă tehnologie joacă un rol important prin implantările respective și prin natura activităților dezvoltate pe un sit. Aceste firme sunt decisive în același timp prin rolul structurant la scară planetară al deciziilor, de exemplu atunci este vorba de valorificarea unui spațiu geopolitic, dar și prin impactul pe care îl poate avea implantarea unei astfel de întreprinderi asupra restului țesutului industrial și comercial. O unitate de producție în domeniul înaltei tehnologii bulversează sau intensifică un țesut economic, științific și social.

Industria de înaltă tehnologie constituie un ansamblu greu de definit uneori, dat fiind caracterul fluctuant și trecător al realității (Fache, 1996). Particularitatea fundamentală a producțiilor de înaltă tehnologie rămâne *legătura lor strânsă cu cercetarea, experiența și rolul primordial al inovației*, care trebuie să fie permanentă și care antrenează mutații foarte rapide ale produselor.

Definiția tehnică a industriilor de înaltă tehnologie trebuie să fie completată prin studiul comportamentelor geografice ale firmelor producătoare. Firmele își organizează spațiul într-o manieră similară, indiferent de domeniul lor de activitate. Într-adevăr, marile firme producătoare de bunuri de înaltă tehnologie se organizează spațial în funcție de caracteristicile tehnologice ale statelor, regiunilor sau orașelor respective.

Identificarea marilor arii de producție ale firmelor de înaltă tehnologie este un element important pentru organizarea geografică a unui teritoriu.

Spațiul tehnologic al firmelor de bunuri de înaltă tehnologie. Logicile spațiale ale firmelor de înaltă tehnologie pot fi diverse, dați fiind parametri de care trebuie să se țină seama la implantarea lor. De exemplu, chimia și ceasornicăria nu au aceleași constrângeri precum electronica sau aeronautica. Selecția cazurilor studiate pune în evidență trei criterii: disponibilitatea surselor cele mai complete, talia firmei (care trebuie să fie prezentă la scară planetară și să dețină un loc important în sectorul respectiv de activitate), varietatea producțiilor cazurilor selectate.

Mediul economic

Ca agent economic, întreprinderea (firma) își orientează și desfășoară activitatea sub impactul condițiilor concrete ale mediului său ambiant numit, în sens larg, mediu economic. Această noțiune este foarte complexă, incluzând un ansamblu de factori eterogeni – de natură economică, socială, politică, științifică -tehnică, juridică, geografică, demografică etc. – ce acționează, pe plan național și internațional, asupra întreprinderii, influențând puternic relațiile de piață.

Mediul economic reprezintă ansamblul factorilor care pot influența din exterior activitatea economică. Din această perspectivă, mediul economic cuprinde toate restricțiile naturale și sociale de care trebuie să se țină seama în derularea activității economice. În raport cu nivelul de desfășurare a activității economice, mediul economic poate fi analizat din perspectiva microeconomică (sistemul referențial în elaborarea deciziei consumatorului, respectiv al producătorului), mezeconomică, macroeconomică sau ca mediu economic internațional (când criteriile au în vedere relațiile dintre economiile naționale). Din punct de vedere al definirii cadrului de formalizare al modelării economice, mediul economic poate fi considerat deterministic (cert), stocastic (incert) sau imprecis (vag sau probabilistic-vag).

Mediul economic a fost conceptualizat ca un atribut al spațiului geografic, cu care activitățile economice interacționează modelându-și distribuția spațială, odată cu definirea dezvoltării endogene. Alegerea localizării unei întreprinderi poate fi influențată de asigurarea proximității de alte unități pentru stabilirea unor relații reciproce.

Economiile externe au devenit complexe. Sunt formate din economiile de aglomerație (rezultate din concentrarea pe un spațiu restrâns a activităților similare sau complementare, care permit definirea unei tipologii funcționale, apariția serviciilor specializate, pregătirea forței de muncă calificate) și economiile de urbanizare generate de infrastructura, serviciile variate, dimensiunea semnificativă a pieței, multitudinea contactelor oferite de orașe.

În concepție macroeconomică, întreprinderea este parte integrantă a mediului ambiant, este o componentă economică a acestuia. Analiza diferitelor circumstanțe existente și a efectelor acestora asupra economiei și gestiunii întreprinderii pune în evidență trei tipuri de mediu: stabil, unde schimbările sunt rare, de mică amploare și ușor previzibile; schimbător, unde schimbările sunt frecvente, de o amploare variată și în general previzibile; turbulent, unde schimbările sunt foarte frecvente, de amploare variată, cu incidențe profunde asupra activității întreprinderii și greu de anticipat.

Analiza componentelor mediului ambiant necesită încadrarea acestora în *micromediul* (ansamblul componentelor cu care aceasta intră în relații directe pe termen scurt) și *macromediul* întreprinderii (ansamblul factorilor de ordin general, cu acțiune indirectă și pe termen lung asupra activității întreprinderii). Printre componentele macromediului întreprinderii se numără: *mediul demografic* (se poate defini prin indicatori specifici, ca: numărul populației, structura pe vârste și sexe, dimensiunea medie a unei familii, repartizarea teritorială și pe medii. Analiza unor astfel de indicatori permite o evaluare corectă a dimensiunilor cererii potențiale a pieței întreprinderii); *mediul economic* (format din ansamblul elementelor care compun spațiul economic în care acționează întreprinderea, cum sunt structura pe ramuri a economiei, nivelul de dezvoltare pe ansamblu și pe fiecare ramură economică, gradul de ocupare a forței de muncă, situația financiar-valutară etc.); *mediul tehnologic* (implică întreprinderea atât ca beneficiar, cât și ca furnizor, în principal prin intermediul pieței. Se concretizează prin elemente specifice, precum invențiile și inovațiile, mărimea și orientarea fondurilor destinate cercetării-dezvoltării, asimilarea de produse noi și modernizarea produselor tradiționale, reglementări vizând eliminarea sau restrângerea efectelor poluante ale unor tehnologii etc.); *mediul cultural* (format din elemente referitoare la sistemul de valori, obiceiuri, tradiții, norme de conviețuire etc. Ele pot influența, în anumite împrejurări, decisiv asupra comportamentului consumatorilor, asupra segmentării piețelor, asupra comunicării între-

prinderii cu piața); *mediul politic* specific fiecărei țări (influențează activitatea întreprinderii prin componente ca structura societății, forțele politice și raporturile dintre ele, gradul de implicare a statului în economie, gradul de stabilitate a climatului politic intern, zonal, internațional etc.); *mediul juridic* (este constituit din ansamblul reglementărilor de natură juridică prin care este vizată, direct sau indirect, activitatea întreprinderii); *mediul natural*; *mediul internațional*.

Relații de cooperare

În faza post-fordistă actuală, concentrarea întreprinderilor pe un teritoriu dat se consideră că reprezintă contextul cel mai favorabil al apariției *cooperării* în cursul procesului de inovație. Proximitatea este astfel esențială, căci ea facilitează cercetarea și întâlnirea partenerilor în scopul colaborării. Totodată, proximitatea limitează erorile în alegerea partenerilor și reduce incertitudinea, elimină pierderea de timp și diminuează costurile de tranzacție.

Deoarece procesul de inovație este discontinuu, el necesită frecvente schimburi de informații specifice între actorii respectivi. Regula este dată de fenomenul de *cooperare*. Externalitățile rezultă din acțiuni involuntare. Ceea ce contează este acțiunea voluntară, deliberată a agenților, de a realiza proiecte (Schmitz, 1997). Actorii interacționează schimbând informații specifice, necesare derulării procesului de inovație.

Condițiile care generează un climat propice interacțiunilor nu se creează într-un timp scurt. Este nevoie de timp pentru ca aceste comportamente să se formeze și să se poată manifesta.

Capacitatea de a reacționa rapid, de a dispune de resurse performante la momentul adecvat și de a găsi parteneri competenți cât mai repede posibil este determinantă. Într-un asemenea context, a ști să comunici, să cooperezi și să (inter)acționezi devine extrem de important (Lundwal, Johnson, 1994).

Cooperarea dintre firme constituie un potențial pentru realizarea unei strategii endogene de dezvoltare chiar în condițiile creșterii competiției determinate de globalizarea activităților economice. Dacă într-o asemenea strategie de dezvoltare regională cooperarea reprezintă un potențial endogen, atunci trebuie îndeplinite următoarele criterii:

- o puternică tendință spre cooperare, ca fundament al cooperării inter-regionale
- funcțiile de cooperare strategică să fie îndeplinite de partenerii autohtoni
- cooperarea întreprinderilor autohtone să prezinte o corelație pozitivă, de regulă, cu succesul unei firme.

Concluzie

În perioada 1960 – 1990 se remarcă următoarele tendințe:

- extinderea abordării problemelor de dezvoltare a ZPD de la nivel local la cel regional
- creșterea importanței factorilor internaționali, în special odată cu constituirea Uniunii Europene
- exercitarea activă a rolului statului de inițiator al ZPD – din considerente legate de strategia de dezvoltare și de creștere a competiției de la nivelul inter-țări la cel inter- orașe din țări diferite
- asimilarea impactului produs de progresele tehnologice în transporturi și circulația informației
- anticiparea și, după 1987, aplicarea din ce în ce mai extinsă a principiilor dezvoltării durabile
- includerea aspectelor legate de imaginea urbană și peisagistică între factorii de eficiență a ZPD
- flexibilitatea sistemului operațional, de realizare a ZPD.

2. ARGUMENTĂRI ȘI ANTICIPĂRI PE PLAN INTERNAȚIONAL ALE DEZVOLTĂRII SOCIO-ECONOMICE ȘI URBANISTICE ÎN ORIZONTUL TEMPORAL AL PLANURILOR DE URBANISM DIN PERIOADA 1990 – 2000

Deceniul 1990 – 2000 a adus o serie de noi interpretări privind zonele purtătoare de dezvoltare cu ocazia reactualizării unor planuri directe regionale și locale sau a realizării unor noi operațiuni urbanistice de diverse tipuri. Cuprinse în strategii de dezvoltare națională și regională, acestea, vor contura cadrul de viață și de muncă al deceniilor care urmează.

Fondul proceselor de dezvoltare din ultimul deceniu al țărilor dezvoltate constă în:

- continuarea procesului de globalizare în paralel, pentru Uniunea Europeană, cu accentuarea regionalizării
- creșterea terțiarizării și diferențierii acestui sector
- atingerea pragului superior de urbanizare
- aplicarea principiilor dezvoltării durabile
- schimbări în exigențele locuitorilor privind calitatea vieții și securitatea personală

Aceste procese se reflectă în activitățile economice ale localităților urbane mari prin dominanța netă a sectorului terțiar. Exemplul următor este ilustrativ în acest sens mai ales în comparație cu orașele mari din țara noastră, unde procentul de populație ocupată în servicii este mult mai scăzut (sub 60%).

Tabelul 2 – Structura întreprinderilor din AMSTERDAM 727 000 locuitori (1999)

Întreprinderi	Nr. întreprinderi	Nr. persoane	Nr. mediu salariați / întreprindere (minim – maxim)	% persoane	% întreprinderi
agricultură	139	528	4	0,1	0,3
industrie medie	2 635	27 762	10 (4 - 151)	7,4	5,1
construcții	2 327	11 223	5	3,0	4,5
servicii	47 045	333 867	7 (3 - 168)	89,4	90,2
total	52 146	373 380	7	100,0	100,0

Sursa: „Amsterdam în cifre” - Biroul Municipal de Statistică - Amsterdam 1999

A. SCHIMBĂRI PRIVIND ROLUL ZPD ÎN DIFERITE TIPURI DE PLANURI.

Problemele legate de dezvoltarea ZPD sunt abordate în diferite documentații de urbanism și amenajarea teritoriului ca factori „cheie” în dezvoltare, întotdeauna fiind intercorelate strategiile la nivel național cu cele la nivel regional și local.

În planurile de amenajare teritorială se reflectă atât *strategia ofensivă* de afirmare în concurența cu alte regiuni, cât și o *strategie de echilibrare* a dezvoltării pe principiile unei descentralizări concentrate. În fiecare dintre aceste abordări un rol de maximă motricitate îl deține ZPD. Se constată continuarea dezvoltării prin noi nuclee situate vectorial în lungul marilor axe de transporturi precum și a unor ZPD dispersate areal în teritorii de sute de km² prin cooperarea unei întregi rețele de localități. Ultimul caz aplică principiul solidarității teritoriale cu zonele în declin.

În planurile de dezvoltare locală, ansamblul ariei imediate de influență – aglomerația urbană – constituie forma de organizare teritorială la scara căreia se întâlnesc frecvent alternativele cele mai diverse de dezvoltare a noi Z.P.D. La scara localităților, ZPD creează prin diferite tipuri de operațiuni urbane, fie întărirea polilor legați de nodurile importante de transporturi (în special gări – Lyon, Lille), fie a unor nuclee în care reabilitarea și reconstrucția parțială pun în valoare fondul existent (Berlin) sau adaugă valori noi (Barcelona).

B. MODALITĂȚI DE EVALUARE A GRADULUI DE REALIZARE ȘI A EFECTELOR PLANURILOR ANTERIOARE PENTRU ZONELE PURTĂTOARE DE DEZVOLTARE

Evaluarea efectelor propunerilor din planurile anterioare de urbanism și amenajarea teritoriului pentru fundamentarea noilor reactualizări se referă la:

- elasticitatea în aprecierea pe termen lung a ritmului de dezvoltare socio-economică și a evoluției numărului de locuitori
- anticiparea transformărilor calitative și cantitative a locurilor de muncă

- impactul noilor linii de forță trans-continentale
- efectele schimbărilor nivelului de venituri și de instruire a populației asupra unor necesități funcționale
- raportarea la exigențele de protecție a mediului printr-o dezvoltare durabilă sub aspect economic, ecologic și estetic
- cauzele unor stagnări sau eșecuri în crearea ZPD

În sinteză aceste evaluări sunt prezentate în continuare.

C. VALABILITATEA PREMISELOR SOCIO-ECONOMICE LUATE ANTERIOR ÎN CONSIDERARE

Pe fondul interpretării proceselor de diviziune spațială a muncii și de impunere a forței de muncă drept principal factor de localizare – perioada 1950 - 1980 – se pot face următoarele aprecieri:

Tipuri de condiționări socio-economice	Condiționările socio-economice identificate	Noul conținut
Condiționări exterioare localităților	Poziția geografică	• se referă la accesibilitatea spațială și relativizează zonele purtătoare de dezvoltare în funcție de sistemul de noduri de transport, resurse, energie, cadrul administrativ.
		• în condițiile dezvoltării actuale a transporturilor și telecomunicațiilor, nu contează poziția locurilor de producție față de sediile centrale sau față de firmele de intermediere.
		• se remarcă tendințe clare de concentrare a sediilor marilor firme de industrii și servicii de vârf în locuri - „cheie” la nivel mondial (<i>orașele mondiale</i>).
		• nu mai este importantă proximitatea de resurse datorită modernizării transporturilor și existenței unor alternative de localizare, aplicarea unor tehnologii de reciclare, utilizarea unor noi forme de energie (neconvențională)
		• în evoluția actuală a tehnopolilor specializați (biotehnopoli) se mențin seriile de interdependențe spațiale între actori: firme de biotehnologii, centre de formare universitară, centre publice de cercetare, vehiculate prin externalități tehnologice pozitive
	Transporturi	• noile tendințe de localizare a zonelor purtătoare de dezvoltare se bazează pe proximitatea aeroporturilor, porturilor, gărilor (în special în proximitatea a mai multor tipuri diferite).
		• la ora actuală, în cadrul telecomunicațiilor câștigă tot mai mult teren comunicațiile prin computer, acestea reprezentând <i>autostrăzile informaționale</i> ale viitorului.
		• dezvoltarea actuală a teleporturilor revoluționate de explozia noilor tehnologii informaționale și de comunicații.
		• extinderea utilizării sistemelor de transport multimodal și combinat
	Piața de desfacere	• flexibilizarea piețelor prin tehnologizare – utilizarea internetului, advertising
		• localizarea se face în noduri strategice cu o supraconcentrare a facilităților comune, o hipermobilitate a serviciilor livrate și un înalt nivel de expertiză profesională pentru întreprinderile direct productive.
		• noile <i>orașe mondiale</i> sunt situri pentru piețele transnaționale, unde firmele cumpără servicii de consultanță, instrumente financiare sau alte servicii specializate (efect al globalizării).
	Imaginea de marcă	• se accentuează prin concentrarea spațială a forței de muncă cu grad ridicat de calificare în domeniul cercetării-dezvoltării cu aplicabilitate imediată.
		• pretențiile reprezentanților acestor categorii socio-profesionale au crescut și au câștigat calitatea de adevărat factor de localizare pentru activitățile industriale și terțiare de vârf.

Tipuri de condiționări socio-economice	Condiționările socio-economice identificate	Noul conținut
		<ul style="list-style-type: none"> • implantările unor noi firme în aceste arii cu imagine pozitivă își vor reduce cheltuielile legate de angajarea forței de muncă și de căutare a specialiștilor datorită creșterii importanței imaginii de marcă a zonei respective pentru aceștia.
Condiționări la nivelul de ansamblu al localităților	Forța de muncă	<ul style="list-style-type: none"> • forța de muncă, văzută ca <i>input</i>, a înlocuit input-urile materiale ca pondere pentru implantarea zonelor purtătoare de dezvoltare și pentru profilul lor economico-social.
		<ul style="list-style-type: none"> • diferențierea spațială a sistemelor de angajare este supusă unor evoluții destul de complexe, uneori unor mutații profunde, ce pot fi și foarte rapide, mai ales în ceea ce privește cererea la nivel mondial și constrângerile concurenței, jocul marilor grupuri multinaționale, ca și inovațiile tehnologice.
		<ul style="list-style-type: none"> • marile întreprinderi, mai ales cele care sunt active pe piețele continentale, sunt din ce în ce mai puțin legate de spațiul de localizare atunci când își construiesc strategiile de gestionare a resurselor de forță de muncă, datorită dezvoltării și perfecționării mijloacelor de comunicare, de transport și inovațiilor din aceste domenii
		<ul style="list-style-type: none"> • aspectul cantitativ al forței de muncă nu este lipsit întru-totul de importanță: situl de localitate a spațiilor purtătoare de dezvoltare trebuie să ofere în același timp și mână de lucru înalt calificată, necesară în cercetarea fundamentală, în concepția și în realizarea prototipurilor, dar și forță de muncă mediu sau puțin calificată, pentru producția de serie sau pentru activitățile de servicii colaterale activității în sine
	Standardul de viață	<ul style="list-style-type: none"> • conectarea activităților din domeniul înaltei tehnologii semnifică o concentrare a forței de muncă înalt calificate ale cărei cerințe față de standardul de viață sunt complexe și numeroase. • cadrele superioare manifestă pretenții deosebite față de mediul în care lucrează, se deplasează sau locuiesc.
	Apartenența sectorială	<ul style="list-style-type: none"> • spațiile purtătoare de dezvoltare se caracterizează prin prezența a numeroase ramuri industriale, dar prin specializare în anumite subramuri “high-tech”. • fiecare dintre aceste subramuri își crează tipuri specifice de cerințe privind procesul productiv, dar, în general, spațiile dinamice sunt dominate de 3 mari procese care le-au conturat apartenența sectorială: a) dezvoltarea sectorului terțiar; b) descreșterea sectorului secundar; c) procesul de informatizare a unui evantai din ce în ce mai larg de activități economice. • întreaga dinamică sectorială a economiilor din spațiile purtătoare de dezvoltare se derulează între aceste trei principale direcții evolutive. • dezvoltarea sectorului terțiar și diminuarea importanței celui secundar sunt privite ca rezultat al tensiunii structurale create de aplicarea unor inovații și invenții în diverse domenii de activitate.
Condiționări inter- și intrazonale	Specializarea funcțională	<ul style="list-style-type: none"> • a apărut ca răspuns la dezechimbile de proporție pe care le-a antrenat gigantismul industrial
		<ul style="list-style-type: none"> • creează ierarhizarea calitativă a spațiului: activitățile de cercetare-dezvoltare, organizare și management sunt concentrate în poli de decizie, fabricarea calificată în poli cu specializare industrială, execuția și montajul în regiuni periferice
		<ul style="list-style-type: none"> • de regulă, se află în relație cu o inovație care conferă “adeptilor” săi un avantaj menținut și intensificat ulterior

Tipuri de condiționări socio-economice	Condiționările socio-economice identificate	Noul conținut
		<ul style="list-style-type: none"> creșterea gradului de specializare funcțională intensifică interdependențele și interacțiunile spațiale
	Strategia întreprinderii	<ul style="list-style-type: none"> strategiile utilizate sunt legate de tipul de întreprindere strategia întreprinderilor modelează impactul acestora la nivele macro-, mezo- și micro-spațiale. în definirea strategiei economice a firmei, mediul de afaceri al firmei reprezintă o componentă de prim ordin.
	Relații de cooperare	<ul style="list-style-type: none"> relațiile de cooperare dintre firme prezintă o corelație pozitivă cu succesul firmelor respective relațiile de cooperare ale firmelor mari sunt mai intense decât cele ale firmelor mici.
	Mediul economic	<ul style="list-style-type: none"> activitățile economice interacționează modelându-și distribuția spațială, odată cu definirea dezvoltării endogene. pot influența din exterior activitatea economică. toate restricțiile naturale și sociale de care trebuie să se țină seama în derularea activității economice. din perspectiva microeconomică (sistemul referențial în elaborarea deciziei consumatorului, respectiv al producătorului), mezoeconomică, macroeconomică sau ca mediu economic internațional (când criteriile au în vedere relațiile dintre economiile naționale).

O corelare între monitorizarea prin indici a durabilității unei întreprinderi și evaluarea condiționărilor socio-economice indică o suprapunere parțială a acestora, din ce în ce mai „rarefiată” pe măsura extensiunii spațiale a condiționărilor. Aceasta readuce în atenție pentru urbanism și amenajarea teritoriului necesitatea conturării schemelor evolutive din punct de vedere spațio-temporal ale structurii verticale și orizontale a întreprinderilor.

❑ NOI ASPECTE PRIVIND DEPENDENȚA DE CONSIDERENTE NON-URBANISTICE

Integrarea obiectivelor dezvoltării durabile în domeniul politicilor de dezvoltare

Dezvoltarea durabilă în cadrul Uniunii Europene necesită un efort concertat pentru integrarea preocupărilor economice, sociale și de protecție a mediului, toate măsurile politice fiind considerate ca mijloace de a realiza dezvoltarea durabilă nu numai din punct de vedere al politicii sociale și protecției mediului dar și a celor legate de transport, agricultură și industrie¹. Obiectivele politice, procesul și evaluarea impactului politicilor respective trebuie să fie abordate din punctul de vedere al dezvoltării durabile.

Integrarea obiectivelor dezvoltării durabile în toate domeniile politicii de dezvoltare poate genera multe provocări. Definirea obiectivelor durabilității este complexă, cu dimensiuni economice, sociale și de protecție a mediului, totodată și cu riscul de a defini obiective generale, greu de măsurat și apreciat. Indicatorii sunt instrumentele care ne asigură de faptul că problematica dezvoltării durabile este permanent și în mod transparent considerată în procesul de formulare a politicii de dezvoltare, furnizând repere pentru performanța politică, stabilind o structură de raportare a costurilor și beneficiilor politicii respective și permițând stabilirea de obiective clare și măsurabile.

Conceptul de dezvoltare durabilă, adoptat de comunitatea internațională la Conferința pe Probleme de Dezvoltare și Protecție a Mediului în 1992, indică o reconciliere a obiectivelor economice, sociale și de protecție a mediului, fiind general acceptat astăzi faptul că aceste obiective trebuie să fie aplicate în mai multe domenii ale politicii de dezvoltare.

Uniunea Europeană a transformat integrarea dezvoltării durabile, în mod special a protecției mediului, într-un obiectiv central al tuturor domeniilor politicilor de dezvoltare. Mai mult decât atât, Tratatul de la

¹ Indicatori pentru monitorizarea integrării durabile în politica de dezvoltare a întreprinderilor. Raportul final. 2 februarie 2001. SPRU – Science and Technology Policy Research University of Sussex, Falmer, Brighton BN1 9RF. Marea Britanie. Julia Hertin, Frans Berkhout, Stephan Moll, Phillip Schepelmann

Amsterdam (1997) stabilește faptul că integrarea politicilor sectoriale și a celor de protecție a mediului conduce la dezvoltare durabilă. În replică, Consiliul Europei lansează dezvoltarea de strategii de integrare sectorială (Consiliul Cardiff, 1998). Consilii Europene succesive cer pe rând sectoarelor dezvoltării să se alăture procesului integrării, mai precis sectoarele dezvoltării interne, piața internă, industria, afacerile, economia și finanțele și pescuitul. Consiliul Helsinki (decembrie 1999) a cerut să fie prezentată o propunere pe termen lung la Consiliul Gothenburgh din iunie 2001 referitoare la politicile de dezvoltare durabilă, economice, sociale și ecologice.²

Consiliul Viena (decembrie 1998) a invitat sectorul industrial să dezvolte o strategie de integrare³. Ca răspuns, Consiliul pentru Industrie prezintă un an mai târziu Raportul către Consiliul European de la Helsinki, în care sunt examinate obiectivele, actorii și instrumentele dezvoltării durabile a industriei.⁴ În vreme ce sectoarele agriculturii și transportului se concentrează asupra problemelor legate de protecția mediului, raportul asupra industriei subliniază importanța tuturor celor trei componente ale dezvoltării durabile (mediu, dezvoltare socială și dezvoltare economică). De asemenea, mai subliniază contextul specific al politicii industriale, mai precis faptul că politica industrială este un ansamblu de acțiuni care interacționează cu alte zone ale politicilor, de exemplu comerțul, competiția, energia, transportul și fiscalitatea.

Consiliul pentru Industrie a stabilit cinci principii pentru integrarea dezvoltării durabile în politica de dezvoltare a industriei:

- competitivitatea ca element central al politicii industriale;
- eficientizarea costurilor și utilizarea instrumentelor bazate pe piață;
- promovarea acțiunilor voluntare;
- cooperarea cu grupurile de interes;
- atenției specială acordată IMM.

Consiliul a invitat Comisia să furnizeze cât mai repede posibil în completarea strategiei un plan de acțiuni pentru promovarea integrării.⁵ S-a stabilit ca anul 2004 să fie anul în care să fie finalizată strategia de integrare operațională, subliniind necesitatea indicatorilor și stabilind câteva obiective și caracteristici:

Indicatorii politicii și cei de performanță furnizează un instrument pentru monitorizarea strategiei de integrare. Acești indicatori ar trebui să ia în considerare obiectivul politicii industriale de exemplu: creșterea competitivității industriei europene, și să permită o evaluare a modului în care industria și politica industrială integrează exigențele de mediu și contribuie la dezvoltarea durabilă (...)

Indicatorii servesc la măsurarea progresului. Ei nu sunt un substitut al politicii. Ei indică gradul de realizare și complexitatea realizărilor și posibilele progrese spre care trebuie să se tindă.⁶

O primă contribuție la dezvoltarea unei strategii de integrare în domeniul politicii industriale a fost Documentul de lucru al Comisiei pentru Dezvoltare Industrială Durabilă⁷. Acesta stabilește în mod general interacțiunile dintre dezvoltarea durabilă și politicile industriale, subliniind nevoia de a integra toate cele trei componente ale conceptului de dezvoltare durabilă și accentuând importanța instrumentelor economice și de evaluare.

Raportul Comisiei Europene asupra mediului și a indicatorilor de integrare prezentat la Helsinki are scopul de a stabili o structură pentru un sistem general de indicatori pentru problemele de mediu și cele de integrare, argumentând că sistemul ar trebui să aibă două scopuri:

- să permită o revizuire periodică a progresului făcut în vederea realizării obiectivelor politice;
- să permită comunicarea rezultatelor tuturor grupurilor de interes precum și publicului larg.

Raportul subliniază că este necesară producerea unor indicatori care să se refere atât la calitatea mediului, cât și la integrarea sectorială. Indicatorii ar trebui în general să fie limitați ca număr, relevanți, să permită formularea de răspunsuri, simpli și relaționați politicilor. Conform acestui raport, obiectivul indicatorilor de integrare sectorială este de “a lega problemele de mediu cu activitățile sectorului respectiv” și “de a furniza un instrument pentru monitorizarea și evidențierea implementării strategiei de integrare”. Raportul definește cinci criterii generale pentru toate seturile de indicatori sectoriali, și anume, acestea să fie:

- relevante din punct de vedere politic (reprezentând forțe de susținere, curente și pârgii cheie);
- analitice;

² Consiliul Europei (1999). Consiliul European de la Helsinki – concluzii. SN 300/99

³ Consiliul Europei Viena (1998). Consiliul European Viena – concluzii. SN 300/98

⁴ Consiliul Industriei (1999). Raportul Consiliului Industriei către Consiliul Europei asupra integrării dezvoltării durabile în politica industrială a Uniunii Europene. 13549/1/99 REV 1. Consiliul Uniunii Europene: p.11

⁵ idem. p.9

⁶ idem p.7f

⁷ SEC (1999)1792

- ușor de înțeles;
- bazate cât mai mult posibil pe date existente;
- interpretate în mod corespunzător la nivelul geografic potrivit.

Concluziile studiului⁸ asupra indicatorilor pentru politica industrială ce sunt prezentate în continuare reprezintă o contribuție la strategia Consiliului, luând în considerare recenta re-organizare a Comisiei Europene. Începând cu 1 ianuarie 2000, vechiul Directorat General pentru Industrie (DG III) s-a unit cu DG pentru IMM și cu DG pentru inovare al Societății Informatice. Prima declarație oficială de după re-organizare definește scopul politicilor în domeniu, și elementele politicilor industriale:

Politicile (...) trebuie să se adreseze întregului mediu de afaceri pentru a permite întreprinderilor indiferent de mărime să crească și să se dezvolte într-un mod comparabil cu scopul general de dezvoltare durabilă al UE(...).⁹

Indicatori de integrare a politicilor industriale

Datorită dificultății de a evalua rezultatele specifice ale măsurilor politice, indicatorii de integrare trebuie să stabilească un echilibru între relevanța pentru politica industrială și relevanța pentru dezvoltarea durabilă. Studiul finalizat în februarie 2001¹⁰ stabilește trei categorii de indicatori. Aceștia se referă la rezultatele economice, sociale și de mediu (indicatori generali), stabilind corelări semnificative între politica industrială și durabilitate (indicatori de integrare) și monitorizând modul în care politica de dezvoltare a întreprinderilor urmărește obiectivele dezvoltării durabile (indicatori de proces). Examinați în ansamblu acești indicatori pot furniza imaginea generală a procesului și rezultatele integrării obiectivelor dezvoltării durabile în politica de dezvoltare a întreprinderilor.

Tabelul 3 - Categoriile de indicatori de integrare în domeniul politicii întreprinderilor

Indicatori generali	Monitorizează tendințele principale de dezvoltare economică, socială și de protecție a mediului. Subliniază aspectele favorabile ale dezvoltării cât și problemele nerezolvate în domeniul dezvoltării durabile.
Indicatori de integrare	Leagă obiectivele economice ale politicii de dezvoltare a întreprinderilor de obiectivele sociale și de protecție a mediului. Măsoară modul în care politica asupra întreprinderilor exploatează oportunitățile “win-win” potențiale.
Indicatori de proces	Descriu activitățile din cadrul instituțiilor de dezvoltare, precum și din mediul de afaceri care pot îmbunătăți integrarea obiectivelor dezvoltării durabile în cadrul întreprinderilor și în politicile întreprinderilor.

Setul de indicatori

Studiul propune 32 de indicatori, incluzând 15 indicatori generali (5 economici, 5 sociali și 5 pentru mediu), 6 indicatori de integrare și 6 indicatori de proces, cuprinzând un set de sub-indicatori pentru protecția mediului, în total obținându-se 11 indicatori pentru mediu.

Indicatorii generali monitorizează tendințele principale de dezvoltare economică, socială și de protecție a mediului, subliniază aspectele favorabile ale dezvoltării precum și problemele nerezolvate în domeniul dezvoltării durabile.

Tabelul 4 - Indicatori generali

Domeniul indicatorului	Sub-domeniul indicatorului	Indicatorul
ECONOMIC		
1.Dezvoltare economică		Rata de creștere anuală a PIB (modificare în %)
2.Productivitate		Factor total productivitate

⁸ Indicatori pentru monitorizarea integrării durabile în politica de dezvoltare a întreprinderilor. Raportul final. 2 februarie 2001. SPRU – Science and Technology Policy Research University of Sussex, Falmer, Brighton BN1 9RF. Marea Britanie. Julia Hertin, Frans Berkhout, Stephan Moll, Phillip Schepelmann⁸

⁹ Comisia Europeană 2000 COM (2000) 256 p 6.f

¹⁰ Indicatori pentru monitorizarea integrării durabile în politica de dezvoltare a întreprinderilor. Raportul final. 2 februarie 2001. SPRU – Science and Technology Policy Research University of Sussex, Falmer, Brighton BN1 9RF. Marea Britanie. Julia Hertin, Frans Berkhout, Stephan Moll, Phillip Schepelmann

Domeniul indicatorului	Sub-domeniul indicatorului	Indicatorul
3.Spirit antreprenorial		Proceduri și săptămâni necesare înregistrării unei societăți (număr)
4.Inovație		Cheltuieli pentru cercetare – dezvoltare ca procent din PIB (%)
5.Investiții		Investiții în echipament ca procent din PIB (%)
SOCIAL		
6.Forța de muncă		Rata șomajului ca procent din total forța de muncă pe sexe (%)
7.Educație		Populația cu studii superioare (% din total)
8.Distribuția veniturilor		Distribuția veniturilor
9.Acces la servicii digitale		Populația cu acces la Internet (% din total)
10. Condiții de muncă		Persoane care raportează că lucrează într-un ritm rapid sau că au termene prea scurte pe parcursul a cel puțin un sfert din timpul lor de lucru (% din total)
MEDIU		
11. Utilizarea energiei		Consumul intern brut de energie per PIB (tone echivalent petrol la un milion de EURO)
12. Emisii	12a. Emisii Gaze ce produc efect de seră	Emisii agregate de CO ₂ , N ₂ O și CH ₄ (milioane tone echivalent CO ₂)
	12b. Emisii SO ₂	Emisii SO ₂ (milioane tone)
	12c. Emisii NO _X	Emisii NO _X (milioane tone)
	12d. Emisii Compuși Organici Volatili	Emisii compuși organici volatili (milioane tone)
	12e. Emisii praf	Emisii PM ₁₀ particule materiale cu diametru mai mic de 10 micro metri (milioane tone)
13. Transport	13a. Transport marfă	Transport marfă per mijloc (tone – km)
	13b. Transport pasageri	Transport pasageri per mod (călătorii)
14. Deșeuri		Deșeuri generate de gospodării și activități comerciale zilnic (tone)
15. Utilizarea resurselor	15a. Consumul de apă	Consumul public de apă (milioane tone)
	15b. Consumul de materiale	Input-ul direct de materiale / necesarul total de materiale (milioane tone)

Indicatorii de integrare leagă obiectivele economice ale politicii de dezvoltare a întreprinderilor de obiectivele sociale și de protecție a mediului; măsoară modul în care politica asupra întreprinderilor exploatează oportunitățile “win-win” potențiale.

Tabelul 5 - Indicatori de integrare

Domeniul indicatorului	Indicator
1. Inovație și inovație în domeniul protecției mediului	Număr aplicații în sectorul protecției mediului
2. Competitivitate și eficiența resurselor	Consum apă și deșeuri generate de industrie per unitate valoare adăugată în sectorul industrial
3. Spirit antreprenorial și servicii de protecție a mediului	Număr de afaceri noi (unități) ce oferă servicii de protecție a mediului
4. Acces la piață și la tehnologia de protecție a mediului	Balanța comercială în tehnologia legată de protecția mediului
5. Inovație și eficiența resurselor	Sectoare (conform definiției OECD comunicații, finanțe, asigurări, servicii imobiliare și de afaceri, servicii sociale, personale și comunitare) ca pondere în PIB

6. Inovație și dezvoltare	Număr locuri de muncă create în sectorul cercetare inovare generate de întreprinderi
---------------------------	--

Indicatorii de proces descriu activități din cadrul instituțiilor de dezvoltare, precum și din mediul de afaceri, și care pot îmbunătăți integrarea obiectivelor dezvoltării durabile în cadrul întreprinderilor și a politicii asupra întreprinderilor.

Tabelul 6 - Indicatori de proces

Domeniul indicatorului	Indicatorul
AFACERI	
1. Managementul mediului	Număr de sisteme de management al mediului și ISO 14001 înregistrate
2. Raportare socială	Număr de firme ce publică date despre aspectele sociale ale întreprinderii
3. Produse ecologice	Număr de companii ce produc unul sau mai multe produse ce poartă eticheta UE Eco-Label
POLITICA	
4. Evaluarea impactului asupra mediului la nivelul politicilor	Număr de politici, programe și planuri pentru care a fost realizată evaluarea impactului asupra mediului în faza de concepție
5. Cheltuieli publice	Cota din cheltuieli realizate folosind criterii ce includ aspecte sociale și de protecție a mediului
6. Accesul pe piață pentru produse ecologice	Produse sau servicii cumpărate de organizație ce sunt recunoscute ca fiind avantajoase din punct de vedere al protecției mediului

Indicatori structurali

Cei 35 de indicatori structurali stabiliți de Comisia și Consiliul Europei (în 7 noiembrie 2000 la Consiliul Ecofin), aprobați apoi la Consiliul European din 7-9 decembrie 2000, se bazează pe indicatorii prezentați în Comunicarea Comisiei asupra Indicatorilor structurali publicată în 27 septembrie 2000. Indicatorii structurali sunt aprobați și acoperă cele 4 domenii ale forței de muncă, inovației, reformei economice, și coeziunii sociale, cuprinzând totodată câțiva indicatori economici generali.

Dintre aceștia considerăm că pentru dezvoltarea întreprinderilor din platformele industriale sunt esențiali următorii, având în vedere efectele și implicațiile proceselor ce au afectat în ultimii ani situația platformelor industriale, din perspectiva dezvoltării urbanistice a localității și crearea ZPD:

Tabelul 7 - Indicatori structurali

Contextul economic general	
1.	<i>PIB</i>
2.	Intensitate energetică a economiei
3.	Productivitatea muncii
4.	Rata inflației
Forța de muncă	
5.	Populația activă ocupată ca pondere în populația în vârstă de muncă
6.	Creștere anuală, total și pe sexe în forța de muncă (populația activă ocupată)
7.	Populația activă ocupată, ponderi pe sexe
8.	Rata personalului în vârstă (55-64 de ani) ca pondere în totalul populației între 55-64 de ani, total și pe sexe
9.	Rata șomajului, șomeri ca pondere în populația activă totală, total și pe sexe
10.	Ponderea impozitelor pe salariu (venit) plus contribuția (impozitul) angajatorului ca procent al costului muncii pentru salariile mici

<i>Inovație și cercetare</i>	
11.	Cheltuieli publice pentru educație
12.	Cheltuieli pentru cercetare și dezvoltare
13.	Nivelul accesului la Internet
14.	Licențe
15.	Pondere exporturilor de produse de înaltă tehnologie
16.	Investiții
<i>Reforma economică</i>	
17.	Integrarea comerțului
18.	Investiții în sectorul afacerilor
19.	Prețuri pentru utilități, consumatori industriali și casnici
<i>Coeziune socială</i>	
20.	Distribuția veniturilor
21.	Rata sărăciei înainte și după transferuri sociale
22.	Persistența sărăciei
23.	Proprietarii (gospodării) șomeri
24.	Coeziune regională
25.	Abandon școlar, persoane ce nu mai sunt implicate ulterior în procese de educație sau training
26.	Rata șomajului pe termen lung

Este de subliniat faptul că ZPD și în special parcurile de activități (științifice și tehnologice, de afaceri) pot avea o influență directă pozitivă asupra evoluției în ansamblu a următoarelor categorii de indicatori:

- indicatorilor generali (8 din 15 indicatori)
- indicatorilor de integrare (5 din 6 indicatori)
- indicatorilor de proces (toți cei 6 indicatori pot fi semnificativ susținuți de componenta “dezvoltare “ din profilul C+D)
- indicatorilor structurali (10 din 26 indicatori).

CAPITOLUL II. EVALUAREA CRITICĂ A TRAIECTORIEI ZPD ȘI EVIDENȚIEREA CRITERIILOR ȘI PARAMETRILOR CONSIDERAȚI VIABILI ÎN VIITOR

1. Evaluarea cauzelor care au condus după anul 1990 la schimbarea criteriilor de bază ale politicii de dezvoltare urbană în sensul conceperii zonificării ca factor de stimulare a unei dezvoltări mai rapide și durabile

A. Criterii socio-economice – evoluția principalelor caracteristici socio-economice ale țărilor și orașelor în care se dezvoltă Z.P.D. (1960 – 1990 comparativ cu tendințele din perioada ulterioară 1990 - 2000).

- ☐ Economia mondială de la era industrială la era digitală
- ☐ Caracteristici socio-economice ale țărilor în care se dezvoltă Z.P.D.
- ☐ Evoluția principalelor caracteristici ale orașelor în care se dezvoltă ZPD

B. Criterii socio-economice – etapizare, priorități și efecte sinergice scontate

C. Criterii urbanistice de realizare a Z.P.D. în perioada 1990 - 2000

- ☐ Aspecte urbanistice caracteristice pentru fiecare dintre categoriile de Z.P.D.
- ☐ Aspecte sintetice / comparative

2. Interconștienări spațial - temporale în evoluția Z.P.D. (descriptori și indici)

A. Descriptorii socio-economici și urbanistici din perioada 1960 - 1990 comparați cu cei de după 1999

B. Parametri și indici urbanistici din perioada 1960 - 1990 comparați cu cei de după 1999

3. Transpunerea criteriilor și parametrilor de dezvoltare a Z.P.D. în zonificarea localităților

A. Conștienări teritoriale

- ☐ Noi zone purtătoare de dezvoltare (realizate după 1990)
- ☐ Zone funcționale „tradiționale” menținute sau în conversie ca Z.P.D.

B. Relații inter- și intrazonale

4. Sinteză privind tipologia Z.P.D.

- ☐ Macrostructuri de organizare a zonelor purtătoare de dezvoltare.
- ☐ Concluzii.

1. EVALUAREA CAUZELOR CARE AU CONDUS DUPĂ ANUL 1990 LA SCHIMBAREA CRITERIILOR DE BAZĂ ALE POLITICII DE DEZVOLTARE URBANĂ ÎN SENSUL CONCEPERII ZONIFICĂRII CA FACTOR DE STIMULARE A UNEI DEZVOLTĂRI MAI RAPIDE ȘI DURABILE

A. CRITERII SOCIO-ECONOMICE – EVOLUȚIA PRINCIPALELOR CARACTERISTICI SOCIO-ECONOMICE ALE ȚĂRILOR ȘI ORĂȘELOR ÎN CARE SE DEZVOLTA Z.P.D. (1960 – 1990 COMPARATIV CU TENDINȚELE DIN PERIOADA ULTERIOARĂ 1990 - 2000).

□ ECONOMIA MONDIALĂ DE LA ERA INDUSTRIALĂ LA ERA DIGITALĂ

Economia mondială este caracterizată prin accentuarea interdependențelor și globalizarea activităților economice. În acest context, industria este considerată una dintre cele mai puternice forțe care au modelat economia mondială, o dată cu declanșarea revoluției industriale, dar mai ales în decursul secolului XX. Începând cu anii '60 comerțul internațional cu produse industriale a depășit ca volum producția industrială mondială. Ponderea produselor industriale comercializate pe plan internațional a crescut de la 52% din total la începutul anilor '60 la 73% la sfârșitul anilor '80. De fapt, raportul GATT din 1990 aprecia că produsele industriale au jucat rolul dominant în creșterea ponderii producției mondiale comercializate la nivel internațional (GATT, 1990, p. 8).

Harta industriei mondiale este rezultatul a două procese ciclice: pe de o parte al adaptării continue a industriilor naționale la noile contexte economice și politice globale; pe de altă parte al efectelor dinamicii inegale a industriilor naționale asupra procesului de globalizare. Configurația spațială a industriei mondiale reflectă și ciclicitatea „marilor valuri economice” care, cel puțin în a doua jumătate a secolului XX, a inclus alternanța boom-ului economic din anii '50 până la mijlocul anilor '70, recesiunea economică profundă din anii '70 și până la începutul anilor '80, revigorarea impresionantă de la sfârșitul anilor 80, noua recesiune economică de la sfârșitul anilor '90 și incertitudinea noului mileniu.

Deși producția mondială, relațiile comerciale, procesul investițional sunt încă dominate de economiile dezvoltate de piață, iar economia mondială arată o inerție remarcabilă din acest punct de vedere, poziția țărilor industriale ale lumii s-a modificat fundamental. Statele Unite ale Americii nu mai reprezintă singurul lider industrial al lumii așa cum se întâmpla imediat după cel de-al doilea război mondial. Hegemonia acestei țări a fost atenuată de ascensiunea țărilor europene, în special a Germaniei, și mai recent de creșterea spectaculoasă a Japoniei ca mare putere industrială a lumii. Industria mondială a devenit multipolară, în timp ce interdependențele dintre centre și periferii s-au accentuat. Au apărut noi nuclee de producție pe care istoria procesului de industrializare le definise ca fiind situate în afara economiei mondiale. Migrația centrului de greutate al industriei mondiale dinspre vechile centre de producție spre altele noi a fost generată de restructurarea economică profundă a celor dintâi în anii '70.

Anii '90 au adus noi fenomene care au intensificat dinamica industriei și economiei mondiale: disocierea la nivel mondial a „economiei reale”, adică a fluxurilor de produse și servicii de „economia simbolică”, a fluxurilor financiare, de capital și a ratelor de schimb; intrarea în sfera de influență a economiei globale a țărilor foste socialiste și reconectarea acestora la mecanismele economice internaționale; războiul din Golf cu toate implicațiile sale economice și politice.

Deși nu există țări care să nu dețină cel puțin un tip de activitate productivă, harta industriei mondiale este caracterizată de o intensă inegalitate a distribuției spațiale.

Transferul industriei s-a datorat mai multor cauze: în primul rând, dificultățile structurale ale țărilor dezvoltate intervenite la începutul anilor '70 au determinat migrarea fluxurilor de capital spre contexte economice mai favorabile; în al doilea rând, avantajele comparative ale țărilor în dezvoltare, reprezentate de costurile reduse ale forței de muncă și politicile protecționiste mai puțin active au devenit puternice elemente de atracție pentru investițiile internaționale; în al treilea rând, companiile multinaționale și-au consolidat forța economică pe plan mondial, iar strategia de localizare a acestora a inclus printre preferințe țările în dezvoltare; în

al patrulea rând, procesul de deteritorializare a finanțelor internaționale a devenit din ce în ce mai intens, permițând circulația capitalului pe plan mondial prin eliminarea celor mai multe din barierele comerciale.

Translația industriei mondiale spre noi centre de greutate a fost generată de mecanismele compensatorii survenite în dinamica dezvoltării industriale a lumii: dezindustrializarea țărilor dezvoltate a fost compensată de industrializarea țărilor în dezvoltare, delocalizările activităților industriale din țările dezvoltate au fost echilibrate de relocalizările din țările în dezvoltare.

Sintetizând dezvoltarea industrială a țărilor lumii în ultimele două decenii ale secolului XX, se poate aprecia că se manifestă o tendință din ce în ce mai evidentă de accentuare a disparităților de evoluție industrială. Puterile industriale ale lumii înregistrează o reducere a ratelor de variație a valorii adăugate în industrie (Uniunea Europeană, Japonia) sau o accelerare a acestor rate (Statele Unite ale Americii). Europa este marcată de discrepanțele uriașe de evoluție definite de rate pozitive reduse dar stabile în vest și de rate puternic negative în est, cu implicații nefavorabile pentru procesul de integrare economică a acestui continent. Africa experimentează o degradare a evoluției industriale, în contradicție cu America de Sud care reușește să treacă de la rate negative la rate pozitive, dar mai ales cu Asia de sud-est care își consolidează poziția de nucleu de creștere industrială.

Analiza hărții repartiției actuale a industriei mondiale pune în evidență, cel puțin trei tendințe majore intensificate în a doua jumătate a secolului XX: evoluțiile sectoriale diferențiate ca dinamică și semnificație care au condus la modificări structurale fundamentale; coexistența proceselor de dezindustrializare - reindustrializare cu localizări geografice specifice care au redefinit raporturile de forță în economia mondială; accentuarea interdependențelor complexe dintre centre și periferii și ierarhizarea acestora în continuă evoluție.

De la ramurile industriale tradiționale la cele moderne.

Statisticile internaționale arată că în ultimul deceniu a fost înregistrat un decalaj în creștere între ritmurile, mai lente de evoluție a ramurilor industriale consumatoare de forță de muncă (industria alimentară și a băuturilor, textilă și confecții) și mult mai rapide de evoluție a ramurilor industriale consumatoare de inovație (mașini electrice, echipamente de transport, produse profesionale și științifice).

Același decalaj în creștere se remarcă între ramurile industriale mari consumatoare de materii prime și energie și cele bazate pe progrese științifice și tehnologice. Primele înregistrează rate negative de variație, continuând să-și reducă ponderea în structura industriei mondiale, în timp ce ramurile industriale care încorporează mai intens progrese științifice și tehnologice sunt particularizate de valori pozitive ale ratelor medii anuale de variație. Industria metalurgică, siderurgică, a mașinilor ne-electrice, a produselor chimice industriale și a cauciucului, a hârtiei și încălțăminteii au fost caracterizate de declin în ultimul deceniu. Industria materialelor plastice și cea a produselor chimice de sinteză sunt reprezentative pentru cea de-a doua categorie.

Trecerea de la ramurile industriale clasice la cele moderne este dependentă genetic de tranziția de la sistemul fordist la cel flexibil de producție, de la economia industrială la cea terțiară, de la modernism la post-modernism. Nu este vorba doar de o schimbare structurală a industriei, ci de evoluția de ansamblu a economiei mondiale și a societății umane, care implică pe lângă sfera productivă, pe cea socială, politică, ideologică, culturală, economică. Desigur, efectele spațiale sunt remarcabile, noua geografie a industriei mondiale fiind caracterizată de apariția unor noi spații productive prin transferul activităților industriale, de dinamica partajată între vechile și noile regiuni industriale, de integrarea funcțională est-vest și nord-sud.

Dinamica spațială a industriei mondiale între dezindustrializare și industrializare.

În decursul evoluției sale, industria și-a modificat fundamental conținutul și semnificația pentru dezvoltarea economiei mondiale. Deși și-a menținut poziția strategică în procesul de creștere economică, rolul jucat la nivelul economiilor dezvoltate sau în dezvoltare a devenit contradictoriu. În mod paradoxal, industria reprezintă o activitate generatoare de dificultăți structurale pentru țările dezvoltate, constituind în același timp principalul motor de creștere economică a țărilor în dezvoltare.

Sunt identificate 6 cauze ale creșterii forței de muncă din servicii în economiile industriale mature:

- creșterea cererii pentru servicii a consumatorilor finali pe măsură ce nivelul de viață devine mai ridicat;
- creșterea cererii pentru servicii intermediare ca cele financiare, de marketing sau publicitate;
- rata mai redusă de creștere a productivității muncii în sectorul serviciilor în comparație cu cel industrial;
- externalizarea unor activități, de exemplu cele de contabilitate, din sectorul industrial și trecerea lor în sectorul serviciilor;
- creșterea internaționalizării serviciilor de la cele bancare la fast-food, și de la relații publice la închirieri de autoturisme;
- apariția unor noi activități de servicii, ca programarea pe calculator (Healey, Ilbery, 1990, p. 10).

Dezindustrializarea urbană, prin efectele pe care le-a avut asupra economiei orașelor, a generat cele două procese cu conotații spațiale fundamentale, care s-au succedat în timp, modelând spațiul intern al orașelor, conferindu-le o nouă structură și funcționalitate: *exurbanizarea și reintegrarea urbană* (prezentate în capitolul 1). Cele două procese, de exurbanizare și reintegrare, au jucat rolul fundamental în dinamica urbană de după anii '60 și până la mijlocul anilor '80, reconfigurând structurile urbane și activitățile dinamice.

În evident contrast cu dezindustrializarea țărilor dezvoltate, țările în dezvoltare s-au remarcat printr-un proces intens de *industrializare*.

Repartiția producției industriale s-a modificat fundamental prin cantonarea procesului de industrializare la „periferia” economiei mondiale.

Țările în dezvoltare au abordat, în mod diferențiat ca intensitate și momente în timp, trei tipuri de industrializare bazate pe: 1. *prelucrarea primară a materiilor prime*; 2. *substituirea importurilor* prin fabricarea produselor care altfel ar fi fost importate; 3. *industrializarea orientată spre export*. Dezvoltarea unui tip sau a altuia de industrializare a depins de mai mulți factori: disponibilitatea resurselor (naturale și umane), mărimea pieței interne, contextul internațional (evoluția comerțului mondial, strategiile companiilor trans-naționale), atitudinea guvernului național. Prima a fost puțin importantă chiar dacă unele țări în dezvoltare dispuneau de resurse considerabile, mijloacele financiare nu erau suficiente pentru a dezvolta o industrie națională. În același timp, tarifele comerciale practicate pe plan internațional, mai mari pentru produsele prelucrate decât pentru cele neprelucrate, descurajau dezvoltarea unei industrii naționale în țările în dezvoltare.

❑ CARACTERISTICI SOCIO-ECONOMICE ALE ȚĂRILOR ÎN CARE SE DEZVOLTĂ Z.P.D.

Analizând evoluția indicatorilor socio-economici în perioadele 1960-1990 și 1990-2000 se pot observa o serie de similitudini și diferențe la nivelul țărilor în care se dezvoltă Z.P.D. Însă nu putem face o tipologie foarte clară a țărilor în funcție de evoluția indicatorilor socio-economici, în schimb putem distinge o serie de țări care au avut o tendință asemănătoare în evoluția anumitor indicatori.

Din punct de vedere al populației și a ratei de creștere a acesteia, se poate delimita un grup de țări cu populație numeroasă și cu o rată de creștere ridicată în ambele perioade (China, India, Mexic, Brazilia, S.U.A. Japonia) și unul de țări cu populație medie și o rată de creștere scăzută (țările din Europa, Singapore, Coreea de Sud, Australia – ultimele trei s-au caracterizat printr-o rată de creștere a populației ridicată).

În funcție de gradul de urbanizare și de rata de creștere a populației urbane, se deosebesc unele state care în 1960 atinseseră deja un grad ridicat de urbanizare, caracterizându-se printr-o rată de creștere a populației urbane redusă (Singapore, Belgia, Marea Britanie, Australia, Germania, Danemarca, Argentina, Suedia, S.U.A. etc.) și altele în care, la începutul perioadei analizate, ponderea locuitorilor care trăiau în mediul urban era scăzută. Acestea au avut o dinamică pozitivă, ajungând în prezent la un grad de urbanizare ridicat (Coreea de Sud, Finlanda, Brazilia, Mexic), spre deosebire de altele care au rămas slab urbanizate (India și China).

Evoluția generală a celor trei sectoare de activitate ale economiei s-a caracterizat printr-un proces de dezindustrializare și terțiarizare care a avut intensități diferite în statele analizate în funcție de sistemul de producție caracteristic și de contextul economic regional. În statele dezvoltate (mai ales în S.U.A., Japonia, Marea Britanie etc.) terțiarizarea economiei și implicit a forței de muncă a avut un ritm mai alert favorizând apariția și dezvoltarea Z.P.D. Chiar și din rândul acestor state se evidențiază unele în care tradiția industrială, mai ales în industria extractivă, siderurgică ș.a.m.d. a determinat o dinamică mai lentă a sectorului terțiar, păstrându-se ponderi relativ mari ale forței de muncă ocupate în sectorul secundar (Marea Britanie și Germania). Terțiarizarea a indus creșterea calificării forței de muncă, materializată printr-un mare număr de cercetători și ingineri/100000 persoane (Japonia, Suedia, S.U.A.). În același timp, în statele în care s-au dezvoltat cele mai multe Z.P.D., ponderea cheltuielilor pentru cercetare-dezvoltare din PIB și din surse private este însemnată, ajungând la valori maxime în Coreea de Sud, Suedia, S.U.A., Japonia.

În general, indicatorii demografici au avut valori mai ridicate în perioada 1960-1990 și mai reduse după 1990, spre deosebire de ceilalți indicatori ale căror valori mai mici în primul interval al analizei și mai mari în cel de-al doilea ilustrează terțiarizarea economiei și a structurii forței de muncă, precum și dezvoltarea intensă a noilor activități de cercetare-dezvoltare și de înaltă tehnologie.

Tabelul 2 - Valorile minime și maxime ale indicatorilor socio-economici caracteristici țărilor în care se dezvoltă Z.P.D.

Anii	Valori minime	Exemple	Valori maxime	Exemple
Populația totală (mii)				
1960	1634	Singapore	657429	China
	4430	Finlanda	442344	India
1990	3016	Singapore	1155305	China
	4986	Finlanda	844886	India
2000	4018	Singapore	1275133	China
	5172	Finlanda	1008937	India
Rata de creștere a populației (%)				
1960-1990	0,12	Ungaria	2,70	Mexic
	0,28	Belgia	2,36	Brazilia
			2,15	India
			2,04	Singapore
1990-2000	- 0,39	Ungaria	2,87	Singapore
	0,14	Italia	1,77	India
			1,72	Mexic
			1,41	Brazilia
Ponderea populației urbane				
1960	16	India	100,0	Singapore
	18	China	92,5	Belgia
			85,7	Marea Britanie
1990	25,5	India	100,0	Singapore
	27,4	China	96,6	Belgia
			89,1	Marea Britanie
2000	28,4	India	100,0	Singapore
	32,1	China	97,3	Belgia
			89,9	Argentina
Rata de creștere a populației urbane (%)				
1960-1990	0,27	Austria	5,06	Coreea de Sud
	0,42	Belgia	4,05	Brazilia
	0,44	Marea Britanie	3,89	Mexic
1990-2000	- 0,02	Ungaria	2,83	India
	0,09	Italia	2,58	China
	0,26	Marea Britanie	2,24	Brazilia
Ponderea forței de muncă din populația activă				
1980	58,2	Mexic	83,8	China
1995	60,7	Argentina	85,4	China
2000	62,2	Belgia	84,9	China
	62,8	Argentina	83,1	Suedia
Ponderea populației ocupată pe principalele ramuri ale economiei				
Industrie				
1975	22,5	S.U.A.	41,1	Marea Britanie
	23	Danemarca	39,2	Germania
	25	Australia		
1985	22	Australia	38,8	Germania
	22,1	Danemarca	32,4	Ungaria
	22,9	S.U.A.	28,3	Marea Britanie
1998	14,5	Australia	28	Ungaria
	15,5	China	25	Germania
	15,7	Olanda		

Anii	Valori minime	Exemple	Valori maxime	Exemple
<i>Servicii</i>				
1975	33,3	Ungaria	69,9	S.U.A.
	39,7	Spania	59,9	Australia
			58,7	Danemarca
1985	37,4	Ungaria	67,8	S.U.A.
	46,2	Spania	64,7	Belgia
			64,1	Suedia
<i>Pondere exporturilor de înaltă tehnologie din total exporturi</i>				
1999	3	Argentina	58	Singapore
	5	India	33	Coreea de Sud
	5	Australia	32	S.U.A.
<i>Cercetători și ingineri/100000 persoane</i>				
1997	India	149	Japonia	4909
	Brazilia	168	Suedia	3826
	Mexic	214	S.U.A.	3676
<i>Cheltuieli pentru cercetare-dezvoltare din PIB (%)</i>				
1997	0,3	Mexic	3,8	Suedia
	0,4	Argentina	2,8	Coreea de Sud
<i>PIB/locuitor</i>				
1999	2230	India	31910	S.U.A.
	3550	China	28760	Elveția
	6840	Brazilia	25710	Belgia

❑ EVOLUȚIA PRINCIPALELOR CARACTERISTICI ALE ORAȘELOR ÎN CARE SE DEZVOLTĂ ZPD

Una dintre trăsăturile cele mai caracteristice ale civilizației contemporane o reprezintă *procesul de urbanizare*, cu forme și intensități foarte variate de la o țară la alta, de la un continent la altul. Urmare a acestui proces de mare actualitate, o deosebită atenție se acordă studierii formelor superioare de concentrare urbană, a tendințelor viitoare de evoluție a acestora.

Concentrarea populației în mari orașe se produce în ritmuri foarte rapide, depășind cu mult creșterea demografică și creșterea populației urbane mondiale. La nivel planetar astăzi se disting numeroase mari concentrări urbane, repartizate aproape pe toate continentele. Explozia demografică și puternica dezvoltare a economiei mondiale au condus la crearea unor mari arii de concentrare a populației și bunurilor materiale, arii ale căror dimensiuni variază de la o regiune geografică la alta.

Concentrarea urbană este rezultatul direct și proporțional al *concentrării industriale, a mijloacelor de transport, de schimb, de forță de muncă* etc. Existența industriei în marile aglomerații urbane, constituie principalul mobil în extinderea continuă a mediului urban și asigură în timp organizarea unor teritorii tot mai mari. Marile orașe cunosc un accentuat ritm al dezvoltării industriale, una din cauzele fundamentale ce stau la baza dinamismului social-economic al mediului urban. Pentru aglomerațiile urbane, o trăsătură caracteristică a ultimelor decenii o constituie apariția unor noi și moderne ramuri industriale de bază, ce s-au dezvoltat cu precădere în afara ariilor industriale tradiționale.

Dezvoltarea transporturilor a impulsionat exploatarea bogățiilor naturale și a pus în valoare imense terenuri agricole din jurul orașelor. Căile ferate, rutiere precum și cele fluviale au accelerat pătrunderea fenomenului urban în spațiul din jurul metropolelor, au permis unor orașe să ia o dezvoltare remarcabilă, devenind în prezent cele mai mari noduri feroviare și rutiere: Chicago, New York, Londra, Paris, Dortmund, Milano.

Orașele în care se dezvoltă ZPD (zone purtătoare de dezvoltare) sunt situate în țări cu un ridicat nivel de dezvoltare economică (ca cele din America de Nord, Pacificul de Est și Europa vestică). Desigur, în studiul de față au fost incluse doar orașele pentru care statistica internațională disponibilă a oferit date comparative, în categoria orașelor în care se dezvoltă ZPD intrând și centre urbane foarte active din punct de vedere economic din Asia de sud-est sau America de Sud. Din punct de vedere al potențialului demografic, al poziției în ierarhia urbană, orașele analizate fac parte din două categorii: pe de o parte este vorba de metropolele nord-americane sau vest-europene care atrag activități dinamice datorită elementelor de accesibilitate pe care le dezvoltă, datorită concentrării de forță de muncă înalt calificată, datorită localizării în cadrul acestora a sediilor marilor corporații transnaționale și a organizațiilor internaționale. Pe de altă parte este vorba de orașe mici situate în contexte

economice și sociale speciale, deseori impulsionate de politicile naționale sau regionale pentru a deveni centre inovative, de creștere economică. Se constată că, în ambele cazuri, acționează combinația cea mai eficientă de valorificare a potențialului endogen de dezvoltare și impulsul dat de strategiile de creștere economico-socială.

B. CRITERII SOCIO-ECONOMICE – ETAPIZARE, PRIORITĂȚI ȘI EFECTE SINERGICE SCONTATE

Modele spațiale de organizare a zonelor purtătoare de dezvoltare

Într-o lume în care diviziunea muncii este din ce în ce mai accentuată și mai extinsă (pentru a se asigura colaborarea unui număr de întreprinderi în continuă creștere sau de competențe diferite, în vederea elaborării unor produse sau furnizarea unor servicii extrem de elaborate), într-o economie mondială în care cererea pentru produse ce presupun costuri de producție foarte ridicate este în permanentă creștere (fapt care necesită, pentru asigurarea unei eficiențe economice minime, exporturi pe numeroase piețe care au devenit o necesitate din ce în ce mai restrictivă), spațiul este o componentă fundamentală.

Concentrarea spațială a fost caracteristica geografică cea mai pregnantă a fordismului. Zonele funcționale industriale apărute la periferia orașelor au jucat în perioada fordistă rolul de zone purtătoare de dezvoltare, datorită marilor întreprinderi integrate vertical și efectelor multiplicative ale acestora. Economia de aglomerație a jucat un rol cu sens dublu: de stimulare a concentrării spațiale a activităților industriale, dar și de accelerare a dezvoltării urbane. Unele dintre beneficiile aduse de concentrarea geografică au fost valorificate și în perioada contemporană, de către noile tipuri de activități care caracterizează economiile Z.P.D. Astfel, concentrarea geografică poate stimula o difuzare rapidă a tehnologiilor noi (chiar și în era comunicațiilor rapide și sistemelor informaționale avansate, este important ca informațiile să fie rapid transmise, când partenerii se află în vecinătate spațială), ea poate ajuta firmele în obținerea dezintegrării orizontale și verticale. În același timp, concentrarea geografică stimulează competiția între firme și între centrele de cercetare existente.

Tabelul 3 - Evoluția caracteristicilor formelor de concentrare și a semnificațiilor lor economice

CARACTERISTICI ALE FORMELOR DE CONCENTRARE	SEMNIFICAȚIE ECONOMICĂ
CONCENTRARE ORIZONTALĂ – regroupează întreprinderile care produc același tip de produse. Exemple: în industria de automobile: Peugeot/Citroen/Talbot	Controlul pieței printr-un procent semnificativ din vânzările unui sector. Ameliorarea rețelelor de distribuție, controlul prețurilor pieței mai slabe.
CONCENTRARE VERTICALĂ – regroupează întreprinderile care sunt complementare: una furnizează alteia materiile prime sau produsele semi-finite de care aceasta are nevoie.	Controlul unui ciclu de producție, posibilitatea de acumulare a profiturilor din lungul lanțului productiv
<i>Concentrare verticală în amonte:</i> întreprinderea preia controlul furnizorilor. Ex: întreprinderea PUK preia controlul minelor de bauxită necesare producției de aluminiu.	Controlul aprovizionării, al posibilităților de gestionare a costurilor producției, al livrărilor, al tipului exact al componentelor activității respective.
<i>Concentrare verticală în aval:</i> întreprinderea preia controlul unei întreprinderi cliente.	Controlul distribuției, posibilitatea de ameliorare a promovării produselor, cumulul produselor cu valoare adăugată, multiplicarea deșeurilor controlând distribuția concurenților.
CONCENTRARE CONGLOMERALĂ: o serie de întreprinderi sunt grupate fără legături economice aparente.	Diversificarea riscurilor, identificarea unui ansamblu format din întreprinderi cu o rată de profitabilitate ridicată, care diversifică riscurile asigurând o rentabilitate medie anulă ridicată. Capacitatea de finanțare este decisivă în acest tip de concentrare.

Locul activităților industriale din orașe și de la periferia lor este luat, odată cu decăderea fordismului, fie de activitățile industriale de înaltă tehnologie, fie de activitățile de servicii. Au loc două procese cu conotații spațiale fundamentale, care se succed în timp: *exurbanizarea*, care corespunde unei puternice redistribuirii de activități și de populație, declanșat în anii '60, prin care activitățile industriale au părăsit spațiul urban din mai

multe cauze; *reintegrarea urbană*, declanșată la mijlocul anilor '70, prin care anumite tipuri de activități productive sau de servicii se reinstalează în spațiul urban.

Noilor implantări, dar și cea mai mare parte a activităților transferate sau extinse din spațiul urban explică succesul remarcabil al zonelor localizate la periferia marilor orașe. Succesul s-a datorat avantajelor oferite întreprinderilor și colectivităților locale: disponibilitatea terenurilor la dimensiunile cerute de noile activități și echipate la prețuri puțin costisitoare; existența locurilor de parcare, a spațiilor verzi; posibilități pentru extinderi ulterioare; organizarea mai eficientă a activităților; implantare rapidă; lipsa problemelor legate de vecinătăți; accesibilitate.

Tabelul 4 - Tendințe economice evolutive la nivel mondial (1960-2000) (după P. Morrin, 1994)

Modificarea input-urilor	- lipsa mâinii de lucru, creșterea costurilor, diminuarea productivității, deteriorarea condițiilor de muncă; - creșterea costurilor materiilor prime, diminuarea resurselor;
Modificarea output-urilor	- creșterea costurilor de distribuție; - modificarea cererii;
Probleme ale localizării inițiale	- creșterea costurilor și lipsa spațiului; - uzura fizică mare a fondului construit; - deteriorarea condițiilor de transport;
Intervenția puterii publice	- creșterea taxelor; - deteriorarea relațiilor comunitare; - restricții în utilizarea terenurilor, exproprieri.

Logicile spațiale ale firmelor de înaltă tehnologie pot fi diverse, datorită parametrilor de care trebuie să se țină seama la implantarea lor. Selecția cazurilor studiate pune în evidență trei criterii: disponibilitatea surselor cele mai complete, talia firmei (care trebuie să fie prezentă la scară planetară și să dețină un loc important în sectorul respectiv de activitate) și varietatea producțiilor.

Localizarea spațială a firmelor de înaltă tehnologie se organizează în funcție de nevoile științifice și tehnice cerute de activitățile respective. Spațiile valorificate corespund deci caracteristicilor tehnologice de care firma are nevoie. Pornind de la punctele centrale, de la "inima" tehnologică, se afirmă și se organizează periferiile tehnologice și cele de montaj. Mutațiile în ceea ce privește implantarea, deplasările către noi arii, crearea de noi unități, închiderea altora etc. corespund reajustărilor permanente între ceea ce se produce și spațiile productive. O primă familie de unități de producție se situează în proximitatea directă a cercetării, uneori chiar în aceleași clădiri. Este vorba de unități de înalt nivel a căror producție necesită un contact permanent cu laboratoarele de cercetare.

Evoluția temporală a localizării diverselor tipuri de activități pune în evidență o trecere de la localizarea legată exclusiv de accesibilitatea față de resurse de materii prime, de rețeaua de transport, la o nouă localizare, relaționată de existența firmelor dinamice, de centre universitare și de centre de cercetare, de sisteme bancare și informaționale. În etapa actuală, unul dintre factorii de localizare care conferă o anumită identitate socială, de apartenență la o anumită elită, percepută ca o garanție a reușitei în afaceri este imaginea de marcă.

Forța de muncă – semnificație, conținut, evoluție

Forța de muncă, una din cele mai importante condiționări socio-economice pentru apariția și dezvoltarea Z.P.D., a cunoscut multiple și complexe schimbări calitative și cantitative, în funcție de transformările și adaptările permanente ale sistemelor de producție la situația economică națională și mondială. Relațiile dintre forța de muncă și sistemul de producție dominant pentru o perioadă de timp mai lungă ori mai scurtă au avut întotdeauna o importanță covârșitoare pentru modelarea economiei mondiale și pentru întreaga societate.

Evoluția principiilor de organizare a producției și muncii

În general, această „epocă” post-fordistă poate fi definită ca un sistem ce implică co-prezența mai multor modele de producție, având forme de manifestare ce reamintesc atât de protoindustrializare, cât și de modelul japonez. Numitorul comun al tuturor acestor modele productive este comunicarea între actorii care intră în contact unii cu alții pe piețele produselor, serviciilor și muncii (Azais, Corsani, 1998).

Abordarea contemporană a muncii și a forței de muncă

În prezent, forța de muncă are o însemnătate extrem de mare în alegerea finală a localizării unei ZPD. Eliberarea unui număr din ce în ce mai mare de întreprinderi de constrângerile clasice ale producției și nevoia sporită de personal muncitor cu o înaltă calificare, precum și intervenția evidentă a autorităților publice în scopul diminuării șomajului explică rolul din ce în ce mai important jucat de forța de muncă. Patru aspecte legate de forța de muncă sunt foarte importante: disponibilitatea, calificarea, reputația, costul (Schoumaker, 1991).

Analiza contemporană a principiilor de organizare a muncii și de gestionare a resurselor de forță de muncă este strâns relaționată de cea a activităților industriale. Astfel, evoluțiile acestora au indus în mod nemijlocit diferențieri structurale și spațiale la nivelul mâinii de lucru. Se pot distinge trei etape ale dinamicii industriei mondiale și ale caracteristicilor forței de muncă:

- prima etapă este aceea a unei puternice concentrări economice a unităților productive, însoțită de o internaționalizare a activităților industriale și a piețelor, astfel că se înregistrează și o delocalizare geografică a forței de muncă, o nouă diviziune spațială a muncii – este triumful sistemului fordist, motorul unei creșteri economice generalizate în anii '50 – '70 (numită foarte sugestiv în societatea franceză „les Trentes Glorieuses”);
- a doua etapă a urmat primului șoc petrolier din 1973, când, în contextul unei crize economice puternice, s-a pus sub semnul întrebării eficacitatea sistemului productiv de tip fordist. Generalizarea crizei a impus identificarea soluțiilor care să asigure reechilibrarea activităților industriale, precum și a întregului sistem economic mondial – regulile stricte ale fordismului au fost înlocuite printr-o flexibilizare (un nou concept a cărei aplicare a fost facilitată de marele succes al inovației tehnologice) a unităților productive, a producției în sine, a forței de muncă¹¹, printr-o reconsiderare totală a muncii (o modificare a conceptelor de „muncă”, „loc de muncă”¹²);
- a treia fază este aceea a reconsiderării rolului jucat de „local” în cadrul unei economii și unei societăți globale, ce nu pot fi înțelese doar din perspectiva delocalizării și deteritorializării. În ciuda dificultății de a defini noțiunea și rolul potențial al „localului” în dezvoltarea ulterioară a societății, mai ales într-o lume „atinsă” din ce în ce mai mult de procesul de globalizare, strategiile întreprinderilor și a rețelelor de producție structurate de comunicare socială redesenează numeroase spații locale într-un proces complex de deteritorializare și reteritorializare: infrastructura se deteritorializează și fluxurile de forță de muncă și de produse se reteritorializează (Azais, Corsani, 1998).

Dinamica tipurilor de activități – de la industrializare la terțiarizare

Din punct de vedere al organizării spațiului urban, sistemul de producție flexibil se remarcă prin migrarea activităților industriale din orașe spre periferia acestora sau spațiul rural înconjurător. Locul acestora este luat fie de activități industriale de înaltă tehnologie, fie de activitățile de servicii.

Pornind de la exemplul orașelor europene, a fost generalizat un model al migrației funcțiunilor și de redefinire a structurilor urbane, prin care întreaga dinamică urbană este marcată de delocalizarea industriei tradiționale și relocalizarea activităților industriale cu valoare adăugată ridicată sau de înaltă tehnologie și, în special, a activităților de servicii. Se remarcă, în același timp, că și activitățile de servicii au migrat spațial dinspre centrul urban spre periferie, inițial printr-o dispersie explorativă a diverselor localizări suburbane și apoi printr-o dispersie structurată în scopul centralizării suburbane, pentru ca în anii 80 să revină în centrul orașelor prin consolidarea descentralizării concentrate.

Efectele spațiale ale transformărilor de organizare a producției industriale au fost remarcabile, materializându-se în trecerea de la vechile spații industriale reprezentate de platformele industriale, complexe productive teritoriale, regiunile industriale la „noile” spații industriale definite de parcurile de activități, centrele de afaceri, tehnopolii și districtele industriale. Morfologiile spațiale prin structura, funcționalitatea, dimensiunea, localizarea, impactul asupra structurilor locale sau regionale, reflectă de fapt schimbările profunde implicate de tranziția economiei urbane de la faza industrială la cea informațională, efectele metropolizării și definirii orașelor globale.

11 M. Brunhes distinge cinci tipuri de flexibilitate: flexibilitate cantitativă externă (dinamica salariilor unei întreprinderi în funcție de nevoi), flexibilitate externă (o parte a activităților este delocalizată spre alte întreprinderi sau spre lucrători independenți), flexibilitate cantitativă internă (modificarea numărului de ore de muncă, fără modificarea numărului salariilor), flexibilitate funcțională (pune accentul pe o calificare multiplă a salariilor, pentru a fi posibilă ocuparea unor locuri de muncă variate), flexibilitatea salarială (o gestionare individualizată a salariilor) (după Taieb, 1997).

12 În esență, este vorba despre extinderea formelor atipice de angajare: lucrul pe cont propriu, angajarea cu timp parțial, angajarea pe timp delimitat. În prezent, nu mai este obligatoriu și nici recomandat ca o persoană în vârstă de muncă să își păstreze aceeași calificare profesională pe tot parcursul vieții active, mobilitatea profesională și spațială a forței de muncă devenind o condiție necesară, dar nu suficientă, pentru a rămâne pe piața muncii (Zamfir, 1999).

Așa cum remarcam în capitolul precedent, parcurile de activități au evoluat în timp în sensul diversificării pentru a răspunde mai bine cerințelor întreprinderilor și pentru a le atrage mai intens pe cele purtătoare de dezvoltare. În funcție de aceste tendințe, se dezvoltă în special trei categorii de parcuri: cele științifice și de cercetare, parcurile tehnologice și parcurile de afaceri. Ceea ce le diferențiază sunt tipurile de activități dominante și relațiile cu universitățile și centrele de cercetare. Aceste relații se atenuează pe măsură ce se trece de la activități de cercetare-dezvoltare la cele diverse, terțiare.

Districtele industriale marshalliene utilizează trei argumente pentru a susține ipoteza formării lor: localizarea partenerilor cu rol în aprovizionare în apropiere pentru a potența interacțiunea “face to face” și pentru a evita costurile ridicate de tranzacționare, strategiile logistice (just in time) presupun aceeași localizare, corporațiile multinaționale tind spre descentralizarea funcțiilor condiționate de limite spațiale deținute de oficiile divizionale și de unitățile de producție, astfel încât subunitățile devin mai ancorate în regiune decât în perioadele anterioare.

Dinamicile creșterii în *districtele industriale meșteșugărești* sunt diferite de acelea ale complexelor high-tech (Silicon Valley sau alți tehnopoli) sau centrale bazate pe firme mari (Baden Wurtemberg). A le numi pe toate „districte industriale” este problematic din perspectiva politicii de dezvoltare, deoarece experiența fiecărui tip, în ciuda unor caracteristici comune, furnizează un mesaj diferit.

Ca și alte exemple de industrializare rurală bazate pe *rețele de firme mici specializate* (Carpi și Prato în Italia, Oyonnax în Franța, Sakaki în Japonia, Jura Elvețiană), Santa Croce, de exemplu, este un district industrial marshallian tipic. Succesul său derivă din atmosfera industrială specifică. Într-o definiție marshalliană, caracteristica distinctă a unui district industrial este faptul că acesta reprezintă un sistem integrat al interdependențelor antreprenoriale, instituționale și sociale locale, adică o multitudine de legături dense între actorii individuali. Un district industrial este mult mai mult decât simpla aglomerare a firmelor mici într-o industrie relaționată, bazată pe practici de muncă flexibile și aranjamente de piață informale.

Industriile de înaltă tehnologie constituie un ansamblu greu de definit uneori, dat fiind caracterul fluctuant și trecător al realității (Fache, 1996). Particularitatea fundamentală a producțiilor de înaltă tehnologie rămâne *legătura lor strânsă cu cercetarea*, experiența și *rolul primordial al inovației*, care trebuie să fie permanentă și care antrenează mutații foarte rapide ale produselor.

Definiția tehnică a industriilor de înaltă tehnologie trebuie să fie completată prin studiul comportamentelor geografice ale firmelor producătoare. Firmele își organizează spațiul într-o manieră similară, indiferent de domeniul lor de activitate. Într-adevăr, marile firme producătoare de bunuri de înaltă tehnologie se organizează spațial în funcție de caracteristicile tehnologice ale statelor, regiunilor sau orașelor respective.

Producția de bunuri de înaltă tehnologie traduce contraste majore în organizarea activităților la scară planeteară. Statele cele mai puternice sunt în competiție pentru conservarea sau cucerirea unui spațiu de calitate în acest univers productiv. În acest context, firmele producătoare de bunuri de înaltă tehnologie joacă un rol important prin implantările respective și prin natura activităților dezvoltate pe un sit. Aceste firme sunt decisive în același timp prin rolul structurant la scară planeteară al deciziilor, de exemplu atunci este vorba de valorificarea unui spațiu geopolitic, dar și prin impactul pe care îl poate avea implantarea unei astfel de întreprinderi asupra restului țesutului industrial și comercial. O unitate de producție în domeniul înaltei tehnologii bulversează sau intensifică un țesut economic, științific și social.

Unitățile de înalt nivel pun în valoare aceleași spații ca și cercetarea, pentru că adesea sunt asociate. De asemenea, ele se concentrează în centre decizionale care planifică cercetările și producțiile noi. În jurul acestor unități de înalt nivel se dezvoltă unități de producție complementare ce realizează produse care nu mai sunt considerate centrale în bunul final.

Desfășurarea internațională a *industriei de cercetare-dezvoltare* este, de circa 15 ani, unul din faptele marcante ale evoluției strategiei de multinaționalizare a firmelor. Implantând laboratoare C&D în străinătate, firmele pot astăzi să se adapteze mai eficient pieței, să-și intensifice cooperarea între siturile de producție și activitatea de cercetare, și să se integreze polilor de excelență din întreaga lume, încât să organizeze o diviziune a muncii științifice la scara fiecăreia dintre ele.

Desfășurarea capacităților de *cercetare-dezvoltare* în străinătate face astăzi parte din noile strategii de internaționalizare a firmelor. Spațiul de inovație al firmelor devine astfel mondial, combinând standardizarea tehnologiilor și diversitatea resurselor cognitive.

Centrele de cercetare se găsesc în contact permanent prin mijloacele de telecomunicație cele mai sofisticate, indiferent de epocă (Bakis, 1974), sau prin schimburile de personal care au loc între centre, în funcție de specialitate și de problemele care intervin, de unde caracterul indispensabil al aeroporturilor.

C. CRITERII URBANISTICE DE REALIZARE A Z.P.D. ÎN PERIOADA 1990 - 2000

Cu toată dificultatea accesului la informații echivalente pentru toate exemplele analizate, au putut fi evidențiate, pe categorii de ZPD, următoarele caracteristici:

- Aspecte urbanistice caracteristice pentru fiecare dintre categoriile de Z.P.D.
 - criterii de realizare
 - criterii funcționale
 - criterii spațial configurative
- Aspecte sintetice / comparative
 - criterii temporale
 - efecte sinergice scontate
 - criterii sau aspecte considerate viabile înainte de 1990 dar care ulterior au fost nuanțate sau modificate
 - criterii operaționale.

❑ ASPECTE URBANISTICE CARACTERISTICE PENTRU FIECARE DINTRE CATEGORIILE DE Z.P.D.**A****PLATFORME LOGISTICE****Criterii de realizare**

- adaptarea structurii funcționale a teritoriului la noua configurație a Europei după anul 1990 și la noile legături de transport transcontinentale (*LAPPEENRANTA - Finlanda*)
- folosirea oportunităților legate de abandonarea unor mari terenuri (*STAPELTON / DENVER aeroportul vechi al orașului Denver (1927) - SUA*)
- echilibrarea dezvoltării diferitelor zone ale orașelor (*BICOCCA / MILANO Pirelli - Italia*)
- remodelarea unor zone portuare sau în lungul unor canale navigabile (*BOSTON / BALTIMORE - SUA*); *NANCY / POMPEY / FROUARD-PORT / MULȚI MODAL PARK - Franța*; *NANCY / Bouygue Constructions Lorraine Europe Megapark / MULȚI MODAL PARK - Franța*)
- punerea unor orașe la dispoziția dezvoltării platformelor logistice (*LILLE - Franța*)
- reindustrializare (*L'OISE, Les Marches, Ille-de-France - Franța*)
- funcționalizarea unei zone suburbane (*BARCELONA-MONT JUIC - Spania*)
- funcționalizarea unui teritoriu în lungime de 18 km. (*The Great Blet Link - Danemarca*)

Criterii funcționale*Criterii de localizare*

- poziție geografică strategică:
 - lângă nodurile principale intermodale ale unei rețele internaționale de distribuție (aeroporturi internaționale, porturi - „pasarele intercontinentale”-, gări pentru trenuri de mare viteză și culoare feroviare transcontinentale, autostrăzi – culoare rutiere transcontinentale)
 - amplasare strategică la nivelul zonei sau continentului (în relație cu ieșirile din tuneluri - Alpi, Canalul Mânecii, Marea Nordului; cu poduri - Marea Nordului, etc.)
- oportunități:
 - situri echipate folosibile în scurt timp (porturi, aeroporturi dezafectate)
 - situri libere ușor de echipat
- apropierea de centre urbane care pot oferi servicii și personal calificat în domeniul logisticii
- raza de influență, determinată de transportul rutier care se poate face în 24 ore (de exemplu, unele platforme logistice asigură legături de tipul “one-day-trip” cu peste 3000 de orașe europene și servicii pentru transportatori pe raze de sute de km.), cu două praguri, condiționate de calitatea tramei rutiere și de apropierea de un aeroport internațional:
 - 1000 Km (raza de influență continentală - Europa de vest)
 - 600 Km. (raza de influență zonală - Europa de est)

Profil funcțional

- profil funcțional la scară supranațională (internațională, continentală, regional europeană): distribuție, servicii logistice, industrie de vârf / de montaj, alte funcțiuni asociate

- listă funcțiuni:

- transporturi (este definitorie relația cu port, aeroport internațional, autostradă, tren de mare viteză)
- depozitare în spații descoperite și acoperite
- servicii logistice (certificate 75. ISO 9002), monitorizare / satelitare a transporturilor, telecomunicații, poștă, servicii pentru transportatori, servicii pentru dezvoltare (creare de noi întreprinderi), inginerie, control și tratamente, monitorizarea mediului, construcții, companii mici de service și întreținere, alte servicii - cu asigurare în 24 ore pe o rază de cca.400 Km cu transport rutier și, oriunde în lume, cu transport aerian
- management stocuri și ambalare
- operațiuni vamale
- publicitate
- industrie: ambalaje, tipărituri, reindustrializare (în special industrie de vârf și de montaj)
- statut de zona liberă cu servicii specifice
- rezerve de teren menținute disponibile

Criterii spațial configurative

- alcătuire - ansamblu de mari dimensiuni format din grupări de clădiri
- configurare - unitară cu accente discrete
- exemple - Nancy-Pompey

B

POLI DE TRANSFER:

Criterii de realizare

- dezvoltarea ca punct de conexiune a traficului aerian intern și internațional (*Aeroportul Marsilia - Provence*)
- dezvoltarea ca nod între o rețea de transport de mare viteză cu impact la nivel european, și accesul direct la principale aglomerații sau orașe (*Franța, Calea ferată de mare viteză TGV – Atlantic: Gara Vendome*)
- dezvoltare ca nod la nivel regional / zonal pentru facilitarea legăturilor dintre port – calea ferată și rețeaua rutieră (*Platforma Aeroport Nisa – Coasta de Azur*)
- extinderea legăturilor intermodale cu alte mijloace de transport în dezvoltarea rețelei regionale expres – RER (*Platforma Aeroport Roissy, Paris*)
- asigurarea conectărilor regionale / locale directe la culoarul transcontinental Marea Nordului – Marea Neagră (*Canalul Rhin Main - Dunăre - Germania*)
- facilitarea schimburilor dintre diversele tipuri de transport și constituirea polilor de schimb într-un ansamblu preexistent de echipamente (*Gara rutieră Chelles, Franța*)

Criterii funcționale

- conector areal cu caracter multimodal, între două categorii separate de fluxuri de mărfuri – primul, internațional / regional-continental iar cel de al doilea, local către orașele care absorb o parte din fluxul de mărfuri (transferate în prealabil pe mijloace de transport care au accesul permis în localități)
- legături cu principale noduri și culoare de transporturi internaționale (aeroport internațional, - cale ferată (*rețeaua europeană TGV*) – autostrăzi – porturi, care mizează pe creșteri de 50% - 100% a traficului de mărfuri și călători (*Frankfurt AlRail terminal, Aeroportul Marsilia - Provence, Calea ferată de mare viteză TGV – Atlantic: Gara VENDOME - “Strategia TGV, Platforma Aeroport Nisa – Coasta de Azur”, Platforma aeroport ROISSY, PARIS, Polul de schimb Saint-Charles – Marsilia, Franța, Gara rutieră Chelles Franța, Canalul Rin Main - Dunăre (Germania)*)
- localizare în zonele exterioare sau perimetrale ale orașelor sau în proximitatea unor componente ale aglomerațiilor urbane

Criterii spațial configurative

- localizare exterioară
 - alcătuire - diferite volume independente
 - configurare - puternic diversificată în jurul unui element principal
 - exemplu - Platforma aeroport Roissy-Paris
- localizare periferică
 - alcătuire - masă puternică + volume izolate / grupate
 - configurare – unitară prin dominantă orizontală

- *exemplu* - Comte Falicon – platforma terminus – Nisa, Franța

C

POLI URBANI PRINCIPALI:

Criterii de realizare

- dezvoltarea zonei centrale a orașului, conversie funcțională și reducerea disfuncționalităților (Mirabeau – Aix-en-Provence, Franța):
- crearea unui centru de afaceri la scara marilor metropole europene, prin dezvoltarea unui sector terțiar de nivel internațional care să favorizeze dezvoltarea firmelor locale și să atragă noi activități în metropolă (Euralille - Pol urban principal, 1993, cu prelungirea impactului urbanistic al operațiunilor prin ZAC Euralille 2)
- reabilitarea unor zone industriale sau portuare în declin sau abandonate etc. (Docklands, Liverpool; Portul industrial, Hamburg; Abandoibarra, Bilbao; Reconversie funcțională port Rotterdam, Olanda)
- reabilitarea și stimularea dezvoltării sub aspect socio-economic și spațial a unor zone de locuire și servicii în declin, aflate în interiorul orașului (Abandoibarra, Bilbao, Spania; Postdamer Platze, Berlin; Stuttgart, zona centrala; Kop van Zuid, Rotterdam)
- revalorificarea sub aspect economic a unor terenuri ieftine aflate la dispoziția municipalităților cu scopul revitalizării unor arii urbane prin implantarea de noi activități (Centrul Fujisawa, Kanagawa, Japonia; Centrul de afaceri Amborsigturm, Berlin; Centrul de târguri și conferințe, Leipzig, Germania)
- necesitatea / ambiția creșterii factorului de performanță și a prestigiului unui oraș în competiția urbană la nivel mondial (Parcul Expo Lisabona 1998; Postdamer Platze, Berlin, Euralille, Centrul de conferințe, Birmingham; Mancester Millenium Quarter, Marea Britanie; Solar City, Linz, Austria)
- transformarea necesității soluționării unor disfuncționalități la nivelul teritoriului urban / periurban în oportunități efective de stimulare a dezvoltării, în adevărate „motoare” de dezvoltare ofensivă, pe direcții privilegiate, devenită posibilă datorită existenței a câtorva catalizatori cu acțiune cumulată și integrată:
 - existența unui stat și a unei societăți stabile, precum și a unui mediu de afaceri bine dezvoltat
 - existența unei rețele de comunicații optime și diversificate
 - oportunități de conectare cu puncte importante din rețeaua urbană / accesul în competiția urbană a marilor metropole, accesul la marile piețe europene / mondiale
 - existența unor facilități fiscale importante la nivel local
- în cazul polilor urbani terțieri, oportunitățile de dezvoltare sunt în general orientate către următoarele sfere de interese:
 - impunerea unui exemplu de dezvoltare urbană la nivel regional / național / multinațional
 - utilizarea unei mâini de lucru calificate, ieftine, flexibile și cu costuri sociale mici
 - crearea unor noi locuri de muncă
 - valorificarea unei poziții strategice și a unui potențial urbanistic și / sau peisagistic deosebit
- de asemenea, o serie de oportunități apar ca urmare a lărgirii sferei de interese a Europei occidentale la nivel geo-strategic prin căderea comunismului și deschiderile realizate dinspre / către Europa de Est pentru integrarea europeană:
 - includerea în rețeaua urbană mondială a unor orașe care până în 1990 erau cvasi uitate - prin derularea unor proiecte / programe cu finanțare europeană de reabilitare, reconversii funcționale, dezvoltarea turismului, etc., mai cu seamă în țările „primului val de integrare” - Polonia, Ungaria, Slovenia, Cehia
 - valorificarea unei mâini de lucru ieftine și specializate
 - utilizarea mediului economic și a facilităților oferite de aceste țări investitorilor străini
 - utilizarea noilor piețe de desfacere apărute în aceste țări.

Criterii funcționale

Profil funcțional: centru de afaceri, comerț și servicii, conținând:

- locuințe; birouri; servicii hoteliere, sală de spectacol, palat pentru congrese, nod intermodal de transport - noi gări: autobuze urbane și interurbane, SNCF - (Mirabeau – Aix-en-Provence, Franța):
- servicii, comerț, transport, cultură, servicii pentru afaceri și școală superioară pentru management, locuințe (Euralille)

Alternative de grupare funcțională cu alte tipuri de Z.P.D.

- *gruparea polilor urbani principali cu platformele logistice intermodale* – situație frecvent întâlnită legată de faptul că platformele intermodale au amplasare strategică la nivelul zonei sau continentului, asigură o directă legătură cu dezvoltarea locală, zonală, regională, națională, continentală și apar pe lângă nodurile principale ale unei rețele de distribuție (aeroporturi, porturi, gări) sau legate de autostrăzi, canale, litoraluri); în cazul detașării de țesutul urban, polii devin parcuri de afaceri
- *gruparea polilor urbani principali cu parcurile de activități de tipul:* **parc artizanal – manufacturier** (mică producție, mică producție cu tehnologii avansate și servicii comune), **parc de distribuție, comerț, servicii** (firme de comerț en-gros și en-detail, firme private de servicii), **parc tehnologic** sau **parc științific**, dat fiind complementaritatea funcțională, spațială, fiscală și de distribuție. În cazul unor grupări care formează o macrostructură de tip tehnopol, parcurile de afaceri pot fi conturate ca atare sau disipate în parcurile științifice, tehnologice sau cu alte tematici. Modalitățile de grupare funcțională a mai multor tipuri de Z.P.D. sunt determinate în special de următorii factori:
 - existența unei disponibilități de teren sau a unor zone capabile să suporte conversii funcționale
 - existența rețelelor de transport multiple și diversificate
 - existența complementarității funcționale și spațiale a tipurilor care se grupează.

Relații funcționale intra și interzonale

- în cazul amplasărilor din zone istorice – relația cu funcțiuni de mai mică importanță, servicii punctuale, comerț de tip boutique, etc. ca expresie a legăturii cu trecutul
- în cazul amplasamentelor din zone industriale delabrate – decontaminarea, eliberarea de intervențiile parazite, reconversia funcțională a spațiilor în condițiile păstrării elementelor valoroase și restabilirea relației (adesea distrusă) cu cadrul natural
- în cazul zonelor portuare supuse unor operațiuni de reconstrucție / conversie / revitalizare funcțională - reîntegrarea zonei în circuitul economic al regiunii / țării respective + creșterea atractivității turistice – creează relații funcționale la nivel interzonal cu rețeaua turistică.

Criterii relaționale

- accesibilitate multiplă și diversă (în relație directă cu noduri importante de transport în comun, noduri feroviare sau aeriene)
- utilizarea intensivă a terenului
- mixitate funcțională, multifuncționalitate
- ponderea mare a sectorului terțiar

Criterii de reprezentare

- reprezentativitate maximă ca rezultat al politicii de “imagine urbană” (efectului de „vitrină urbană”)
- atractivitate

Criterii interioare

- parcelări virtuale sau fizice care conduc la modalități diferite de amenajare a terenului.

Criterii spațial configurative

- localizare – în apropierea apei
 - *alcătuire* - grupări de volume
 - *configurare* - unitară / ca entitate având o dominantă puternică de volum diferențiere de caracter a volumelor / particularizată
 - *exemple* - Port industrial, Nord Elba, Hamburg / Docklands, Liverpool, Portul Vell de Barcelona
- localizare – în țesut urban
 - *alcătuire* - grupări de volume puternice / grupări de mici volume legate prin circulații de volumul principal
 - *configurare* - ca entitate având o dominantă puternică de volum / cu dominante puternice de înălțime și volum
 - *exemple* - Centru de Conferințe, Birmingham, Centrul cultural Shondai, Fujisawa, La Villette, Paris, Complex de birouri și hotel “Am Borsigturm” și Centru comercial și de recreere „Hallen am Borsigturm”, Berlin

D**PARCURI DE ACTIVITĂȚI (PARCURI TEMATICE - INDUSTRIALE, ȘTIINȚIFICE ETC.)****Criterii de realizare**

Crearea parcurilor de activități se întemeiază pe trei criterii:

- *criteriu politic și strategic*: voința explicită de afirmare a orașului / aglomerației în elita rețelei la scară regional-continentală și internațională a acelor localități care se evidențiază prin dinamism, inventivitate și excelență în producția de bunuri și servicii;
- *criteriu tehnologic*: predominanța activităților de cercetare, dezvoltare și producție bazată pe tehnologii avansate;
- *criteriu urbanistic și ecologic*: crearea unui cadru construit și amenajat de înaltă calitate arhitecturală și peisagistică, cu o pondere semnificativă a spațiilor plantate, cu un mediu nepoluat și cu valoare de reprezentare

Obiectivele urmărite au fost:

- susținerea creativă a dezvoltării economice și sociale
- îmbunătățirea cooperării intersectoriale și accesul la tehnologiile noi și performante
- creșterea utilizării tehnologiilor nepoluante, a materialelor de construcție ecologice, reducerea consumului de resurse, reciclarea
- îmbunătățirea calității mediului

Scopul exprimat era acela de a se răspunde multiplelor probleme ale mediului urban de azi; dezintegrarea urbană, degradare mediului și faptul ca dezvoltarea economică a orașelor nu se poate realiza decât printr-o industrie viabilă într-un mediu ambiant curat.

În anumite cazuri a fost posibilă transformarea vechilor zone de activități în parcuri de activități și "ecoparcuri" care includ întreprinderi ce utilizează tehnologii noi, prioritate având operații de conversie, asanare, reconstrucție, retehnologizare și ecologizare a fostelor platforme pentru a fi aduse la nivelul noilor parcuri de activități.

Criterii funcționale

Profil funcțional:

- *parcuri științifice și tehnologice*: cercetare – dezvoltare în domeniile: tehnologii pentru informație și telecomunicații, biotehnologii și științele vieții, electronică, computere, agro-alimentare, media, noi materiale, produse farmaceutice, alte profile + învățământ superior + incubatoare de afaceri + organizație managerială a parcului + servicii pentru angajați și clienți
- *parcuri de afaceri*: (exterioare zonelor centrale și nucleelor urbane principale – categoria ZPD – C) sedii sociale ale întreprinderilor, activități financiar-bancare, centru de conferințe și servicii complementare
- *parcuri industriale*: industrii în profile de vârf, de dimensiuni mici și mijlocii, asociate cu cercetare-dezvoltare și servicii complementare
- *parcuri culturale, media*: multimedia, artă, cultură, informatică pentru marele public, expo, efecte speciale – cinema, anima – + servicii complementare (birouri, agenții de turism, hoteluri, restaurante etc.)

Alternative de grupare funcțională

- grupări funcționale uneori complementare, beneficiind de funcțiunile orașelor mari cărora le conferă statutul de „tehnopol”
- rețele teritoriale

Relații funcționale inter și intrazonale

- criterii relaționale
 - dependență de centre universitare
 - amplasarea în afara țesutului urban sau la extremitatea acestuia ori în componentele mai mici ale aglomerației urbane generate de un oraș mare / metropolă dar, în zone cu potențial peisagistic important, servite de transport public intermodal și cu o bună accesibilitate dinspre autostrăzi și drumuri expres
- criterii de reprezentare
 - urmărirea deliberată a calității de reprezentare care sporește prestigiul orașului și este un amplificator al imaginii de marcă
- criterii interioare

- organizare internă de tip dispersat – predomină spațiul verde amenajat peisagistic pe baza unor parcelări virtuale sau fizice
- organizare – model pe baza principiilor dezvoltării durabile (ecoparcurile)

Criterii spațial configurative

- Localizare în vecinătatea unor căi de comunicație majore rutiere și feroviare
 - *alcătuire* - grupări de volume / grupări de volume distincte mici, medii și mari / grupări de mari volume
 - *configurare* - unitară / unitară cu rare accente volumetrice / cu dominante puternice de volum
 - *exemplu* - Aix-en-Provence, IBM Solana, Dallas Parc tehnologic Pirelli Bicocca Milano, Les Marches de l'Oise
- Localizare exterior țesutului urban / în vecinătatea orașului, în apropierea unei autostrăzi
 - *alcătuire* - grupări de volume comasate central / volume izolate
 - *configurare* - diferențiere de caracter a mari grupări / organică, cu dominante de volum
 - *exemplu* - Parc tehnologic Renault, Guyancourt / “Parcul European al Imaginii” Poitiers
- Localizare în țesut urban puțin dens, în vecinătatea unui canal amenajat (Ourq) și a unei zone plantate
 - *alcătuire* - grupări de volume
 - *configurare* - unitară organizată de o parte și de alta a canalului
 - *exemplu* - Parc de activități – Geode
- Localizare în zonă cu declivitate pronunțată
 - *alcătuire* - grupări de volume legate între ele
 - *configurare* - unitară
 - *exemplu* - Parc de activități Shell-France, Rueil-Malmaison
- Localizare în vecinătatea unui curs de apă
 - *alcătuire* - grupări de volume
 - *configurare* - diferențiere de caracter al grupărilor
 - *exemplu* - La Cartuja Sevilla

E

ALTE ZONE PURTĂTOARE DE DEZVOLTARE (PARCURI DE ACTIVITĂȚI DISPERSATE TERITORIAL, ETC.)

Criterii de realizare

- necesitatea reabilitării și eficientizării unor zone urbane decăzute sub aspect economic (foste zone industriale), dar beneficiind de potențial natural deosebit (Greenwich, Marea Britanie, La Villette, Franța; Renault Guyancourt, Franța, Blaker Center, Austin, SUA, Chippewa County Air, Industrial park, Kincheloe, SUA)
- necesitatea regenerării mediului natural, revitalizarea peisajului, restaurarea și reconversia patrimoniului industrial, crearea de noi zone de activități și de zone rezidențiale în sistem parc (Reconversie industrială – Ruhr, IBA – Emcher Park, Germania)
- necesitatea creșterii factorului de performanță și a prestigiului unei zone / oraș (Wiesbaden, Germania; Shell France, Rueil-Malmaison; Earth Center, Doncaster, Marea Britanie; Internațional Center of Life, Newcastle, Marea Britanie; Parc tehnologic, Pirelli, Bicocca, Milano, Italia; Pompei Entreprise Zone, Nancy, Franța)
- necesitatea reprezentării simbolice și a ofertei de imagine a unui oraș pe piața urbană mondială (Parcul Expo Lisabona 1998; Millenium Dome; La Cartuja'93, Sevilla, Spania; Le Futuroscope (Parcul European al Imaginii), Poitiers, Franța, Euro-Disneyland, Franța)

Criterii funcționale

Profil funcțional și alternative de grupare

- grupări inedite de tipul: producție suport media + servicii prelucrare digitală + autostrada informațională (parc media), centru de afaceri + cercetare (centru al viitorului), turism + port agrement + sport + locuire, sau chiar cercetare + producție pilot + servicii + locuire (parc rezidențial și tehnologic); se poate vorbi chiar de o dizolvare a limitelor dintre diferitele zone funcționale
- s-a utilizat principiul concentrării funcțiunilor dinamizante într-un mediu mai sănătos, nepoluat, cel al mediului rural (în sensul de așezări umane de dimensiuni și densități mici), favorabil profilului turistic

- au fost preferate tehnologiile și mijloacele de transport nepoluante, alimentele și îmbrăcămintea “ecologice”, iar cercetarea s-a axat în mare măsură pe eficientizare, pe energii regenerabile (a căror utilizare presupunea alte noi amenajări și tehnologii)
- s-a urmărit reutilizarea unor terenuri și capacități (brownfield development), chiar dacă o investiție într-un teren deja antropizat și echipat poate fi mai mare decât cea într-un teren viran; autoritățile publice sprijină acest tip de dezvoltare prin diferite instrumente fiscale și legale.
- s-a urmărit minimizarea incompatibilităților funcționale, prin evitarea emisiilor poluante de orice tip și bordarea zonelor în care poluarea este inevitabilă cu plantații, indiferent de costul terenului.

Criterii relaționale

- s-a pus în valoare proximitatea centrelor universitare

Criterii de reprezentare

- țin seama de situația specifică creată de dispersia la scară teritorială

Criterii spațial configurative

Localizările sunt la scară regională:

- alcătuire: entități diferențiate
- configurare: dispersie de diferite concentrări
- exemple: parc cultural Eisenstrasse, Austira; Saclay-Ile de France, Franța.

MT

MACROSTRUCTURI DE ORGANIZARE TERITORIALĂ. / TEHNOPOLI

Motivația realizării

Motivația dezvoltării rapide și „instituționalizării” tehnopolilor provine din următoarele direcții:

- **afirmarea imaginii și prestigiului orașelor / teritoriilor** în contextul proceselor de descentralizare a deciziilor și a concurenței crescânde între orașe / teritorii pe plan european și mondial, accentuată de procesul de globalizare; orașele au promovat **tehnopolii ca mijloc de comunicare a modernității lor științifice și tehnologice**;
- **creșterea competitivității orașelor / teritoriilor** prin stimularea, crearea și susținerea inovației și performanței, în contextul schimbărilor structurale din economia mondială și trecerea către o „societate a cunoașterii”;
- **stimularea dezvoltării economiei locale** prin adaptarea principiilor de planificare urbană la noile forme de organizare a sectorului economic însemnând crearea unor rețele viabile de susținere a inovației; tehnopolii (tehnopolii multipolari) sunt aceste *instrumente de adaptare* în contextul creșterii fenomenului de metropolizare și afirmare a „orașelor-regiune”; „*tehnopolul pune la dispoziția unui teritoriu resursele care pot să hrănească propria dinamică de dezvoltare; inițiind crearea de pepiniere de întreprinderi, structuri de transfer de tehnologie, reunind parteneriatele necesare. Este în același timp o nouă formă de politică publică locală care vizează crearea premiselor de dezvoltare economică și tehnologică, prin organizarea condițiilor cooperării între actorii cercetării și întreprinderilor*”;
- **adaptarea permanentă la un context economic și științific într-o continuă mișcare**, prin trecerea de la o „logică de investiție pe termen lung” a tehnopolilor, la o „logică de serviciu flexibil” și adaptabil la cerințele unei piețe dinamice;
- **adaptarea la evoluția rapidă a tehnologiei informației** a condus la crearea tehnopolilor virtuali bazați pe fluxuri de informație „fără frontiere”. Există preocupări legate de măsura în care acești tehnopoli virtuali, care pot înlătura barierele legate de localizarea spațială, vor influența pozitiv sau negativ viabilitatea tehnopolilor „tradiționali”;
- **reabilitarea unor zone „părăsite” (friches industrielles) cu mare potențial urbanistic și economic** datorat poziției relativ centrale, proximității unor instituții de cercetare, învățământ superior, servicii publice și a altor echipamente de nivel superior;
- (politica de) **recucerirea centrelor orașelor** prin favorizarea amplasării activităților în zonele centrale devitalizate, în apropierea unor instituții de învățământ cu tradiție;
- **crearea „masei critice”** de la care procesele de dezvoltare se auto-susțin;

- **căutarea unei sinergii constante între cele patru componente ale proiectului: amenajare – mediu – comercializare – dezvoltare;**
- **asigurarea unei mai bune complementarități între dezvoltarea endogenă și cea exogenă;**
- **promovarea teritoriului și optimizarea atractivității acestuia** prin valorificarea polilor de competență științifici și tehnologică; utilizarea unei game largi de mijloace disponibile care să permită localizarea și dezvoltarea întreprinderilor inovante sau de înaltă tehnologie: parcuri tehnologice, parcuri științifice, pepiniere de întreprinderi etc.).

Criterii funcționale

Tehnopolii joacă rolul de interfață între țesutul industrial (întreprinderi) local și înalta tehnologie (cercetare, învățământ superior) și se bazează pe autostrăzile informaționale care le asigură comunicarea la scară internațională.

Conceptul evoluează către accepțiunea plurivalentă de **“mediu”: economic, științific și spațial** al cărui caracter **sinergic** trebuie să fie nu numai rezultatul unei concentrări spațiale ci și rezultatul organizării unor fluxuri de relații (inclusiv virtuale). De aici rezultă:

- **tendința dezvoltării mai multor situri specializate la nivelul aglomerației** (tehnopoli multipolari – Nantes, Rennes, Montpellier, Bordeaux), cu o animare orientată către **coerență și complementaritate** (ex.: Saclay Scientipole beneficiază de proximitatea imediată a orașului nou Saint-Quentin-en-Yvelines la Est, de polul terțiar și multimodal din Massy la Est, de Versailles la nord-est și de marile zone de activități de la Courtaboeuf la Sud și de Vélizy la Nord).
- **tehnopolii ca mediu inovator** trebuie să cuprindă un ansamblu de **“centre resursă”** care sunt instituturile de învățământ superior, laboratoarele de cercetare publice și private, întreprinderi de mărimi diferite care să utilizeze tehnologii evolute, reînnoite frecvent, dar și un ansamblu de structuri publice, parapublice, private, asociative, care joacă un rol esențial în identificarea, adaptarea și valorificarea inovației. Mediul inovator trebuie să faciliteze identificarea și circulația informației.
- **purtătorul inovației** trebuie să parcurgă mai multe etape în valorificarea inovației, în care să caute sinergiile posibile cu viitorii intervenienți: laboratoare de cercetare a căror sarcină este aceea de a aprofunda sau de a testa componente, întreprinderi mici și mijlocii care trebuie să elaboreze prototipuri, structuri industriale apte să lanseze produsul și să-l ia în grijă până la distribuirea finală.
- **parcurile cu „tehnologie blândă”** a căror „nevoie de oraș” se traduce prin nevoia de proximitate imediată față de rețelele de informații și persoane de care se folosesc și de servicii urbane de înalt nivel necesită o localizare difuză în oraș /teritoriu. Aceste parcuri de activități au un caracter multifuncțional utilizând unele dintre echipamentele culturale, sportive, de restaurație, etc. în comun cu populația urbană riverană. Ele au un rol catalizator pentru procese de restructurare și / sau dezvoltare urbană. (ex.: Saint-Quentin-en-Yvelines)
- **definirea temelor tehnologice** pentru fiecare sit tehnopolitan și elaborarea criteriilor pe care trebuie să le îndeplinească întreprinderile care se dorește a fi atrase (electronică, biotehnologie, agro-alimentară, etc.) trebuie să țină cont de faptul că, pe de o parte, specializările prea puternice sunt de evitat din cauza dificultăților de comercializare și că, pe de altă parte, deschiderea către întreprinderi prea eterogene riscă să denatureze vocația sitului.

Studiul efectuat pe tehnopolii membrii ai asociației France-Tecnopoles¹³, arată că:

- 94% se bazează pe un multipartenariat universitate - întreprindere, sub controlul colectivităților teritoriale (intercomunalitate în 76% din cazuri)
- 65% dintre situri sunt dotate cu unul sau mai multe centre de cercetare, în care lucrează, în total, mai mult de 60 000 de cercetători;
- 97% au, în medie, două universități și șapte școli superioare;
- 76% dintre situri găzduiesc întreprinderi (22% dintre aceste societăți sunt legate de cercetare);
- 50% dețin o pepinieră de întreprinderi;
- ofertă de închiriere mai există numai în 38% din siturile studiate (suprafață medie: 28500m²);
- tehnopolii sunt echipați cu structuri hoteliere (60%); servicii comerciale (53%); comunicații (35%); locuințe 40%; structuri sportive și de loisir (40%)

Criterii relaționale

- **accesibilitate** – proximitatea unor infrastructuri rutiere rapide sau de transport performant (noduri importante de transport în comun, noduri feroviare și / sau aeriene; proximitatea unui aeroport este considerată indispensabilă)

¹³ Thierry BRUHAT, Tehnopolii în Franța, Urbanisme no.261

- **relații cu orașul „gază”** - există două tipuri de localizări, în funcție de cele două etape majore ale dezvoltării tehnopolilor:
- **localizare periurbană** - un tip de localizare caracteristic mai mult primei faze (înainte de 1990), aceea a tehnoparcurilor:
- **dispunerea multipolară, în rețea, pe teritoriul unei aglomerații urbane** (căreia i s-a atașat caracterul de tehnopol), bazată pe constatarea că rețelele care trebuie mobilizate pentru împlinirea totală a procesului inovației (de la idee / cercetare, prototip, producție la comercializare) au un câmp de localizare cel puțin la nivelul aglomerației și, în realitate, chiar mai departe; aceasta a condus la o nouă tendință, orientată către dezvoltarea mai multor situri specializate la nivelul aglomerației și către crearea coerenței și complementarității fluxurilor necesare.

În timp ce unele întreprinderi părăsesc orașul pentru a se dezvolta mai bine în parcuri specializate sau zone mixte, există un al doilea curent, al întreprinderilor cu „nevoie de oraș”, care se localizează în interiorul orașului pe măsură ce apar oportunități funciare și imobiliare. Localizarea parcurilor (polilor) specializați poate fi condiționată de localizarea anterioară a anumitor întreprinderi de profil.

Criterii de reprezentare

- **„image de marcă”** prin modernitatea și reprezentativitatea stilului arhitectural, care face ca unii tehnopoli să apeleze la *semnăturile unor arhitecți celebri* (Portzamparc la Nantes, Bofill la Montpellier)
- **atractivitatea sitului** prin calitatea unui mediu fizic „curat”, cu caracter peisagistic și a unor infrastructuri superioare.

Criterii spațial configurative

Sintetic, pentru MT pot fi extrapolate criteriile pentru categoriile A-E care au concretizat imaginea spațial volumetrică a ZPD.

❑ ASPECTE SINTETICE / COMPARATIVE

Criterii temporale

- în general ca orizont temporal perioada de creare se înscrie între 5 - 10 ani, dintre parcurile științifice și tehnologice actuale numai 35% mai au disponibilitățile de spații pentru închiriere
- diferențele sunt date de:
 - timpul lung de amortizare a investiției inițiale - în cazul platformelor logistice și al parcurilor de activități
 - timpul scurt de amortizare a investiției inițiale - în cazul polilor urbani principali terțiari
- etapizarea investițiilor și managementul diferențiat al proceselor, mai cu seama în cazul abordării ZPD sau a noilor tehnopoli ca ofertă a orașului pentru investiții high-tech, în cel al zonelor E sau al conversiei în parcuri de activități a zonelor industriale în declin, permit și o abordare punctuală, pas cu pas.

Efecte sinergice scontate

Efectele sinergice, prin care exprimă rezultatele calitativ superioare sumei contribuției participanților, provocate de interacțiunea acestora pe diverse planuri, au constituit, de la început, o miză explicită sau implicită a formării și răspândirii ZPD. Dar, recent, s-a produs o anumită clarificare. Astfel:

- înainte de 1990: efectele sinergice ale constituirii ZPD se considera că rezultă din conlucrarea diverselor întreprinderi și institute de cercetare deci, era un rezultat bazat pe simpla localizare „grupată” a acestora
- după 1990: se conturează o nouă fază, în care se consideră că efectele sinergice finale rezultă din „fertilizarea încrucișată” (potențarea reciprocă, atât prin cooperare cât și prin concurență) a activităților din ZPD sau din Macrostructurile Tehnopolitane, în prezența interfeței dintre cercetare și industrie și a unei „mase critice” care provoacă această fertilizare și, deci, procese de dezvoltare care se auto-susțin. De aici și completarea sensurilor Dezvoltării Durabile cu durabilitate economică + durabilitate ecologică + durabilitate socială¹⁴

Criterii sau aspecte considerate viabile înainte de 1990 dar care au fost nuanțate sau modificate

Cele mai semnificative schimbări sau nuanțări, apărute după anul 1990, se înregistrează în privința parcurilor de activități (parcuri tematice industriale, științifice etc.) și anume:

- **s-a renunțat la monofuncționalizare** și orientare unilaterală a profilului parcului și s-a mers către lărgirea spectrului de funcțiuni, incluzând comerț de facturi diferite și în spații diferit conformate, activități lucrative

¹⁴ „Parcuri de activități”, Dezvoltare durabilă și bune practici de mediu, studiu realizat pentru DATAR / PMC, de către François Pelon, Xavier de la Salle.

mici, legate de specificul zonei din perioada anterioară operațiunii de creare a parcului de activități; în replică, se consideră că o prea mare flexibilitate a acestuia poate denatura vocația sitului.

- experiența a demonstrat că reușita realizării unui parc de activități nu constă numai în ocuparea integrală a acestuia ci în nivelul cercetării științifice, al întreprinderilor și tehnologiei, al capacității lor de inovație și experimentare care sunt indispensabile orașului angajat în concurența cu alte teritorii;
- **dezvoltare a parcurilor industriale** a devenit din ce în ce mai conformă cu principiile dezvoltării durabile (durabilitate economică, durabilitate ecologică, durabilitate socială)¹⁵, ca urmare a concluziilor rezultate din unele experiențe anterioare nefavorabile și a generalizării unor măsuri corective la scara UE., ca de exemplu:
 - se consideră că proliferarea anarhică a siturilor industriale mici, care a condus la o împărțire regretabilă a teritoriului (în timp ce marile construcții industriale eliberează terenuri a căror recalificare este esențială pentru economia locală), este nefavorabilă și face vitală o politică de restructurare urbană și de revitalizare a țesutului economic
 - se constată o contradicție inacceptabilă în comportamentul întreprinderilor care, în contextul unei concurențe teritoriale crescute, pe de o parte caută „situri curate” dar, pe de altă parte, nu își asumă costurile suplimentare pentru crearea „tehnologiilor curate”
 - se apreciază ca favorabilă elaborarea de către statele membre din Uniunea Europeană a unor reglementări cu un număr mare de condiționări legate de mediu, pentru cei care amenajează parcuri de activități
 - calitatea cadrului înconjurător se constată că influențează pozitiv activitatea actorilor economici determinând o adevărată preocupare pentru **managementul de mediu individual** (întreprindere) sau **colectiv** (amenajarea parcului), aspectul fiind important pentru inserția proiectului în teritoriu.

În privința parcurilor de activități dispersate în teritoriu, modificări recente au exprimat reacții la următoarele deficiențe:

- orientarea prioritară către profitul imediat și ignorarea efectelor defavorabile ale consumului de teren, emisiilor poluante, efectelor sociale negative
- prioritate acordată vitezei pentru diminuarea costului de transport și producție în raport cu protecția mediului
- considerarea proximității resurselor ca factor decisiv în localizare în raport cu forța de muncă
- zonarea funcțională rigidă, monocoloră în locul celei flexibile, diversificate
- tratarea simptomatică și individuală a problemelor urbanistice în locul unei abordări integrate
- localizare pe terenuri neurbanizate (greenfield) în locul recalificării terenurilor urbanizate degradate sau părăsite (brownfield)
- desființarea patrimoniului construit degradat în locul reciclării acestuia
- planificarea reglementativă în locul celei participative cu implicarea a cât mai multor actori
- conducerea operațiunilor de către o autoritate publică, de nivel central sau regional în locul conducerii acestora de la nivel local (cu asigurarea controlului montajului operațional de la un nivel superior)
- dezvoltarea liberă și necontrolată a sectorului privat, conform legilor pieței, în locul promovarea unor politici locale, regionale, naționale și chiar supranaționale în domeniu
- depozitarea deșeurilor în zone periferice, în țări mai puțin dezvoltate etc., în locul reciclării deșeurilor și a suportării de către poluator a pagubelor și costului reconstrucției ecologice.

Criterii operaționale

Amploarea și complexitatea realizării ZPD le face dependente de capacitatea de montaj a unor operațiuni urbane.

¹⁵ Idem

2. INTERCONDIȚIONĂRI SPAȚIAL - TEMPORALE ÎN EVOLUȚIA Z.P.D. (DESCRIPTORI ȘI INDICI)

A. DESCRIPTORII SOCIO-ECONOMICI ȘI URBANISTICI DIN PERIOADA 1960 - 1990 COMPARAȚI CU CEI DE DUPĂ 1990

Sintetic, principalii descriptori au evoluat în următorul sens:

Descriptori	1960-1990	După 1990
Motivație	Impulsionarea dezvoltării economice	Coeziunea economico-socială și spațială
Justificarea soluției urbanistice	Echilibru spațial	Utilizarea la maximum a resurselor accesibile / locale
Localizare	Apropierea de / sau amplasarea în mari centre urbane	Accesibilitate pe rețelele majore de căi de comunicație
Suprafața terenului	De cele mai multe ori, zone urbane de dimensiunea unui cartier	Variabilă, de regulă de la câteva zeci la câteva sute de ha. Se poate extinde până la mii de kmp. sau nici nu se ia în calcul în cazul tehnopolilor virtuali
Program	Zone relativ omogene funcțional	Programe complexe, chiar cu asocierea unor funcțiuni relativ incompatibile
Nr. locuri de muncă, utilizatori	De la câteva zeci la câteva zeci de mii de persoane	De la câteva zeci la câteva zeci de mii de persoane
Inițiatori	De obicei, administrația publică (centrală sau locală)	Pot să fie și comunitățile regionale sau parteneriate public-privat
Promotorul operațiunii	De obicei, administrația publică	Instituirea unor societăți mixte speciale pentru desfășurarea operațiunii / operațiunilor
Parteneriat investitori	Public – public și public-privat	Cu preponderență, public-privat
Finanțare	Finanțare inițială de la bugetul public, apoi și din surse private	Finanțare mixtă, din surse publice și private; mizarea și pe aportul voluntar al localnicilor
Calendar	5-10 ani	Până la 12 ani
Publicitate	Nu se pune mare accent, datorită omogenității furnizorilor de resurse	Intensă și ofensivă, datorită dorinței de atragere a unor fonduri private și de asumare socială a proiectului
Obstacole	În primul rând, politice și legislative	În primul rând, financiare și ecologice
Impact	Spațial (ocuparea terenurilor) și economico-social (produse, locuri de muncă)	Spațial, economico-social, ecologic + modificarea legislațiilor + modificarea mentalităților (crearea unei conștiințe locale / regionale)
Efecte, asupra mediului și accidente	Adesea, poluări care împiedică dezvoltarea pe termen lung	Mixarea mediului natural cu cel construit

B. PARAMETRI ȘI INDICI URBANISTICI DIN PERIOADA 1960 - 1990 COMPARAȚI CU CEI DE DUPĂ 1999

Deși situațiile sunt foarte diferite, în limitele informațiilor accesibile se pot trage următoarele concluzii privind localizarea și dimensionarea categoriilor de Z.P.D.:

	Categoria	Localizarea și dimensionarea categoriilor de Z.P.D.
A	Platforme logistice	<ul style="list-style-type: none"> • localizarea și dimensionarea depind în mod direct de situarea în raport cu marile culoare de transporturi, de aeroport (obligatoriu internațional în cazul platformelor logistice) și porturi • suprafața variază între 38 și 370 ha., deci într-un raport de la 1 la 10 • numărul de salariați variază între 1000 și 5000, deci într-un raport de la 1 la 5
B	Poli de transfer	
C	Poli urbani principali	<ul style="list-style-type: none"> • condiționările sunt date de caracterul metropolitan al orașului principal al aglomerației și de configurarea centrului acestuia • pot fi mai mulți poli urbani principali în proximitatea zonei centrale • suprafața minimă – 14,9 ha., majoritatea suprafețelor se înscriu în două registre se valori, primul între 15 – 35ha iar al doilea între 200 și 300ha., suprafața maximă identificată fiind de 728 ha. • numărul de salariați variază între 1620 și 6000
D	Parcuri de activități - științifice și tehnologice (PST), industriale, de afaceri, etc.*	<ul style="list-style-type: none"> • localizarea PST se situează la distanțe medii de 31 km. față de un aeroport internațional, de 10 km. față de centrul orașului și de 19 km. față de universități. Aceste distanțe situează parcurile științifice și tehnologice la scara unei aglomerații urbane • în proporție de 32 % PST se situează în interiorul campusurilor universitare sau sunt adiacente acestora, restul se situează în limitele unei razei de 19km față de o universitate • din numărul total de companii, cea mai mare parte este reprezentată de servicii (51%) și de cercetarea fundamentală și aplicativă (26%) iar numai 18 % sunt companii industriale • în ordine ierarhică, numărul de companii pe profile se prezintă astfel: <ul style="list-style-type: none"> - tehnologii pentru informație și telecomunicații – 26% - biotehnologii și științele vieții – 20% - electronică, computere – 19% - agro-alimentare – 9% - media – 8% - noi materiale – 6% - produse farmaceutice – 5% - alte profile – 7% • din numărul total al companiilor, 54% existau anterior în alte localizări, 29% au fost nou înființate având deci parcul științific / tehnologic ca primă localizare, 10% sunt formate în incubatoarele din parcurile de afaceri iar 7% provin din conversii; cu observația că recent s-a constatat o tendință de creștere a ponderii ultimelor două categorii • în afara personalului care lucrează în diferitele companii din PST, însăși organizarea funcționării acestuia creează locuri de muncă suplimentare formând organizații speciale pentru administrare <p>Exemplele analizate în acest studiu relevă următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> • suprafața minimă – 71,5 ha, majoritatea suprafețelor se situau sub valoarea de 750 ha, suprafața maximă fiind de 1493 ha. • numărul de salariați variază între 1150 și 11000
E	Alte zone purtătoare de dezvoltare (parcuri de activități dispersate în teritoriu)	Pe nuclee valorile sunt similare sau mai mici decât cele din categoria D - parcuri de activități

* Sursa pentru PST - Asociației Internaționale a Parcurilor Științifice (IASP, octombrie 2001 - martie 2002)

3. TRANSPUNEREA CRITERIILOR ȘI PARAMETRIILOR DE DEZVOLTARE A Z.P.D. ÎN ZONIFICAREA LOCALITĂȚILOR

A. CONDIȚIONĂRI TERITORIALE

A+B PLATFORME LOGISTICE ȘI POLI DE TRANSFER

- condiționările sunt date de marile culoare de transporturi internaționale rutiere, feroviare și navale precum și de prezența aeroporturilor internaționale (în cazul platformelor logistice, acestea fiind obligatorii), precum și de capacitatea de a se evita efectele adverse care pot afecta vecinătățile pe o arie extinsă.

C POLI URBANI PRINCIPALI

- condiționările sunt date de caracterul metropolitan al orașului principal al aglomerației

D PARCURI DE ACTIVITĂȚI / TEHNO-PARCURI / PARCURI TEMATICE (INDUSTRIALE, ȘTIINȚIFICE ETC.)

- condiționările pot fi date de:
 - înscrierea într-o zonă tehnopolitană și locul ocupat în structura de relații a acesteia
 - funcțiunile complementare oferite de aglomerația urbană
 - existența unui transport public intermodal
 - accesul la magistrala informațională
 - particularitățile bazinului de forță de muncă
 - caracteristicile peisagistice și climatice ale teritoriului
 - existența unor elemente speciale de notorietate și deci de atractivitate (culturale, turistică etc.)

E ALTE ZONE PURTĂTOARE DE DEZVOLTARE

- condiționările pot fi date de:
 - echiparea cu infrastructuri RFAE (rutiere, feroviare, apă, energie)
 - echiparea cu tehnologie informatică
 - accesibilitatea ZPD fără a deranja / polua celelalte zone urbane
 - concentrarea sediilor de firme în metropole, în paralel cu disiparea filialelor în teritoriu (inclusiv în mediul rural) cu condiția echipării cu infrastructură informațională
 - resurse la preț accesibil (apropierea fizică, posibilitatea obținerii terenului prin reciclare, posibilitatea utilizării unor resurse energetice regenerabile).

☐ NOI ZONE PURTĂTOARE DE DEZVOLTARE (REALIZATE DUPĂ 1990)

Eco-parcuri ca nouă formă tematică de parcuri de activități (tipul E sau D de ZPD)

Hartberg Ecopark situat în Austria în regiunea Steiermark este un parc de afaceri ce adăpostește o serie de activități, toate având la baza ideea de protecție a mediului ambiant. Astfel acest parc include activități industriale și de afaceri, institute științifice de cercetare, dar și o expoziție permanentă a tehnologiilor de protecție a mediului.

Conceptul de realizare la Hartberg Ekoparc se bazează pe configurarea a trei câmpuri de activitate interconectate.

Primul dintre cele 3 câmpuri menționate este un **parc de afaceri ecologic**. Hertberg Ecopark va oferi spațiu pentru companii de dimensiuni mijlocii cu un spectru foarte larg de activitate dar care nu poluează mediul precum și pentru mulți distribuitori de servicii ecologice. Prioritate în ceea ce privește selectarea activităților ce

erau acceptate în interiorul parcului le-au avut acele firme care puteau și vroiau să coopereze și să intre într-o simbioză cu firmele vecine. Din cadrul acestei cooperări sunt așteptate o serie de efecte pozitive în ceea ce privește calitatea mediului dar și în ceea ce privește profitul companiilor. Mai mult decât atât, clienții firmelor din acest parc industrial vor avea ocazia să fie informați într-un mod integrat și interactiv.

Cea de-a doua componentă a parcului este reprezentată de o **expoziție explorativă** și un parc recreativ. Această expoziție este structurată pe categorii de subiecte majore: apa, energie, deșeuri, ecologie și se adresează atât adulților cât și elevilor. Obiectivul urmărit este acela de a explica într-un mod ingenios și interactiv problemele majore legate de mediu precum și o serie de modalități de rezolvare ale acestora.

A treia componentă a eco-parcului este un **centru de cercetare aplicată**. Idee de bază ce a condus la realizarea acestui centru a fost aceea de a găsi drumul de la cercetarea științifică la dezvoltare cât și pentru a ușura procesul de punere în practică a inovațiilor tehnice. Pentru a facilita aceste lucruri, institute de cercetare renumite au fost invitate să-și deschidă laboratoare în Hartberg Ecopark.

ZPD dispersate la scară teritorială (tipul E de ZPD rezultat din dispersia teritorială a tipului D)

Acerste noi zone purtătoare de dezvoltare au apărut și s-au multiplicat după 1990 ca urmare a stimulării prin politici (fiscale, legislative) a investițiilor în zone, localități și teritorii cu serioase probleme structurale. Instituirea lor a fost precedată de asigurarea infrastructurilor de căi de comunicație.

Germania de est (fosta RDG) este prin excelență o asemenea zonă, întrucât, paralel cu problemele structurale clasice ale fostelor state socialiste, a beneficiat de sprijin financiar și stimulente fiscale semnificative pentru investitorii privați. Astfel, a apărut cea mai mare operațiune de amplasare a unei ZPD la scară teritorială: **IBA Fürst Pückler Land**. Proiectele din acest program complex exploatează la maximum principiile enunțate mai sus: proiectarea discursivă, publicitatea intensă, reutilizarea terenurilor urbanizate și degradate, utilizarea eficientă a resurselor locale, mixarea de funcțiuni, cooperarea public-privat și cointeressarea populației.

Altă ZPD de tip nou este parcul cultural **Eisenstrasse**, de fapt o sumă de trasee turistice, într-o fostă zonă minieră a Austriei de Jos (Eisenerz) cu relief montan, populație îmbătrânită și șomaj industrial ridicat. Remarcabil la acest ZPD este inițiativa populației din regiune și lipsa defnirii în suprafață.

❑ ZONE FUNCȚIONALE „TRADIȚIONALE” MENȚINUTE SAU ÎN CONVERSIE CA Z.P.D.

Menținere

Industria tradițională cu profile competitive, viabile, se mențin în cadrul structurilor de bază ale economiei, fiind cuprinse în formele actuale de Tehnopol sau de Concentrări de Profile Interconectate (Cluster). Imaginea lor, sub influența parcurilor industriale, se ameliorează, dar fără însă a putea fi confundate cu acestea, din cauza tipurilor de activități predominant orientate către producție și a modului mult mai compact de ocupare și utilizare a terenului.

În condițiile actuale din țările dezvoltate economic – de exemplu SUA, în orașele în care terțiarizarea se situează în jurul valorii de 80% din ponderea populației ocupate, terenurile folosite în scopuri industriale ocupă în general o suprafață brută 3%-5% (sau 6%-8% net) din totalul terenului folosit într-un oraș și tind să se concentreze în marile aglomerații, aproape de marile artere de transport (șosele, autostrăzi, porturi și căi ferate). Există trei motive pentru care este preferată concentrarea industriei în teritoriul mai sus menționat:

1. *Zonele ocupate de industria grea nu sunt compatibile cu majoritatea celorlalte funcțiuni existente în teritoriu (zonele de locuit, școli, parcuri, spații de recreare).* În majoritatea orașelor sunt impuse bariere de protecție substanțiale, chiar și între zonele ocupate de industria ușoară și zona de locuințe, iar industria grea nu este permisă până la o anumită distanță (rezonabilă) față de zona rezidențială. Acesta este un standard național promulgat de Asociația de Planificare Americană.

2. *Zonele industriale atrag și alte funcțiuni industriale în teritoriul în care se află.* De exemplu un port va atrage o zonă întinsă de depozite și centre de distribuție, terminale auto majore și industrie grea. Aceste activități care produc noxe tind să înlăture funcțiunea rezidențială în zona respectivă.

3. *Folosința industrială afectează în mod negativ alte funcțiuni, în special cea rezidențială, dar și comerțul, sau serviciile.*

Impactul asupra teritoriului generat de industria grea este incompatibil cu funcțiunea rezidențială, comercială, de servicii sau recreativă, aceasta în conformitate cu prevederile unanim acceptate de Asociația de Planificare Americană, Institutul American al Arhitecților și Institutul American al Arhitecților Peisagiști.

Conversie

Unele dintre zonele tradiționale pot deveni ZPD - parcuri de activități sau componente ale parcurilor de activități dispersate teritorial -, respectându-se astfel principiul recuperării și reabilitării patrimoniului existent (fie acesta și în stare proastă) dar, numai cu condiția unei restructurări atât de importante încât să se înscrie în categoria conversiilor.

În cele mai multe exemple studiate, ZPD se “construiesc” pe o tradiție de activități economice dintr-o anumită regiune. Un exemplu ar fi conversia zonei carbonifere Ruhr în Expoziția Internațională de Construcții Emscher Park. În cadrul celor peste 120 de operațiuni urbanistice și de arhitectură (proiecte), majoritatea se referă la reutilizarea patrimoniului funciar și construit existent:

- hale industriale devin muzeu, centru tehnologic, parc media etc.
- foste linii ferate industriale devin trasee turistice
- capacități de cazare turistică și locuințe de standard înalt în locul fostelor locuințe muncitorești
- amenajări peisagistice, sportive și turistice pe foste halde și canale de deversare
- reabilitări urbane etc.

Cealaltă Expoziție Internațională, Fürst Pückler Land, a fost din start gândită astfel încât să valorifice la maximum existentul: clădiri industriale, o centrală termoelectrică gigant, locuințe colective degradate, o universitate tehnică într-un oraș mic, căi de comunicație devenite inutile, mari suprafețe “selenare” de exploatare de suprafață.

Noi exigențe reflectate în expansiunea spațială a ZPD

(1) Noi structuri la scara aglomerațiilor urbane prin dezvoltarea mai multor situri specializate, cu o animare destinată realizării coerenței și complementarității. Bordeaux-Technopolis ilustrează conceptul de „**tehnopol multipolar**” ale cărui cinci situri, repartizate pe teritoriul aglomerației Bordeaux, sunt, fiecare, specializate într-un sector de înaltă tehnologie. Această nouă tendință este corespunzătoare conceptului de **tehnopol**

(2) Noi obiective:

- îmbunătățirea accesului la informație
- îmbunătățirea eficienței protecției mediului
- folosirea pe scara largă a tehnologiilor nepoluante
- creșterea vigilenței opiniei publice față de protecția mediului
- creșterea ponderii utilizării materialelor ecologice în construcții
- creșterea ponderii utilizării resurselor reciclabile
- reducerea consumului de resurse

De exemplu, Hartberg Eco-park reușește să răspundă unor probleme esențiale:

- protejează mediul înconjurător și promovează tehnologiile nepoluante
- oferă informații legate de mediu și oferă o anumită educație publicului
- da sfaturi cumpărătorilor și în același timp trezește și conștiința publicului vis-a-vis de problemele de mediu.
- creează un mediu bun de afaceri și oferă noi locuri de muncă în Hartberg dar și în zona în care se afla orașul.
- oferă locuri de recreere și distracție.

(3) Noi instrumentele folosite:

- demonstrația și programul pilot.

(4) În conceperea și configurarea noilor ZPD (fie că ele apar ca noi în zonă sau ca extinderi /conversii ale unor zone de activitate tradiționale), apar unele noi cerințe:

- scăderea POT și CUT (și implicit, a regimului de înălțime) în zonele construibile
- creșterea procentului de spații plantate și circulații nepoluante (pietonale, ciclabile)
- accesibilitate facilă din rețeaua de căi de comunicație majore și din rețeaua de transport public
- echiparea cu tehnologie informatică
- utilizarea unei echipări edilitare prietenoase față de mediu (epurarea ecologică a apelor, surse de energie regenerabile)
- asigurarea nepoluării mediului de către orice fel de activitate și implicit, creșterea gradului de compatibilitate funcțională reciprocă
- mixarea funcțională ce va urmări creșterea calității vieții (accesibilitatea la diferite funcțiuni fără a se apela la mașină) deci, (1) includerea locuirii în zonificarea funcțională a ZPD și (2) alăturarea funcțiunilor de producție intelectuală și fizică, producție și servicii aferente
- abordarea concepției ZPD cu flexibilitate, acordând un spațiu generos inovației
- politica autorităților publice de atragere în operațiuni a sectorului privat

- dublarea operațiunilor urbane de o campanie mediatică pentru informarea / instruirea / cointeressarea agenților locali sau regionali ai dezvoltării (firme locale, populație).

B. RELAȚII INTER- ȘI INTRAZONALE

A+B+C+D

Relații interzonale

- se sprijină pe o diversitate de situații:
 - integrare în țesutul urban existent
 - limitrof țesutului urban existent
 - izolat de țesutul urban existent
 - în toate cazurile relațiile sunt susținute de o infrastructură informațională

Relații intrazonale

- există în general două situații care, pornind de la afectarea precisă a terenului pentru fiecare unitate componentă cu sau fără rezervarea unei cote pentru servicii comune, conturează următoarele categorii de relații:
 - relații funcționale stabilite în funcție de limitele fizice ale parcelarului
 - relații funcționale stabilite în cadrul unei unice incinte, amenajată peisagistic ca o singură entitate.

E+MT

Relații interzonale

- dată fiind dispersia de nuclee pe teritorii ample și situarea centrului de decizie managerială a zonei într-unul dintre nuclee, relațiile se sprijină pe sistemul de circulații în teritoriu, cu completări determinate de profilul specific (de exemplu trasee turistice între diferitele componente) ca și pe sisteme moderne de telecomunicații.

Relații intrazonale

- sunt similare cu cele din categoria anterioară

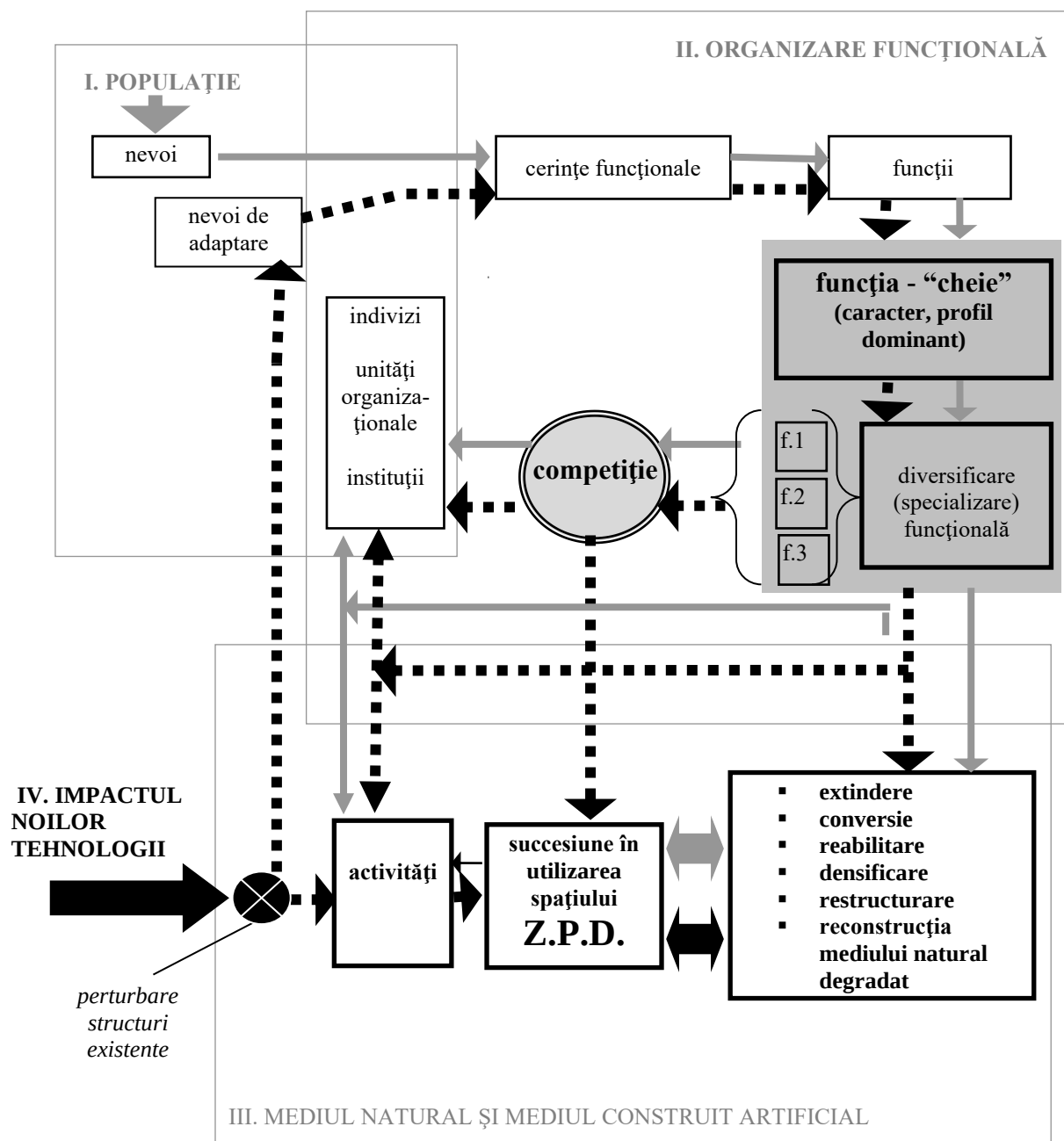
Observații:

- O condiționare spațială importantă este permiterea tranzitului de persoane, mărfuri și informații, pe cât mai multe căi / canale. Acest aspect implică acordarea unei mai mari importanțe circulațiilor, spațiilor de manevră-depozitare-așteptare.
- Odată cu ocuparea și utilizarea mai redusă a terenului, paralel cu creșterea ponderii de spații plantate și circulații nepoluante, imaginea spațială se schimbă radical: apar marile spații deschise, amenajările peisagistice și totodată se percepe calitatea mediului (nivel foarte redus de poluare fonică și chimică).
- De asemenea, semnificativ este caleidoscopul funcțional care permite parcurgerea unor distanțe mari până la diferite funcțiuni. Pe de o parte, este inclusă locuirea sub toate formele sale: socială; ecologică; individuală sau colectivă; locuințe proprietate personală sau închiriate, locuințe pentru o persoană sau pentru familii, forme de locuire insolite (de exemplu, în case plutitoare) etc. Pe de altă parte, sunt alăturate activități intelectuale (cerce-tare, produse media, universități etc.) cu funcțiuni de producție materială (laboratoare de testare și producție pilot, suporturi media, industrie mică).

4. SINTEZĂ PRIVIND TIPOLOGIA Z.P.D.

Impactul noilor tehnologii și al progreselor din domeniul transporturilor și comunicațiilor informatizate se exprimă în prezent în dezvoltarea localităților prin intermediul apariției noilor „zone purtătoare de dezvoltare”, așa cum este evidențiat în schema următoare care relaționează populația, funcțiunile urbane și mediul construit și amenajat al localităților privity ca un complex ecologic.

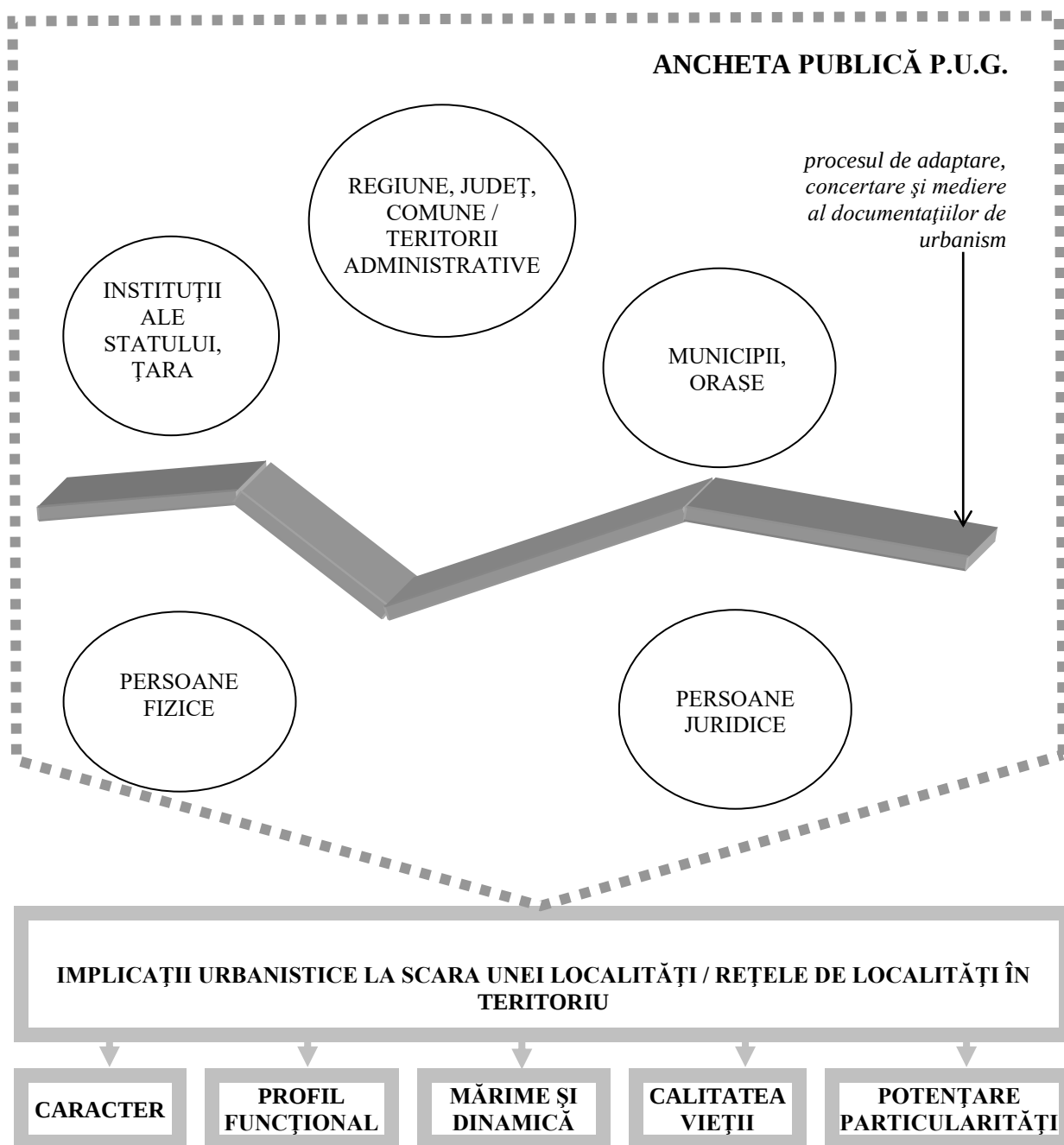
Figura 6 - Schema complexului ecologic urban

prelucrare după Abraham Dorel: *Introducere în sociologia urbană*, Ed. Stiintifică, 1991

Condiționările care se pot identifica în dezvoltarea principalelor tipuri de zone purtătoare de dezvoltare (ZPD) se situează în aria de interferență a mai multor sfere de interese denotate de modul de efectuare a anchetelor publice pentru planurile directoare sau planurile urbanistice generale privind dezvoltarea unei localități.

Figura 7 - Sfera de interes și implicații urbanistice în P.U.G.

Din documentare rezultă că dintre acești actori, un rol preponderent revine strategiilor și politicilor de dezvoltare teritorială și locală, strategiilor de dezvoltare a întreprinderilor generatoare sau interesate în noile forme ale Z.P.D., ca și creativității comunităților locale de a găsi soluții inovative și incitative în crearea unui parteneriat și în creșterea coeziunii sociale în jurul unui „proiect” de tipul Z.P.D.

Principalele categorii de Zone Purtătoare de Dezvoltare sunt următoarele (ilustrate prin cazuri tipice prezentate în Anexe):

ZONE PURTĂTOARE DE DEZVOLTARE	
A	PLATFORME LOGISTICE - Grupări funcționale de importanță regională / internațională, cuprinzând servicii, distribuție și producție, situate în exteriorul localităților în punctele de conexiune a mai multor tipuri de transporturi internaționale - rutiere, feroviare, aeriene și navale. Pot avea ca arie de influență o regiune continentală, una sau mai multe regiuni ale aceleiași țări și pot constitui "pasarele intercontinentale". Sunt destinate în special activităților profesioniștilor gestiunii pentru mărfuri, antrepozite, transporturi și comerț la care se pot adăuga activități de montaj-producție și alte activități similare unor zone libere (vamă).
B	POLI DE TRANSFER - Concentrări de activități legate de articularea dintre marile fluxuri de mărfuri de pe rute internaționale cu cele locale, destinate transferului mărfurilor de pe mijloacele grele de transport pe cele admise pe străzile localității sau cu capacități mai mici conform propriilor necesități ale societăților comerciale; astfel de activități includ: depozitarea în spații acoperite și descoperite pentru comerț en-gros (cu vânzare en-detail numai pentru mărfuri aflate în campanii promoționale și mărfuri care nu pot fi transportate la domiciliu cu autoturismul personal), producție, montaj, birouri ale companiilor, facilități pentru transportatori, vamă, telecomunicații, spații pentru târguri și expoziții, alte servicii, etc.).
C	<p>POLI URBANI PRINCIPALI - Grupări complexe de activități predominant din sectorul terțiar care au rol strategic în dezvoltarea localității, se situează în locuri privilegiate ca sit și ca accesibilitate, atât din exteriorul localității (centru de conferințe și expoziții internaționale) cât și din zona centrală (nucleul de afaceri) sau din localizări care compensează lipsa spațiilor din centrul de afaceri (polii terțiari care au apărut în proximitatea gărilor etc.). Activitățile specifice polilor urbani principali - realizabile prin conversii, inserții și reconstrucții pot fi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - servicii manageriale, tehnice, profesionale (specializate pentru întreprinderi), servicii financiar-bancare, societăți de asigurări (dispuse în clădiri specializate de birouri), - servicii și instituții publice sau care nu au legături directe cu publicul dar care fac parte din „industria terțiarului” de culegere, prelucrare, stocare și difuzare a informației prin mijloace moderne de telecomunicații (de ex.: birouri teritoriale pentru impozite etc.); - servicii profesionale (pentru persoane fizice și juridice); - centru de conferințe; - edituri, centre media; - centre și galerii de artă, expoziții; - unități de cercetare-dezvoltare și învățământ superior de tip „urban”; - centre de formare și perfecționare; - unități productive mici, manufacturiere pentru produse necesare altor unități și persoanelor care se află în cuprinsul polului terțiar; - comerț (mari magazine, comerț specializat atât de lux cât și de proximitate pentru locuitorii din zonă); - servicii diverse – personale, colective și sociale; - hoteluri pentru afaceri; - restaurante de toate tipurile; - recreere în spații acoperite (spectacole, cinema, sport, cazinou etc.); - locuințe cu partiu special, închiriate de către firme pe termen lung sau care includ spații pentru profesii libere; - mari parcaje multietajate supra și subterane și parcaje la sol, stații service; - diverse alte activități compatibile. - spații pietonale amenajate de o deosebită calitate.
D	<p>PARCURI DE ACTIVITĂȚI - grupări de activități din profile relaționate din domenii de vârf (C&D) care se potențează reciproc, constituind:</p> <ul style="list-style-type: none"> - un produs exemplar și modern al dezvoltării regionale și locale, - un loc de elaborare și punere în operă a conceptelor transversale de cooperare și a parteneriatelor inovatoare - o miză de putere și de înfruntare între diferite logici, chiar contradictorii - o sursă considerabilă pentru bugetele locale - o importanță cale de ridicare a calității vieții locuitorilor

D.1. Parc științific	Funcțiuni: învățământ superior, cercetare, dezvoltare - ca un spațiu fizic sau cibernetic gestionat de către specialiști al cărui scop principal constă în creșterea competitivității comunității căreia îi aparține (teritoriu sau zonă de influență) prin promovarea culturii calității și inovației în cadrul întreprinderilor sale și în cadrul instituțiilor bazate pe cunoaștere care îi sunt asociate. Pentru aceasta, un parc științific trebuie să stimuleze și să gestioneze transferul cunoștințelor și tehnologiilor între universități, instituțiile de cercetare și dezvoltare, întreprinderi și piață ; să faciliteze crearea și creșterea noilor companii axate pe inovație prin intermediul incubatoarelor sau pepinierelor de întreprinderi și să ofere alte servicii cu valoare adăugată ridicată; totuși, într-un cadru construit și amenajat de o înaltă calitate .* (Definiție oficială a Asociației Internaționale a Parcurilor Științifice, formulată de Luis Sanz; în această definiție, termenul de „parc științific” poate fi înlocuită cu termenii „parc tehnologic” sau „parc de cercetare” – definiția încearcă să găsească numitorul comun al foarte diferitelor modele din întreaga lume, pentru a fixa condițiile și exigențele minimale pentru ca un proiect să se înscrie în categoria „parc științific” / „parc tehnologic”)
D.2. Parc tehnologic	Funcțiuni: cercetare-dezvoltare și producție pilot, incubatoare, servicii comune. (similar cu tipul de parc științific dar cu o pondere mai mare a activităților de dezvoltare)*
D.3. Parc de cercetare	Funcțiuni: cercetare-dezvoltare, învățământ superior, servicii comune (similar cu tipul de parc științific sau tehnologic dar cu o pondere mai mare a activităților de cercetare)*
D.4. Parc de servicii / afaceri	Funcțiuni: sedii sociale ale întreprinderilor, activități financiar-bancare, centru de conferințe și servicii complementare situate în afara limitelor localității, în areale distincte lângă aeroporturi internaționale, în apropierea unor elemente naturale atractive, etc.)*
D.5. Parc de cultură / recreare	Funcțiuni: multimedia, artă, cultură, informatică pentru marele public, expunere, efecte speciale – cinema, animație – și servicii complementare (birouri, agenții de turism, hoteluri, restaurante etc.)*
D.6. Parc industrial	Funcțiuni: producție bazată pe tehnologii avansate, cercetare și servicii complementare
Parc artizanal /manufacturier	Funcțiuni: mică producție cu tehnologii avansate și servicii complementare*
Parc de distribuție, comerț, servicii	Funcțiuni: comerț en-gros și en-detail și servicii complementare*
E	ALTE TIPURI DE ZONE PURTĂTOARE DE DEZVOLTARE - mari dispersii teritoriale interconectate cu profil tehnologic sau cultural.

*) pot fi și locuințe

Observații privind situația platformelor industriale constituite înainte de anul 1990:

- În categoriile de mai sus nu sunt cuprinse marea majoritate dintre fostele platforme industriale constituite anterior anului 1990, aflate în prezent în curs de conversie și privatizare, pentru că nu răspund caracteristicilor ZPD deoarece:
 - nu au rezultat dintr-un proces specific de formare sau conversie;
 - nu conțin activități bazate pe tehnologii avansate și servicii de susținere a activității acestora;
 - nu se caracterizează printr-o ambianță de calitate: absența poluării, existența amenajărilor exterioare atractive (coeficienți reduși de utilizare a terenului, spații plantate amenajate peisagistic etc.), prezența unor funcțiuni complementare pentru angajați și clienți;
 - nu există un management comun al parcului de activități (situație care se încearcă a fi remediată prin Legea nr. 134 din 21 iulie 2000 privind regimul parcurilor industriale, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 346 din 25 iulie 2000 și H.G. consecutivă – dar prin care se introduce o importantă confuzie în privința parcurilor industriale)
- Unele dintre fostele platforme industriale pot, prin conversie, să se transforme în parcuri de activități, dar numai dacă există premisele respectării caracteristicilor acestora din urmă.
- Unele dintre platformele care își mențin ramurile tradiționale pot deveni factori importanți ai dezvoltării naționale și regionale sau pot rămâne semnificative pentru dezvoltarea locală, dacă reușesc să devină competitive.

- Succesul acestora, depinde de înscrierea în agregările de activități complexe, identificate recent și denumite „cluster”.

❑ MACROSTRUCTURI DE ORGANIZARE A ZONELOR PURTĂTOARE DE DEZVOLTARE.

Recent s-au conturat două modalități de structurare a ansamblului de zone purtătoare de dezvoltare, ambele cu o puternică valență spațial-teritorială la nivel național și regional: (1) tehnopolii și (2) concentrări regionale de profile interconectate („cluster”)

Tehnopolii

Tehnopolii ca noduri ale unor rețele complexe la scară regională, națională și internațională, definesc:

- o *zonă de activități economice* care beneficiază de prezența universităților, a cercetării, unităților industriale și de servicii și al cărui teritoriu cuprinde *ansamblul serviciilor urbane ale metropolei* (model instituționalizat din anul 2000 în Franța) – deci teritorii de acțiune a unui / unor parcuri tehnologice sau științifice la nivelul aglomerației urbane sau al teritoriului său de influență economică, care promovează întregul oraș ca spațiu de resurse științifice și tehnologice;

sau

- o *zonă de activități economice* în care sinergia între universitate, cercetare și industrie favorizează crearea unor poli de competență în domenii specializate și care cuprinde parcuri sau ansambluri de parcuri de activități specializate (parcuri tehnologice) care, prin promovarea resurselor științifice și tehnologice locale, vizează atragerea și dezvoltarea activităților de înaltă tehnologie. Sunt cel mai adesea situate în apropierea universităților sau centrelor de cercetare, după principiul că proximitatea spațială a activităților de cercetare, de învățământ superior și de producție favorizează transferul de competență și tehnologie (Marea Britanie).

Tehnopolii sunt structuri de dezvoltare economică, inițiate la nivel național, regional și local, care au misiunea de a promova și dezvolta inovația în teritoriul lor de influență. De fapt, un Tehnopol constituie suportul politicii de dezvoltare a unui teritoriu, pornind de la inovare, care favorizează „fertilizarea încrucișată” (potențarea reciprocă).

Două decenii de existență a tehnopolilor, confirmă faptul că acțiunea acestora se articulează în jurul a trei direcții:

- **animarea** – punerea în rețea a competențelor din teritoriul tehnopolitan: unul sau mai multe parcuri tehnologice, o aglomerație, chiar un bazin de forță de muncă;
- **ingineria proiectelor inovante** – detectarea, evaluarea, asistarea / acompanierea creatorilor de întreprinderi inovante în concretizarea proiectelor lor;
- **promovarea teritoriului** – punerea în valoare și dezvoltarea polilor săi de excelență academici sau industriali, prin favorizarea primirii unor anumite noi activități, întreprinderi sau laboratoare.

Un **tehnopol multipolar** desemnează spațiul de acțiune al mai multor tehnopoli repartizați pe teritoriul unei metropole (Philippe Madrelle).

Tehnopolii virtuali / polii tehnologici virtuali reprezintă o categorie aparte de tehnopoli care se situează pe o arie geografică foarte mare (chiar transfrontalieră), conectată prin rețele informatizate. Este un teritoriu virtual care atrage întreprinderi aparținând unui anumit sector de activitate și care este dotat cu servicii comune. Acest tip de tehnopol se conectează la rețeaua mondială a altor tehnopoli. Masa critică, serviciile comune și conexiunea cu ceilalți tehnopoli au un impact major asupra actorilor care sunt instalați în el (Michel Cartier).

În Franța, tehnopolii sunt organizați în cadrul FTEI (France Technopoles Entreprises Innovation), care regrupa în anul 2001 un număr de 43 tehnopoli.

Statutul de tehnopol este acordat de France Technopoles Entreprises Innovation, releul național francez al IASP (International Association of Science Parks).

Concentrări regionale de profile importante interconectate („cluster”)

Această categorie definește o concentrare geografică de companii interconectate, furnizori specializați, furnizori de servicii, firme în activități relaționale și instituțiile asociate (universități, agenții de standarde și asociațiile de comerț) în domeniile particulare în care pot intra atât în competiție cât și în cooperare” (Porter, 1998 - model aplicat în Marea Britanie).

Spre deosebire de tehnopoli, aceste concentrări interconectate (care pot conține și industrii tradiționale, pe lângă întreprinderi legate de noile tehnologii), se conturează prin **tipul de produse realizate și prin importanță locală, regională și națională** evidențiată de:

- coeficientul de concentrare (LQ) care măsoară ponderea locurilor de muncă dintr-o anumită „industrie” (cu producție concretă sau abstractă) față de regiune, în relație cu aportul regiunii la totalul național al locurilor de muncă pe țară în acea activitate. Este o măsură a concentrației relative, fiind reținut ca prag inferior un $LQ=1,25$
- existența cel puțin a unei activități de „vârf” care să ocupe cel puțin 0,2% din forța de muncă locală.

Observații:

- Prin „industrie” (în înțelesul de activitate de producție atât concretă cât și abstractă) – se înțelege un grup de companii ce furnizează în esență același produs. Legăturile dintre ele pot lua diferite forme incluzând relații de aprovizionare în lanț, cooperare în cercetare și tehnologie, know-how, infrastructură, imagine și alte resurse.
- Industriile sunt definite prin ceea ce produc, nu prin tehnologia (ex. software) prin care produc sau prin principala piață de desfacere (ex. apărare sau sănătate) a produselor. În mod normal nu este posibilă cumpărarea de tehnologie. Este posibilă achiziția produselor / serviciilor derivate dintr-o tehnologie (ex. o peptidă, o enzimă, un medicament, o consultanță în software). Fără îndoială, tehnologia sau piața pot fi legăturile ce grupează industriile într-un cluster.
- Conceptul de „cluster” se aplică tuturor „industriilor”, nu numai acelor care fac produse high-tech. Spre exemplu, un cluster alimentar poate să apară în urma conexiunilor dintre agricultură, producție alimentară, producători de echipament destinat producției alimentare, logistică și comercializare. Avantajele competitive ale agriculturii și industriei alimentare sunt interdependente și sunt afectate de performanța fiecărei industrii în parte. De asemenea, o mare parte din turism depinde de o varietate de industrii inter-relaționate – operatorii din turism, companiile de transport, hotelurile, restaurantele, atracțiile turistice. Fiindcă accentul cade pe interdependență, nu este nimic care să restrângă interesul pentru industriile în creștere.
- O caracteristică esențială și definitorie pentru un “cluster” este gradul de concentrare în localizarea geografică. Localizarea este cheia proceselor ce contribuie la formarea, dezvoltarea și succesul unui “cluster”. Un element de baza în metoda de identificare și localizare a clusterelor este măsurarea gradului de relativă concentrare spațială a industriilor la scara națională.

De-a lungul ultimilor 8 – 10 ani, abordarea clusterelor a găsit audiență printre decidenții de la toate nivelurile, de la Banca Mondială (prin modul de interpretare a evoluției proceselor de globalizare), la guvernele naționale (care pot sprijini mediile de afaceri, de inovație și instituționale vitale pentru succesul clusterului), la organizațiile de dezvoltare regionale, la autoritățile locale.

❑ CONCLUZII.

După 1990 se confirmă tipurile de ZPD experimentate în deceniile 1960 - 1990 cu următoarele accente:

- **platformele logistice** își accentuează importanța la scară internațională și europeană, devenind esențiale în strategia de dezvoltare teritorială a UE și CE (CEMAT – Hanovra 2000)
- **polii de transfer** rămân o prezență constantă în dezvoltarea regiunilor, aglomerațiilor și transporturilor, cu o frecvență ridicată a formelor intermodale
- **polii urbani de afaceri** se confirmă ca o principală modalitate de afirmare ofensivă în concurența la scară europeană, devenind factor strategic de coagulare și stimulare a energiilor locale și de conturare a unei noi imagini urbane de prestigiu
- **parcurile de activități** cresc ca rol strategic de dezvoltare a regiunilor, aglomerațiilor și localităților, în special cele științifice / tehnologice și de afaceri; validitatea lor fiind atestată de structuri organizaționale la scară internațională
- **alte forme**, reprezentând extinderi ale unor parcuri de activități la scară teritorială amplă, favorizate de informatizare și de eficiența acestui tip de ZPD pentru ridicarea unor teritorii intrate în declin în urma dezindustrializării sau, rămase în urmă ca stadiu de dezvoltare
- are loc afirmarea unor **macrostructuri** de rețele funcționale bazate pe **tehnopoli** – *axați pe complexitate și rol teritorial* sau pe **concentrări de profile interconectate (cluster)** – *axate pe tipuri de produse concrete sau abstracte* cu rol de adaptare și susținere a procesului de globalizare și de orientare în acest sens a strategiilor naționale și regionale.

Evoluția acestor macrostructuri, de la experimentare la utilizarea ca mijloc de impulsioneare a dezvoltării, este evidentă din compararea criteriilor strategice de mai jos:

- **criteriile strategice de dezvoltare a tehnopolilor înainte de 1990:**
- crearea unui pol de dezvoltare științifică și tehnologică de anvergură europeană

- dinamizarea, atragerea, dezvoltarea potențialului sitului prin calitatea amenajării spațiului și infrastructurilor necesare;
- crearea unui model de dezvoltare economică
- crearea unui „laborator al viitorului” la confluența tehnologiei, artei, filozofiei și eticii
- **criteriile strategice de dezvoltare a tehnopolilor după 1990:**
- **afirmarea imaginii și prestigiului orașelor / teritoriilor** în contextul proceselor de descentralizare a deciziilor și a concurenței crescânde între orașe / teritorii pe plan european și mondial, accentuată de procesul de globalizare; orașele au promovat tehnopolii ca mijloc de comunicare a modernității lor științifice și tehnologice
- **creșterea competitivității orașelor / teritoriilor prin stimularea, crearea și susținerea inovației și performanței, în contextul schimbărilor structurale din economia mondială și trecerea către o „societate a cunoașterii”**
- **stimularea dezvoltării economiei locale prin** adaptarea principiilor de planificare urbană la noile forme de organizare a sectorului economic însemnând crearea unor rețele viabile de susținere a inovației; tehnopolii (tehnopolii multipolari) sunt aceste *instrumente de adaptare* în contextul creșterii fenomenului de metropolizare și afirmare a „orașelor-regiune”.
- **adaptarea permanentă la un context economic și științific** într-o continuă mișcare, prin trecerea de la o „logică de investiție pe termen lung” a tehnopolilor, la o „logică de serviciu flexibil” și adaptabil la cerințele unei piețe dinamice;
- **adaptarea la evoluția rapidă a tehnologiei informației** a condus la crearea tehnopolilor virtuali bazați pe fluxuri de informație „fără frontiere”. Există preocupări legate de măsura în care acești tehnopoli virtuali, care pot înlătura barierele legate de localizarea spațială, vor influența pozitiv sau negativ viabilitatea tehnopolilor „tradiționali”.
- **reabilitarea unor zone „părăsite” (friches industrielles) cu mare potențial urbanistic și economic** datorat poziției relativ centrale, proximității unor instituții de cercetare, învățământ superior, servicii publice și a altor echipamente de nivel superior; (ex.: zona centrală a orașului Aix-en-Provence, cartier Mirabeau)
- **recucerirea centrelor urbane** prin favorizarea amplasării activităților de tip poli urbani în centrele urbane devitalizate, în apropierea unor instituții de învățământ cu tradiție.
- **crearea „masei critice”** de la care procesele de dezvoltare se auto-susțin
- **căutarea unei sinergii constante între cele patru componente ale proiectului:** amenajare – mediu – comercializare – dezvoltare
- **asigurarea unei mai bune complementarități între dezvoltarea endogenă și cea exogenă**
- Se constată că dezvoltarea ZPD este utilizată nu numai ca mod de adaptare la noile condiții economice și tehnologice, ci și ca un mijloc de provocare al acestora de exemplu „punerea unor orașe la dispoziția dezvoltării platformelor logistice, tehnopolilor, polilor de afaceri”.
- Contextul favorabil dezvoltării ZPD este direct dependent de stadiul dezvoltării economice reflectat prin cel al terțiarizării și urbanizării, și numai relativ dependent de mărimea localităților.
- Impactul informatizării asupra relațiilor funcționale în teritoriu creează premisele constituirii unor forme dispersat – interconectate de ZPD pe teritorii de sute de kilometri pătrați, oferind noi șanse unor teritorii interstițiale în raport cu marile culoare de transporturi.

CAPITOLUL III. SITUAAREA COMPARATIVĂ A UNOR LOCALITĂȚI PILOT DIN ROMÂNIA ÎN RAPORT CU CELE DIN ȚĂRILE UNIUNII EUROPENE SUB ASPECTUL STADIULUI ACTUAL DE DEZVOLTARE

1. Stabilirea pentru localitățile pilot a descriptorilor și indicilor similari cu cei utilizați în planurile urbanistice ale orașelor europene

- ☐ Descriptori și indici pentru categoriile de localități pilot din România, comparabili cu cei din orașele Uniunii Europene

2. Transpunerea criteriilor și parametrilor de dezvoltare a Z.P.D. în zonificarea localităților

- ☐ Model de abordare a Z.P.D. în planurile urbanistice generale ale localităților-pilot
- ☐ Elemente pentru completarea Regulamentului General de Urbanism

3. Sinteză privind potențialul zonificării funcționale prin intermediul Z.P.D. de a anticipa și de a crea condiții stimulative pentru restructurarea economică sectorială, conform planurilor urbanistice generale ale localităților-pilot din România

A. Studii de caz

- ☐ Municipiul București – capitala-metropolă regională cu 2.000.000 locuitori (P.U.G. 1999)
- ☐ Localități peste 300.000 locuitori (P.U.G. Cluj Napoca 1998, P.U.G. Iași 1995)
- ☐ Localități între 300.000 și 100.000 locuitori (P.U.G. Baia Mare - 1996, P.U.G. Târgu Mureș - 1998)
- ☐ Localități sub 100.000 locuitori (P.U.G. Calafat 2001, P.U.G. Slobozia 1999, P.U.G. Zalău 1997)
- ☐ Concluzii

B. Efecte asupra calității vieții urbane anticipate prin P.U.G. localităților-pilot ca urmare a creării zonelor purtătoare de dezvoltare

1. STABILIREA PENTRU LOCALITĂȚILE PILOT A DESCRIPTORILOR ȘI INDICILOR SIMILARI CU CEI UTILIZAȚI ÎN PLANURILE URBANISTICE ALE ORAȘELOR EUROPENE

Cu mențiunea că în orașele noastre nu a fost încă realizată nici una dintre categoriile de ZPD identificate în fazele anterioare, selectarea localităților pilot a avut drept prim criteriu existența în Planurile Urbanistice Generale a propunerilor de realizare a uneia sau mai multor noi zone funcționale care se încadrează în categoriile ZPD. Un al doilea criteriu a decurs din tema inițială, și anume analizarea unor localități de mărimi diferite.

Studiul a luat în considerare următoarele categorii de localități pentru identificarea categoriilor de ZPD:

- Capitala – metropolă (București peste 2.000.000 locuitori)
- Localități peste 300.000 locuitori (Cluj-Napoca, Iași)
- Localități între 100.000 – 300.000 locuitori (Baia Mare, Târgu Mureș)
- Localități sub 100.000 locuitori (Slobozia, Zalău, Calafat)

Tabelul 5 - Categoriile de ZPD identificate în P.U.G. localităților pilot

Categorია localității	Localitatea	Număr unități pe categorii de ZPD			
		A. Platforme logistice	B. Poli de transfer	C. Poli urbani principali	D. Parcuri de activități
Capitala	București	1	8	19	7
peste 300.000 locuitori	Cluj-Napoca		3	2	
	Iași	1		2	2
între 100 000 - 300000 locuitori	Baia Mare		3	1	2
	Târgu Mureș		2	1	3
sub 100.000 locuitori	Calafat		1		
	Slobozia				1
	Zalău	1	2	1	1
Număr ZPD pe categorii		3	16	22	14

Baza de documentare a constat în Planurile Urbanistice Generale ale localităților, realizate în perioada 1994 – 2001, indicate în bibliografie.

Date fiind condițiile specifice orașelor din România și, în general, faza de dezvoltare actuală, este legitimă întrebarea privind oportunitatea creării unor ZPD și mai ales momentul în care acestea se pot realiza. Din acest motiv a fost necesar un supliment de documentare privind plasarea temporală a apariției ZPD pe plan mondial.

Apariția ZPD nu poate fi plasată într-un interval de timp strict precizat. Este un proces continuu desfășurat în a doua jumătate a secolului XX, făcând parte din procesul de adaptare a economiilor naționale la contextul global. ZPD, indiferent de forma de manifestare, de la platformele logistice și poli de transfer la tehnopoli și parcuri de activități, reprezintă de fapt materializarea încercărilor economiilor naționale de a se menține competitive pe arena internațională.

Incidența temporală a ZPD nu poate fi exprimată printr-o dată medie, ecartul fiind desfășurat pe o perioadă de aproximativ 40 de ani pentru țările dezvoltate, de 20 de ani pentru țările în curs de dezvoltare (de exemplu, țările „atelier” din sud-estul Asiei) sau de 10 ani pentru țările est-europene intrate recent în competiția internațională. Studiile de caz prezentate în capitolele anterioare au pus în evidență faptul că apariția ZPD este un proces sensibil în egală măsură la contextul internațional, regional și local. Este necesară sinergia acțiunii factorilor favorizanți la diverse nivele spațiale pentru ca geneza ZPD să fie declanșată.

La nivelul țărilor-gazdă a ZPD se poate generaliza apartenența acestora la două categorii distincte: pe de o parte țări dezvoltate care joacă rolul „motoarelor” de creștere a economiei mondiale, ale căror economii aflate în faza de maturizare au devenit inovative în domeniul tehnologic, organizațional, spațial; pe de altă parte țări în curs de dezvoltare cu economii atractive datorită avantajelor comparative pentru fluxurile de investiții internaționale, detașându-se țările sud-americane și sud-est asiatice și, mai recent, țările est-europene.

La nivelul orașelor, cazuistica internațională menționează o tipologie relativ diversă:

- orașe globale bine plasate în competiția internațională, centre de comandă și control ale economiei globale, locuri de intense contacte internaționale;
- orașe regionale avantajate de poziția și rolul în interiorul economiilor naționale, poli de creștere cu efecte de antrenare asupra sistemelor urbane sub-naționale (categorie în care se va putea înscrie Municipiul București și, sub auspicii favorabile, Cluj și Iași)
- orașe cu influență locală al căror potențial endogen de dezvoltare socio-economică le recomandă ca fiind localizări preferențiale pentru plasarea investițiilor naționale sau internaționale, la un moment dat (categorie în care se pot înscrie celelalte localități – Baia Mare, Târgu Mureș, Slobozia, Zalău și, prin polul de transfer, Calafat)

Recent, procesul de integrare economică la nivelul continentului european a stimulat transferul vest-est și localizarea investițiilor străine directe în țările est-europene (Tabelul 6).

Tabelul 6 - Anul de apariție a ZPD în diferite orașe ale lumii

Localizare	An apariție ZPD
Cambridge	1950
Palo Alto	1951
Roma	1951
Paris	1962
Boston	1964
Marseille	1964
Lyon	1970
Santa Croce	1970
Seoul Inchon	1972
Hsinchu Taipei	1975
Bergen	1975
Birmingham	1980
Londra	1980
Koln	1980
Stuttgart	1980
Dortmund	1980
Oberhausen	1980
Aix-En-Provence	1980
Sydney	1980
Tokyo	1980
Viena	1980
Neapole	1980
Liverpool	1981
Milano	1981
Hiroshima	1982
New York	1982
Hakodate	1982

Localizare	An apariție ZPD
Nagaoka	1982
Duisburg	1983
Berlin	1984
Strasbourg	1984
Grenoble	1984
Anvers	1984
Oslo	1985
Saint-Quentin-En-Yvelines	1985
Montpellier	1985
Hamburg	1986
Barcelona	1988
Amsterdam	1988
Stockholm	1990
Stavanger	1990
Copenhaga	1990
Lille	1991
Sevilla	1992
Plzen	1993
Thessaloniki	1994
Miskolc	1995
Gyor	1995
Szekesfehervar	1996
Varșovia	1997
Cracovia	1997
Wroclaw	1997
Szeged	1997
Brno	1998

Efectele apariției ZPD asupra creșterii demografice a orașelor în care acestea se dezvoltă sunt pozitive. Desigur, apariția și dezvoltarea ZPD nu pot fi considerate cauzele exclusive ale creșterii demografice, dar sunt cu certitudine procese care dinamizează evoluția populației. Consecințele cele mai importante însă nu se resimt la nivelul volumului populației, ci al structurilor acesteia, al nivelului educațional, al specializărilor ocupaționale. În general, orașele care găzduiesc ZPD au înregistrat traiectorii ascendente ale numărului de locuitori, deși nu se poate stabili o legătură directă între apariția ZPD și evoluția pozitivă a populației decât în cazul micilor centre urbane a căror dezvoltare s-a datorat de fapt implantării firmelor dinamice în parcuri de activități. Un exemplu reprezentativ este orașul universitar Palo Alto pentru care înființarea în 1951 a parcului specializat în industrie electronică a constituit factorul declanșator de creștere demografică. Efectul s-a răsfrânt nu numai asupra orașului, ci asupra întregii regiuni. Santa Clara County a înregistrat o creștere a numărului de locuitori de peste 1 milion de persoane până în anii '80, având o rată de creștere cu mult superioară celei a Statelor Unite ale

Americii. Aceleași efecte spectaculoase se remarcă și în cazul orașelor japoneze care au devenit tehnopoli la începutul anilor '80 și a căror expansiune este genetic legată de înființarea parcurilor de activități. Apariția și dezvoltarea ZPD au contribuit la revitalizarea economică a unor orașe afectate de dezindustrializare, ca Liverpool sau Köln care, după înființarea parcurilor industriale și de activități în 1980, au trecut de la declin demografic la creșterea numărului de locuitori.

Desigur, evoluția demografică a marilor metropole nu reflectă în mod evident influența apariției și dezvoltării ZPD, populația acestora înregistrând creșteri lente, stagnări sau chiar declin, fiind în general orașe aflate în faza de modernitate a tranziției demografice. Aceasta se caracterizează prin rate reduse de natalitate care determină un spor modest de populație. În acest caz sursa creșterii demografice este imigrația intra - sau internațională, dar care de obicei antrenează volume de populație nesemnificative în comparație cu numărul total de locuitori. Față de acest model valabil pentru marile orașe vest-europene și nord-americane se disting metropolele asiatice, de exemplu Tokyo, care sunt caracterizate de un comportament demografic activ, fiind avantajate și de politici de dezvoltare centrate pe sistemul urban.

Tabelul 7 - Evoluția numărului de locuitori în orașele cu ZPD între 1960-2000

Orașe	Număr de locuitori				
	1960	1970	1980	1990	2000
Paris	7.2	8.5	8.9	9.3	9.6
Lyon	0.87	1.11	1.17	1.26	1.3
Lille	0.8	0.9	0.93	0.96	0.99
Hamburg	2.37	2.49	2.46	2.54	2.66
Berlin	3.3	3.2	3.24	3.28	3.31
Koln			2.67	2.8	3.04
Stuttgart	1.9	2.27	2.32	2.48	2.67
Londra	9.1	8.6	7.7	7.7	7.64
Birmingham	2.5	2.48	2.36	2.3	2.3
Liverpool	0.99	0.87	0.76	0.83	0.91
Roma	2.33	2.9	2.36	2.3	2.27
Milano	4.5	5.5	5.3	4.6	4.25
Neapole	3.2	3.6	3.59	3.2	3.01
Barcelona	1.94	2.66	3.07	2.91	2.81
Amsterdam	0.91	1.03	0.95	1.05	1.14
Anvers			0.6	1.1	1.2
Stockholm	0.7	0.74	1.38	1.4	1.6
Copenhaga	1.34	1.38	1.38	1.34	1.38
Viena	1.79	1.95	2.03	2.05	2.07
Zurich	0.53	0.71	0.7	0.83	0.98
New York	14.2	16.2	15.6	16.1	16.64
Chicago	6	6.7	6.8	6.8	7
Dallas	0.64	0.99	1.08	1.2	1.43
Tokyo	11	16.5	21.9	25.1	26.4
Sydney	2.13	2.66	3.22	3.52	3.66
Oslo	0.57	0.62	0.64	0.68	0.97
Boston	2.41	2.65	2.68	2.77	2.91
Marseille	2.41	2.65	2.68	2.77	2.91

Dacă efectele apariției și dezvoltării ZPD asupra dinamicii demografice nu pot fi precizate cu certitudine decât în anumite cazuri, este evident impactul acestora asupra structurii populației ocupate pe sectoare de activitate. Cu excepția orașelor a căror geneză a fost declanșată de implantarea ZPD, celelalte centre urbane sunt caracterizate de structuri ocupaționale dominate de locurile de muncă din sectorul terțiar. Majoritatea acestora înregistrează peste 2/3 din forța de muncă în activități de servicii și o treime în sectorul secundar. În această categorie sunt incluse metropolele și orașele regionale din Europa Vestică, America de Nord și estul Asiei. Cel mai evident transfer al populației ocupate dinspre sectorul secundar spre cel terțiar se remarcă în cazul orașelor vest-europene intens industrializate care, începând cu anii 60 au suferit un puternic proces de dezindustrializare. Apariția și dezvoltarea ZPD au determinat nu numai restructurarea economică, dar și inversarea ponderilor deținute de activitățile industriale și de servicii în structura forței de muncă. Exemplul

concludent, printre multe altele de altfel, îl reprezintă orașul german Dortmund care în 1970 înregistra 50% din populația activă în industrie și 30% în servicii, iar în 1990, ca efect al dezvoltării ZPD începând cu anul 1980, ponderi inversate de 30% în industrie și 70% în servicii. Aceeași tendință este particulară și orașelor din Europa sudică, mult timp considerată o periferie economică, dar recent integrată nucleului de creștere din vestul Europei. ZPD din Barcelona, dezvoltate din 1988, au accelerat transferul populației active dinspre sectorul secundar spre cel terțiar. Structura populației active era marcată în 1990 de ponderi de 32% pentru industrie și 61% pentru servicii, iar în 2000, de ponderi de 22% și respectiv 74%. Din păcate, statistica internațională nu oferă date complete și comparabile, dar exemplele studiate sunt elocvente pentru a considera că între procesul de apariție a ZPD și terțiarizare există o relație biunivocă: pe de o parte apariția ZPD a fost favorizată de existența activităților de servicii, iar pe de altă parte dezvoltarea ZPD a accentuat expansiunea sectorului terțiar.

La întrebarea: când au apărut ZPD? nu se poate răspunde simplu prin menționarea unei date precise. Obiectivul acestei întrebări nu este numai acela al plasării în timp a acestui proces, ci mai ales al evaluării decalajelor pe care România le înregistrează în acest sens. Răspunsul depinde în mare măsură de termenul de referință pe care îl luăm în considerație: dacă ne raportăm la Europa vestică decalajul temporal este de câteva decenii, dacă ne comparăm cu țările din grupul de la Vișegrad, decalajul este de câțiva ani. De aceea, considerăm că analiza stadiului în care se află România și eventual, momentul în care se vor dezvolta ZPD trebuie să plece de la studiul următoarelor elemente:

- rolul și poziția economiei naționale în procesul de globalizare
- nivelul și contextul de dezvoltare economică
- expansiunea companiilor multinaționale
- poziția în cadrul competiției economice internaționale
- existența unei infrastructuri rapide de comunicații și telecomunicații
- prioritățile politicii economice și de amenajare spațială
- direcțiile fluxurilor de investiții străine directe

Aprecierea momentului în care ZPD vor reprezenta o componentă dinamică a economiei românești trebuie să pornească de la analiza rolului pe care economia românească îl joacă pe plan mondial, a poziției deținute în competiția internațională, a contextului geopolitic în cadrul căruia evoluează, a nivelului de dezvoltare economică, a gradului de atractivitate pentru investițiile străine directe. Nu în ultimul rând este relevantă studierea modului în care este formulată și implementată politica de dezvoltare regională în România, modul în care strategia economică a reușit să definească domeniile în care România deține avantaje comparative și competitive care vor deveni priorități de dezvoltare în viitor.

□ DESCRIPTORI ȘI INDICI PENTRU CATEGORIILE DE LOCALITĂȚI PILOT DIN ROMÂNIA, COMPARABILI CU CEI DIN ORAȘELE UNIUNII EUROPENE

Pentru studiile de caz care urmează s-a intenționat să fie utilizați aceiași descriptori și indici din exemplele din străinătate, dar aceștia nu au putut fi identificați în toate din următoarele motive:

- la data întocmirii documentațiilor în orașele pilot nu a existat nici una dintre categoriile de Z.P.D. identificate în exemplele din străinătate;
- categoriile de Z.P.D. care apar numai în prevederile de dezvoltare pentru orizontul următorilor 25 ani nu au prezentat date complete deoarece:
 - prevederile P.U.G. privind necesitatea dezvoltării unor platforme logistice sau puncte de transfer au depășit ca localizare limitele administrative ale localității, deci, conform legii precizările nu au făcut obiectul P.U.G.; în consecință, datele cantitative au fost enunțate orientativ, urmând a face obiectul planurilor de amenajare a teritoriului intercomunal. Este de menționat faptul că majoritatea P.U.G. au fost elaborate anterior Planurilor de Amenajare a Teritoriului Județean sau Zonal iar necesitatea dezvoltării unor Aglomerații Urbane a fost pentru prima oară specificată în P.U.G. pentru Iași (1995), urmată de Cluj-Napoca (1998), Târgu Mureș (1998), București (1999);
 - nu au existat la data întocmirii P.U.G. strategii, politici sau programe la nivelul local sau județean care să ofere o bază concretă pentru conturarea profilului și pentru dimensionarea Z.P.D.

Din considerentele de mai sus în analizele care urmează s-a recurs la următoarele comasări sau simplificări:

Tabelul 8 - Lista descriptorilor și indicatorilor urbanistici

Lista descriptorilor și a indicilor din documentarea din străinătate	Lista descriptorilor și a indicilor din documentarea privind localitățile pilot	Justificarea comasării sau reducerii indicatorilor
Descriptori		
A. Obiectiv, motivație	1. Obiectiv, motivație.	
B. Justificarea soluției urbanistice	2. Justificarea soluției urbanistice.	
C. Localizare	3. Localizare.	
D. Suprafața terenului	4. Descriptori detaliați privind terenul, tipul unităților, forța de muncă, bilanț teritorial etc.	
E. Număr unități		Date care se definitivează la faza PUZ, ulterior PUG
F. Program (funcțiuni cu suprafețe desfășurate / capacități, nr. locuințe etc., parcaje, amenajări pietonale, plantații, infrastructură tehnică)		
G. Număr locuitori, nr. locuri de muncă, nr. utilizatori etc.:		
H. Număr sosiri pentru muncă		
I. Inițiatori		Date care rezultă în urma montajului operațiunii urbane concertate întemeiată pe un PUZ
J. Promotorul (coordonatorul) operațiunii		
K. Parteneriat investitori		
L. Finanțare, subvenții de la buget, prime, credite etc.		
M. Calendar: inițiere operațiune, plan zonal, demarare șantier, finalizarea lucrărilor		
N. Antreprize		
O. Publicitate		
P. Obstacole	- Obstacole*	
Q. Impact scontat	- Impact scontat*	
R. Comentarii critice	- Comentarii critice*	
Indici urbanistici		
S. mp. arie desfășurată – total și pe categorii (birouri, comerț, servicii etc.) / mp. teren brut și / sau net	- indici orientativi - POT – procent de ocupare a terenului - CUT – coeficient de utilizare a terenului	Date care se definitivează la faza PUZ
T. mp. teren / angajat (nr. angajați pe ha.)		Date care se definitivează la faza PUZ
U. nr. unități de folosință (locuințe, locuri în săli, locuri în parcaje)		Date care se definitivează la faza PUZ
V. % funcțiuni, circulații, pietonale, plantații, parcaje.		Date care se definitivează la faza PUZ

* incluse în concluzii

2. TRANSPUNEREA CRITERIILOR ȘI PARAMETRILOR DE DEZVOLTARE A Z.P.D. ÎN ZONIFICAREA LOCALITĂȚILOR

□ MODEL DE ABORDARE A Z.P.D. ÎN PLANURILE URBANISTICE GENERALE ALE LOCALITĂȚILOR-PILOT

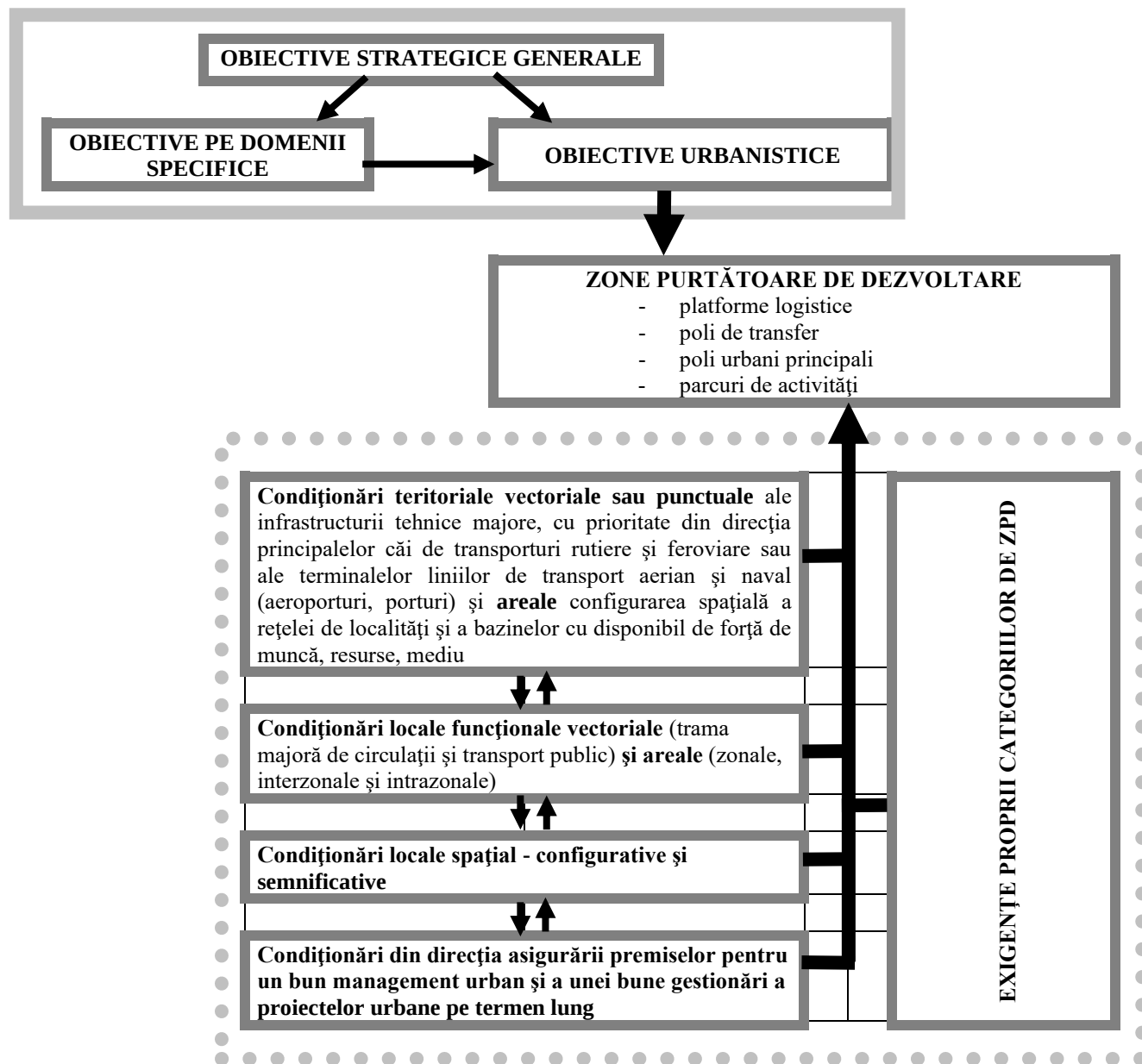
La baza propunerilor din Planurile Urbanistice Generale ale localităților-pilot de localizare a unor noi tipuri de zone funcționale s-a situat un proces atipic în comparație cu cuprinderea acestor zone în alte planuri directe ale altor aglomerații urbane sau orașe europene, din următoarele cauze:

- întârzierea abordării strategice a dezvoltării la scară teritorială și locală având drept consecință inexistența unei teme asumate de colectivitatea locală ca bază pentru elaborarea P.U.G.
- legislația incompletă la data elaborării documentațiilor respective (absența Legii Urbanismului sau, de exemplu, limitarea prin Ordinul M.L.P.A.T. 91/1991 a elaborării P.U.G. la intravilanul localității, având drept consecință întemeierea P.U.G. pe studii preliminare reduse tot la intravilanul existent)
- absența interesului pentru problemele dezvoltării pe termen lung
- absența unor investitori importanți – companii multinaționale, organisme internaționale etc.
- inexistența experienței unor operațiuni urbane concertate (vezi Anexa privind Aspectele operaționale)
- lipsa informării de specialitate.

În această situație Planurile Urbanistice Generale ale localităților-pilot au recurs la următorul model de abordare, în care rolul Zonelor Purtătoare de Dezvoltare (ZPD) cu exigențele lor specifice a reprezentat:

- **un instrument de susținere a obiectivelor strategice generale, obiectivelor pe domenii specifice și obiectivelor urbanistice** care vizau reducerea decalajelor în raport cu orașele similare din Europa centrală și de vest
- **un răspuns cât mai adecvat dat condițiilor teritoriale și locale din punct de vedere funcțional, spațial-configurativ și semnificativ**
- **o premisă de ridicare calitativă a managementului urban**

Figura 8 - Model de abordare a Z.P.D. în planurile urbanistice generale ale localităților-pilot

□ ELEMENTE PENTRU COMPLETAREA REGULAMENTULUI GENERAL DE URBANISM

Din analiza documentației din primele faze ale studiului ca și din concluziile privind localitățile pilot din țara noastră în comparație cu structura și conținutul Regulamentului General de Urbanism, aprobat prin HG 525/1996 (în curs de revizuire) rezultă următoarele aspecte:

- absența categoriilor funcționale care alcătuiesc ZPD
- dificultatea adaptării prevederilor din RGU la noile categorii de ZPD
- diferențierea insuficientă a serviciilor publice de cele de folosință generală
- flexibilitate redusă în raport cu cerințele actuale ale configurării ZPD

Ca urmare, apar ca necesare următoarele modificări în actuala structură a R.G.U.:

ANEXA Nr. 1	
AMPLASAREA construcțiilor, în funcție de destinația acestora, în cadrul localității	
<p>A. Platforme logistice <i>nivel de importanță:</i> intercontinental, regional-european, transfrontalier, național și regional-metropolitan; <i>funcțiuni principale:</i> - transporturi intermodale internaționale, distribuție, depozitare, producție, servicii pentru comerț, vamă etc.; <i>funcțiuni asociate</i> - târguri internaționale, centru comercial regional, burse de mărfuri, servicii pentru transportatori, turism, parcuri de distracții.</p>	<p>Au amplasare strategică, la nivelul zonei sau continentului Apar lângă nodurile principale ale unei rețele de distribuție sau legat de autostrăzi, canale, litoraluri. Apar în situri echipate folosibile în scurt timp, în situri libere ușor de echipat, în apropiere de centre urbane constituite.</p>
<p>B. Poli de transfer <i>nivel de importanță:</i> - regional, zonal și local <i>funcțiuni principale:</i> - transporturi, distribuție, depozitare, producție, servicii pentru comerț, vamă <i>funcțiuni asociate</i> - târguri și expoziții specializate, comerț en-gros, comerț en-detail numai cu mărfuri care nu pot fi transportate acasă cu automobilul propriu, burse de mărfuri, servicii pentru transportatori, parcuri de distracții, servicii vamale.</p>	<p>Amplasare în zone de articulare între marile fluxuri de mărfuri pe rute internaționale și cele locale, destinate transferului mărfurilor de pe mijloacele grele de transport pe cele admise pe străzile localității sau cu capacități mai mici, conform necesităților, ca punct de conexiune a traficului aerian intern și internațional, la nivel regional, zonal - sau pentru facilitarea legăturilor dintre port, calea ferată și rețeaua rutieră.</p>
<p>C. Poli urbani principali <i>nivel de importanță:</i> internațional, național-metropolitan, regional, municipal și de sector; <i>funcțiuni principale:</i> servicii manageriale, tehnice, profesionale (specializate pentru întreprinderi), servicii financiar-bancare, societăți de asigurări (dispușe în clădiri specializate de birouri); sedii ale unor organisme extrateritoriale; instituții și servicii publice de nivel național, regional, municipal și de sector, inclusiv cele care nu au legături directe cu publicul dar care fac parte din "industria terțiarului" de culegere, prelucrare, stocare și difuzare a informației prin mijloace moderne de telecomunicații (birouri teritoriale pentru impozite etc.); servicii profesionale (pentru persoane fizice și juridice), complementare serviciilor pentru întreprinderi și celor administrative; poșta și telecomunicații (releu infostructură), centre de conferințe; edituri, centre media; centre și galerii de artă, expoziții; unități de cercetare-dezvoltare și învățământ superior, centre de informare; centre de formare și perfecționare; mici unități productive (manufacturiere) pentru produse necesare altor unități și persoanelor care se află în cuprinsul polului terțiar; comerț (mari magazine, comerț specializat atât de lux cât și de proximitate pentru locuitorii din zonă); servicii diverse - personale colective și sociale; activități asociative diverse hoteluri pentru turismul de afaceri și alte spații de recepție restaurante de toate tipurile; recreere în spații acoperite (săli multifuncționale, expo, galerii de artă, cinema, centre de recreere, sport, dancing, cazino etc.); locuințe cu partiu special, închiriate de către firme pe termen lung sau care includ spații pentru profesii libere; mari parcaje multietajate și la sol, stații service; diverse alte activități compatibile.</p>	<p>Amplasare adiacentă sau suprapusă zonei centrale, în nuclee distanțate, compensând lipsa spațiilor din zona centrală ori valorificând potențialul atractiv al unor terenuri (din apropierea garilor, din vecinătatea unor elemente naturale). Amplasare în scopul reabilitării unor zone delabrate de tip industrial, zone portuare, zone de locuire și servicii decăzute (aflate în interiorul orașului), terenuri ieftine aflate la dispoziția municipalităților cu scopul revitalizării unor arii urbane prin implantarea unor noi activități.</p>

D. Parcuri de activități <i>nivel de importanță:</i> internațional, național, metropolitan, regional, zonal și local; <i>funcțiuni principale:</i> activități de cercetare-dezvoltare, formare profesională, transporturi, depozitare, expoziții, facilități pentru angajați și clienți, sedii de firme și societăți bancare și de asigurări și întreprinderi productive din domenii de vârf cu servicii conexe (laboratoare etc.), comerț, alimentație publică și servicii personale, locuințe de serviciu pentru personalul care asigură permanența sau securitatea unităților parcaje, amenajări peisagistice;	Amplasare în orașe mari în vecinătatea unor universități sau în zona de influență a unor orașe mari, cu bună accesibilitate de pe rute de mare viteză (autostrăzi, drumuri expres) conectare rapidă și comodă la sistemul de transport public și într-un cadru natural atractiv.
ANEXA Nr. 2	
PROCENTUL de ocupare a terenurilor	
Procentul maxim de ocupare a terenurilor se stabilește în funcție de destinația zonei în care urmează să fie amplasată construcția și de condițiile de amplasare în cadrul terenului, după cum urmează:	
A. Platforme logistice	între 40% și 50%
B. Poli de transfer	între 40% și 50%
C. Poli urbani principali	între 50% și 80%
D. Parcuri de activități	între 10% și 50%
ANEXA Nr. 3	
ORIENTAREA construcțiilor față de punctele cardinale	
A. Platforme logistice	Exigente specifice
B. Poli de transfer	
C. Poli urbani principali	
D. Parcuri de activități	
ANEXA Nr. 4	
ACCESE CAROSABILE	
Stabilirea numărului admis de accese din străzile de categoria I și II-a, ca și localizarea acestora se va face astfel încât să nu afecteze fluența circulației.	
A. Platforme logistice	Exigente specifice.
B. Poli de transfer	
C. Poli urbani principali	
D. Parcuri de activități	
ANEXA Nr. 5	
PARCAJE	
Necesarul de parcaje va fi dimensionat conform prevederilor Normativului P 132-93, în funcție de categoria localității în care sunt amplasate construcțiile,	
A. Platforme logistice	Exigente specifice.
B. Poli de transfer	
C. Poli urbani principali	
D. Parcuri de activități	
ANEXA Nr. 6	
SPAȚII VERZI și PLANTATE	
A. Platforme logistice	10% - 20%.
B. Poli de transfer	10% - 20%
C. Poli urbani principali	Minim 10% din suprafața totală a terenului
D. Parcuri de activități	Minim 25% din suprafața totală a terenului

3. SINTEZĂ PRIVIND POTENȚIALUL ZONIFICĂRII FUNCȚIONALE PRIN INTERMEDIUL Z.P.D. DE A ANTICIPIA ȘI DE A CREA CONDIȚII STIMULATIVE PENTRU RESTRUCTURAREA ECONOMICĂ SECTORIALĂ, CONFORM PLANURILOR URBANISTICE GENERALE ALE LOCALITĂȚILOR-PILOT DIN ROMÂNIA

În toate P.U.G. pentru localitățile pilot, apar propuneri de noi tipuri de funcțiuni care se încadrează în categoriile Z.P.D. identificate în primele capitole. Datele din sinteza care urmează se bazează pe următoarele studii de caz:

Nr. crt.	Indicativ	Tip de ZPD	Localitatea / denumire	Data P.U.G.
1	A2	Platformă logistică	Iași	1995
2	C2	Poli urbani principali	Iași	1995
3	D2	Parcuri de activități	Iași	1995
4	B3	Poli de transfer	Baia Mare	1996
5	C4	Poli urbani principali	Baia Mare	1996
6	D3	Parc industrial	Baia Mare	1996
7	D4	Extindere campus universitar	Baia Mare	1996
8	A3	Platformă logistică	Zalău	1997
9	B5	Poli de transfer	Zalău	1997
10	C6	Poli urbani principali	Zalău	1997
11	D8	Parc industrial	Zalău	1997
12	B2	Poli de transfer	Cluj Napoca	1998
13	B4	Poli de transfer	Târgu Mureș	1998
14	C3	Poli urbani principali	Cluj Napoca	1998
15	C5	Poli urbani principali	Târgu Mureș	1998
16	D5	Parc expozițional	Târgu Mureș	1998
17	D6	Parc științific	Târgu Mureș	1998
18	D7	Parc industrial	Târgu Mureș	1998
19	A1	Platformă logistică	București	1999
20	B1	Poli de transfer	București	1999
21	C1	Poli urbani principali	București	1999
22	D1	Parcuri de activități	București	1999
23	D9	Parc industrial	Slobozia	1999
24	B6	Poli de transfer	Calafat	2001

A. STUDII DE CAZ

❑ MUNICIPIUL BUCUREȘTI – CAPITALA-METROPOLĂ REGIONALĂ CU 2.000.000 LOCUITORI (P.U.G. 1999)

Municipiului București are potențialul de a se afirma ca o metropolă europeană având un rol specific regional, continental și intercontinental.

În acest scop au fost stabilite de către Consiliul General al Municipiului București prin Hotărârea nr.148 din 24.06.1999 cinci obiective strategice, din care au derivat obiectivele urbanistice prezentate în continuare, cu specificarea rolului celor patru categorii de ZPD:

1. Accentuarea identității Municipiului București în concordanță cu aspirația sa de a deveni o metropolă europeană.

a. Dezvoltarea rolului Bucureștilor de a fi un releu intercontinental, inter - regional european și un principal centru cultural și de afaceri sud-est european presupune diversificarea funcțiunilor metropolitane și atragerea unor funcțiuni internaționale și regional – europene specializate.

- Rezervarea unor localizări atractive și imediat accesibile pentru sediile unor diferite organisme internaționale și regionale - europene, sedii centrale și filiale ale unor mari societăți bancare și de asigurări precum și sedii centrale și filiale ale unor mari companii multinaționale și anume: dezvoltarea zonei centrale, consolidarea selectivă a centrului de afaceri tradițional și conturarea nucleelor centrale de afaceri din perimetrul zonei „București 2000” cu un potențial de noi construcții, relevat de concursul internațional, de peste 750 000 mp. arie desfășurată; dezvoltarea unui sistem de **19 poli urbani principali pentru servicii situate în proximitatea principalelor gări, la intersecția arterelor radiale de penetrație cu inelele principale de circulație și în centrul de greutate al marilor ansambluri**
- Punerea în valoare a situației Capitalei în relație cu marile culoare trans-continentale (culoarul Dunării și culoarele de transport rutiere și feroviare nr. 4 și nr. 9) dintre care, în prima etapă, se vor finaliza drumul expres Adunații Copăceni - Giurgiu, autostrada de Rocadă București Sud și autostrada București - Fetești - Cernavodă prin:
 - racordarea configurației actuale a Capitalei la noile linii de forță create de culoarele trans-europene, susținerea oportunităților oferite de acestea din prima etapă pentru dezvoltarea părții de sud a Bucureștilor și crearea unor poli exteriori de dezvoltare (un **pol principal de servicii specializate** în apropierea aeroportului Otopeni, **o platformă strategică** în relație cu viitorul port de pe Argeș, **alte puncte de transfer** situate în relație cu intrările în București ale noilor autostrăzi, cu linia de centură și cu tronsonul sudic al autostrăzii de rocadă);
 - rezervarea terenului pentru un nou aeroport la sud de București spre Adunații Copăceni;
 - continuarea lucrărilor la canalele și porturile de pe Argeș și Dâmbovița ca suport al introducerii Bucureștilor în rețeaua capitalelor Dunărene și ca bază a dezvoltării polilor exteriori strategici, cel de pe Argeș urmând să beneficieze și de prezența noului aeroport București-sud.

b. Dezvoltarea Bucureștilor ca un important centru cultural, de cercetare și învățământ superior, cu crearea unor structuri permanente de contact intercultural Occident - Orient.

- Adoptarea noilor forme de integrare a învățământului superior cu cercetarea și dezvoltarea prin: crearea unor **parcuri științifice** dintre care cel din zona Văcărești va fi specializat în informatică; extinderea spațiilor pentru învățământul superior, postuniversitar și formativ; rezervarea în **polii urbani** a terenurilor necesare pentru unități ale învățământului superior și postuniversitar de tipurile “urban” sau de formare continuă; crearea unor “campusuri” și a facilităților pentru studenții, profesorii și cercetătorii din țară și din străinătate; reabilitarea ca **parc de activități** a Centrului de Fizică Atomică Măgurele.
- Asigurarea spațiilor necesare pentru Târguri Internaționale prin: stoparea erodării zonei expoziționale actuale din Piața Presei Libere și a compromiterii accesului principal prin transformarea ei într-o zonă obișnuită comercială și de birouri. Se propune în schimb, dezvoltarea în exteriorul acesteia a unor funcțiuni complementare, alcătuind un pol urban; prevederea posibilității inserării spațiilor pentru târguri specializate în cadrul **polilor exteriori și a platformei strategice**.

c. Dezvoltarea unor domenii de “exelență” în producție și servicii.

- Dezvoltarea a **două noi parcuri tehnologice. în partea de est (Popești - Leordeni) și de vest (Chiajna)** a Municipiului și **dezvoltarea ca parc tehnologic a zonei de activități de la Aeroportul Otopeni.**

d. Reabilitarea ambianței și a calității imaginii generale a Capitalei.

e. Extinderea spațiilor atractive pentru turism și recreare de tip urban și dezvoltarea serviciilor specifice.

2. Susținerea vitalității și atractivității Municipiului București potrivit rolului de Capitală a României se întemeiază

a. Dezvoltarea funcțiunilor reprezentative și de autoritate naționale și supra-municipale.

- Asigurarea posibilității de reorganizare a activităților productive de bunuri și servicii cu valoare adăugată ridicată și a celor cu rol “tractant” pentru economia națională., în localizări atractive din proximitatea arterelor structurante, a noilor gări, a platformelor industriale și în centrele de greutate ale marilor ansambluri rezidențiale; crearea posibilității dezvoltării sectorului terțiar autonom și a celui de servicii pentru întreprinderi în grupări funcționale (nuclee comerciale și de afaceri, **poli urbani**), acompaniate de servicii profesionale, comerț, hoteluri, restaurante, recreere, alte servicii, spații pietonale, scuaruri și parcaje.
- Crearea posibilității dezvoltării în forme moderne a cercetării și învățământului superior prin rezervarea unor localizări **pentru parcuri științifice și campusuri universitare.**

- Dezvoltarea turismului prin diversificarea ofertei de turism și extinderea zonelor atractive pentru inițierea de servicii turistice.

b. Atragerea selectivă a migranților tineri cu nivel ridicat de pregătire.

- Asigurarea disponibilităților de locuințe și servicii odată cu diversificarea ofertei de locuri de muncă în domenii de vârf ale tehnologiei și cercetării, în informatică și în servicii superioare; crearea condițiilor pentru oferte avantajoase de acces la locuințe și servicii de calitate; programe pentru încurajarea tinerelor familii de intelectuali.

3 Dezvoltarea capitalei ca o Aglomerație Urbană având un rol activ și stimulativ la nivel regional și metropolitan.

a. Echilibrarea și stimularea utilizării resurselor și a potențialului de dezvoltare a zonei metropolitane a Bucureștilor prin corelarea strategiei de dezvoltare a Regiunii 8 București Ilfov cu cea a Regiunii 3 Muntenia.

b. Dezvoltarea la nivel inter-comunal a Aglomerației Urbane București.

- Corelarea prin Planul de Amenajare a Teritoriului Intercomunal a Planurilor Urbanistice Generale ale componentelor Aglomerației Urbane București ținând seama de următoarele necesități: dezvoltarea concentrată a localităților și limitarea extinderii locuințelor prin benzi înguste înșiruite în lungul drumurilor naționale și județene; dezvoltarea în sistem a infrastructurii tehnice majore și racordarea tuturor localităților la sistemele centralizate de alimentare cu apă și canalizare; rezolvarea în sistem a transportului public la scara Aglomerației Urbane București; participarea tuturor componentelor la rezolvarea în sistem regional a problemei reciclării și depozitării deșeurilor; rezervarea terenurilor pentru dezvoltarea **unei platforme strategice** în proximitatea viitorului port Argeș și a noului aeroport din sudul Capitalei; rezervarea unor **zone de transfer, distribuție, producție și servicii** în lungul liniei de centură în proximitatea principalelor accese radiale în Capitală; rezervarea unor localizări pentru funcțiuni complementare celor din București pentru producție și servicii; rezervarea unor localizări pentru a doua rezidență permanentă a locuitorilor din București; rezervarea unor localizări pentru recreare și case de vacanță; amenajarea ca zonă de agrement a lacului Mihăilești și a malurilor Argeșului între lac și viitorul port; refacerea debitului minim necesar din punct de vedere ecologic și al calității apei râului Ciorogârla; reducerea poluării; protejarea centurii verzi – galbene; extinderea suprafețelor împădurite în zonele de nord – est și sud – vest ale Capitalei și crearea inelului verde al liniei de centură pentru îmbunătățirea climatului urban în perioadele de caniculă și diminuarea aportului de praf în perioadele fără vegetație sau zăpadă.

4. Ridicarea calității vieții locuitorilor.

Prevederea unor oportunități diversificate de creare de locuri de muncă și locuințe, asigurarea infrastructurii serviciilor sociale și a infrastructurii tehnice la nivelul capitalelor europene, în condiții de asigurare a calității mediului, a integrării sociale și a securității.

5. Valorificarea și protejarea potențialului natural și arhitectural - urbanistic.

Toate aceste obiective de dezvoltare până în anul 2025 a Municipiului București vor fi periodic reanalizate, odată cu reactualizarea Planului Urbanistic General, în raport cu noile condiții și necesități create de evoluția economică și socială a țării precum și de tendințele care se vor manifesta pe plan internațional.

❑ LOCALITĂȚI PESTE 300.000 LOCUITORI (P.U.G. CLUJ NAPOCA 1998, P.U.G. IAȘI 1995)

Obiective strategice

Transpunerea obiectivelor strategice în termeni spațiali-configurativi s-a făcut pe baza unor obiective specifice dintre care o primă parte, cu caracter strict de teorie, tehnică și estetică urbană, a fost formulată și a orientat elaborarea propunerilor de dezvoltare și a regulamentului urbanistic local.

Obiectivele specifice strict urbanistice legate de modul de funcționare și de configurare spațial - volumetrică a localității în parametrii unui Plan Urbanistic General sunt precizate și grupate ca detalieri ale obiectivelor strategice astfel:

- estimarea necesității și posibilității de reprofilare ca municipii cu funcții predominant terțiare legate de vocația de principale centre regionale cu funcțiuni de coordonare administrativă și de polarizare a unor importante funcțiuni teritoriale și extrateritoriale, comerciale, financiar-bancare, de nod logistic în macrostructura transporturilor și telecomunicațiilor, de centru regional al infrastructurii serviciilor publice specializate (ca de exemplu a celor medicale) și, mai ales, de principal centru cultural, de cercetare și de învățământ superior de importanță națională; aceasta se transpune în:
 - extinderea zonei centrale și diferențierea nucleelor centrale de afaceri
 - crearea unor noi poli terțiari și a unor noi funcțiuni cu rol de introducere în circuitele de interes internațional și regional ca platformă logistică (Iași), poli de transfer (Iași și Cluj-Napoca), parcuri de activități (Iași și Cluj-Napoca).
 - extinderea spațiilor afectate învățământului superior și cercetării
 - adaptarea circulației la evoluția previzibilă a traficului
 - ridicarea aspectului general al localității
- menținerea și re tehnologizarea activităților industriale competitive și orientarea spre atragerea unor noi ramuri evolute tehnologic bazate pe potențialul oferit de cercetarea și de învățământul superior precum și spre unități productive mici și mijlocii prin:
 - reprofilarea unor zone industriale și rezervarea spațiului pentru dezvoltarea unor poli secundari de servicii
 - admiterea în zonele mixte (vaduri comerciale) a întreprinderilor mici și mijlocii
 - rezervarea unor terenuri pentru noi tipuri de funcțiuni productive și/sau pentru servicii ca parcul de activități, zona de activități mixte
- identificarea, estimarea și rezervarea terenului efectiv necesar noilor funcțiuni și schimbărilor previzibile ale comportamentului spațial al funcțiunilor existente, luând în considerare parametri curenți în orașele similare din țările dezvoltate economic prin:
 - stabilirea zonelor funcționale noi pe baza unor indici asimilați cu cei din orașele europene (inexistenți încă în țara noastră) într-o gamă care să poată răspunde oricăror oferte probabile de investiții
 - anticiparea posibilităților de schimbare a unor cerințe funcționale prin intermediul prevederilor Regulamentului Local de Urbanism, într-un sens convergent cu ceea ce se regăsește ca fiind comun în regulamentele urbanistice din orașele vest-europene
- asigurarea unei cât mai mari coerențe a viitoarelor dezvoltări cu configurația actuală a localității și, mai ales, cu ceea ce este peren în atitudinea față de particularitățile sitului, față de măturile emblematiche ale trecutului localității și față de propria cultură urbană prin:
 - continuarea modului de raportare la liniile de forță ale peisajului pe care se situează vatra așezării
 - respectarea și potențarea modului de exprimare a siluetei tradiționale și a celui de dialog între elementele singulare cu rol emblematic
 - preluarea unor atitudini urbane și a unor dimensiuni ale regulamentelor anterioare care și-au pus amprenta pe țesutul urban existent
 - protejarea și punerea în valoare a patrimoniului istoric, arhitectural-urbanistic și peisagistic, considerându-l una dintre cele mai importante resorturi ale afirmării prestigiului și atractivității localității și, implicit, ale viitoarei dezvoltări economice.

Propuneri de zonificare privind activitățile economice

Activitățile economice au fost grupate în următoarele categorii de zone și subzone:

- zona activităților agro-industriale
- zona activităților industriale și mixte
 - subzone unităților industriale mari formând platforme distincte monoprofilate
 - subzona unităților industriale mari, mijlocii și mici, unităților de depozitare comercială, unităților de transporturi și a altor servicii
 - subzona unităților industriale mici și mijlocii, de depozitare și servicii comerciale
 - subzona unităților industriale dispersate
- zona rezervată pentru noi activități productive și mixte:
 - zona de activități mixte pentru producție, depozitare, transporturi;
 - parcuri de activități destinat investițiilor pentru: activități productive bazate pe tehnologii de vârf, servicii pentru cercetare-dezvoltare, activități aparținând terțiarului de tip “industrial” care colectează, prelucrează, stochează și livrează informații și poate fi deci localizat în afara nucleelor centrale de afaceri, sedii ale companiilor comerciale regionale, comerț, loisir pentru vizitatori și personalul angajat;

- platforma logistică situată în centrul de greutate al arealului de conexiune între principalele viitoare fluxuri pe căi rutiere, ferate, aeriene și navale și a cărei situare în apropierea frontierei favorizează transformarea într-o zonă liberă pentru Iași.

Deși ponderea existentă a suprafețelor ocupate cu activități productive este ridicată, s-a considerat necesară rezervarea unor suprafețe specializate pentru noi unități deoarece exigențele funcționale conduc la noi organizări cum sunt parcurile de activități, polii de transfer care cuprind producție, desfacere, transfer, transporturi și diverse servicii.

Cu toate că unele denumiri pentru noile zone funcționale nu erau suficient precizate la data întocmirii P.U.G. Cluj-Napoca și Iași, ca funcțiuni ele sunt clar asimilabile cu categoriile stabilite prin prezentul studiu.

A PLATFORMĂ LOGISTICĂ

- (propusă la Iași) deși nu se află pe teritoriul municipiului, își justifică oportunitatea prin legăturile cu Republica Moldova și existența unui nod intermodal (rutier, feroviar, aerian și naval) regional și național.

B ZONE DE TRANSFER

- pentru **circulația și transporturile rutiere** se propune crearea unor zone de transfer în extremitățile localităților pe principalele DN, prin intermediul cărora se va asigura racordarea între fluxurile majore de transport în teritoriu și cele locale, cu asigurarea facilităților pentru transportatori, transferul mărfurilor și alte servicii specifice.

C POLI TERȚIARI

- funcțiuni: sedii de companii și firme, servicii avansate pentru întreprinderi, cercetare-dezvoltare, servicii financiar-bancare și de asigurări, rețea infostructură, poșta și telecomunicații, servicii profesionale, colective și personale, hoteluri, restaurante, comerț, loisir, locuințe cu program special, industrie mică și manufacturieră, parcaje multietajate; în P.U.G. Iași apar poli terțiari (secundari ca rang) din necesități funcționale în zonele industriale în conversie reunind sedii de companii și firme, servicii pentru întreprinderi, cercetare-dezvoltare, servicii financiar-bancare și de asigurări, poșta și telecomunicații, servicii profesionale, colective și personale, hoteluri, restaurante, comerț, loisir, parcaje multietajate;

D CAMPUS UNIVERSITAR ȘI POL DE CERCETARE

- spații pentru învățământ superior, biblioteca-mediatecă, cămine, restaurante, birouri și ateliere de întreținere, spații sociale și medicale pentru studenți, spații acoperite și descoperite pentru sport și loisir, locuințe pentru profesori și vizitatori, club profesori, comerț, servicii personale, parcaje;
- spații pentru cercetare în profile legate de cele ale învățământului superior din campus, servicii pentru cercetători și vizitatori;

□ LOCALITĂȚI ÎNTRE 300.000 ȘI 100.000 LOCUITORI (P.U.G. BAI A MARE - 1996, P.U.G. TÂRGU MUREȘ - 1998)

Obiective generale:

- ieșirea din izolare și afirmarea orașului în teritoriu.
- afirmarea rolului polarizator în teritoriul de influență, susținerea constituirii aglomerației urbane (Târgu-Mureș) și asumarea rolului de furnizor de servicii și de motor al urbanizării în teritoriu.
- schimbarea profilului dominant actual de centru industrial într-un principal centru administrativ, comercial, financiar-bancar, cultural și de învățământ superior al regiunii
- conversia economiei locale prin favorizarea terțiarizării și restructurarea sectorului productiv.
- provocarea terțiarizării și crearea condițiilor de diversificare a sectorului terțiar și de implantare a terțiarului superior.

- sprijinirea producției locale în domeniile de excelență existente sau potențiale.
- dezvoltarea unor noi zone funcționale și a unei zone mixte preponderent pentru activități terțiare și IMM.
- ridicarea calității vieții urbane a locuitorilor pentru sporirea atractivității municipiului în ceea ce privește atât noile investiții cât și migranți potențiali cu pregătire medie și superioară.
- ameliorarea calității locuirii urbane.
- îndepărtarea de oraș a circulației de tranzit.
- protecția mediului și valorificarea potențialului natural.
- reducerea poluării.
- consolidarea identității și creșterea atractivității.
- diversificarea ofertei de servicii.
- dezvoltarea învățământului superior și cercetării
- extinderea zonei centrale și crearea unui nou subcentru – pol de servicii.

B POLI DE TRANSFER

Exemple:

- Baia Mare: Poli de transfer Est, Vest și Sud
- Târgu Mureș: Poli de transfer Est și Vest

Obiective sectoriale:

- modernizarea rețelei comerciale pentru populația locală prin sporirea numărului de unități, diversificarea profilelor, înființarea de centre comerciale specializate.
- definirea siturilor noi de dezvoltare economică și de amplasare a ZPD.
- crearea unor platforme de transfer marfă și comerț en-gros.
- asigurarea amplasamentelor favorabile pentru dezvoltarea terțiarului superior.
- reabilitarea țesutului industrial existent.

Repere spațiale:

- amplasare în general la ieșirea din oraș, în vecinătatea unor zone productive existente sau propuse
- amplasare în proximitatea traseelor ocolitoare ale orașelor și în legătură directă cu aeroportul și/sau calea ferată
- caracteristici:
 - au importanță mai degrabă locală decât zonală sau regională
 - amplasare în afara culoarelor trans-europene

Repere de alegere a localizării:

- acces DN
- situare pe artera ocolitoare
- acces CF
- acces aeroport
- acces facil către centrul orașului

Repere sociale:

- mână de lucru disponibilă

Repere funcționale:

- proximitatea față de alte tipuri de ZPD propuse
- funcțiuni:
 - depozitare și comerț en-gros
 - servicii pentru transportatori
 - administrație
 - transfer de la transportul public inter-urban la cel urban
 - profile specializate (produse agricole la Baia Mare sau complexe)

Indici:

- suprafața între 5 și 42 ha.
- POT 40-50%
- CUT volumetric 12-15 mc./mp.
- spații verzi minim 20-25%

Efecte scontate:

- descongestionarea traficului
- eliminarea traficului greu de tranzit din interiorul orașului sau chiar al centrului localității
- diminuarea șomajului
- reducerea poluării

C POLI URBANI PRINCIPALI / TERȚIARI

Exemple:

- Baia Mare: Centru de servicii pentru industrie
- Târgu Mureș: Pol terțiar – zonă de servicii pentru industrie

Obiective sectoriale:

- atragerea și sprijinirea activităților din registrul superior al terțiarului, prin asigurarea amplasamentelor favorabile pentru dezvoltare.
- dezvoltarea terțiarului de intermediere.
- definirea siturilor noi de dezvoltare economică și de amplasare a ZPD.

Repere spațiale:

- centre de servicii pentru industrie și de afaceri localizat în zone industriale existente parțial abandonate, formând poli urbani cu funcțiuni diverse
- proximitatea altor tipuri de ZPD

Repere de alegere a localizării:

- acces DN
- acces CF
- acces aeroport
- acces facil către centrul orașului
- extindere a centrului orașului
- diferențe
 - au importanță mai degrabă locală decât zonală sau regională
 - amplasare în afara culoarelor trans-europene

Repere sociale:

- mână de lucru disponibilă

Repere funcționale:

- funcțiuni terțiare complementare zonei centrale
- funcțiuni:
 - sedii de companii
 - servicii pentru întreprinderi
 - servicii profesionale
 - servicii financiar bancare, asigurări
 - rețea infostructură și telecomunicații
 - hoteluri, restaurante, loisir, comerț
 - instituții și servicii publice municipale

Indici:

- suprafața terenului 15-33 ha.
- POT 30-65 %
- CUT 0,3 – 2,8
- spații plantate 10-20%

Efecte scontate:

- revitalizarea unor zone industriale degradate prin conversie funcțională și creșterea atractivității zonei
- susținerea restructurării sectoriale prin rezervarea terenului necesar pentru plusul de forță de muncă estimat a fi în viitor angajat în sectorul terțiar
- crearea de noi locuri de muncă

D PARCURI DE ACTIVITĂȚI

Exemple:

- Târgu Mureș: parc activități industriale, parc expozițional și de conferințe, parc științific
- Baia Mare: extinderea campusului universitar (parc științific), două parcuri de activități de producție

Obiective sectoriale:

- extinderea și diversificarea formelor de învățământ postliceal, profesionale și superior în relație cu domeniile de excelență locale.
- definirea siturilor noi de dezvoltare economică și de amplasare a ZPD.
- atragerea și sprijinirea activităților din registrul superior al terțiarului, prin asigurarea amplasamentelor favorabile.
- reabilitarea țesutului industrial existent, prin adaptarea structurală a industriilor în declin, consolidarea ramurilor viabile și relansarea acestora.
- reducerea poluării și minimizarea riscurilor tehnologice.
- începerea prelucrării moderne a deșeurilor.
- sprijinirea diversificării vieții culturale locale, promovarea imaginii de marcă a orașului și reabilitarea patrimoniului cultural.

Repere spațiale:

- localizare pe criterii funcționale de asamblu
- adiacent platformei logistice și zonei de IMM
- caracteristici:
- nu sunt izolate față de oraș, ci integrate cu alte tipuri de ZPD și / sau zone industriale existente

Repere de alegere a localizării:

- acces direct CF
- acces DN și DJ
- acces aeroport
- acces facil către centru
- cadru natural deosebit: prezența unui curs de apă
- vecinătatea campusului universitar

Repere sociale:

- mână de lucru disponibilă

Repere funcționale:

- funcțiuni diverse
- funcțiuni:
- activități productive bazate pe tehnologii de vârf
- servicii pentru cercetare - dezvoltare
- activități aparținând terțiarului de tip „industrial” care colectează, prelucrează, stochează și livrează informații

- sedii ale companiilor comerciale regionale care pot fi legate de zona de transfer învecinată, comerț, loisir pentru vizitatori și personalul angajat
- rețea de infrastructură
- spații pentru învățământul superior – bibliotecă, mediatecă, cămine, administrație
- spații medicale și sociale pentru studenți și locuințe pentru profesori
- pavilioane și platforme de expunere
- birouri, săli de conferință, centru de presă, anexe
- hoteluri, restaurante, loisir, comerț, servicii personale și colective și sociale.

Indici:

- suprafața terenului 25 - 48 ha.
- POT – max. 50% (80% Baia Mare – extinderea campusului universitar)
- CUT volumetric max. 10 mc./mp. teren
- spații verzi min. 10 - 20%

Efecte scontate:

- susținerea restructurării sectoriale
- ridicarea calității vieții locuitorilor

LOCALITĂȚI SUB 100.000 LOCUITORI

(P.U.G. CALAFAT 2001, P.U.G. SLOBOZIA 1999, P.U.G. ZALĂU 1997)

Obiective generale:

- afirmarea orașului în teritoriu și creșterea solidarității pe plan local și județean.
- constituirea municipiului ca nod de colectare, prelucrare și expediere a produselor agricole locale și județene - sursă de produse pentru aprovizionarea municipiilor vecine, pentru desfacere pe piața națională și destinate exportului.
- conversia economiei de la un sistem bazat pe marea industrie la unul bazat pe o rețea de întreprinderi mici și mijlocii prelucrând superior produsele locale.
- favorizarea dezvoltării sectorului IMM, în special a unităților destinate prelucrării superioare și comercializării produselor locale – cereale, produse chimice, carne, lactate, material de construcție.
- sprijinirea ramurilor viabile ale bazei industriale existente și favorizarea diversificării pe baza specializărilor existente.
- creșterea atractivității orașului (turism și investiții în domeniul prelucrării / desfacerii produselor locale).
- creșterea calității vieții – ameliorarea calității locuirii, a condițiilor sociale, a calității și accesibilității serviciilor, dotărilor și echipamentelor publice.
- protecția mediului, conservarea și valorificarea cadrului natural
- reducerea poluării
- minimizarea riscurilor tehnologice

A

PLATFORME LOGISTICE

Exemplu:

Zalău: Platformă logistică

Obiective sectoriale:

- constituirea municipiului ca nod de colectare, prelucrare și expediere a produselor agricole locale și județene – sursă de produse pentru aprovizionarea municipiilor vecine, pentru desfacere pe piața națională și destinate exportului.
- delimitarea și viabilizarea siturilor noi de dezvoltare economică.
- favorizarea dezvoltării sectorului IMM, în special a unităților destinate prelucrării superioare și comercializării produselor locale.
- ameliorarea aspectului zonelor industriale.

Repere spațiale:

- la intersecția unor viitoare linii majore de transporturi rutiere și feroviare, proximitate față de zona industrială existentă și față de localizări propuse pentru viitoare noi funcțiuni de factura ZPD - zonă de transfer, parc de activități și un pol terțiar pentru industria existentă
- diferențe față de exemplele din documentare – nu este localizată în exteriorul localității, ci ca o extindere a intravilanului

Repere de alegere a localizării:

- acces DN
- acces CF
- caracteristici: Zalău, caz condiționat de perspectiva propunerii în apropiere a legăturii trans-continentale Marea Baltică-Marea Neagră.

Repere funcționale:

- proximitatea parcului de activități, zonei de transfer și a polului terțiar pentru industrie, precum și a zonei industriale existente
- existența stației de trans-containere
- funcțiuni:
 - depozite de transfer
 - administrație
 - servicii logistice
 - alte tipuri de servicii

Indici:

- suprafața: 21 ha.
- POT maxim: 50%
- CUT maxim volumetric: 10 mc./mp. teren
- pondere spații verzi minim: 20%

Efecte scontate:

- ridicarea economică a teritoriului de influență
- diminuarea șomajului
- favorizarea dezvoltării serviciilor și unităților productive bazate pe servicii locale

B POLI DE TRANSFER

Exemple:

- Zalău: 2 unități: Nord și Sud
- Calafat: Centru de schimb intermodal

Obiective sectoriale:

- punerea în valoare a conectării la arterele internaționale/naționale de transport
- reducerea poluării.
- îndepărtarea de oraș a tranzitului rutier (mai ales cel de marfă), fluidizarea circulației.
- favorizarea dezvoltării sectorului IMM, în special a unităților destinate prelucrării superioare și comercializării produselor locale.
- creșterea accesibilității localității
- posibilitatea de creare a unor locuri de muncă în terțiarul conex

Repere spațiale:

- amplasare la ieșirea din oraș, în vecinătatea unor zone productive existente sau propuse
- diferențe
 - au importanță mai degrabă locală decât zonală sau regională
 - amplasare în relație cu două culoare trans-europene încă nedefinite la data elaborării P.U.G.

Repere de alegere a localizării:

- acces CF
- acces DN și situare pe artera ocolitoare – numai pentru cazul Zalău
- acces la amenajările portuare și la un culoar de transporturi trans-european – numai pentru cazul Calafat
- acces facil către centrul orașului

Repere sociale:

- mână de lucru disponibilă

Repere funcționale:

- proximitatea față de alte tipuri de ZPD propuse
- funcțiuni:
 - depozitare și comerț en-gros
 - servicii pentru transportatori
 - administrație
 - transfer de la transportul public interurban la cel urban
 - centru de coordonare a traficului (centru logistic)
 - parcaje
 - comerț

Indici:

- suprafața: 36ha / 5ha.
- POT maxim: 40%
- CUT volumetric: 12mc/mp
- spații verzi minim: 25%

Efecte scontate:

- crearea unei zone potențial reprezentative pentru localitate - Calafat
- descongestionarea traficului
- eliminarea traficului greu de tranzit din interiorul orașului sau chiar al centrului localității
- diminuarea șomajului
- reducerea poluării

POLI URBANI PRINCIPALI / TERȚIARI*Exemplu:*

- Zalău: Pol terțiar secundar – centru de servicii pentru industrie

Obiective sectoriale:

- delimitarea și viabilizarea siturilor noi de dezvoltare economică.
- dezvoltarea unei noi concentrări de activități terțiare în parte de nord având ca specific terțiarul de intermediere, învățământul tehnic și comerțul.
- crearea unui centru de servicii pentru industrie.
- crearea unui pol de învățământ universitar și tehnic.
- ameliorarea aspectului zonelor industriale.

Repere spațiale:

- centru de servicii pentru industrie și de afaceri localizat în zone industriale existente
- proximitatea altor tipuri de ZPD

Repere de alegere a localizării:

- acces DN
- acces CF
- acces facil către centrul orașului

- diferențe
- au importanță mai degrabă locală decât zonală sau regională
- amplasare în afara culoarelor trans-europene

Repere sociale:

- mână de lucru disponibilă

Repere funcționale:

- funcțiuni diverse
- funcțiuni:
 - sedii de companii
 - servicii avansate pentru întreprinderi
 - servicii profesionale
 - servicii financiar bancare, asigurări
 - rețea infrastructură și telecomunicații
 - hoteluri, restaurante, loisir, comerț
 - instituții și servicii publice municipale

Indici:

- suprafața terenului: 22,5 ha.
- POT: 30-50 %
- CUT: 0,3 – 1,2
- spații plantate: 10-20%

Efecte scontate:

- revitalizarea unor zone industriale degradate prin conversie funcțională și creșterea atractivității zonei
- susținerea restructurării sectoriale prin rezervarea terenului necesar pentru plusul de forță de muncă estimat a fi în viitor angajat în sectorul terțiar
- crearea de noi locuri de muncă

D PARCURI DE ACTIVITĂȚI

Exemple:

- Slobozia: Parc industrial
- Zalău: Parc de activități

Obiective sectoriale:

- favorizarea dezvoltării sectorului IMM, în special a unităților destinate prelucrării superioare și comercializării produselor locale.
- sprijinirea ramurilor viabile ale bazei industriale existente și favorizarea diversificării pe baza specializărilor existente.
- delimitarea și viabilizarea siturilor noi de dezvoltare economică
 - oferta de teren de dezvoltare pentru întreprinderi mici și mijlocii
 - crearea unei platforme de depozitare, prelucrare, comercializare pentru produsele teritoriului
 - crearea unui centru de servicii pentru industrie
- reabilitarea țesutului industrial existent
- dezvoltarea unei noi concentrări de activități terțiare având ca specific terțiarul de intermediere, învățământul tehnic și comerțul.
- începerea prelucrării moderne a deșeurilor.
- reducerea poluării.
- protecția și punerea în valoare a peisajului.

Repere spațiale:

- localizare către extremitățile orașului
- adiacent platformei logistice și zonei de IMM

- diferențe: nu sunt izolate față de oraș, ci integrate cu alte tipuri de ZPD și / sau zone industriale existente

Repere de alegere a localizării:

- acces CF
- acces DN și DJ
- acces facil către centru

Repere sociale:

- mână de lucru disponibilă

Repere funcționale:

- funcțiuni diverse
- funcțiuni:
 - activități productive bazate pe tehnologii de vârf
 - servicii pentru cercetare - dezvoltare
 - activități aparținând terțiarului de tip "industrial" care colectează, prelucurează, stochează și livrează informații
 - sedii ale companiilor comerciale regionale care pot fi legate de zona de transfer învecinată, comerț, loisir pentru vizitatori și personalul angajat
 - hoteluri, restaurante, loisir, comerț, servicii personale

Indici:

- suprafața terenului: 25 ha.
- POT – maxim: 50%
- CUT volumetric maxim: 10 mc./mp. teren
- spații verzi minim: 20%

Efecte scontate:

- susținerea restructurării sectoriale
- ridicarea calității vieții locuitorilor

❑ CONCLUZII

În abordarea zonificării funcționale s-a ținut seama de existența unui număr ridicat de factori aleatorii ceea ce impune un anumit grad de flexibilitate în definirea proceselor care pot avea loc în cadrul temporal definit prin următorii 7 - 10 ani (orizontul de valabilitate al P.U.G până la viitoarea reactualizare). În mod paradoxal, pentru anul 2025 – orizontul temporal al P.U.G., experiența altor orașe europene permite o prefigurare mai clară a tendințelor de dezvoltare urbanistică și care deci pot și trebuie să fie luate în considerare (în special tendințele majore).

Suprafața cuprinsă în intravilanul actual se caracterizează printr-un indice de teren raportat pe un locuitor situat sub valorile obișnuite la orașele de aceeași categorie de mărime. Totodată utilizarea terenului de către principalele funcțiuni urbane prezintă unele disproporții cauzate de mai mulți factori prezentați în continuare.

Politica anterioară de dezvoltare economică a sectoarelor de activitate a impus o traiectorie divergentă față de tendințele generale de dezvoltare urbană, a limitat drastic diversificarea activităților în interiorul sectoarelor și a blocat evoluția acestora în funcție de dezvoltarea tehnologică, fapt transpus în modul de ocupare a terenului de către diferite activități.

Întârzierea intrării în perioada „postindustrială” precum și ignorarea importanței dezvoltării sectorului terțiar ca sector economic și ca sector esențial pentru calitatea vieții locuitorilor au avut următoarele efecte:

- suprafețele de teren ocupate de activitățile aparținând sectorului terțiar sunt subdimensionate și încă insuficient percepute ca fiind simultan: (a) viitoare locuri de muncă ale majorității locuitorilor, (b) obiect al interesului simultan, uneori convergent, alteori divergent, al domeniului public și al celui privat, (c) funcțiuni având interdependențe specifice de mai multe tipuri, (d) element principal de reprezentare a prestigiului localității și de exprimare a culturii și calității locuitorilor;
- instituțiile, serviciile și echipamentele publice sunt insuficient diversificate și dimensionate;
- lipsesc sau sunt improvizate spațiile necesare de depozitare comercială, spațiile pentru birourile diferitelor firme și companii, spațiile pentru activități de susținere a sectoarelor productive inclusiv pentru activitățile financiar-bancare, precum și gama de servicii profesionale necesare; iar modul spontan-rudimentar al

dezvoltării private de până acum a spațiilor comerciale și de depozitare en-gros a creat deja din partea administrației locale reacțiile normale de protecție funcțională.

- există o gamă încă foarte restrânsă de servicii sociale, colective și personale;
- actuala zonă centrală este subdimensionată iar configurarea zonei mixte (locuințe, servicii comerciale, servicii publice) este blocată aproape în exclusivitate, atât în centrele de cartier cât și în lungul principalelor artere de circulație.

A avut și va continua să aibă unele consecințe nefavorabile construirea noilor ansambluri exclusiv rezidențiale alcătuite în marea lor majoritate exclusiv din clădiri colective mari, cu densități peste limitele considerate acceptabile, cu apartamente supraaglomerate, lipsite de gama completă de echipamente și amenajări publice esențiale, cu o ridicată inerție față de adaptarea la noile cerințe ale locuitorilor și care încă sunt în prima parte a duratei lor de serviciu; o parte dintre acestea au fost localizate în interiorul zonelor industriale, pe artere cu trafic complex sau foarte aproape de calea ferată. În paralel realizarea locuințelor individuale și colective mici a fost limitată iar modernizarea și mai ales reabilitarea/restaurarea locuințelor aparținând patrimoniului construit a fost un proces sporadic.

Ignorarea nevoilor locuitorilor în perioada de expansiune a orașului a condus la situația în care spațiile plantate sunt insuficiente iar dispunerea lor este deficitară mai ales în zonele cele mai dense cu clădiri cu locuințe colective și în zonele industriale.

Căile de circulație și transport au întârziat să fie adaptate la dezvoltarea circulației și nu au fost luate în considerare cerințele specifice funcționale - distanțe de protecție, spații de staționare.

Modul de etapizare a dezvoltării și orizontul prea restrâns al unor etape au făcut ca o serie de alte funcțiuni (industriale, speciale, de gospodărie comunala, linii de transport a energiei electrice) dispuse anterior la marginea localității să fie acum cuprinse în zona rezidențială creând disfuncții dar constituind și rezerve în cazul găsirii resurselor de modificare a situației (conversie, mutare, etc.).

Constituirea și funcționarea diferitelor zone și extinderea localității sunt grevate de condiționări provenind din direcția mediului ca: riscuri naturale de inundații, alunecări de versanți, condiții speciale de fundare și plantare, precum și de poluare a factorilor de mediu.

Extinderea localității a luat în considerare terenurile adiacente cu restricțiile lor funcționale și geotehnice acordându-se o importanță specială condițiilor de mediu, posibilității de rezolvare a infrastructurii tehnice și statutului juridic al terenurilor.

B. EFECTE ASUPRA CALITĂȚII VIEȚII URBANE ANTICIPATE

PRIN P.U.G. LOCALITĂȚILOR-PILOT CA URMARE A CREĂRII

ZONELOR PURTĂTOARE DE DEZVOLTARE

Din documentare rezultă următoarele schimbări calitative anticipate prin propunerile de ZPD:

SCHIMBĂRI CALITATIVE
• Ameliorarea calității vieții
• Dezvoltarea formelor complexe de localități – aglomerații urbane, axe urbanizate, sisteme regionale
• Apariția unor noi zone funcționale.
• Apariția unor noi categorii de funcțiuni și relații intrazonale
• Menținerea fondului construit viabil prin reabilitare, conversie, intervenții punctuale.
• Reducerea disfuncționalităților actuale – relocarea, substituirea unor funcțiuni incompatibile.
• Ameliorarea calității mediului și refacerea peisajului degradat
• Ridicarea calității imaginii urbane și peisagistice

Aceste schimbări se vor reflecta în indicii de calitate ai următoarele componente ale cadrului urban:

SCHIMBĂRI CANTITATIVE
• Ameliorarea indicilor de teren pe locuitor pentru principalele funcțiuni urbane
• Ameliorarea indicilor de calitate a mediului
• Adaptarea la noile cerințe de trafic
• Îmbunătățirea parametrilor infrastructurii.
• Economisirea resurselor.

CAPITOLUL IV. MODELE ȘI SOLUȚII PENTRU APLICAREA CONCEPTULUI DE „ZONE PURTĂTOARE DE DEZVOLTARE” – Z.P.D.

1. Tipuri de soluții flexibile privind dezvoltarea Z.P.D. cu potențial ridicat de dezvoltare durabilă și de reducere a diferențelor față de orașele europene

A. Identificarea soluțiilor de dezvoltare a ZPD la nivelul planurilor urbanistice generale pe categorii de localități-pilot din România

- ☐ Tendințe mondiale majore
- ☐ Formularea strategiilor de dezvoltare ale localităților studiate
- ☐ Contextul integrării europene

B. Aspecte tipice și atipice în abordarea locală ca suport al propunerilor din P.U.G. pentru orașele pilot

- ☐ Aspecte economice și sociale
- ☐ Aspecte spațiale (localizare, relaționare, configurare, indicatori).

C. Concluzii privind precauții și inovații identificate în P.U.G. localităților pilot din România conținând propuneri de zone purtătoare de dezvoltare

2. Model de criterii și de parametri socio-economici și urbanistici intercorelați pentru dezvoltarea zonelor purtătoare de dezvoltare

A. Comparatie între criteriile, descriptorii și parametrii general utilizați în țările europene și cei accesibili la elaborarea P.U.G. pentru localitățile-pilot din România.

B. Model de criterii și parametri socio-economici și urbanistici intercorelați de dezvoltare a zonelor purtătoare de dezvoltare

C. Principalele tipuri de localizări ale diferitelor categorii de ZPD

1. TIPURI DE SOLUȚII FLEXIBILE PRIVIND DEZVOLTAREA Z.P.D. CU POTENȚIAL RIDICAT DE DEZVOLTARE DURABILĂ ȘI DE REDUCERE A DIFERENȚELOR FAȚĂ DE ORAȘELE EUROPENE

Studiile de caz pe categorii de localități au o relevanță diferită din următoarele motive:

- municipiul București constituie un caz singular, oferind condiții favorabile pentru dezvoltarea tuturor celor patru categorii de ZPD (A, B, C, și D)
- municipiile peste 300.000 locuitori sunt puternic particularizate și prezintă condițiile cele mai favorabile pentru dezvoltarea cel puțin a unora dintre ZPD (A – în funcție de culoarele trans–continentale, prezența unui aeroport internațional sau relații speciale trans-frontieră, B, C și D)
- municipiile și orașele între 300.000 și 100.000 locuitori reprezintă o categorie în care dezvoltarea unora dintre ZPD poate fi considerată o cale de impulsivitate a dezvoltării economice, cu condiția îndeplinirii exigențelor de creare a ZPD, în special a celor de categoria B, C și D
- municipiile și orașele sub 100.000 locuitori pot avea inițiativa de creare a unor ZPD în condiții speciale favorabile (B și D)

În toate Planurile Urbanistice Generale pentru localitățile – pilot analizate în faza anterioară se remarcă faptul că Zonele Purtătoare de Dezvoltare au fost propuse ca soluții de reorganizare a activităților productive de bunuri și servicii ținându-se seama de următoarele considerente:

- înscrierea într-un orizont temporal de 20 - 25 ani, deci dincolo de termenul de integrare a țării noastre în Uniunea Europeană
- anticiparea realizării efective în următoarele două decenii pe teritoriul României a culoarelor de transporturi trans-europene 4 și 9 a culoarului Dunării și a magistralei Marea Baltică-Marea Neagră
- anticiparea punerii în aplicare a unor politici de redresare a fenomenelor demografice negative care vor avea efect peste două decenii (o generație)
- anticiparea pentru finele acestei perioade (2025) a unei structuri ocupaționale a populației similară cu cea actuală a localităților de aceeași categorie de mărime și cu același rol teritorial din țările Uniunii Europene
- anticiparea adecvării legislației la cerințele susținerii dezvoltării ZPD (cu mențiunea unei tentative care a necesitat corecții imediate în privința parcurilor industriale precum și a Ordonanței de Guvern nr. 14/2002 privind constituirea și funcționarea parcurilor științifice și tehnologice).

Flexibilitatea soluțiilor a fost apreciată în raport cu următoarele condiții:

(a) rezervarea unei localizări adecvate și a unui teren suficient pentru amplasarea finală a categoriilor de ZPD în raport cu caracteristicile proprii fiecărei categorii, cu potențialul local sau teritorial și cu caracteristicile localității sau aglomerației urbane;

Considerente strategice de dezvoltare spațială:

- corelarea transversală a strategiei și politicilor de dezvoltare (integrare pe „verticală” pe paliere teritoriale și pe „orizontală” între domeniile economic, social și spațial / teritoriu + mediu/)

Condiții de localizare, dimensionare și configurare

- exigențe conform descriptorilor și indicilor specifici ZPD recomandați prin completările pentru RGU din capitolul anterior

(b) posibilitatea realizării unei etapizări prin care, în prima fază, să se poată admite un sistem „tradițional” de lotizare pentru ca, în fazele următoare, să se evolueze către formele noi, specifice diferitelor tipuri de ZPD, cu sau fără integrarea organică a primelor unități în „poli” sau „parcuri” propriu zise;

Condiții de localizare:

- respectarea exigențelor specifice diferitelor categorii de ZPD
- precauții privind prima etapă de realizare

Condiții de configurare

- exigențe sporite de configurare arhitectural-urbanistică prin regulamentul urbanistic (PUG + PUZ) privind primul front sau areal de realizare

(c) acceptarea posibilității ca ZPD și în special parcurile de activități să își contureze în timp tematica dominantă, având în vedere evoluțiile încă incerte;

Considerente operaționale:

- dezvoltarea unor politici, programe și proiecte orientate către atragerea investitorilor și către parteneriatul public-privat, bazate atât pe punerea în valoare a potențialului local cât și pe ambiția de a răspunde inovativ provocărilor actualei ambiante competiționale

Eficacitatea propunerii de creare a ZPD în reducerea decalajelor de dezvoltare a fost apreciată în funcție de argumentele prezentate în Planurile Urbanistice Generale legate de:

- *restructurarea sectorială* – prin evoluția pe termen lung a necesarului de forță de muncă pe sectoare de activitate
- *dinamizarea terțiarizării* – prin punerea în valoare a potențialului local de cercetare și învățământ superior
- *extinderea urbanizării prin constituirea aglomerațiilor urbane* (în cazul orașelor mari – procesul este în curs).

A. IDENTIFICAREA SOLUȚIILOR DE DEZVOLTARE A ZPD LA NIVELUL PLANURILOR URBANISTICE GENERALE PE CATEGORII DE LOCALITĂȚI-PILOT DIN ROMÂNIA

În cele ce urmează vor fi puse în evidență flexibilitatea soluțiilor de adecvare la condițiile teritoriale și locale precum și a modului în care prin P.U.G. se anticipează rolul și eficacitatea Z.P.D. în impulsivarea dezvoltării și în reducerea decalajelor față de orașele europene.

Trebuie specificat faptul că dezvoltarea municipiilor de mari dimensiuni este supusă influenței factorilor exogeni care acționează pe diferite paliere, de la cel global mondial la cel al ariei limitrofe teritoriului administrativ al municipiului și care au o anumită evoluție a modului lor de manifestare în timp. Pentru precizarea corelațiilor probabile în spațiu și timp ale acțiunii acestei categorii de factori pe care se întemeiază prognozele de dezvoltare pe termen mediu și lung s-a ținut seama de:

- particularitățile datorate localizării geografice;
- condiționările destinului istoric, cu precădere din perioadă de maximă dezvoltare capitalistă, din cea aparținând economiei planificate și din actuala perioadă de tranziție suprapusă peste procesele generale ale globalizării, informatizării economiei și progreselor tehnologice din transporturi și telecomunicații;
- similaritățile și diferențele de evoluție în raport cu tendințele majore ale dezvoltării orașelor europene pe de o parte iar, pe de altă parte, cu cele ale dezvoltării orașelor românești de aceeași categorie cu care se află potențial în competiție;
- componenta subiectivă privind viitorul spre care se aspiră, care este capabilă să mobilizeze voința politică și energia locuitorilor în jurul unor programe și proiecte.

❑ TENDINȚE MONDIALE MAJORE

Tendințelor majore manifestate pe plan mondial privind dezvoltarea care vor condiționa apariția ZPD în țara noastră detaliate în capitolele anterioare sunt reluate în sinteză în cele ce urmează.

Internaționalizarea producției de bunuri și servicii are ca principale efecte:

- extinderea fenomenului de “metropolizare” pentru orașele care depășesc 200.000 locuitori și demonstrează suficientă creativitate pentru a atrage activități economice cu caracter internațional
- creșterea competiției dintre orașe pentru atragerea investitorilor, în care un rol principal îl au productivitatea reală sau potențială, atractivitatea pentru investițiile străine, capacitatea de afirmare în exterior, exprimate prin:

- existența unei baze de cercetare și de învățământ superior
- piața forței de muncă, piața de desfacere și piața resurselor
- situarea în proximitatea unei infrastructuri de circulație și transporturi rapide, de preferință constituită din mai multe tipuri diferite (aeroport internațional, culoare rutieră și feroviare trans-europene, port)
- existența unor mijloace moderne de telecomunicații („infostructură”)
- prestigiul orașului, existența unui renume de „exelență” indiferent în ce domeniu economic sau cultural

Procesul de terțiarizare a economiei, bazat pe dezvoltarea tehnologică care marchează intrarea în era post-industrială a informatizării și care are ca efecte cu caracter general:

- scăderea forței de muncă ocupate în sectoarele primar (agricultura, silvicultura) și secundar (industrie, construcții), pe fondul creșterii și diversificării producției și al dezvoltării, pe de o parte, a fermelor familiale / exploatațiilor agricole eficiente iar, pe de alta parte, a industriei mici și mijlocii dar bazată pe tehnologii avansate
- creșterea ponderii forței de muncă ocupate în sectorul terțiar (al serviciilor) în care se constată o subdivizare între terțiarul superior („industria serviciilor”) format din activitatea de susținere a ramurilor productive și de servicii (sedii de companii, birouri de management, consultanță specializată, cercetare-dezvoltare și învățământ superior, proiectare, expertizare, media etc.), activitatea financiar-bancară, transporturi și telecomunicații și între serviciile curente pentru populație (a căror pondere rămâne la circa o treime din cea a terțiarului)
- creșterea rolului cercetării și învățământului superior în procesele de dezvoltare
- apariția sau consolidarea unor tipuri de funcțiuni urbane având un comportament spațial specific, cum sunt centrele comerciale și de afaceri, parcurile de activități, parcurile științifice, zonele de activitate mixte, polii terțieri, ariile funcționale de interconectare între circulația de tranzit și cea locală, platformele logistice ca puncte nodale sau terminale ale culoarelor trans-continentale etc.
- apariția în multe orașe ca prioritară, a problemei reabilitării terenurilor și clădirilor părăsite de industriile care și-au încetat activitatea pentru a deveni atractive pentru promotorii de noi investiții.

Urbanizarea ca proces de creștere a ponderii populației urbane în totalul populației se caracterizează prin următoarele:

- manifestarea procesului în prima sa parte, până la atingerea ponderii de circa 50% populație urbană a avut loc în paralel cu o creștere demografică ridicată, cu procesul de industrializare și cu o creștere accelerată a orașelor mari pe baza migrației de la rural la urban. După acest prag, odată cu începutul terțiarizării, cu ridicarea generală a nivelului de trai și de instruire precum și cu scăderea sporului demografic, urbanizarea se extinde în teritoriu prin formarea unor aglomerații sau a unor spații urbanizate în lungul principalelor căi de comunicație.
- orașele mari continuă să fie atractive și la niveluri ridicate de urbanizare, multe orașe care au în jur de 200.000 – 300.000 locuitori cunosc în prezent ritmuri ridicate de creștere prin migrații urban - urban datorită oportunităților pentru activități terțiare, datorită calităților ambientale și unor efecte defavorabile mai limitate ale procesului de dezindustrializare; aceasta spre deosebire de orașele foarte mari care cresc mai moderat sau scad pe baza unor politici deliberate.

□ FORMULAREA STRATEGIILOR DE DEZVOLTARE ALE LOCALITĂȚILOR STUDIAȚE

Transpunerea obiectivelor strategice formulate pentru municipiile studiate în termenii spațiali-configurativi s-a făcut pe baza unor obiective specifice dintre care o primă parte, cu caracter strict de teorie, tehnică și estetică urbană, a fost formulată și a orientat elaborarea propunerilor de dezvoltare și a regulamentului urbanistic local. O a doua parte a obiectivelor specifice se adresează îmbunătățirii modului de organizare a activității de urbanism și de administrare a teritoriului municipiului, deci managementului urban. S-a anticipat că această ultimă categorie de obiective specifice este realizabilă prin voința politică a Consiliului Local Municipal într-un mod similar cu ceea ce s-a dovedit a fi o experiență pozitivă și viabilă în alte orașe din țări dezvoltate.

Obiectivele specifice strict urbanistice legate de modul de funcționare și de configurare spațial-volumetrică a localității în parametrii unui Plan Urbanistic General au fost precizate și grupate ca detalieri ale obiectivelor strategice astfel:

- reconsiderarea rolului teritorial la scara aglomerațiilor urbane
- estimarea necesității și posibilității de reprofilare ca municipiu cu funcții predominant terțiare legate de vocația de principal centru regional cu funcțiuni de coordonare administrativă și de polarizare a unor importante funcțiuni teritoriale și extrateritoriale, comerciale, financiar-bancare, de nod logistic în macrostructura transporturilor și telecomunicațiilor, de centru regional al infrastructurii serviciilor publice specializate și, mai

ales, de principal centru cultural, de cercetare și de învățământ superior de importanță națională; aceasta se transpune în:

- crearea unor noi poli terțiari și a unor noi funcțiuni cu rol de introducere în circuitele de interes internațional și regional
- extinderea spațiilor afectate învățământului superior și cercetării
- menținerea și re tehnologizarea activităților industriale competitive și orientarea spre atragerea unor noi ramuri evolute tehnologic bazate pe potențialul oferit de cercetare și de învățământul superior precum și spre unități productive mici și mijlocii prin:
 - re profilarea unor zone industriale și rezervarea spațiului pentru dezvoltarea unor poli secundari
 - admiterea în zonele mixte (vaduri comerciale) a întreprinderilor mici și mijlocii
 - rezervarea unor terenuri pentru noi tipuri de funcțiuni productive și/sau pentru servicii ca parcuri de activități - parcuri științifice și de învățământ superior, polii urbani terțiari, platforme logistice, poli de transfer
- identificarea, estimarea și rezervarea terenului efectiv necesar noilor funcțiuni și schimbărilor previzibile ale comportamentului spațial al funcțiunilor existente, luând în considerare parametri curenți în orașele similare din țările dezvoltate economic prin:
 - stabilirea terenului necesar pentru noile zone funcționale pe baza: (a) indicilor asimilați cu cei ai ZPD din orașele europene (inexistenți încă în țara noastră) într-o gamă care să poată răspunde oricăror oferte probabile de investiții și (b) ponderii suprafețelor funcționale pe ansamblul localității.
- anticiparea posibilităților de schimbare a unor cerințe funcționale prin intermediul prevederilor Regulamentului Local de Urbanism, într-un sens convergent cu ceea ce se regăsește ca fiind comun în regulamentele urbanistice din orașele vest-europene.

□ CONTEXTUL INTEGRĂRII EUROPENE

Cadrul general al problematicei integrării europene se reflectă la nivel teritorial prin constituirea marilor culoare de transporturi rutiere și ferate transcontinentale, prin inițierea unor sisteme de colaborare regională și prin diferite categorii de măsuri în vederea reducerii decalajelor și diferențelor (privind legislația, structurile instituționale, de gestiune și de parteneriat, privind privatizarea și restructurarea sectorială etc.). toate acestea au, conform experienței europene un efect direct în reconfigurarea rețelei de localități la scară națională și regională, proces în care formarea ZPD are un rol principal. În plus problemele ridicate de coeziunea economică, socială și spațială a Uniunii Europene se extind după 1999 la cele 15+10+2 state, incluzând și România.

În acest context problema dezvoltării ZPD transcende nivelul local al Planurilor Urbanistice Generale, devenind o componentă esențială a strategiei naționale de dezvoltare spațială.

B. ASPECTE TIPICE ȘI ATIPICE ÎN ABORDAREA LOCALĂ CA SUPORT AL PROPUNERILOR DIN P.U.G. PENTRU ORAȘELE PILOT

□ ASPECTE ECONOMICE ȘI SOCIALE

Oraș cu 2.000.000 locuitori (București)

Dezvoltarea Municipiului București va trebui să valorifice toate avantajele care pot decurge din situarea sa geografică și să etaleze o ofertă atractivă și competitivă de localizări pentru o gamă largă de funcțiuni la nivel internațional și național.

Posibilități de afirmare la scară internațională.

Municipiul București ar putea aspira la un rol mai important și mai activ în rețeaua capitalelor europene prin:

- valorificarea poziției favorabile în relație cu legăturile intercontinentale;
- afirmarea ca o componentă a rețelei capitalelor europene având funcțiuni internaționale, cu menținerea unui rang de mărime echivalent cu cel actual (locul 8, după Moscova, Londra, Berlin, Madrid, Roma, Kiev și Paris);
- asumarea unui rol important în regiunea central și sud-est europeană prin atragerea unor instituții și organisme internaționale, europene și regional – europene de cooperare în diferite domenii;
- crearea unui sistem de reprezentare și corelare a activității structurilor regional-europene la care participă țara noastră (logistică, informare, formare);

- susținerea aspirației de a deveni un centru de afaceri al sud-estului Europei exprimată în actul constitutiv al “Agenției de dezvoltare urbană București 2000” ;
- legarea de sistemul capitalelor riverane Dunării prin finalizarea lucrărilor de amenajări hidrotehnice și portuare, cu avantaje economice, inclusiv prin atragerea turismului.

Rol la scară națională și la cea a regiunilor de dezvoltare.

În împlinirea rolului de capitală, dezvoltarea Bucureștilor ar fi necesar să țină seama de următoarele considerente:

- sprijinirea, prin opțiunile privind propria sa dezvoltare, a constituirii strategiei de dezvoltare a întregii rețele de localități din țara noastră, ținând seama simultan de atractivitatea permanentă exercitată de capitală dar și de solidaritatea cu celelalte centre regionale importante ale țării;
- revederea rolului regional și a extensiei reale a acestuia în Regiunea de Dezvoltare Sud (Muntenia), ținând seama de studiile privind zona metropolitană, zona periurbană și Aglomerația Urbană București,
- compensarea convergenței pronunțate a marilor axe de circulație spre București printr-o tramă secundară interjudețeană (în cea mai mare parte existentă), independentă de tranzitul prin proximitatea capitalei dar eficientă prin efectul de descongestionare a traficului major și prin ameliorarea distribuției într-un areal larg teritorial.

Caracterul localității; configurarea Aglomerației Urbane București

Este necesar să fie atestată dezvoltarea actuală a capitalei ca o formă complexă de așezare urbană prin constituirea **Aglomerației Urbane București** formată din municipiu cu teritoriul său administrativ, orașele Buftea, Bolintin Vale, Mihăilești și 36 comune urbane sau având pe teritoriul lor funcțiuni vitale pentru București. Aglomerația Urbană București presupune menținerea identității fiecărei unități teritorial-administrative și constituirea unui Consiliu Intercomunal cu rol de corelare a dezvoltării.

Având în vedere condițiile mai favorabile de acces la terenul de construire din componentele Aglomerației Urbane București, se anticipează o creștere și o specializare funcțională în ritm relativ mai ridicat în municipiu. Acest fapt este de altfel susținut de dezvoltarea pe teritoriul acestor orașe și comune **a unor ZPD - platforma logistică Argeș (ZPD - A), poli de transfer (ZPD - B), parcuri de activități (ZPD - D).**

Se impune totodată corelarea prevederilor din Planurile Urbanistice Generale ale comunelor componente ale A.U.B. printr-un Plan de Amenajare Teritorială Intercomunală pentru a armoniza și pune în valoare potențialul existent în avantajul tuturor componentelor.

Profil funcțional.

- Se optează pentru un profil cu grad ridicat de complexitate, tipic unei capitale, în care vor predomina funcțiunile terțiare cu o pondere semnificativă a celor care aparțin activităților publice de autoritate și social – culturale supramunicipale și municipale reprezentative, instituții și organisme internaționale, activității de cercetare și învățământ superior, precum și cu o pondere ridicată a serviciilor de intermediere pentru producție - financiar-bancare, sedii și filiale de companii, consilierat, logistică, servicii pentru întreprinderi și alte servicii profesionale.
- Se recomandă ca dintre funcțiunile majore să fie accentuate, prin concertarea unor politici preferențiale, acelea care sunt considerate ca având potențialul de a particulariza Capitala României pe scena internațională. În stadiul actual de incertitudine se propune orientarea către trei domenii complementare și anume:
 - (1) releu intercontinental și centru de afaceri sud-est european; - rol susținut de **platforma logistică (ZPD - A)**, zona centrală și **polii urbani principali (ZPD - C)**
 - (2) centru de cercetare și învățământ superior cu crearea unor structuri permanente de contact intercultural Occident–Orient; **rol susținut de parcurile științifice și tehnologice (ZPD - D)**
 - (3) un anumit profil de producție concretă de “exelență”; rol susținut de parcurile **de activități ZPD - D).**

Cele precizate mai sus au următoarele implicații:

- diversificarea funcțională;
- modificarea unor relații interzonale;
- dimensionarea rezervelor de teren pentru diferite funcțiuni urbane cu amplificarea necesarului pentru activitățile stimulate.

Direcțiile de „specializare funcțională” propuse sunt complementare iar din punct de vedere urbanistic se potențează reciproc.

Evoluția populației

Tabelul 9 - Estimarea evoluției populației municipiului București (mii persoane)

Varianta	1998	2000	2005	2010	2015	2020	2025	Diferența față de 1998	
								(mii)	(%)
Municipiul București minim	2016	1980	1986	1982	2002	2022	2042	26	101,3
Municipiul București maxim	2016	1980	1986	2036	2087	2140	2195	134	108,9
Orientativ -Studiu JICA, 1999					2120				
Total Aglomerație Urbană minim	2330			2450			2515	185	108,0
Total Aglomerație Urbană maxim	2330			2350			2525	195	108,4
Restul componentelor AUB maxim	314*			468			473	154	150
Restul componentelor AUB minim	314*			314			330	16	105

*date 1994

Structura pe sectoare de activitate

Se anticipează pentru etapa 2025 următoarea evoluție a principalelor sectoare funcționale și tipuri de activități care vor conferi un profil specific municipiului:

Tabelul 10 - București – 2025 (% din locurile de muncă)

Sectorul de activitate	1998	2025		
		Total	din care	
			Sector funcțional	Tip de activitate
Primar	3,1% (62.500)	1,0% (9.900)	Producție bunuri materiale (agricultură și industrie) – 28%	Producție concretă (producție, manutanță, transport tehnologic, servicii practice) – 34%
Secundar	39,7% (800.400)	30,0% (316.800)	Servicii pentru producție – 3%	
Terțiar	57,2% 115.300	69% 663.300	Intermediere pentru producție (servicii financiar-bancare, birouri centrale sau filiale companii, consiliere, expertizare, logistică) – 23%	Producție abstractă (concepție, cercetare, gestiune, marketing) – 33%
			Reproducție largită (mari echipamente publice, cercetare, învățământ superior) – 10%	Activități în avalul producției (distribuție, transporturi, întreținere și reparații, eliminare, reci - clare deșeuri) – 10%
			Reproducție simplă (servicii cotidiene și de proximitate, comerț, învățământ obligatoriu, asistență medicală) - 35%	Socio-culturale (sănătate, asistență socială, formare, cultură, loisir)- 14%
			Armata – 1%	Autoritate (administrație, poliție, justiție, apărare) – 9%
Total	100,0% (978.200)	100,0% (990.000 - 1.000.000)		
populație ocupată	48,5%	45,0 - 46,0%		

În localitățile componente ale Aglomerației Urbane ponderea activităților se va putea înscrie în mod diferențiat în funcție de anumite specializări ale acestora între următoarele valori:

Tabelul 11 - București și aglomerația urbană – 2025 (% din locurile de muncă)

Sectorul de activitate	1998	2025		
		Total	din care	
			Sector funcțional	Tip de activitate
Primar	U < 50%	între 42 – 56 %	Producție bunuri materiale (agricultură și industrie) – 42 - 56%, din care servicii pentru producție – 1%	Producție concretă (producție, manutanță, transport tehnologic, servicii practice) – 52 - 66%
Secundar	T = 75-50% R > 75%			
Terțiar	U > 50% T = 25 - 50% R < 25%	între 44 – 58%	Intermediere pentru producție (servicii financiar-bancare, birouri, consiliere, expertizare) – 11 - 15%	Producție abstractă (concepție, cercetare, gestiune, marketing) – 33%
			Reproducție simplă (servicii cotidiene și de proximitate, comerț, învățământ obligatoriu, asistență medicală) – 30 - 35%	Activități în avalul producției (distribuție, transporturi, întreținere și reparații, eliminare, reciclare deșeuri) – 9 - 13%
			Reproducție simplă (servicii cotidiene și de proximitate, comerț, învățământ obligatoriu, asistență medicală) – 35%	Socio-culturale (sănătate, asistență socială, formare, cultură, loisir) – 7 - 12%
			Armată – 0,8 - 0,9%	Autoritate (administrație, poliție, justiție, apărare) – 4 - 5%
Total	100,0% (978.200)	100,0% (990.000 - 1.000.000)		
populație ocupată	48,5%	45,0 - 46,0%		

Ponderile diferitelor funcțiuni au fost stabilite luându-se ca reper situația actuală din capitale și orașe mari aparținând unor țări europene dezvoltate economic.

Orașe peste 300.000 locuitori (Cluj-Napoca și Iași)

Cluj-Napoca

În perioada de după 1989, municipiul Cluj-Napoca și-a particularizat tendințele în activitatea economică și socială, care par a fi definitorii pentru viitorul lui:

- funcția industrială s-a restrâns;
- s-au creat condiții ca să devină al doilea mare centru financiar-bancar al țării și al doilea centru cultural;
- ar putea deveni centru expozițional și sediu al unor târguri internaționale.

Toate aceste accente pe activitățile terțiare converg spre necesitatea conturării unei politici în domeniu, anticipându-se o îmbogățire considerabilă a paletelor profesiilor și domeniilor de activitate. Serviciile pot fi domeniul de absorbție a forței de muncă tinere și calificate și pot fi domeniul de reconversie a disponibilizărilor survenite în urma restructurării industriei.

Estimarea evoluției resurselor de muncă pe termen mediu (2010) și pe termen lung (2025) s-a realizat ținând seama de procesele actuale în curs și de „orizontul de așteptare” schițat pentru perspectiva de comparație cu orașele similare ca mărime din țările vest-europene.

Tabelul 12 - Estimarea resurselor de muncă – Cluj-Napoca

	evoluție anterioara					evoluție prezumată	
	1991	1992	1993	1994	1995	2010	2025
Municipiul Cluj-Napoca							
- număr locuitori	325106	320345	321850	326017	330843	355000	375000
- % populație ocupată din totalul populației	52	46	46	43	41	41	43
- total populație ocupată	169566	146929	146639	141752	136068	145550	161250
- locuri de muncă în municipiu pentru rezidenți în restul Axului Urbanizat Cluj						7300	12000
- total locuri de muncă în municipiu						152850	173250
Număr mediu anual de creștere a locurilor de muncă pentru locuitorii municipiului						632	839
% de creștere anuală față de 1995 pentru locuitorii municipiului						0.46	0.62
Număr mediu anual de creștere a locurilor de muncă pentru locuitorii rezidenți în restul Axului Urbanizat Cluj						487	400
% de creștere anuală față de 1995 pentru locuitorii rezidenți în restul Axului Urbanizat Cluj						0.36	0.29

Dezvoltarea economică a municipiului Cluj-Napoca este inevitabil să se producă pe de o parte prin restructurare sectorială (terțiarizare) iar pe de altă parte prin schimbări în ponderea diferitelor ramuri de activitate din interiorul principalelor sectoare de activitate. Tendințele de reconfigurare vor fi mai lente în prima etapă, urmând ca până în anul 2025 să se apropie de actuala structură existentă ca medie pentru orașele între 200.000 și 2.000.000 locuitori din Uniunea Europeană.

Tabelul 13 - Structura populației ocupate pe sectoare de activitate – Cluj-Napoca

Sectoare și ramuri de activitate	%						
	1991	1992	1993	1994	1995	2010	2025
sector I – agricultura, silvicultura	1.54	1.61	1.64	0.91	0.79	0.50	0.50
Industrie	51.64	47.75	45.32	40.82	40.61	37.79	20.00
Construcții	6.03	6.10	7.64	8.34	8.81	10.00	10.00
sector II - industrie, construcții	57.67	53.85	52.96	49.16	49.42	47.79	30.00
Comerț	6.24	5.58	8.70	8.38	12.96	15.00	20.00
transport, depozitare, telecomunicații	9.32	8.60	8.25	7.21	6.08	10.00	10.00
finanțe, bănci, asigurări	0.38	0.51	0.48	0.70	1.18	3.00	5.00
administrație publică, apărare, a.s.o.	0.90	1.22	1.23	1.44	1.59	3.00	10.00
învățământ și sănătate	12.62	14.40	14.41	17.05	17.00	18.00	23.00
alte activități	11.33	14.23	12.32	15.15	10.98	2.71	1.50
sector III –servicii	40.80	44.54	45.40	49.93	49.78	51.71	69.50
Total	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

Iași

Localizarea populației viitoare a fost luată în considerare diferențiat după cum urmează:

A. în limitele teritoriului în Planul Urbanistic General

- 1 - locuitori situați în interiorul actualului intravilan al municipiului;
- 2 - locuitori situați în extinderile actualului intravilan, în interiorul și în afara teritoriului administrativ al municipiului, provenind din descongestionarea actualelor locuințe și din sporul natural și migrator.

B. în limitele viitorului Plan de Amenajare Intercomunală a Aglomerației Urbane Iași și ale Planurilor urbanistice generale ale localităților componente:

- 1 - locuitori situați în localitățile propuse să devină componente urbane ale Aglomerației Iași;

- 2 - locuitori situați în noile extinderi ale localităților propuse a face parte din Aglomerația Urbană Iași;
 3 - locuitori situați în localitățile rurale din comunele viitoarelor componente ale Aglomerației Urbane Iași

Tabelul 14 - Localizarea în teritoriu a populației estimate (mii locuitori) - Iași

Localizare	Populația în anul 1996	Populația în anul 2005	Diferența față de 1996	Populația în anul 2025	Diferența față de 1996	Diferența fata de 2005
A.1.În intravilanul actual	346.9	320	- 26.9	245	-101.9	-75
A.2.În extinderile intravilanului actual din care:	0	50	50	155	+155	+105
- din descongestionări		26.9	+26.9	101.9	+101.9	+75
- din spor natural și migrator		23.1	+23.1	53.1	+53.1	+30
Total A – Populația din municipiul Iași	346.9	370	+23.1	400	+53.1	+30
B.1. În localitățile actuale care vor compune Aglomerația Urbană Iași	47	50	+3	55	+8	+5
B.2.În extinderile urbane ale localităților Aglomerației	0	5	+5	130	+130	+125
B.3. În satele din comunele în care se găsesc viitoarele componente urbane ale Aglomerației urbane Iași	15.3	15	-0.3	15	-0.3	0
Total B – Populația celorlalte componente ale Aglomerației Urbane Iași	62,3	70	+7.7	200	+137.7	+130
Total – Aglomerația Urbană Iași	409.2	440	+30.8	600	+190.8	+160

Structura ocupațională a populației la nivelul anului 1992 situează municipiul Iași în categoria orașelor industriale, având o preponderență a activilor ocupați în sectorul secundar (industrie și construcții) de 17.3% față de sectorul terțiar. *Contrastul dintre vocația funcțională predominant terțiară a unui oraș de mărimea și cu rolul teritorial al Iașilor și predominanța actuală a profilului industrial constituie cea mai importantă și mai gravă problemă a dezvoltării și restructurării economice a municipiului.*

Nu mai poate fi imaginată în prezent dezvoltarea economică și socială a unui oraș de importanța Iașilor fără o restructurare sectorială în sensul propriu al termenului.

Procesele recente indică înscrierea Iașilor pe traiectoria terțiarizării dar, a unei terțiarizări încă superficiale și fragile, fără suportul real al unei cereri create de dezvoltarea celorlalte sectoare productive și al unui nivel de consum al populației situat peste actualul nivel de "supraviețuire". Din acest motiv, s-a luat în considerare un ritm de restructurare sectorială mai lent în prima parte a intervalului de prognoză și mai rapid după anul 2005.

Se anticipează continuarea procesului de terțiarizare, dominanța terțiarului va fi o trăsătură constitutivă a noilor extinderi urbane iar simultan va avea loc diminuarea sectorului primar și creșterea sectoarelor secundar și terțiar în actualele localități rurale care vor face parte din Aglomerația Urbană Iași. Caracterizarea spațială a structurii ocupaționale a populației ocupate din Aglomerația Iași diferă deci de situarea în teritoriu a locurilor de muncă aparținând acestor sectoare.

Urmează ca prin viitorul Plan de amenajare a teritoriului intercomunal al Aglomerației Urbane să fie detaliate diferențierile de profil funcțional și de oportunități între componentele A.U. Iași, inclusiv oportunitățile de locuri de muncă pentru locuitorii din actualele localități și din viitoarele extinderi urbane ale acestora

Totodată s-a estimat pentru municipiul Iași terenul necesar pentru localizarea noilor locuri de muncă în extinderea actualului intravilan, luând în considerare atât zonele de activități specializate sau mixte, cât și cele în care există un potențial difuz ca, de exemplu, în zonele mixte și în centrele cartierelor de locuit.

Tabelul 15 - Evoluția structurii pe sectoare de activitate a populației ocupate - Iași

Componente ale Aglomerației Urbane Iași	Anul	% total	% sector primar	% sector secundar	% sector terțiar
Municipiul Iași	1994	100	2	58	40
	2005	100	2	50	48
	2025	100	0	30	70
Localități actuale din viitoarea Aglomerație, componente urbane și sate	1994	100	38	42	20
	2005	100	34	42	24
	2025	100	31	42	27
Populație ocupată din viitoarele componente urbane având locul de munca în Iași (5%)	1994	100	38	42	20
	2005	100	0	30	70
	2025	100	0	30	70
Populația din viitoarele componente exclusiv populația care lucrează în Municipiul Iași (95%)	1994	100	38	42	20
	2005	100	36	43	21
	2025	100	36	43	21
Populația din satele comunelor componente ale Aglomerației Urbane Iași	1994	100	33	41	26
	2005	100	38	42	20
	2025	100	38	42	20
Extinderi ale localităților actuale	1994	0	0	0	0
	2005	100	0	30	70
	2025	100	0	30	70
Extinderi urbane ale localităților actuale exclusiv populația care lucrează în Municipiul Iași (50%)	1994	0	0	0	0
	2005	100	0	30	70
	2025	100	0	30	70
Total Aglomerația Urbana Iași	1994	100	9	54	37
	2005	100	9	47	44
	2025	100	5	31	64

În abordarea zonificării funcționale s-a ținut seama de existența unui număr ridicat de factori aleatorii ceea ce impune un anumit grad de flexibilitate în definirea proceselor care pot avea loc în cadrul temporal definit în următorii 7 - 10 ani (orizontul de valabilitate al P.U.Z). În mod paradoxal, pentru etapa 2025, experiența altor orașe europene permite o prefigurare mai clară a tendințele de dezvoltare urbanistică care trebuie să fie luate în considerare pentru municipiul Iași.

Extinderea localității a luat în considerare terenurile adiacente cu restricțiile lor funcționale și geotehnice acordându-se o importanță specială condițiilor de mediu, posibilității de rezolvare a infrastructurii tehnice și statutului juridic al terenurilor care au putut stabili o ierarhizare a localizărilor care a determinat propunerile de dezvoltare până în etapa 2005

Orașe sub 300.000 locuitori (Baia Mare, Târgu Mureș, Zalău și Slobozia)

Specializarea forței de muncă

Târgu Mureș și Baia Mare sunt centre universitare (Târgu Mureș – 8,8% din populație are pregătire superioară) și în toate orașele studiate există unul sau mai multe domenii de specializare a forței de muncă datorită existenței unei (sau mai multe) ramuri dominante la nivelul economiei locale care în unele cazuri poate indica un domeniu de excelență:

- Târgu Mureș:
 - Industria chimică și industria mobilei constituie domeniile de excelență cu avantaje comparative pe piața națională
 - Industria textilă, industria alimentară și industria pielăriei sunt ramurile industriale tradiționale dependente de resursele locale, cu adresabilitate directă pe piața urbană
 - Domeniile de excelență ale IMM sunt industria extractivă, construcțiile de mașini, mobilier, industrie ușoară, transporturi.
 - Învățământul superior medical – element de marcă
- Baia Mare

- Domeniile de specializare sunt constituite de industria minieră și metalurgică aflate în momentul de față în declin accentuat
- Domenii de perspectivă, aflate într-o ușoară creștere (I.M.M.) și beneficiind de resursele regionale, sunt industria alimentară și a materialelor de construcții, serviciile de inginerie și reclamă și imprimare

- Zalău

- Industria cauciucului, industria energetică, industria celulozei și industria metalurgică

- Slobozia

- Industria chimică în declin

- Industria alimentară bazată pe resursele regionale – în dezvoltare

În toate P.U.G. se pune accent pe importanța asigurării structurilor de pregătire profesională continuă / reconversie profesională (mai ales) pentru atenuarea șocului social produs de privatizarea / restructurarea ramurilor dominante.

La Târgu Mureș se remarcă dinamica sectorului IMM care a preluat o parte din personalul disponibilizat prin restructurarea marilor întreprinderi de stat.

Apartenența sectorială

Structura pe sectoare a forței de muncă pune în evidență în general predominanța sectorului secundar în localitățile studiate (Târgu Mureș: II – 57,4%, III – 36,3%; Baia Mare: II – 49,9%, III – 34,8%; Zalău: II – 59,2%, III – 33,8%). Slobozia face excepție numărul de persoane din oraș angajate în sectorul secundar fiind mai mic decât al celor din sectorul terțiar (II – 43,96, III – 46,58). Această situație se datorează reducerii importante a locurilor de muncă din sectorul secundar și faptului că o parte importantă dintre cei care lucrează în industrie provin din localități învecinate municipiului.

În toate studiile se apreciază ca o necesitate (datorată rolului regional al reședințelor de județ cât și evoluției economiei la nivel internațional) creșterea ponderii sectorului terțiar:

- Târgu Mureș: 64% (secundar 35%)
- Baia Mare: 60% (secundar 35%)
- Zalău: 50% (secundar 45,7%)

❑ ASPECTE SPAȚIALE (LOCALIZARE, RELAȚIONARE, CONFIGURARE, INDICATORI).

Oraș cu 2.000.000 de locuitori (București)

Bilanțul teritorial al municipiului București nu cuprinde platforma logistică Argeș, polii de transfer și o parte dintre parcurile de activități, situate pe teritoriul comunelor din viitoarea Aglomerație Urbană.

Tabelul 16 - Bilanț și indici - București

Zone și subzone funcționale	Suprafața		% Intravilan		Indici	
	total	ZPD	total	ZPD	total	ZPD
	ha	ha	%	%	mp/loc	mp/loc
1. Zona funcțiunilor publice și comerciale	2330,45		10,89		10,59	
din care: Poli urbani principali (ZPD – C)		445,39		2,08		2,02
2. Zona Mixtă	2909,90		13,60		13,23	
3. Zona Locuințelor	7095,81		33,17		32,25	
4. Zona Activităților Productive	2257,48		10,55		10,26	
din care: Parc de informatică / software / (ZPD-D)		20,76		0,10		0,09
din care: Parcuri de activități (ZPD-D)		161,99		0,76		0,74
5. Circulații și transporturi	2041,13		9,54		9,28	
6. Zona spațiilor plantate și de sport	3266,48		15,27		14,85	
7. Zona gospodăriei comunale	834,32		3,90		3,79	
8. Zona cu destinație specială	508,56		2,38		2,31	

Zone și subzone funcționale	Suprafața		% Intravilan		Indici	
	total	ZPD	total	ZPD	total	ZPD
	ha	ha	%	%	mp/loc	mp/loc
9. Zona echipamentelor tehnice majore	147,22				0,67	
Total intravilan	21391,35	628,14	100,00	2,59	97,23	2,85

Se remarcă ponderea relativ redusă a terenurilor care aparțin ZPD și care este situată sub 2,6% din intravilan.

Orașe peste 300.000 de locuitori (Cluj Napoca și Iași)

Cluj Napoca

Față de situația existentă, caracterizată prin unele disproporții în ceea ce privește ponderea terenului ocupat de diferite funcțiuni și indicii de teren pe un locuitor, propunerile de reorganizare a zonelor funcționale și de extindere a intravilanului au condus la următorul bilanț teritorial:

Tabelul 17 - Bilanț teritorial - Cluj Napoca

Nr.	Zona funcțională	hectare			%		
		1996	2010	2025	1996	2010	2025
1	Zona centrală, poli terțiari, instituții, servicii și echipamente publice dispersate	169,95	400	1016	2,6	5,7	11,5
2	Zona comercială (mixtă)	158,1	259	699	2,4	3,7	7,9
3	Zona de locuit	1809,05	1990	2726	28,0	28,3	30,9
4	Zona spațiilor verzi publice	236,97	696	1381	3,7	9,9	27,2
5	Zona activităților productive	423,86	424	635	6,6	6,0	7,2
6	Zona căilor de comunicație și transport și a altor terenuri aferente*	857,78	906	1070	13,3	12,9	12,1
7	Zona construcțiilor tehnico-edilitare	23,19	23	23	0,4	0,3	0,3
8	Zona gospodăriei comunale și a cimitirelor	181,48	380	183	2,8	5,4	2,1
9	Zona cu destinație specială	25,33	25	25	0,4	0,4	0,3
10	Terenuri libere	643,00	391	0	9,9	5,6	0,0
11	Ape	23,11	23	50	0,4	0,3	0,6
12	Păduri și tufărișuri	748,51	749	886	11,6	10,6	10,0
13	Terenuri neproductive	1040	640	0	16,1	9,1	0,0
14	Alte afectări (Băile Someșeni, case de vacanță)	28,8	29	92	0,4	0,4	1,0
15	Terenuri agricole, vii, livezi	100,83	94	29	1,6	1,3	0,3
	TOTAL	6470	7029	8815	100,0	100,0	100,0
	Creștere față de 1996	100	108,6	136,2			
	*din care						
	6,1.-rutiere	633,05	681	840			
	6,2. - feroviare	60,78	61	61			
	6,3.- aeriene	163,95	164	169			

Cluj Napoca bilanțul suprafețelor propuse în extinderi pentru polii terțiari

- pol terțiar cartier Vlaicu Est **47,1 ha.**
- pol terțiar - cartier Becas Est **40,0 ha.**

Iași

Zonele funcționale noi propuse prin PUG sunt:

A - Platforma Cristești - considerată o principală platformă logistică datorită poziției în centrul de greutate al arealului de conexiune între principalele viitoare fluxuri pe căi rutiere, ferate, aeriene și navale și a cărei situare în apropierea frontierei favorizează transformarea într-o zonă liberă (exterioară teritoriului administrativ al municipiului).

B - zone de transfer în extremitățile de est și vest ale localității prin intermediul cărora se va asigura racordarea între fluxurile majore de transport în teritoriu și cele locale, cu asigurarea facilităților pentru transportatori.

C - Poli terțieri principali situați la intrarea în noile cartiere Păcurari-Vest și Chirița;

- instituții și servicii publice supramunicipale și municipale, sedii de companii și firme, servicii avansate pentru întreprinderi, cercetare-dezvoltare, servicii financiar-bancare și de asigurări, rețea infostructură, poștă și telecomunicații, servicii profesionale, colective și personale, hoteluri, restaurante, comerț, loisir, locuințe cu program special, industrie mică și manufacturieră, parcaje multietajate;

C - Poli terțieri secundari situați în zonele industriale Țuțora și Fortus;

- instituții și servicii publice municipale, sedii de companii și firme, servicii avansate pentru întreprinderi, cercetare-dezvoltare, servicii financiar-bancare și de asigurări, poștă și telecomunicații, servicii profesionale, colective și personale, hoteluri, restaurante, comerț, loisir, parcaje multietajate;

C - Centrul internațional de conferințe și pol pentru turismul de afaceri;

- o grupare de săli de conferințe de diferite capacități cu serviciile anexe, birouri proprii serviciilor legate de funcționarea centrului, servicii necesare conferințelor, săli de expoziție, bibliotecă-mediatică, centru de presă, poștă și telecomunicații, birouri diverse, hoteluri pentru turismul de afaceri, restaurante, comerț, loisir parcaje multietajate;

C - Centrul expozițional "Moldova"(pol urban terțiar)

- pavilioane de expoziție, platforme de expunere, birouri, ateliere, restaurante, loisir în spații acoperite și în spații libere, alte servicii, parcaje multietajate;

D - Campus universitar și pol de cercetare Copou (Parc științific);

- spații pentru învățământ superior, bibliotecă-mediatică, cămine, restaurante, birouri și ateliere de întreținere, spații sociale și medicale pentru studenți, spații acoperite și descoperite pentru sport și loisir, locuințe pentru profesori și vizitatori, club profesori, comerț, servicii personale, parcaje;

- spații pentru cercetare în profile legate de cele ale învățământului superior din campus;

D - Parcul de activități destinat investițiilor pentru: activități productive bazate pe tehnologii de vârf, servicii pentru cercetare - dezvoltare, activități aparținând terțiarului de tip "industrial" care colectează, prelucraază, stochează și livrează informații și poate fi deci localizat în afara nucleelor centrale de afaceri, sedii ale companiilor comerciale regionale care pot fi legate de zona de transfer învecinată, comerț, loisir pentru vizitatori și personalul angajat.

Pentru fiecare dintre aceste zone este necesară elaborarea unui Plan Urbanistic Zonal.

Deși ponderea suprafețelor ocupate cu activități productive este ridicată, s-a considerat necesară rezervarea unor suprafețe specializate pentru noi unități deoarece exigențele funcționale conduc la noi organizări cum sunt parcurile de activități, zonele de activități mixte care cuprind producție, desfacere, transfer transporturi și diverse servicii.

Au fost rezervate suprafețe atractiv localizate pentru viitorii investitori dar favorabil dispuse în raport cu exigențele unei bune funcționări a localității; zonele industriale Țuțora și Păcurari au rezerve de reorganizare dar este recomandabil să se acorde prioritate unităților care au nevoie de acces la transporturile pe cale ferată;

În alcătuirea actuală a intravilanului se constată unele disproporții datorate atât ponderii unor suprafețe funcționale cât și suprafețelor care revin pe un locuitor. Într-o analiză comparativă cu valorile similare din alte orașe europene având peste 200.000 locuitori atrag atenția următoarele valori:

- terenul pentru unități productive este singurul al cărui indice de suprafață pe locuitor se înscrie în valorile curente dar reprezintă o pondere cel puțin dublă în suprafața intravilanului decât în situația medie luată ca reper;

- indicii de suprafață pe locuitor sunt sub jumătate din valorile minime la echipamente publice, comerț și servicii și mult mai scăzuți în ceea ce privește spațiile plantate;
- suprafața totală de intravilan pe un locuitor se situează între 47% și 30% din suprafața luată ca reper, din tabelul următor:

Tabelul 18 - Comparație între indici urbanistici actuali din Iași și cei din alte orașe europene

zona funcțională	IAȘI		Intervalul în care se înscriu indicii a 20 orașe europene cu peste 200.000 locuitori			
	mp / loc.	% din intravilan	mp/loc. min.	mp/loc. max.	% din intravilan minim	% din intravilan maxim
echipamente publice, comerț, servicii	11.42	10.03	29.00	40.0	12	14
Locuințe	38.22	33.58	100.00	150.00	42	39
Spații plantate	5.77	5.07	40.00	55.00	17	14
Circulații	17.87	15.07	30.00	50.00	13	13
Activități productive	24.35	21.39	20.00	40.00	8	10
Alte	12.51	11.02	20.00	40.00	8	10
TOTAL	113.81	100	239.00	375.00	100	100

În raport cu situația existentă caracterizată prin unele disproporții în ceea ce privește ponderea terenului ocupat de diferite funcțiuni și indicii de teren pe locuitor (atât global cât și pe funcțiuni), prin propunerile de extindere a intravilanului și de dezvoltare și reorganizare a zonelor funcționale se realizează un nou echilibru în utilizarea terenului urban după cum urmează:

Tabelul 19 - Bilanț teritorial și indici – Iași - 2025

zona	existent			propus 2025		
	suprafața (ha.)	%	mp/locuitor	Suprafața (ha.)	%	mp/locuitor
instituții, servicii și echipamente publice, servicii de interes general	378.18	10.3	11.42	1076.98 + 0.67 Z.M.	18.61	26.92
Locuințe	1266.1	33.5	38.22	1888.3 -0,67xm.e	32.6	47.2
Activități productive	806.45	21.3	24.35	1003.45	17.35	25.09
Spații plantate	190.99	5.0	5.77	772.99	13.36	19.32
gospodărie comună	120.93	3.2	3.65	126.0		3.15
Circulații	591.86	15.7	17.87	944.44		23.61
Echipare tehnica	69.86	1.8	2.11	69.86		1.75
zona specială	38.03	1.0	1.15	38.03		0.95
Alte	307.6	8.2	9.29	291.53		
Total	3770	100.0	113.83	5784		144.6
% creștere				+53.4%		+27%

**Orașe cu mai puțin de 300.000 de locuitori
(Baia Mare, Târgu Mureș, Zalău și Slobozia)**

Tabelul 20 - Descriptori și indici pentru orașele pilot: Baia-Mare, Târgu-Mureș, Zalău și Slobozia

A – Platforme logistice					
Aspecte spațiale	Târgu Mureș	Baia Mare	Zalău	Slobozia	Internațional
Localizare	f.d.	f.d.	limitrof țesutului urban existent	f.d.	izolat față de țesutul urban existent
Relaționare	f.d.	f.d.	relații funcționale în cadrul unei incinte unice	f.d.	parcelar incintă unică mixitate funcțională
Suprafața	f.d.	f.d.	21 ha.	f.d.	40-400 ha.
Spații verzi	f.d.	f.d.	20%	f.d.	f.d.
Regim de înălțime	f.d.	f.d.	15 m (P.U.Z.)	f.d.	f.d.
Indici urbanistici	f.d.	f.d.	POT=50% CUT _v =10 mc./mp.	f.d.	f.d.

B – Poli de transfer					
Aspecte spațiale	Târgu Mureș	Baia Mare	Zalău	Slobozia	Internațional
Localizare	limitrof țesutului urban existent, la principalele intrări în oraș	limitrof/inte grat țesutului urban existent, la principalele intrări în oraș	limitrof țesutului urban existent	f.d.	izolat/ limitrof față de țesutul urban existent
Relaționare	relații funcționale date de parcelar (P.U.Z.)	relații funcționale date de parcelar (P.U.Z.)	relații funcționale în cadrul unei incinte unice	f.d.	parcelar incintă unică mixitate funcțională
Suprafața	36 ha.	9-42 ha.	5-36 ha.	f.d.	40-400 ha.
Spații verzi	20%	20%	25%	f.d.	f.d.
Regim de înălțime	15 m (P.U.Z.)	15 m (P.U.Z.)	12 m (P.U.Z.)	f.d.	f.d.
Indici urbanistici	POT=50% CUT _v =15 mc./mp.	POT=50% CUT _v =15 mc./mp.	POT=40% CUT _v =12 mc./mp.	f.d.	f.d.

C – Poli urbani					
Aspecte spațiale	Târgu Mureș	Baia Mare	Zalău	Slobozia	Internațional
Localizare	integrat țesutului urban existent, proximitatea zonei industriale	integrat țesutului urban existent, proximitatea zonei industriale	integrat țesutului urban existent, proximitatea zonei industriale	f.d.	poli în proximitatea zonei centrale
Relaționare	relații funcționale date de parcelar (P.U.Z.)	relații funcționale date de parcelar (P.U.Z.)	relații funcționale date de parcelar (P.U.Z.)	f.d.	parcelar incintă unică mixitate funcțională
Suprafața	33 ha.	15 ha.	22,5 ha.	f.d.	15-300 ha.
Spații verzi	10%	20%	25%	f.d.	f.d.
Regim de înălțime	P+4 (P.U.Z.)	12m (P.U.Z.)	P+3-5 (P.U.Z.)	f.d.	f.d.
Indici urbanistici	POT=65% CUT=2,8	POT=50% CUT _v =10 mc./mp.	POT=30-50% CUT=0,3-1,2	f.d.	f.d.

D – Parcuri de activități					
Aspecte spațiale	Târgu Mureș	Baia Mare	Zalău	Slobozia	Internațional
Localizare	integrat țesutului urban existent, element natural major, acces universitate, centru	integrat / limitrof țesutului urban existent, element natural major, acces universitate, centru	integrat țesutului urban existent, proximitatea zonei industriale, perspectivă spre centrului	integrat țesutului urban existent, în proximitatea zonei industriale	parcurile științifice în interiorul / proximitatea universităților
Relaționare	relații funcționale date de parcelar (P.U.Z.)	relații funcționale date de parcelar (P.U.Z.)	relații funcționale date de parcelar (P.U.Z.)	relații funcționale date de parcelar (P.U.Z.)	parcelar încintă unică mixitate funcțională
Suprafața	25-50 ha.	22-42 ha.	25 ha.	25 ha.	70-750 ha.
Spații verzi	10-20%	10-20%	20%	20%	
Regim de înălțime	P+2-3 15 m. (P.U.Z.)	P+4-5 9 m. (P.U.Z.)	15 m. (P.U.Z.)	15 m. (P.U.Z.)	
Indici urbanistici	POT=50% CUT=1,2 CUT _v =10 mc./mp.	POT=80% POT=50% CUT=2,4 CUT _v =4,5 mc./mp.	POT=50% CUT _v =10 mc./mp.	POT=50% CUT _v =10 mc./mp.	

C. CONCLUZII PRIVIND PRECAUȚII ȘI INOVAȚII IDENTIFICATE ÎN P.U.G. LOCALITĂȚILOR PILOT DIN ROMÂNIA CONȚINÂND PROPUNERI DE ZONE PURTĂTOARE DE DEZVOLTARE

În toate Planurile Urbanistice Generale analizate propunerile de dezvoltare a ZPD au urmărit, în mod explicit, respectarea principiilor dezvoltării durabile și crearea suportului spațial pentru reducerea decalajelor de dezvoltare față de țările Uniunii Europene, ambele aspecte fiind puternic relaționate.

Durabilitatea dezvoltării și reducerea decalajelor față de țările dezvoltate s-a apreciat că poate fi asigurată, în această primă serie de Planuri Urbanistice Generale, fundamentate și elaborate în perioada de tranziție cuprinsă între anii 1990 – 1998, pe următoarele căi:

- **stabilirea unor obiective strategice și urbanistice pe termen lung** pentru susținerea proceselor de dezvoltare orientate către reducerea decalajelor față de țările Uniunii Europene în concordanță cu principiile dezvoltării durabile. Menționăm că dezvoltarea durabilă în interpretarea actuală complexă presupune (1) modificarea tehnologiei, (2) reforma instituțiilor, (3) reorientarea investițiilor și (4) protecția resurselor umane, naturale și construite în spiritul solidarității diacronice cu generațiile viitoare;

- ZPD propuse în PUG sunt considerate, simultan, ca efecte provocate de noile tehnologii în toate sectoarele de activitate dar și ca oportunități care pot provoca atragerea investitorilor și dinamizarea dezvoltării

- **anticiparea la nivel spațial a efectelor probabile ale dezvoltării socio – economice**

- ZPD propuse în PUG vin în întâmpinarea proceselor de globalizare, urbanizare și terțiarizare și exprimă modificările spațiale care vor fi provocate de acestea la scară teritorială și urbană. Totodată se ia în considerare posibilitatea redresării pe termen lung a fenomenelor demografice negative din perioada 1980 – 1992 precum și aplicarea în viitorul apropiat a unor politici de ridicare a ponderii pregătirii post-liceale și universitare a tinerilor;

- **integrarea dezvoltării urbane în contextul mai larg teritorial** (internațional, național, regional, județean, intercomunal)

- ZPD au fost propuse în P.U.G. ținându-se seama de perspectivele integrării în structurile europene și regional-europene, de prevederile secțiunilor P.A.T.N. aprobate la data elaborării studiilor și de Planurile zonale și județene de amenajare a teritoriului, aprobate sau în curs de elaborare. În unele cazuri, pe baza studiilor teritoriale precedente, au fost puse în evidență aglomerații urbane, în diferite stadii de formare funcțională, în cadrul cărora a fost considerată favorabilă dezvoltarea unor platforme logistice și poli de transfer

- **anticiparea și protejarea necesităților de teren urban pentru noile tipuri de funcțiuni** în vederea evitării unor costuri sociale și economice care pot fi evitate

- Dată fiind noutatea problematicii ZPD, absența oricărei experiențe românești în domeniu, ca și neincluderea acestei noi categorii de funcțiuni urbane în Regulamentul General de Urbanism, a condus la orientarea propunerilor în funcție de o documentare sporadică din exemple din străinătate (n.n. ceea ce justifică pe deplin utilitatea studiului prezentat în acest volum).

- S-a considerat că este necesară rezervarea prin zonificare a unui teren urban adecvat funcțiunii viitoarelor ZPD, pentru a se evita disfuncționalități ulterioare, reducerea atractivității pentru investitori din străinătate, subutilizarea economică și urbanistică a unor localizări strategice și pierderea șanselor de constituire a unei noi imagini urbane

- **reconfigurarea unor noi nuclee și linii de forță** la scară teritorială și urbană

- ZPD provoacă o creștere a gradului de complexitate a structurii spațiale prin faptul că creează sau întăresc nucleele și liniile de forță la scară teritorială și urbană.

- Totodată fiecare dintre categoriile de ZPD au o importantă forță de iradiere, manifestată în teritoriu prin extinderea urbanizării iar în localități, prin provocarea creșterii calității cadrului urban din aria înconjurătoare (mediată de creșterea valorii terenurilor și de ridicarea prestigiului zonei)

Se precizează că reactualizările următoare ale P.U.G. vor putea aduce adaptările necesare la noile necesități impuse de procese majore sau de caracterul și ritmul dezvoltării locale.

La elaborarea P.U.G. au fost întâmpinate o serie de dificultăți în legătură cu propunerile de Z.P.D. care au impus luarea următoarelor precauții:

Dificultăți întâmpinate la elaborarea P.U.G. în legătură cu propunerile de ZPD	Precauții
Absența unor strategii de dezvoltare economică, socială și spațială pe termen lung la scară națională, regională și județeană	Abordarea strategică a dezvoltării pe baza unui P.U.G. preliminar care a clarificat tema P.U.G. (aprobat de Consiliile Locale), cu marcarea input-urilor pentru palierele teritoriale superioare, ca bază pentru cooperarea intercomunală și ca temă pentru P.A.T.IC, P.A.T.J, P.A.T.Z/R., P.A.T.N. Propunerea unui sistem de monitorizare a schimbărilor în dezvoltarea urbană pentru pregătirea etapei de reactualizare a P.U.G.
Incertitudini cu privire la caracterul și profilul localității cauzate de întârzierea restructurării economice și întârzierea investițiilor din străinătate	Utilizarea ZPD ca mijloc de punere în valoare a potențialului local și de atragere a unor noi investiții Adoptarea unor soluții flexibile care să lase posibilitatea adaptării la cerințele pe termen scurt, mediu și lung cu privire la tipul de funcțiuni admise în fiecare dintre ZPD
Absența unei legislații în domeniu	Anticiparea legislației necesare pentru realizarea ZPD prin prevederi bazate pe experiența europeană (confirmată prin OG privind parcurile industriale și parcurile științifice)
Absența experienței unor operațiuni urbane concertate, specifice ZPD	Condiționarea prin Regulamentul Local de Urbanism a realizării ZPD pe baza unor Planuri Urbanistice Zonale – suport pentru operațiuni urbane concertate.

2. MODEL DE CRITERII ȘI DE PARAMETRI SOCIO-ECONOMICI ȘI URBANISTICI INTERCORELAȚI PENTRU DEZVOLTAREA ZONELOR PURTĂTOARE DE DEZVOLTARE

A. COMPARAȚIE ÎNTRE CRITERIILE, DESCRIPTORII ȘI PARAMETRII GENERAL UTILIZAȚI ÎN ȚĂRILE EUROPENE ȘI CEI ACCESIBILI LA ELABORAREA P.U.G. PENTRU LOCALITĂȚILE-PILOT DIN ROMÂNIA.

O analiză comparativă a diferitelor criterii care au fost luate în considerare în cadrul unor planuri directe locale și teritoriale din diferite țări indică următorul lanț de raționamente:

- (a) estimarea populației viitoare
- (b) estimarea ponderii populației potențial și efectiv active
- (c) estimarea necesarului de teren urban pentru activități productive de bunuri și servicii prin:
 - reconstrucție, densificare, conversie – ZPD – tipurile C și uneori D
 - extindere – ZPD – tipurile A, B, C, și D.

În sinteză criteriile de localizare a ZPD sunt prezentate în tabelul următor:

Tabelul 21 - Criterii de localizare pentru tipurile de Zonele Purtătoare de Dezvoltare

	Criterii de localizare în teritoriu	Platforme logistice	Poli de transfer	Poli urbani principali	Parcuri de activități
1	Aeroport internațional				
2	Acces la marile culoare de transport internaționale sau la terminalele acestora*				
3	Conexiuni intermodale și inter-rang ale căilor de transport transcontinentale, internaționale, naționale, regionale*				
4	Acces la magistrala informațională*				
5	Aglomeratie cu un oraș central (sau o conurbație) având funcțiuni metropolitane sau oraș “poartă” cu influență internațională sau regional-continentală*				
6	Aglomeratie urbană de importanță națională**				
7	Aglomeratie urbană sau oraș de dimensiuni medii cu sau fără rol zonal, cu sau fără rol transfrontalier**				
8	Oraș de dimensiuni mici	O			
9	Centru universitar				
10	Centru de „exceleță” într-un anumit domeniu de activitate				
11	Important bazin de forță de muncă și implicit de desfacere			O	
12	Calitate deosebită a cadrului natural				
13	Calitate deosebită a cadrului construit				
14	Prestigiu, forță de iradiere culturală, atractivitate pentru turismul cultural				
15	Decizii de importanță strategică la nivel național				
16	Spiritul inovativ al administrației locale, capacitatea de parteneriat public-public și public-privat				
17	Factori aleatori***	O	O	O	O

Legendă:

Criterii determinante sau eliminatorii în cazul neîndeplinirii acestora

Criterii importante

Criterii de importanță medie

Criterii neimportante

Existența unor condiții de excepție rezultate din asocieri de criterii

O			

* P.U.G. oferă „input”-uri pentru strategii de dezvoltare regională și națională

**P.U.G. a oferit o bază pentru politicile, programele și proiectele locale de dezvoltare și pentru cooperarea în cadrul Aglomerațiilor Urbane în curs de constituire din punct de vedere funcțional

*** factorii aleatori care au acționat anterior P.U.G. au avut tendința de a bloca posibilitățile de dezvoltare prin subutilizarea unora dintre locurile cele mai atractive pentru activități de tipul ZPD

B. MODEL DE CRITERII ȘI PARAMETRI SOCIO-ECONOMICI ȘI URBANISTICI INTERCORELAȚI DE DEZVOLTARE A ZONELOR PURTĂTOARE DE DEZVOLTARE

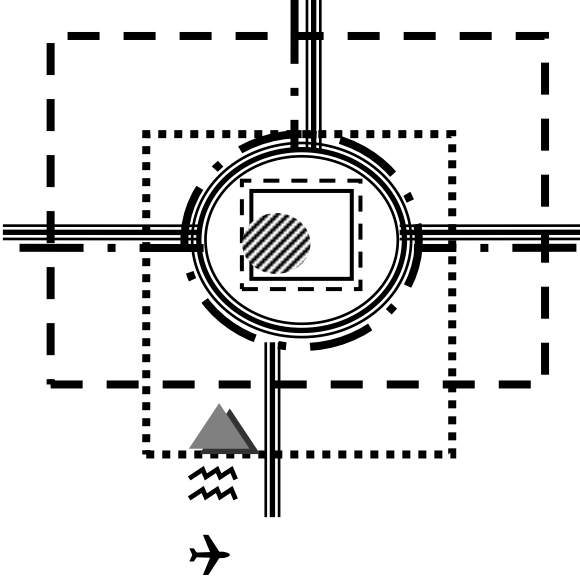
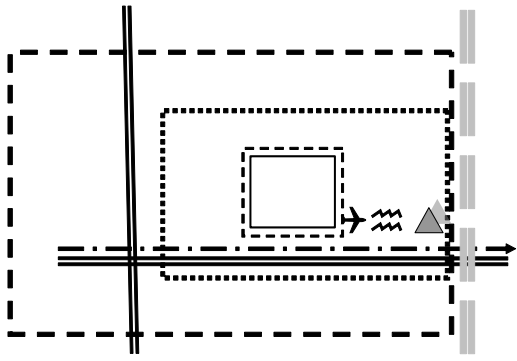
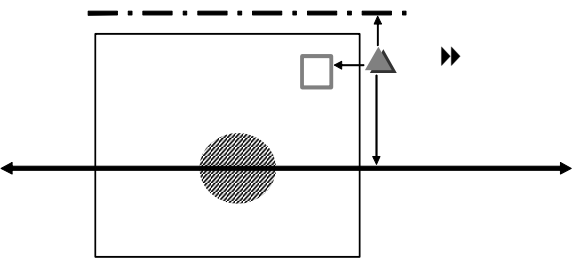
Din analiza propunerilor de ZPD din localitățile pilot din România aceste criterii au fost numai parțial atinse dar în schimb a fost luat în considerare un criteriu suplimentar și anume efectul probabil al continuării procesului de urbanizare cu cele două componente – dezvoltarea areală (prin intermediul aglomerațiilor urbane) și vectorială (prin crearea culoarelor urbanizate în lungul principalelor căi de comunicații).

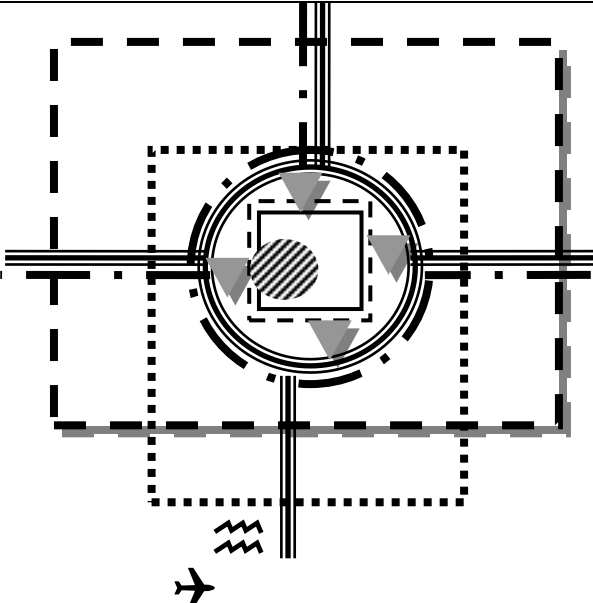
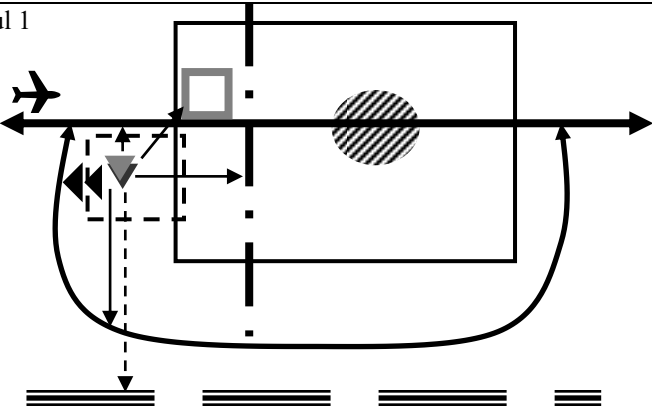
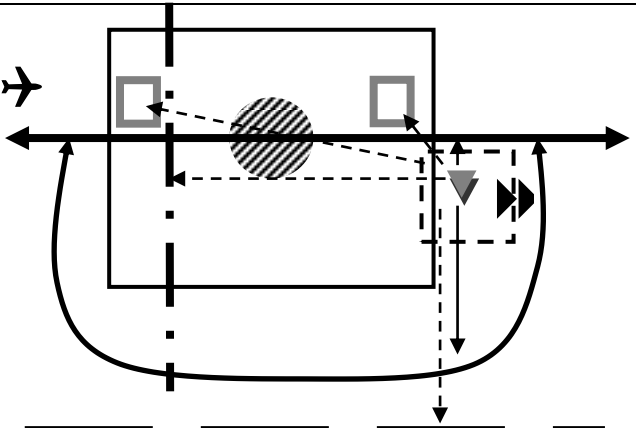
C. PRINCIPALELE TIPURI DE LOCALIZĂRI ALE DIFERITELOR CATEGORII DE ZPD

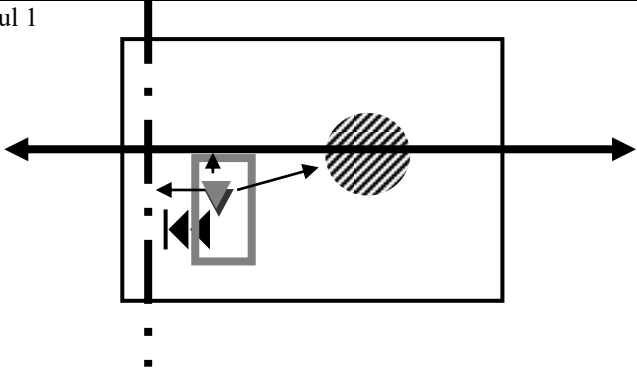
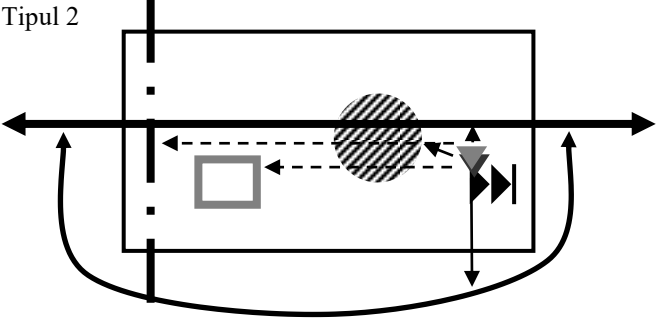
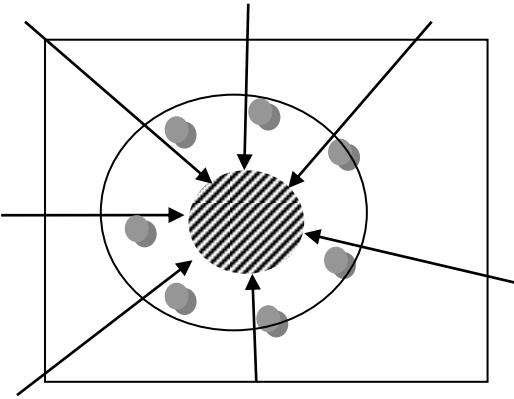
Legenda scheme

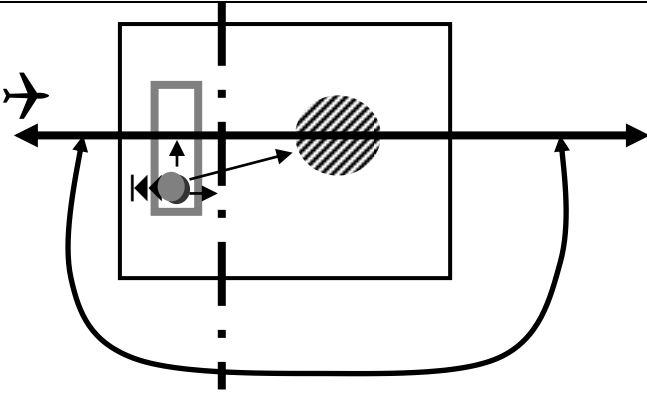
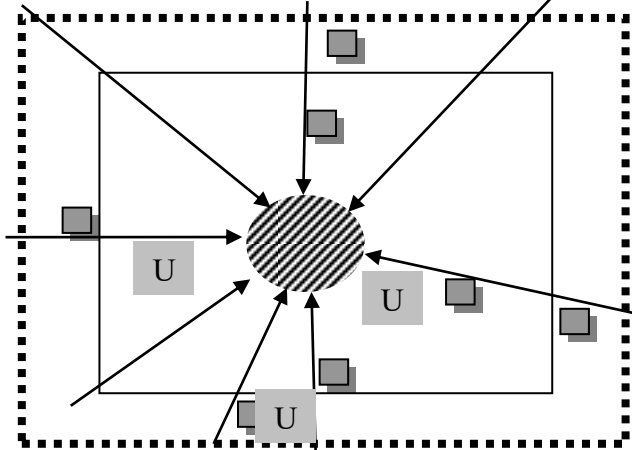
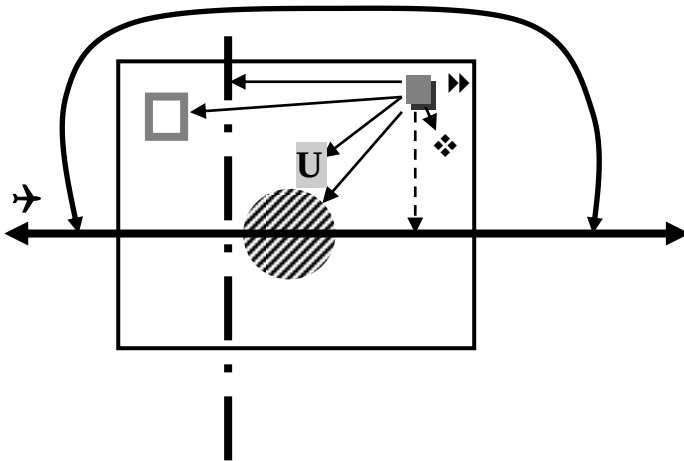
Frontiera		Platformă logistică (A)	
Regiunea		Zonă de transfer (B)	
Agglomerația urbană		Pol urban principal (C)	
Intravilan		Parcuri de activități (D)	
Extindere intravilan		Institute de învățământ superior	
Centrul localității		Zonă de activități (relația cu alte ZPD)	
Accese rutiere principale în localitate (DN)		Elemente deosebite de cadru natural	
Ocolitoare localitate		Teren disponibil pentru extinderi	
Culoar rutier european (autostradă)		Absența terenului disponibil pentru extinderi	
Cale ferată		Relație directă	
Aeroport		Relație indirectă	
Port			

Figura 9 - Scheme de localizare a ZPD în localitățile pilot

<p>A - PLATFORME LOGISTICE</p>	<p>PRINCIPALELE TIPURI DE LOCALIZĂRI ALE DIFERITELOR TIPURI DE ZPD PE CATEGORII DE LOCALITĂȚI</p>
	<p>CAPITALA</p> <ul style="list-style-type: none"> - localizare în relație cu intersecția a două mari culoare rutiere și feroviare trans-naționale (nr. 4 și nr. 9), cu viitorul aeroport internațional București-sud, cu portul Argeș și în apropierea Culoarului Dunării (cca. 60km.) - situate în cadrul aglomerației urbane, în afara teritoriului administrativ al Bucureștilor
	<p>MUNICIPIU ÎNTRE 300.000 ȘI 100.000 LOCUITORI</p> <ul style="list-style-type: none"> - în mod excepțional, situate în raport cu principala legătură rutieră și feroviară cu Republica Moldova, aeroport internațional, port terminal pe Siret - situate în cadrul aglomerației urbane, în afara teritoriului administrativ al municipiului
	<p>MUNICIPIU SUB 100.000 LOCUITORI</p> <ul style="list-style-type: none"> - soluție mai apropiată de un pol de transfer, distanța până la un aeroport internațional fiind de peste 70 km., justificarea localizării constând în crearea unei noi legături trans-continentale între Marea Baltică – Marea Nordului - situate în teritoriului administrativ al municipiului, în extinderea intravilanului și lângă stația de transcontainer

<p>B – POLI DE TRANSFER</p>	<p>PRINCIPALELE TIPURI DE LOCALIZĂRI ALE DIFERITELOR TIPURI DE ZPD PE CATEGORII DE LOCALITĂȚI</p>
	<p><i>CAPITALA</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - localizare în relație cu centura de trafic greu rutieră și feroviară și cu accesele principale în municipiu - situate în cadrul aglomerației urbane, în afara teritoriului administrativ al Bucureștilor - constituie un mijloc de extindere a urbanizării dinspre municipiu spre localitățile aglomerației
<p>Tipul 1</p> 	<p><i>MUNICIPIU INTRE 350.000 ȘI 100.000 LOCUITORI</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - localizare în relație cu principale circulații rutiere și feroviare și cu artera ocolitoare - situate în afara localității, în relație cu alte zone de activități
<p>Tipul 2</p> 	<ul style="list-style-type: none"> - situarea la intrarea în localitate a drumului național - situate în apropierea arterei ocolitoare

<p>Tipul 1</p> 	<p><i>MUNICIPIU SUB 100.000 LOCUITORI</i></p> <p>- localizare în relație cu arterele principale rutiere și feroviare care străbat localitatea</p>
<p>Tipul 2</p> 	<p>Localizare în relație cu artera rutieră de acces și cu cea ocolitoare.</p>
<p> – POLI URBANI PRINCIPALI</p>	<p>PRINCIPALELE TIPURI DE LOCALIZĂRI ALE DIFERITELOR TIPURI DE ZPD PE CATEGORII DE LOCALITĂȚI</p>
	<p><i>CAPITALA</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - localizare în relație cu accesele principale, cu trama majoră de circulație și cu nodurile de transport public intermodal - situare în zone cu concentrare actuală sau viitoare a populației - situare în locuri privilegiate ca potențial configurativ

	<p><i>ORAȘE ÎNTRE 300.000 ȘI 100.000 LOCUITORI</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - localizare în relație directă cu o zonă de activități și cu zona centrală - situare în zone cu concentrare a populației
<p>D – PARCURI DE ACTIVITĂȚI</p>	<p>PRINCIPALELE TIPURI DE LOCALIZĂRI ALE DIFERITELOR TIPURI DE ZPD PE CATEGORII DE LOCALITĂȚI</p>
	<p><i>CAPITALA</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - localizare atât în intravilan, în relație cu accesele principale, cu nodurile de transport public intermodal, cât și în cadrul aglomerației urbane pe teritoriul comunelor adiacente - situarea parcurilor științifice și tehnologice într-un cadru natural de calitate - parcurile științifice și tehnologice sunt în relație directă cu unități de învățământ superior
	<p><i>ORAȘE ÎNTRE 300.000 ȘI 100.000 LOCUITORI</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - localizare în intravilan, în relație cu zona centrală și învățământul superior - situarea parcurilor științifice și tehnologice într-un cadru natural de calitate

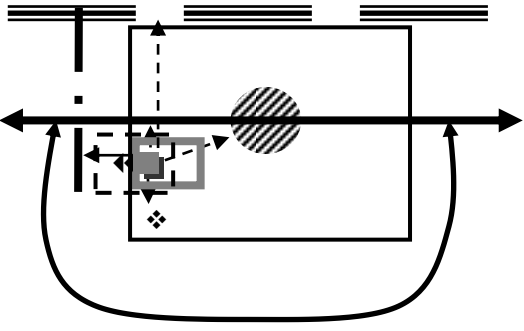
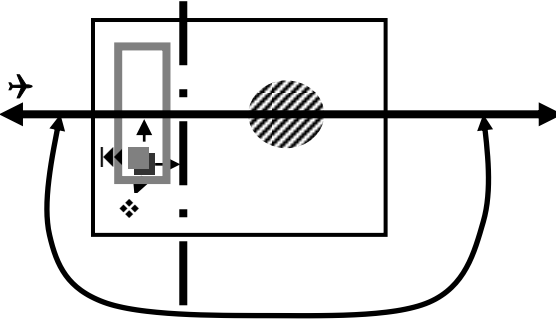
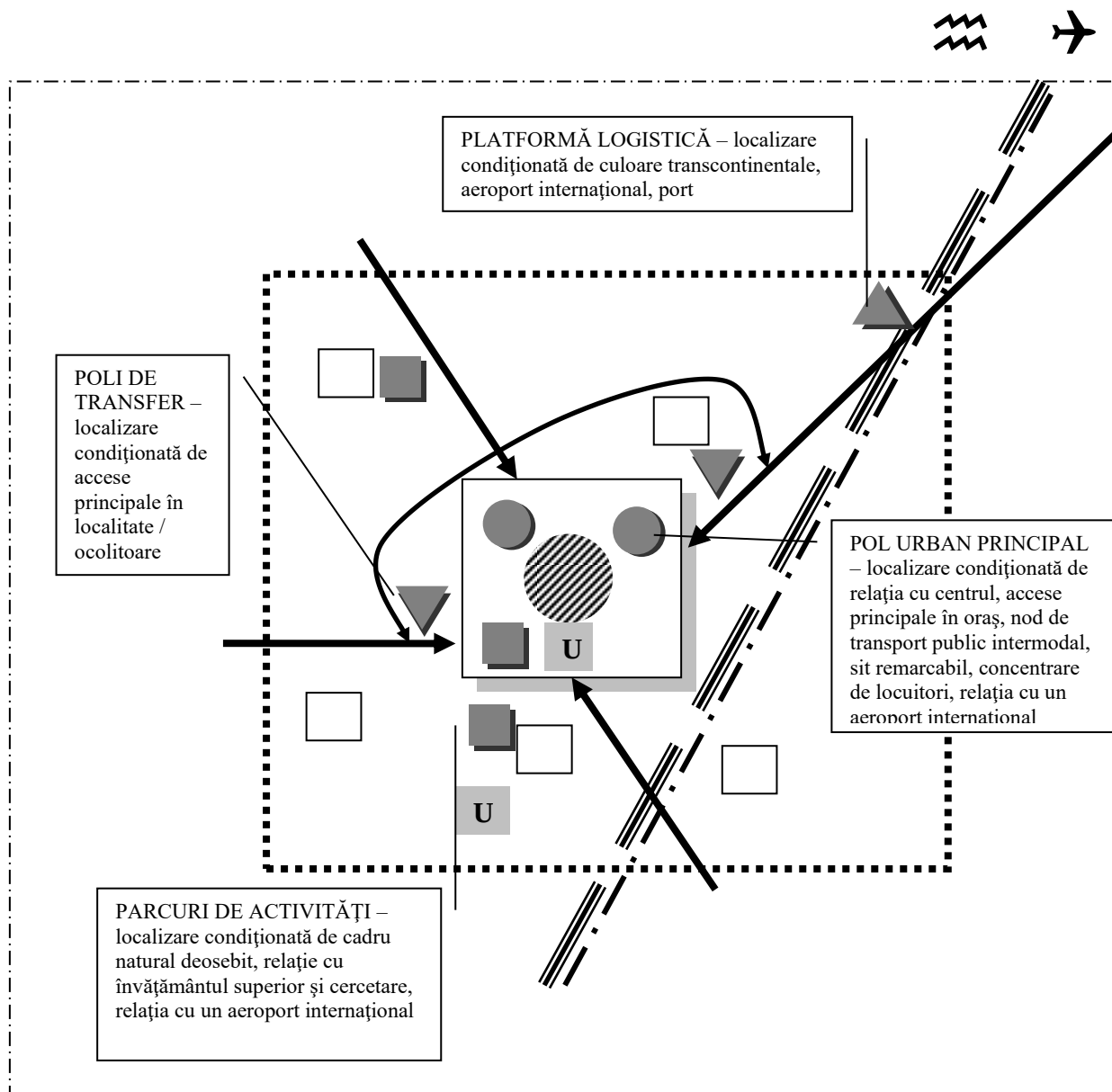
 <p>Tipul 1</p>	<p><i>ORAȘE SUB 100.000 LOCUITORI</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - localizare în zona de activități, cu relații indirecte cu zona centrală
 <p>Tipul 2</p>	

Figura 10 - Schema de principiu privind posibilele localizări ale Zonelor Purtătoare de Dezvoltare

ÎN LOC DE ÎNCHEIERE

Răspunsurile date de studiul privind “Zonele Purtătoare de Dezvoltare” prezentat în acest volum, la întrebările puse în introducere, și care au structurat întregul demers, pot fi sintetizate astfel:

- „Zonele Purtătoare de Dezvoltare”, caracterizate prin descriptori și indici proprii pentru fiecare dintre cele cinci categorii – platforme logistice, poli de transfer, poli urbani principali, parcuri de activități și alte tipuri de zone purtătoare de dezvoltare – s-au format începând cu perioada post-industrială, au evoluat timp de câteva decenii, pentru a fi relativ cristalizate după anul 1990, atât ca forme spațial-funcționale specifice localităților și teritoriului – reflectând stadiul dezvoltării socio-economice din perioada informatizării – cât și ca cei mai dinamici agenți luați în considerare în conturarea strategiilor de dezvoltare supranaționale (UE), naționale, regionale și locale.
- „Zonele Purtătoare de Dezvoltare”, sunt considerate ca esențiale pentru dezvoltarea economică, socială și spațială din viitoarele decenii și au pe de o parte, rolul de stimulare strategică deliberată a asimilării și răspândirii noilor tehnologii, iar, pe de altă parte, rolul de înscriere în condițiile de competiție și cooperare la scară mondială (la nivelul Uniunii Europene, termenul consacrat fiind cel de coeziune economică, socială și spațială).
- Anticiparea realizării acestor noi forme spațial-funcționale, ca suport dar și ca factor de condiționare sau influențare a dezvoltării, în cazul unor orașe-pilot din țara noastră, a demonstrat importanța prevederii și rezervării terenurilor necesare în localizările favorabile atât pentru fiecare dintre categoriile de ZPD cât și pentru evoluția funcțională și spațial-configurativă a localităților.
- Modelele și soluțiile prezentate în acest studiu, pentru aplicarea conceptului de „Zone Purtătoare de Dezvoltare” în planurile urbanistice și de amenajare a teritoriului din țara noastră, ilustrează ceea ce ar trebui să constituie o premisă spațială esențială pentru reducerea mai rapidă a decalajelor existente față de țările Uniunii Europene. Aceasta cu condiția luării în considerare a acestor zone dinamice în strategiile de dezvoltare națională, regională și locală, în consens cu experiența și cu exigențele Uniunii Europene.

Chiar dacă începutul asimilării acestor noi funcțiuni este dificil din cauza întârzierii unor investiții semnificative, acestea vor putea fi mai ușor atrase dacă potențialii investitori vor găsi în țara noastră formulele deja obișnuite în țările dezvoltate; vor avea la dispoziție o legislație și planuri urbanistice și de amenajare a teritoriului care să le creeze imaginea oportunităților existente.

Cele prezentate mai sus au conturat în special la nivel local, deci din perspectiva urbanismului, care a fost evoluția și care va fi rolul viitor al „Zonelor Purtătoare de Dezvoltare”. Dar, totodată, au identificat și au deschis un nou palier de abordare, cel al „Macrostructurilor Teritoriale Purtătoare de Dezvoltare” – rețele naționale și internaționale de tehnopoli și concentrările regionale de profile interconectate („cluster”). Importanța acestui subiect va impune, sperăm, o tratare distinctă.

LISTA TABELELOR ȘI FIGURILOR DIN TEXT

Tabelul 1 – Principalele categorii de parcuri de activități	15
Tabelul 2 - Valorile minime și maxime ale indicatorilor socio-economici caracteristici țărilor în care se dezvoltă Z.P.D.	42
Tabelul 3 - Evoluția caracteristicilor formelor de concentrare și a semnificațiilor lor economice.....	44
Tabelul 4 - Tendințe economice evolutive la nivel mondial (1960-2000) (după P. Morrin, 1994).....	45
Tabelul 5 - Categorii de ZPD identificate în P.U.G. localităților pilot.....	72
Tabelul 6 - Anul de apariție a ZPD în diferite orașe ale lumii	73
Tabelul 7 - Evoluția numărului de locuitori în orașele cu ZPD între 1960-2000.....	74
Tabelul 8 - Lista descriptorilor și indicatorilor urbanistici.....	76
Tabelul 9 - Estimarea evoluției populației municipiului București (mii persoane).....	101
Tabelul 10 - București – 2025 (% din locurile de muncă)	101
Tabelul 11 - București și aglomerația urbană – 2025 (% din locurile de muncă)	102
Tabelul 12 - Estimarea resurselor de muncă – Cluj-Napoca.....	103
Tabelul 13 - Structura populației ocupate pe sectoare de activitate – Cluj-Napoca.....	103
Tabelul 14 - Localizarea în teritoriu a populației estimate (mii locuitori) - Iași	104
Tabelul 15 - Evoluția structurii pe sectoare de activitate a populației ocupate - Iași	105
Tabelul 16 - Bilanț și indici - București	106
Tabelul 17 - Bilanț teritorial - Cluj Napoca	107
Tabelul 18 - Comparatie între indici urbanistici actuali din Iași și cei din alte orașe europene	109
Tabelul 19 - Bilanț teritorial și indici – Iași - 2025.....	109
Tabelul 20 - Descriptori și indici pentru orașele pilot:Baia-Mare, Târgu-Mureș, Zalău și Slobozia	110
Tabelul 21 - Criterii de localizare pentru tipurile de Zonele Purtătoare de Dezvoltare.....	113
 Figura 1 – Principalele modele de specializare rezidențială a orașelor nord-americe	10
Figura 2 – Migrarea funcțiilor în orașele europene (sursa: Di Moneo, 1989).....	13
Figura 3 – Un model al evoluției localizării serviciilor într-o arie metropolitană (sursa: Daniels, 1985).....	14
Figura 4 – Coasta de Azur: tehnopolul Sophia Antipolis.....	17
Figura 5 – Japonia: Poli litorali de creștere pentru industriile grele (a) și tehnopoli (b) (sursa: G. Benko, 1999)	20
Figura 6 - Schema complexului ecologic urban.....	64
Figura 7 - Sfera de interes și implicații urbanistice în P.U.G.	65
Figura 8 - Model de abordare a Z.P.D. în planurile urbanistice generale ale localităților-pilot.....	78
Figura 9 - Scheme de localizare a ZPD în localitățile pilot.....	115
Figura 10 - Schema de principiu privind posibilele localizări ale Zonelor Purtătoare de Dezvoltare	120

BIBLIOGRAFIE

VOLUME

- 1 ***
 - 2 Andreff, W.
 - 3 Ash Amin
 - 4 Barbulescu, C., Gavrilă Tatiana,
 - 5 Becattini G,
 - 6 Benko, G.
 - 7 Bonneville, M.
 - 8 Boschma, R.,
 - 9 Cattat, Nadine et alii,
 - 10 Centrul cultural Șonandăi
 - 11 Chappoz, Y, Poizat J.
 - 12 Clark, I.M.
 - 13 Commission européenne
 - 14 Constantin, Daniela, Luminita
 - 15 coord. A. Bailly, R. Ferras, Denise Pumain
 - 16 coord. Évelyne Perrin, Nicole Rousier
 - 17 Fischer, A.
 - 18 Garcia, A.
 - 19 Gertler, S.
 - 20 Groza, O.
 - 21 Haraldsen, T.
 - 22 Hassink, R.
 - 23 Honorez, Myriam
 - 24 I.B.M. SOLANA
- The World Competitiveness Yearbook, 1998, IMD
 (1990), Les Multinationales, La Découverte, Paris, 120p.
 (1994), The difficult transition from informal economy to Marshallian industrial district, AREA nr. 1.
 (1999), Economia și gestiunea întreprinderii, Ed. Economica, București.
 (1993), Le district industriel - milieu créatif. Restructurations économiques et territoriales, in Espaces et société, 66-67, L'Harmattan.
 (1998), Géographie des technopoles.
 (1997), Lyon - métropole régionale ou euro-cité? , col. Villes, Ed. Anthropos, Paris.
 (1997), New industries and windows of locational opportunity. A long-term analysis of Belgium, idem, p.12-22
 (1994), Le système des villes européennes, Anthropos, Economica, p. 47-49
 Dictionnaire de l'architecture
 (2000), Procédures contractuelles de développement local et gestion de l'héritage industriel. Les cas de l'Orléans et du Roannais (France), Revue de Géographie Alpine, 88, p. 75-92.
 (1985), The spatial organization of multinational corporations, Croom Helm, London.
 L'AUDIT URBAIN - L'ANNUAIRE, BILAN ET SECTION COMPARATIVE - 2000 VOLUME 01
 (1998), Économie régionale, Edit. Oscar Print, București.
 Encyclopédie de Géographie, Ed. Economica, Paris, 1992
 Ville et emploi - le territoire au cœur des nouvelles formes du travail, Ed. L'Aube, Paris, 2000.
 (1994), Industrie et l'espace géographique, Ed. Masson, col. Géographie, Paris.
 (1982), Géographie des échanges internationaux, Litec, Paris.
 (1988), The limits of flexibility : comments on the post-Fordist vision of production and its geography, Transactions of the Institute of British Geographers, 13 : 419-32.
 (2000), Geografia industriei, Ed. "Al. I. Cuza", Iași.
 (1998), Industrial complexes, receiver competence and national systems of innovations. The case of the Norwegian offshore industry, Norsk Geografisk Tidsskrift, vol. 52, nr. 4, p. 195-208
 (1997), What distinguishes good from bad industrial agglomerations, Erdkunde, 50, Heft 1, p.2-11
 (1994), Une région de tradition industrielle: Mons-Borinage, Bulletin de la Société Géographique de Liège, 30, p. 85-98
 Dictionnaire de l'architecture

- 25 Ianos, I., Humeau, J.-B.
 26 Institutul Național de Statistică
 27 Institutul Național de Statistică
 28 La Villette
 29 Labasse, J., (1966)
 30 Lepetit, B., Pumain, D. (1993)
 31 Plassard, F.
 Popescu, Claudia,
 32 Popescu, Claudia
 33 Pottier, C.
 34 Pumain, Denise, Saint-Julien Therese
 35 Smith, D.,
 36 UAUIM
 37 Vernicos, N.
 38 White, H.P., Senior, M.L.
 39 World Urbanization Prospects 1990 / O.N.U.
 40 Cartuja'93
 41 Futuroscope- Parc Europeen de l'image
 43 La Villette
- (2000), Teoria sistemelor de asezari umane, Edit. Tehnica, Bucuresti.
 Evoluția structurii sectoarelor de activitate în țările europene, ANUAR STATISTIC ROMÂNIA - 2000
 ANUAR STATISTIC ROMÂNIA - 1996
 Dictionaire de l'architecture
 L'organisation de l'espace, Hermann, Paris.
 Temporalités urbains, cap. III, Information, innovation, Collection Villes, Anthropos.
 (1977), Les autoroutes et le developpement regional, Economica, Paris.
 (2002), Industria mondială în era globalizării, Ed. Oscar Print, București.
 (2000), Industria României în secolul XX, Ed. Oscar Print, Bucuresti.
 (1987), The location of high technology industries in France, in M.J. Breheny and R. McQuaid (ed.), The development of high technology industries: an international survey, Croom Helm, London.
 2001, Les interactions spatiales, Armand Colin, Paris
 (1981), Industrial location. An economic geographical analysis, New York.
 Influența terțiarității asupra nivelului de dezvoltare, Plan Urbanistic General al Municipiului București
 (1996), Metropolitan seafront and urban islands, idem p.40-52.
 (1983), Transport geography, Longman, London.
 Evoluția urbanizării din România și perspectivele până în anul 2025, Department of International Economic and Social Affairs, United Nation, New York, 1991
 Dictionaire d'architecture
 Futuroscope
 Dictionaire de l'architecture

PERIODICE

- 44 Benko, G.
 45 Benko, G.
 Boelends, L., Wouter, de Herder,
 Bonneville, M.,
 Borja, J
 46 Cunat, F., Thomas, B.
 47 Dagorne, A., Fiorani Franca
 48 Daynac M.. Millieu, A.
 De Forn , M.,
- (1992), Espaces et societe. Espace industrielle logique de loaclisation et developpement regional, , nr. 66/67, pag. 129-146, L'Harmattna, Paris.
 (1989), Geographie des mutations industrielles, Annales de Geographie, 550, p. 628-645.
 (1992), Ranstad Holland: Towards a new regional balance in a united Europe, Ekistics, vol. 59, 352-353, p. 33-39.
 (1997), Lyon-metropole regionale ou euro-cite?, col. Villes, Ed. Anthropos, Paris.
 ..(1992), Eurocities-A system of major urban centers in Europe, Ekistics, vol. 59, 352-353, p. 21-27.
 (1997), Flexibilité et relations de services: interrogations sur le role de l'urbain, RERU nr. 1.
 (1992), Sophia Antipolis eurotechnopole méditerranéenne, L'Information Géographique, nr. 56, pag. 144-152
 (1984), Reconversion de zones de tradition industrielle nouvelles mesures ou nouveaux objectives?, RERU, 4, p. 601-620.
 (1992), Barcelona: Development and internationalization strategies, Ekistics, vol. 59, 352-353, p. 65-71

- 49 Dezert, B. Tehnoparcs et technopoles, *Revue Belge de Geographie*, 1-4, p.209-216
- 50 Docklands, Liverpool- Restructurare urbana Le Cahiers de la Recherches architecturale, 30/31/1992, pg. 89
- 51 Euralille Urbanisme 261 / 1993;
- 52 Fache, J. (1998), Organisation géo-technologique des firmes productrices de biens à haute technologie, *RERU*, nr. 1
- 53 Fouet, R. (1981), Croissance industrielle et extension urbaine, *Bulletin de l'Association de Geographes Francais*, nr. 475-476, pag. 40-46.
- 54 Genet, Corine (1997), Quelles conditions pour la formation des biotechnopoles: une analyse dynamique, *RERU*, III, p. 405-424
- 55 Guieysse, J-A., (1986), L'industrialisation en Ile de France depuis 1965, *Villes en parallele*, nr.11, p. 135-162.
- 56 Healey, M., Ilbery, B. (1990), *Location and change. Perspectives on Economic Geography*, Oxford University Press.
- 57 Houssel, J.P . (1993), Districts industriels et milieux intermédiaires, *L'Information Géographique*, nr. 57, pag. 86-91.
- 58 Jacquier-Roux, Virginie (2000), L'importance du reseau externe local dans l'ancrage spatial des laboratoires R&D delocalises par les firmes, *Goeconomie*, 16, p. 159-170.
- 59 Killisch, W., Hartmann, M., Sokoliuk, T., (1994), Gemeinsamer Gewerbepark Nuernberg-Fuerth-Erlangen: Wirtschaftliche Anpassungsfahigkeit des Industrie/ und Gewerbegebietes Schmalau/Bislohe und der dort ansaessigen Betriebe, *Mitteilungen der Fraenkischen Geographischen Gesellschaft*, 41, p. 359-394.
- 60 Komninos, N., (1992) Les nouveaux espaces de croissance. La naissance des centres du developpement postfordiste, in *Espaces et societe. Restructurations economiques et territoires*, nr. 66-67, ed. L'Harmattan, Paris, pag. 217-134.
- 61 La France en Ville / F. Damette Variația structurii populației ocupate pe sectoare funcționale și pe tipuri de activități. II, *DATAR - INFORMATION ET ANALYSES*, La Documentation Francaise, 1994
- 62 La Grande Europe Fluviale Urbanismes & Architecture 234 / 1990
- 63 Léo, P-Y., Philippe, J (1998), Tertiarisation des métropoles et centralité. Une analyse de la dynamique des grandes agglomérations en France, *RERU*, nr. 1, p. 63-84.
- 64 Les ailes de la baie des anges Urbanismes & Architecture 248 / 1991
- Lowey, Stephanie. (1996), Inter-firm cooperation as a regional development potential?, *Erdkunde* 51/1.
- 65 Maier, J., Friedl, W. (1989), The idea of a new local economic policy - the example of the industrial town Selb (Bavaria), *Nederlandse Geografische Studies*, 99, p.123-130
- 66 Marlow, D (1992), Eurocites: From urban networks to a European Urban Policy, *Ekistics*, vol. 59, 352-353, p. 28-32.
- 67 Mauroy, P. (1992), The Lille metropolis and city networks: Stakes and perspectives, *Ekistics*, vol. 59, 352-353, p. 61-64
- 68 Merenne-Schoumaker 1991, p. 62-63.
- 69 Michel Cartier Les technopoles 1998, wwwmedium.com/dossiers/cartier
- 70 Neuschwander, C., Berthe, P ., (1992), Town networks-The Ruhr example, *Ekistics*, vol. 59, 352-353, p. 40-50.
- 71 Ouardighi el, J. (1997), Le brevet comme indicateur de l'activité de recherche et de la coopération technique entre inventeurs: application à la région Alsace, *RERU* nr. 2.

- 72 Parc tehnologic Renault, Guyancourt, Saint-
Quentin-en-Yvelines, Velode&Pistre, arh. Techniques et Architecture Nr. 402 / 1992, pg.78
- 73 Parkinson, M (1991), The rise of the entrepreneurial European city: Strategic responses to economic changes in the 1980s, Ekistics, vol. 58, 350-351, p. 299-307.
- 74 Peridy, N. (1997), L'impact de l'intégration de l'Espagne à la CEE sur les spécialisations espagnoles, RERU nr. 2.
- 75 Petsimeris, P. (1996), Liverpool: from a city of its port to a city with a port, Ekistics, Vol. 63, Nr. 376-377-378, p.17-26
- 76 Priers, A. (2000), Die Kopenhagener Ørestad und die Hamburger Hafencity Chancen und Risiken marktorientierter Ansätze bei Staedtebaulichen Grossvorhaben, Band 54, Heft 3, p. 208-220
- 77 Propuestas para la ordenacion de la darsena de la Herrera, Angel de la Hoz de la Escalera si Carlos de la Hoz de la Escalera Urbanismo_COAM 27 / 1996
- Reconvesie industrială – Ruhr, IBA – Emcher Park, Germania Techniques&Architecture, 432, 1997, p. 30
- 78 Restructurare urbana -zona port industrial– Hamburg Le Cahiers de la Recherches architecturale, 30/31/1992, p.57
- 79 Riquet, P., (1982), Du Reich hitlérien aux états actuels, l'armature urbaine de l'espace allemand, Villes en parallele, nr.5, p. 117-162.
- 80 Ritter, W. (1995), Les formations industrielles dans la region de Nuremberg, Revue de Geographie de Lyon, vol. 70, nr. 1, p. 11-18
- 81 Roissy - les regles du trois Urbanismes & Architecture 248 / 1991
- 82 Rousseau, M-P., (1997), Une comparaison de la productivité de Paris et de Londres, RERU, nr. 5, p. 691-708.
- 83 Sarramea, J. (1989), La Côte d'Azur, maillon de "ceinture du soleil" de l'industrie de pointe européenne ?, L'Information Géographique, nr. 53, pag. 15-20
- 84 Sassen, S. (2000), Die Global City - Einfuehrung in ein Konzept und seine Geschichte, Mitteilungen der Oesterreichischen Geographischen Gesellschaft, Band 142, p. 193-214.
- 85 Shell France, Rueil – Malmaison , Denis Valode si Techniques et Architecture Nr. 402 / 1992, pg. 41
- 86 Sternberg, R. (1995), Die Konzepte der flexiblen Produktion und der Industriedistrikte als Erklärungsansätze der Regionalentwicklung, Erdkunde, 49, Heft 3, p. 161-175.
- 87 Sykora, L., Kamenicky, J., Hauptmann, P. (2000), Changes in the spatial structure of Prague and Brno in the 1990s, Acta Universitatis Carolinae, Geographica, 1, p.61-76
- 88 Thompson, C. (1988), Some problems with R&D/SE & T-based definitions of high technology industry, AREA, 20.
- 89 Turnock, D. (2001), Foreign direct Investment in East Central Europe: a study location trends and their significance for Romania, Geographica Timisiensis, vol. X, p. 5-40.
- 90 Un polo tecnologico para Milan_El Proyecto Urbanismo_COAM 19 / 1996
- Pirelli-Bicocca Maria Cristina Gibelli

PROIECTE

- 91 ARHITEXT INTELSTOFT Plan Urbanistic General Municipiul Baia Mare 1996

92	ARHITEXT INTELSTOFT	Plan Urbanistic General Municipiul Tg. Mureș 1998
93	ARHITEXT INTELSTOFT	Plan Urbanistic General Municipiul Zalău 1997
94	INCD URBANPROIECT	Plan Urbanistic General Calafat 2001
95	UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM „ION MINCU”	Plan Urbanistic General Municipiul Cluj – Napoca 1998
96	UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM „ION MINCU”	Plan Urbanistic General Municipiul București 1999
97	URBAN DESIGN	Reactualizare PUG Municipiul Slobozia 1999
98	URBIS '90	Plan Urbanistic General Municipiul Iași 1995
INTERNET		
99	Site-ul Intreprinderilor din polul de activități Aix-en-Provence	http://www.entreprises-aix.com/infos_pole
100	Fundația Sophia-Antipolis	http://www.sophia-antipolis.net
101	EPA - Saint Quentyn-en-Yvelines	http://www.epa-sqy.fr/parcb.htm
102	Consiliul General al Val-de-Marne	http://www.cg94.net/dynamique/poles_activites/zone_activitep.htm
103	Consiliul General al Ville-de-Meux	http://www.ville-meaux.fr/entreprendre/eco/geodes.htm
104	Euralille	http://www.lille.cci.fr/immobilier/grdam.html
105	Les grands espaces de l'innovation et de la science Saclay Scientipôle	http://www.saclay-scientipole.org/fr/01saclay/home.htm
106	Les Marches de L'Oise	www.agma.fr/implantations/oise.htm
107	Parc tehnologic Alba Centre	www.albacentre.com
108	Reabilitare Pol Urban	www.herlitz-falkenhoehe.de
109	Solving the Logistics Nightmare	http://206.183.24.47/EM_Archives/MJ_1997/MJ97.GL OBAL.FRANCE.html
110	Centrul de Conferințe - Birmingham	Urban Development and Social Polarisation in the City (URSPIC)

ANEXE

1. Fișe documentare – Exemple din străinătate
2. Fișe documentare – P.U.G. București
3. Aspecte operaționale

1. FIȘE DOCUMENTARE – EXEMPLE DIN STRĂINĂTATE

A. LISTA TUTUROR EXEMPLELOR STUDIATE

Nr. crt.	Indicativ	Tip de zonă purtătoare de dezvoltare	Denumire și localizare
1	A	platformă logistică	Platforma Aeroport Nisa - Coasta de Azur, Franța
2	A	platformă logistică, pasarelă intercontinentală	Canalul Rhin - Main - Dunăre
3	A	platformă logistică, pasarelă intercontinentală	Aeroportul Marsilia , Provence, Franța
4	A	platformă logistică, pasarelă intercontinentală	Calea ferată TGV - Atlantic : Gara Vendome, Paris , Franța
5	A	platformă logistică	Alba Centre, Livingston, Scoția
6	A	platformă logistică	Lorraine Europe Megapark, Franța
7	A	platformă logistică	Multimodal Logistic Park, Nancy, Franța
8	B	pol de transfer	Platforma Aeroport Roissy, Paris, Franța
9	B	pol de transfer	"Comte Falicon" - Platformă Terminus, Nisa, Franța
10	B	pol de transfer	Frankfurt Alrail Terminal, Germania
11	B	pol de transfer	Polul de Schimb Saint - Charles, Marsilia, Franța
12	C	pol urban	Reabilitare Pol Urban - Centru Baltimore, SUA
13	C	pol urban principal	Restructurare urbană - Zonă port industrial, Nord Elba - Hamburg, Germania
14	C	pol urban	Port Herrera, Spania
15	C	pol urban principal	Docklands, Liverpool, Marea Britanie
16	C	pol urban	Lucerne Station Complex, Lucerne, Elveția
17	C	pol urban principal	Centrul de Conferințe Birmingham, Marea Britanie
18	C	pol urban	Port Vell de Barcelona, Spania
19	C	pol urban secundar	Centrul Cultural Shonandai, Fujisawa, Kanagawa, Japonia
20	C	pol urban	Dezvoltarea zonei centrale prin reabilitarea cartierului Mirabeau --Aix-en-Provence, Franța
21	C	pol urban secundar	La Villette, Paris, Franța
22	C	pol urban principal	Euralille, Lille, Franța
23	C	pol urban principal	Kop van Zuid, Rotterdam, Olanda
24	C	pol urban	Centru de Târguri și Conferințe, Leipzig, Germania
25	C	pol urban principal	Parcul Expo Lisabona, Portugalia
26	C	pol urban	Zona Abandoibarra, Bilbao, Spania
27	C	pol urban	Glasgow Science Centre, Glasgow, Scoția
28	C	pol urban principal	Manchester Millennium Quarter - Manchester Medieval Core Urban Regeneration, Manchester, Marea Britanie
29	C	pol urban principal	reconstrucție centru Rotterdam, Olanda
30	C	pol urban	Reabilitare Pol Urban - Centru de Afaceri Amborgsigturn, Berlin, Germania
31	C	pol urban	Nordic Diplomatic Compound, Berlin, Germania
32	C	pol urban principal	IIT Student Center, Chicago, USA
33	C	pol urban principal	Center of Contemporary Art, Sydney, Australia
34	C	pol urban	Zonă servicii, loisir, locuințe , Stuttgart, Germania
35	C	pol urban principal	Center of Contemporary Art, Roma, Italia
36	C	pol urban	Così-Center of Science & Industry, Columbus, USA
37	C	pol urban	Odyssey Project, Belfast, Irlanda de Nord
38	C	pol urban	Cartierul Solar City, Linz, Austria
39	C	pol urban	Reconversie funcțională depozit - portul Rotterdam, Olanda
40	C	pol urban	Potsdammer Platze, Berlin, Germania

Nr. crt.	Indicativ	Tip de zonă purtătoare de dezvoltare	Denumire și localizare
41	D	parc de activități	La Cartuja '93, Sevilla, Spania
42	D	parc de activități	Parc de Activități Aix-en-Provence, Franța
43	D	parc de activități	Wiesbaden, Germania
44	D	pol urban secundar	IBM Solana, Dallas, SUA
45	D	parc de activități	Parc tehnologic Renault, Guyancourt, Franța
46	D	parc de activități	Head Office Shell, Rueil- Malmaison, Franța
47	D	parc tehnologic	Parc tehnologic Pirelli Bicocca, Milano, Italia
48	D	parc de activități	Benetton Factory
49	D	parc de activități	Les Marches de L'Oise
50	D	parc de activități	International Centre of Life, Newcastle, Marea Britanie
51	D	parc de activități	Euro-Disneyland, Paris, Franța
52	D	parc de activități	Millenium Experience, Greenwich, Marea Britanie
53	D	parc de activități	Parc de Activități Geode, Franța
54	D	parc industrial	Braker Center, Austin,SUA
55	D	parc industrial	Carlsbad Research Center, Carlsbad, SUA
56	D	parc industrial	Chippewa County Air Industrial Park,Kincheloe, SUA
57	D	parc de activități	Earth Centre, Doncaster, Marea Britanie
58	D	parc de activități	Futuroscope - "Parcul European al Imaginii", Poitiers, Franța
59	D	parc de activități	Pompei Enterprise Zone, Nancy, Franța
60	E	alte zone purtătoare de dezvoltare	Pol de Dezvoltare Științifică și Tehnologică Saclay, Franța
61	E	alte zone purtătoare de dezvoltare	Sophia Antipolis, Platoul dintre Cannes- Nisa, Franța
62	E	alte zone purtătoare de dezvoltare	Parc Cultural Eisenstrasse, Austria
63	E	tehnopol	Saint Quentin-en-Yvelines (oraș nou), Franța
64	E	alte zone purtătoare de dezvoltare	Zone de activități Val-de Marne, Franța
65	E	alte zone purtătoare de dezvoltare	Reconversie industrială - Rurh, Iba - Emcher Parc, Germania
66	F	alte zone purtătoare de dezvoltare	Program pilot -Restructurare urbană - Situri industriale dezafectate, Marea Britanie
67	F	ocuparea terenului	Industrial Land Use Survey, Australia

B. EXEMPLE REPREZENTATIVE

TITLU / AUTOR: Les ailes de la baie des anges	FIȘA DE DOCUMENTARE A. 1.
PUBLICAȚIA: Urbanismes & Architecture 248 / 1991	
SUBIECT: Platforma logistică	
AUTOR FIȘĂ: U.A.U.I.M., Florentina Iugan	

PLATFORMA AEROPORT NISA – COASTA DE AZUR**□ DESCRIPTORI****Suprafața terenului:**

- 370 ha (175 ha teren desecat)

Program:

- dezvoltare ca platformă sud-europeana, extindere pentru facilitarea legăturilor cu portul , calea ferată și rețeaua rutieră
- extinderea terminalului 1 cu 20%: amenajarea de pasarele suplimentare, o nouă zonă de protecție și un spațiu de servicii, separarea fluxurilor de transport
- construirea unu nou terminal de mărfuri (30.000t capacitate): operațional din 1992
- extinderea spre port prin amenajarea terenului (30ha) cu spatii de servicii, aprovizionare pentru aeroport, un aeroport privat, un heliport cu aerogară; noi căi de comunicații: un circuit de metro VAL, un centru de transport multimodal care să reunească toate mijloacele de comunicare de acces la Alpii Maritimi

- legătura cu viitoarea gară TGV Mediteranean și conexiune cu viitoarele autostrăzi Nisa – Turin și Nisa – Grenoble - Lyon

Inițiatori și finanțatori:

- Prefectura, Camera de Comerț și Industrie (600 milioane FF), Semaren

Promotorul operațiunii:

- Prefectura, Camera de Comerț și Industrie, Direcția Generală a Aviației Civile

Calendar:

- 1990 – 1994

□ INDICI:

- nr. pasageri / an = 7 milioane (1992), 10 milioane (2000), 20 milioane (2010)
- cantitate mărfuri transportate / an = 80 000 t (2010)
- nr. vehicule / zi = 40 000 (2010)
- nr locuri de muncă = 4 000 (2010)

TITLU / AUTOR:	FIȘA DE DOCUMENTARE A. 4
PUBLIICAȚIA:	
SUBIECT: Platformă logistică	
AUTOR FIȘĂ: UAUIM, Angelo Morassi	

PLATFORMĂ LOGISTICĂ ALBA CENTER, LIVINGSTONE, SCOȚIA

□ DESCRIPTORI

Suprafața terenului:

- 96 acri – campusul Alba Center

Localizare (în raport cu localitatea, cu circulațiile majore, cu transportul public):

- Livingstone lângă Edinburgh în Silicon Glen (Valea Siliciului)

Program:

- cercetare, proiectare și dezvoltare în domeniul semiconductorilor;
- servicii de suport incluzând unități suplimentare de incubatoare, servicii pentru corporații și facilități de loisir și recreere.

Obiectiv, motivație:

- Dezvoltarea în Scoția a unui centru mondial de proiectare și tehnologie în produse microelectronice
- Este o inițiativă menită să dezvolte industria electronică în Scoția
- Industria electronică trece printr-o schimbare majoră datorată noii tehnologii de integrare la nivel de sistem (SLI). Pentru aceasta este necesară o capacitate și o facilitare de dezvoltare consistentă și repetabilă a designului în SLI, care este constituită dintr-o infrastructură dedicată ce poate susține dezvoltarea la nivel global a industriei electronice, un sistem de comerț al Proprietății Intellectuale (IP) și un institut dedicat cercetării SLI. Aceste toate trei condiții sunt realizate în Alba Centre: este oferit un mediu de afaceri care are capacitatea să furnizeze în mod sigur și eficient tehnologie SLI, având acces la metodele, aptitudinile, uneltele, serviciile de suport și componentele virtuale.
- Principalul obiectiv al Tehnopolului Alba Centre este să lucreze împreună și să asiste companiile ce doresc să treacă spre tehnologia SLI, să proiecteze circuite integrate ce conțin sisteme întregi. Acest obiectiv include următoarele:
 - Mărirea capacității de proiectare și de dezvoltare a produsului a firmelor existente
 - Atragerea de noi investiții în cercetare, proiectare și dezvoltare în domeniul semiconductorilor
 - Mărirea capacității de furnizare de abilități și talent în ingineria proiectării în acest domeniu

- Îmbunătățirea capacității de cercetare și predare în institutele universitare din Scoția
- Dezvoltarea Scoției ca jucător principal în comerțul mondial cu proprietăți intelectuale
- Alba Centre este localizat în Scoția datorită experienței pe care o are în industria electronică. Comunitatea, în creștere, de corporații din domeniul proiectării în electronică, aflată în Scoția include nume ca Motorola, Intel, Agilent Technologies, National Semiconductor și Epson. Țara are o infrastructură educațională puternică, cu multe centre de excelență de renume: Centrul Scoțian de Microelectronica, Institutul Național de Microelectronica și Centrul de Producție Avansată din Scoția. În plus, Scoția are unul dintre cel mai mare număr de licențiați pe cap de locuitor, în special în inginerie electronică și știința sistemelor de calcul.

Inițiatori și finanțatori:

- Scottish Enterprise este agenția de dezvoltare economică pentru Scoția și a furnizat toate fondurile inițiale proiectului.
- Motorola va investi într-un centru de 20 milioane de lire sterline, care va face parte din Alba Campus și care va fi dedicat software-ului imbricat și parteneriatului în dezvoltarea tehnologiei Sistem într-un Chip (SoC).

Calendar:

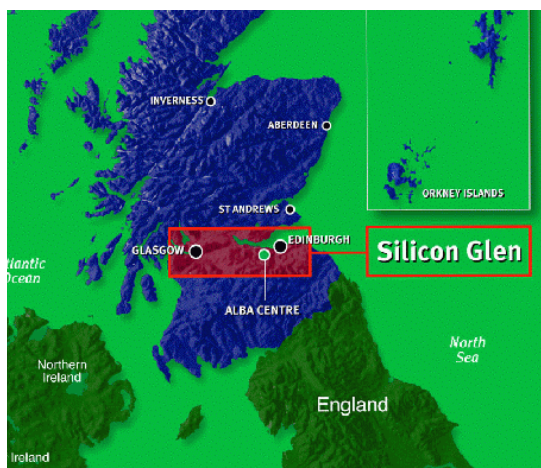
- 1997–2001

Număr de unități amplasate:

- Alba Centre
- Virtual Component Exchange
- Institute for System Level Integration
- Microelectronics Test Centre
- Tality Corporation

□ INDICI:

- mp. arie desfășurată – birouri, comerț, servicii / mp teren brut = 4000mp/96acri (pentru campusul Alba Center, în dezvoltare)
- 4000 angajați (pentru întreaga zonă)

TITLU: Solving the Logistics Nightmare	FIȘA DE DOCUMENTARE A. 6.
PUBLICATIA/ SURSA: www.logistics-in-europe.com	
SUBIECT: Platforme logistice	
AUTOR FIȘA: UAUIM, C. Runceanu	

PARC LOGISTIC MULTIMODAL

□ DESCRIPTORI

Localizare:

- la nord de Nancy, la punctul de confluență al marilor autostrăzi europene est-vest și nord - sud

Obiective:

- adaptarea gării la viitorul trafic TGV;
- dezvoltarea deservirii regionale de la 50 la 100 de trenuri / ora de vârf;
- conexiune eficientă cu rețelele de autobuz, metrou, rutieră;

- ameliorarea accesibilității rutiere și a posibilității de staționare a vehiculelor în zona gării;
- crearea unui tunel pe sub gară care să ușureze circulația de suprafață și sistemul de staționare.

Inițiatori:

- Statul francez prin finanțarea operațiunilor de transport multimodale;
- Regiunea- organizator al transporturilor locale;
- Departamentul;
- Primăria Marseille- politica deplasărilor urbane;
- L'Epa Euromediterranee;
- SNCF

TITLU / AUTOR: „Comte Falicon”, Platforma terminus, Nisa, Atelier Barani	FIȘA DE DOCUMENTARE B. 2.
PUBLIICAȚIA: Techniques & Architecture , 30-21, n° 455	
SUBIECT: Pol de transfer	
AUTOR FIȘĂ: UAUIM, A. Stan	

„COMTE FALICON”, PLATFORMA TERMINUS, NISA, FRANȚA

☐ DESCRIPTORI

Suprafața terenului:

- 63 000mp

Program:

- centru de intretinere
- birouri
- parking 700 locuri
- stație terminus
- turn de control

Inițiatori și finanțatori:

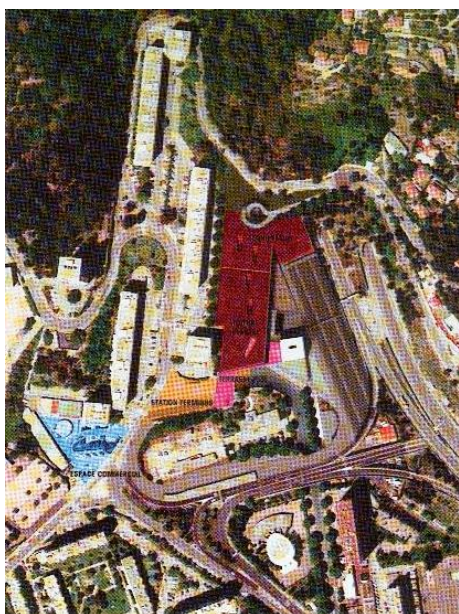
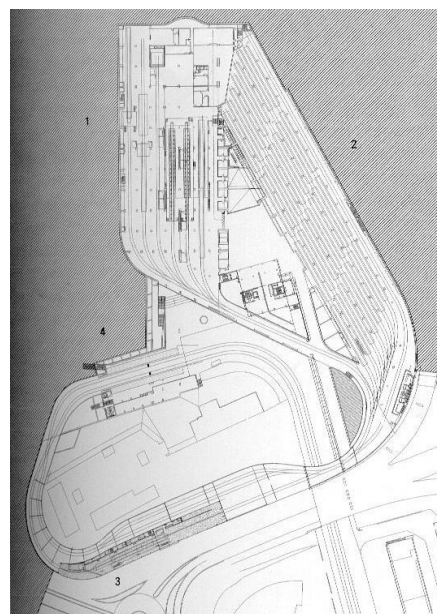
- Municipality of the city of Nisa – dep. Tramvai

Promotorul operațiunii:

- Municipality of the city of Nisa – dep. Tramvai

Calendar:

- 1991- 2001
- livrare 2006

TITLU / AUTOR: Restructurare urbana -zona port industrial– Hamburg	FIȘA DE DOCUMENTARE C. 1.
PUBLICAȚIA: Le Cahiers de la Recherches architecturales, 30/31/1992, p.57	
SUBIECT: Poli urbani principali	
AUTOR FIȘĂ: UAUM, A. Stan	

RESTRUCTURARE URBANA – ZONA PORT INDUSTRIAL, NORD ELBA – HAMBURG

□ DESCRIPTORI

Suprafața terenului:

- ~ 80ha

Obiective:

- restructurarea economica și spațială a zonei portuare situată la nord de Elba
- relansarea zonei ca imagine emblematică a orașului – oferind către Elba o fațadă majoră a orașului
- a face accesibilă și perceptibilă pentru oraș prezenta apei

Obstacole:

- riscul inundațiilor în imediata vecinătate a apei, necesitatea protecției la maree

Program:

- terminal naval – pentru relația cu Anglia (în imediata vecinătate a portului)
- hotel, birouri, restaurante, boutiques - ~100.000mp (la vest de Speicherstadt)
- birouri ~90 000 mp (sud – vest de centru)

- reconversie „foyer de marins” în hotel + turn birouri ~ 70 000mp

Inițiatori și finanțatori:

- Klaus Von Dohnanyi – operațiunea „Entreprise Hambourg”
- Regiunea Germania de Nord
- Sectorul privat

Promotorii operațiunii:

- Societatea de Dezvoltare a Întreprinderilor Hamburg(HWF), 1985
- Camera de Comerț
- Comunitatea Economică Europeană

Calendar:

- 1971 – 1989

□ INDICI:

- investiții în construcții - în valoare de 3,7 mil. DM
- noi locuri de muncă (în ultimii 10 ani) = 16 000
- 387 întreprinderi străine
- 769 întreprinderi locale consiliate de HWF

HAMBURG – VEDERE AERIANĂ: CENTRUL, ELBA ȘI ZONA ALSTER

TITLU / AUTOR: Docklands, Liverpool- Restructurare urbana	FIȘA DE DOCUMENTARE C. 2.
PUBLICAȚIA: Le Cahiers de la Recherches architecturales, 30/31/1992, pg. 89	
SUBIECT: Poli urbani principali	
AUTOR FIȘĂ: UAUM, A. Stan	

DOCKLANDS, LIVERPOOL, MAREA BRITANIE

☐ DESCRIPTORI:

Suprafața terenului:

- 960ha

Localizare:

- malurile râului Meresey - zona portuară veche (sec. XVIII), locul de naștere al orașului însuși

Obiective:

- reconversia funcțională a spațiilor dezafectate ale portului comercial și recuperarea prin revitalizare urbană a zonelor degradate, poluate
- relansarea zonei ca punct focal pentru transportul maritim de călători către America de Nord, Irlanda, Portugalia, Spania
- schimbarea imaginii orașului oferită către exterior

Obstacole:

- faptul că Liverpool este totuși un punct de tranzit în activitatea portuară a Angliei, numeroase servicii instalate la origine aici s-au mutat la Manchester sau în alte porturi amplasate mai favorabil
- faptul că noile tehnologii de comunicare permit depășirea unor servicii de port, traficul nefiind o problemă atât de acută ca în trecut, dar nici încărcarea zonei pe seama acestor servicii (sedii de companii de profil, asigurări, etc.) nefiind posibilă în prezent
- faptul că dezvoltarea zonei depinde de decizii din partea statului și astfel, tensiunile politice se reflectă în programul acțiunilor și intervențiilor în zona

Program:

- spații multifuncționale loisir (comerț, restaurante, birouri, apartamente, Muzeul Maritim, Muzeul Tate Galery Liverpool, Beatles Shop, Granada TV studio)
- servicii administrative de stat (Direcția vamilor – în Queens Dock)
- hotel (Campanile)
- birouri (Skillion)

Inițiatori și finanțatori:

- Statul englez majoritar
- Sectorul Privat

Promotorii operațiunii:

- Mersey Docks and Harbour Company, Liverpool (MDHC)
- Mersey –side Development Corporation, Liverpool (MDC)

Calendar:

- 1980 – 1989

☐ INDICI:

- număr turiști anual = 6 mil
- noi locuri de muncă (în ultimii 10 ani) = 1500
- 1840 întreprinderi
- 7000 rezidenți

☐ IMPACT:

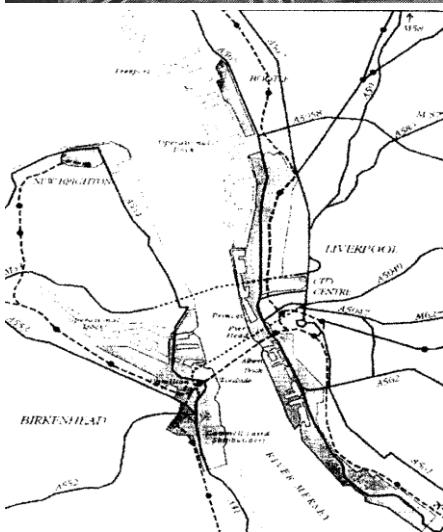
- efecte pozitive în zonele centrale ale ariei de desfășurare a operațiunii (Albert Dock, Central Dock) prin activitățile de *loisir și turism*; MDC a creat o “vitrină” pentru Liverpool, încă nu suficient consolidată pentru a oferi o veritabilă soluție la problemele orașului
- efecte cu grad mare de incertitudine în privința traficului auto (efect de bulgăre de zapadă)
- efect slab în privința numărului de noi locuri de muncă create în 10 ani de la demararea operațiunii (1980 – 1990) , în condițiile în care pierderea de locuri de muncă a fost de 30 % în zona administrată MDC , iar în restul orașului de 50 000 de locuri de muncă.
- probleme de ordin social: MDC a “naționalizat” într-o anumită măsură litoralul Liverpool-ului, punându-l la dispoziția publicului, investițiile private rămân încă modeste

LIVERPOOL – ZONA DE LITORAL – PORT,
1964, înainte de operațiune

Zona Albert Dock și vecinătățile

Zona de intervenție în 1988

TITLU / AUTOR: Centrul de Conferinte - Birmingham	FIȘA DE DOCUMENTARE C. 3.
PUBLICAȚIA: internet: Urban Development and Social Polarisation in the City (URSPIC)	
SUBIECT: Pol urban principal	
AUTOR FIȘĂ: UAUM, Miruna Zaharia	

CENTRUL DE CONFERINȚE BIRMINGHAM

☐ DESCRIPTORI

Obiective:

Revitalizarea centrului orasului cu scopul de a atrage investitii interne care sa conduca la cresterea orasului Birmingham in ierarhia oraselor lumii.

Localizare si suprafata terenului:

Zona Centrului de Conferinte, care cuprinde 194ha conectate cu Centrul Comercial The Bull Ring de zona pietonala Cartierului de Afaceri. Zona construita a studiului cuprinde 70ha

Program:

- o diversitate de servicii: turism de afaceri, dotări de nivel național pentru atletism, divertisment si comerț de foarte buna calitate, birouri, facilitati rezidențiale si culturale
- Centru Internațional de Conferințe
- Sala de Concerte
- Arena acoperita pentru atletism

Număr de vizitatori:

- În 1992/93: 1 107 000 de persoane

Inițiator:

- Departamentul de Dezvoltare al Consiliului Local

Promotor:

- Departamentul de Dezvoltare al Consiliului Local, care ulterior s-a transformat in Departamentul pentru Dezvoltare Economica si Departamentul pentru Arhitectura si Urbanism, împreuna cu arhitecți din sectorul privat - Percy Thomas
- Partnership si Piers Gough.

Finanțare:

- 228 milioane £ - investiții publice (UE si Municipa-
litatea) si private

Calendar:

- 1985- 1993

Antreprize:

- constructii: consortii nationale si regionale

☐ INDICI:

- 15814vizitatori/ha
- 3032 vizitatori/zi

Imaginea spațiului public în zona de intervenție

TITLU / AUTOR: Operațiuni Sextius-Mirabeau, Aix en Provence	FIȘA DE DOCUMENTARE C. 5.
PUBLICAȚIA: Technique et Architecture no.395	
SUBIECT: dezvoltarea zonei centrale prin reabilitarea cartierului Mirabeau -- Aix-en-Provence	
AUTOR FIȘĂ: U.A.U.I.M., Mihaela-Hermina Popa	

DEZVOLTAREA ZONEI CENTRALE PRIN REABILITAREA CARTIERULUI MIRABEAU AIX-EN-PROVENCE

❑ DESCRIPTORI

Suprafața terenului:

- 20ha

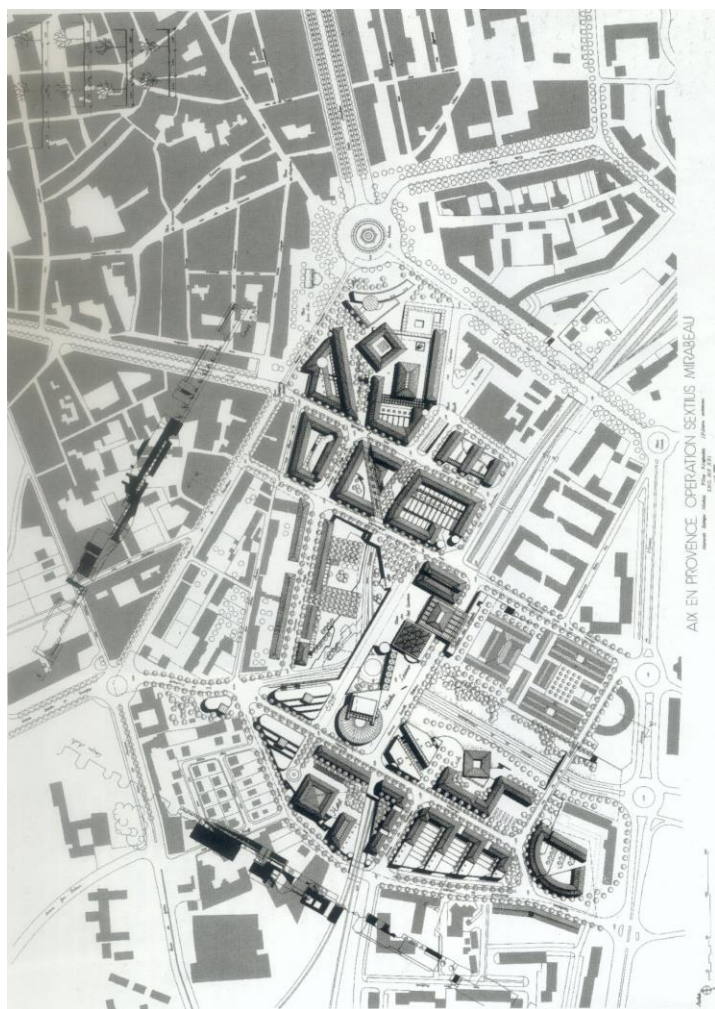
Oportunități:

- țesut discontinuu
- zone industriale semi-abandonate
- parkinguri și o gară provizorie din 1979
- drept de preempțiune instituit în 1989 pentru o ampriză funciară de 2 ha aparținând uzinei Thompson

- concurs organizat în 1990 de municipalitate și SEMAVA (Societate de economie mixtă)

Program:

- 1000 de locuințe;
- 65 000 mp de birouri;
- 28 000 mp servicii hoteliere;
- sală de spectacol, palat pentru congrese, nod intermodal
- noi gări: autobuze urbane și interurbane, SNCF(c.f.), 3 500 locuri de parcare

TITLU / AUTOR: Euralille	FIȘA DE DOCUMENTARE C. 6.
PUBLICAȚIA: Urbanisme 261 / 1993; site-ul Camerei de Comerț și Industrie al metropolei Lille http://www.lille.cci.fr/immobilier/grdam.html	
SUBIECT: Pol urban (centru de afaceri, triunghiul gărilor, parcul orășenesc, Grand Palais)	
AUTOR FIȘĂ: U.A.U.I.M., Mihaela-Hermina Popa	

EURALILLE

❑ DESCRIPTORI

Suprafața terenului:

- 70ha,

Localizare

- în centrul orașului, lângă vechea gară, pe un fost teren militar, aflat pe vremuri la „porțile” orașului

Program ZAC Euralille

- servicii, comerț, transport, cultură, servicii de afaceri și școală superioară pentru management
- 10 ha – parc urban

Stadiul comercializărilor după zece ani de la lansare

	Propus	Total vânzări	Rest (din care în curs)
Locuințe, rezidențe, servicii	129 803	90 328 70%	39 475 (17 000)
Birouri	218 252	130 101 60%	88 151 (19 000)
Hoteluri	35 032	9 032 26%	26 000 (9 500)
Comerț și activități	83 423	70 498 85%	12 925
Echipamente publice	83 130	83 130 100%	
TOTAL	549 640	383 089 70%	116 551 (45 500)

La zece ani de la lansare, aproape 70% din programul Euralille (550000m² din aria desfășurată totală reglementată) sunt astăzi comercializate și imobilele terțiare deja realizate în proporție de 100%;

Euralille 2 va cuprinde un cartier mixt, incluzând mari echipamente (sediul Regiunii Nord-Pas-de-Calais, extinderea suprafețelor expoziției Lille Grand Palais), birouri, echipamente hoteliere, diverse

echipamente sportive și de proximitate și un nou cartier de 600 - 800 locuințe.

Nr. de locuri de muncă:

- în 2010, Euralille ar trebui să polarizeze între 15-20 000 de locuri de muncă
- Astăzi deține 6000 de locuri de muncă, concentrate mai ales în sectoarele bancar, asigurări, telecomunicații, consultanță și informatică

Promotorul operațiunii:

• SEM Euralille, autorit. locale, SNCF, Camera de Comerț, 12 bănci:

Proiectant (urbanism și arhitectură):

• Rem Koolhaas

Obiectiv:

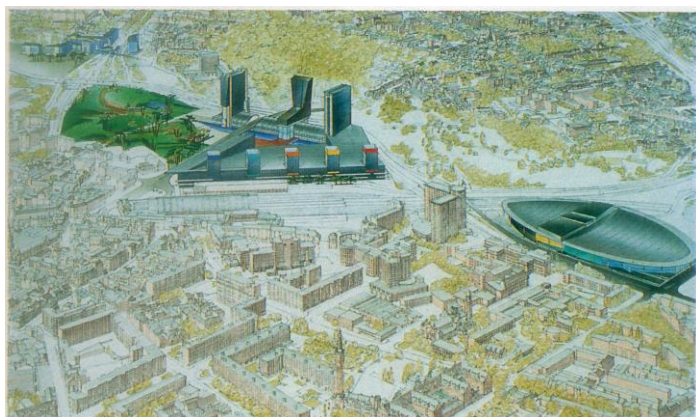
• dotarea metropolei Lille cu un centru de afaceri la scara marilor metropole europene, prin dezvoltarea unui sector terțiar de nivel internațional și a unui centru de afaceri, care să favorizeze dezvoltarea firmelor locale și să atragă noi activități în metropolă:
• Pentru prelungirea impactului economic al Euralille asupra metropolei, ZAC Euralille 2 tocmai a fost lansat (190000mp arie desfășurată - drept de construire, situați între Lille - Grand Palais și gara St. Sauveur), cu obiectivul de a dezvolta o nouă operațiune urbană de referință.

Justificarea soluției urbanistice:

- ZAC Euralille 2 va permite crearea unei noi fațade urbane pe bulevardul periferic, amenajarea unei noi intrări în oraș și afirmarea caracterului bulevardului Hoover, transformat în bulevard urban .

Calendar:

- Euralille 1: 1991-1995

TITLU / AUTOR: Kop van Zuid, Rotterdam	FIȘA DE DOCUMENTARE C. 7.
PUBLIICAȚIA: RotterdamA1, publicatie a Corporatiei pt Dezvoltare Urbana Rotterdam; web	
SUBIECT: Pol urban principal	
AUTOR FIȘĂ: UAUM, Miruna Zaharia	

DEZVOLTAREA CENTRULUI – KOP VAN ZUID, ROTTERDAM

☐ DESCRIPTORI

Obiective:

- Crearea unui centru al orasului, unificat si usor accesibil, in lungul malurilor Raului Maas
- Stimularea economiei districtelor din Sudul Rotterdam-ului
- Crearea unui mediu international pentru locuire, comert, afaceri si facilitati pentru recreere

Localizare:

- pe malul de sud al Raului Maas, vis-a-vis de centrul actual al orasului

Suprafața terenului:

- 125ha

Program:

- 5300 de locuinte
- 400000 mp de birouri
- 35000 mp pentru activitati comerciale
- 45000 mp dotari pentru educatie
- 30000 mp alte dotari

Initiator:

- Consiliul Local, Rotterdam

Promotor:

- o companie special constituita, in care participa: Departamentul pentru Planificare Urbana si Locuire

al Municipality, Compania de Dezvoltare a Orasului Rotterdam, Autoritatea Portuara

Finantare:

- Guvernul olandez,
- Municipality,
- investitori privati
- se estimeaza o investitie de 2200 milioane de guldeni

Calendar:

- 1991 – aprobarea Planului General de Dezvoltare pentru Kop van Zuid
- incheierea operatiunii este prevazuta pentru 2010

Constructori:

- firme de constructii nationale si internationale

Impact:

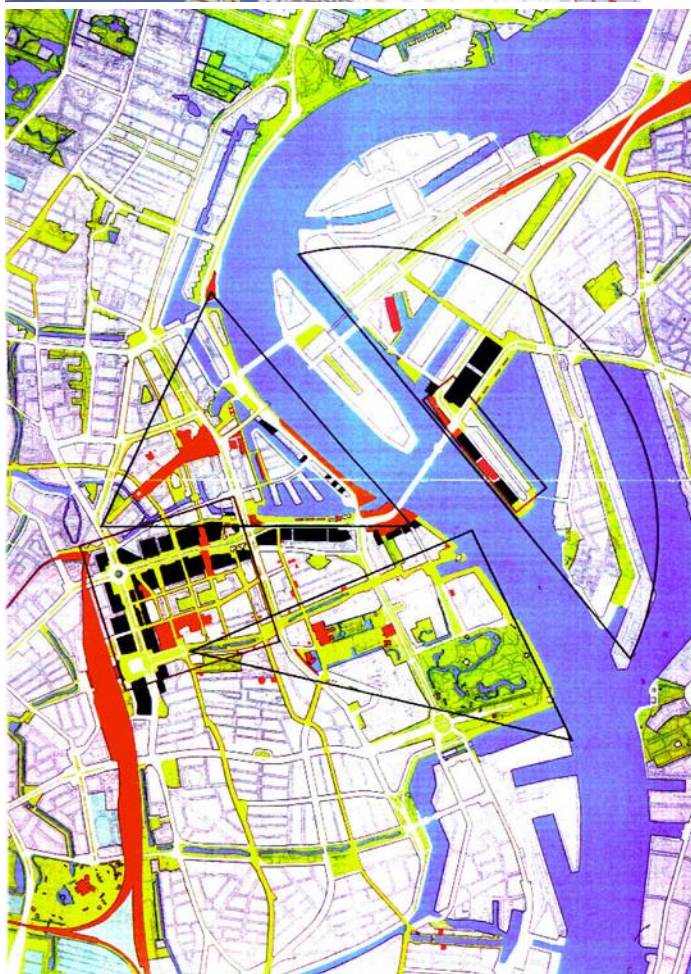
- dezvoltarea economica a districtelor invecinate
- construirea unei noi statii de metrou, a unor scoli noi si aparitia a noi spatii comerciale – toate acestea nu erau prevazute prin program
- imbunatatirea legaturii cu centrul Rotterdam-ului – prin construirea noului pod – Erasmus

☐ INDICI

- mp arie desfasurata birouri / mp teren = 0.32
- mp arie dotari comerciale / mp teren = 0.28
- mp arie dotari pentru educatie / mp teren = 0.36
- mp arie desfasurata locuinte (100mp/locuinta) / mp teren = 0.42

Evoluția orașului Rotterdam între 1940 – 1990

Planul general al intervenției

TITLU / AUTOR: -	FIȘA DE DOCUMENTARE C. 8.
SURSA: www.leipziger-messe.de , www.messe-leipzig.de	
SUBIECT: Pol urban	
AUTOR FIȘĂ: INCD URBANPROIECT, Dorottya Pantea	

CENTRU DE TÂRGURI ȘI CONFERINȚE, LEIPZIG, GERMANIA

❑ DESCRIPTORI

Suprafața terenului:

- 25,5 ha

Program:

- 102 500 mp. arie desfășurată – săli conferințe, spații expoziționale,
- 30 000 mp spații expoziționale în aer liber
- comerț (catering, suveniruri),
- servicii (bănci, agenții turism, medicale, de comunicare);
- hotel – 14 400 mp desfășurați;
- pietonale, plantații, parcaje,
- acces prin cf, tren suburban, autobuz, tramvai – separat pe fluxuri.

Inițiatori și finanțatori:

- Consiliul Local Leipzig

Promotorul operațiunii:

- Concernul Leipziger Messe, parteneriat între 14 entități juridice publice și private (de ex. Uniunea Târgurilor Internaționale, Biroul pentru Convenții al Germaniei, Asociația Internațională pentru Congrese și Convenții, Statul Saxonia, Camera de Industrie Leipzig, Universitatea Leipzig, societatea de gaze, societăți cu răspundere limitată)

Calendar:

- 1991 – 1995 (?)

❑ INDICI:

- mp. arie desfășurată – birouri, comerț, servicii / mp teren brut = 0,40
- 1 hotel – mp arie desfășurată = 14400

TITLU / AUTOR: Parque Expo' 98 Lisabona	FIȘA DE DOCUMENTARE C. 9.
PUBLICAȚIA: Lisbon World Expo 98. Projects – Editura Blau, 1996, Lisabona	
SUBIECT: Pol urban principal	
AUTOR FIȘĂ: UAUM, Miruna Zaharia	

PARCUL EXPO LISABONA 1998

❑ DESCRIPTORI

Suprafața terenului:

- 306ha, din care 60ha constituie situl Expozitiei Mondiale 1998

Obiective:

- Dezvoltarea urbana a Lisabonei in zona de est; re-generarea zonei, crearea Expozitiei Mondiale 1998

Program:

- 64ha locuinte (10000 de locuinte);
- 45 ha – birouri si comert;
- 8,5 ha – industrie ecologica;
- 22,7 ha – facilitati de transport (inclusiv o gara multimodala)
- facilitati pentru acces; parcaje
- infrastructura inovatoare
- spital, centru de sanatate si scoli
- Oceanariu, Pavilionul Portughez – Multifunctional, Muzeul Stiintei si Tehnologiei, un nou Centru de Expozitii
- dotari sportive si de agrement
- renovarea portului si a malului - un port pentru 500 de ambarcatiuni
- 80 ha parc urban
- 120 ha zone verzi si spatii publice

Numar de locuitori:

- 25000 de noi locuitori

Numar de locuri de munca:

- 18000 de noi locuri de munca

Initiator:

- Guvernul Portughez,
- Municipalitatea Lisabonei

Promotor:

- Parque Expo' 98 SA

Finantare:

- Parque Expo 98 SA: 1,373 milioane ECU (din vanzarea terenurilor, expozitie, fonduri europene si din bugetul Statului)
- Alte companii actionare : 115 milioane ECU

- Operatiuni externe (fonduri europene, bugete locale si bugetul Statului) : 102 milioane ECU
- Operatiuni externe (infrastructurile pentru metrou si cale ferata): 93 milioane ECU

Publicitate:

- folosirea Expozitiei Mondiale pentru promovarea interventiei, a orasului si a tarii.

Calendar:

- 1991: Preliminary Master Plan pentru Expo'98
- Decretul/Lege 354/1993 (9 octombrie): creaza Parque Expo'98 SA si defineste Zona de Interventie
- 1993: Concurs de Idee pentru situl Expozitiei Mondiale
- 1993: se definitiveaza Studiul Urbanistic Preliminar si Planul Urbanistic General al Lisabonei; Parque Expo'98 SA dezvolta Planul de Urbanizare al Zonei de Interventie (aprobat in iulie 1994)

Antreprize:

- constructii: consortii nationale si internationale; pentru operatiunea imobiliara: Expo Urbe SA

Impact:

- efecte asupra nivelului veniturilor: Expozitia produce o crestere a produsului intern brut ca rezultat al crearii unui mare numar de slujbe si al cresterii consumului de bunuri si servicii. La nivelul orasului, cererea creata pentru mana de lucru calificata – mai bine platita – va genera forme de acces inegale pe piata muncii si va afecta veniturile populatiei sarace, care este dominanta in partea de est a orasului.
- efecte estimate asupra pietei imobiliare: nivelul scazut al inflatiei si facilitatile de creditare avantajoase oferite de banci contracareaza impactul negativ al ofertei foarte mari, concentrata spatial, de noi locuinte.

❑ INDICI:

- (mp teren brut = terenul interventiei, fara situl Expo'98)
- (mp teren total = terenul interventiei, inclusiv situl Expo'98)
- mp arie desfasurata - locuinte (100mp/locuinta) / mp teren brut = 0.4
- mp arie desfasurata - locuinte / mp arie bruta locuinte = 1.56

TITLU / AUTOR: Dezvoltarea urbana Bilbao – Abandoibarra – Cesare Pelli	FIȘA DE DOCUMENTARE C. 10.
PUBLICAȚIA: internet: Urban Development and Social Polarisation in the City (URSPIC)	
SUBIECT: Pol urban	
AUTOR FIȘĂ: UAUM, Miruna Zaharia	

ZONA ABANDOIBARRA – BILBAO – SPANIA

☐ DESCRIPTORI

Suprafața terenului:

- 345000mp

Obiective:

- Revalorificarea terenurilor in scopul creșterii și regenerării economice; contribuție la schimbarea structurii economice a zonei metropolitane prin crearea unui cadru adecvat unor noi activități

Program:

- birouri – 57290mp
- comert – 28000mp
- hotel – 8340mp
- infrastructura pentru Universitate – 7000mp
- locuinte – 72450mp
- spații comerciale în clădirile de locuinte – 14300mp
- Parque de la Ribera (zona verde) – 79135mp
- alte zone verzi și spațiu deschis – aproximativ 60000mp
- Plaza-Paseo Puerta de la Paz - 23021mp
- Plaza del Museo de Bellas Artes - 4319 mp
- arii rezervate pentru Muzeul Guggenheim și Sala de Concerte și Conferințe
- amenajări pentru Muzeul Guggenheim, Sala de Concerte și Congrese, Universitate și turnurile de birouri – aproximativ 17000mp

Initiator:

- Ministerul Lucrarilor Publice, Transporturilor și Mediului, administratia basca

Promotor:

- Bilbao Ria 2000 (Guvernul Basc, Regiunea Biscaya, Municipality din Bilbao și Barakaldo, SEPES (Sociedad Estatal de Promoción y Equipamientos del Suelo), Autoritatea Portuară Bilbao, RENFE (caile ferate spaniole), FEVE (caile ferate basce)

Finantare:

- Cost estimat la 60 de miliarde de pesetas, dintre care 40% din investiții publice și restul din investiții private

Calendar:

- 1993 – Crearea companiei Ria 2000 și lansarea concursului internațional de idei pentru Abandoibarra (castigat de Cesare Pelli)
- construcția a început în 1994 (construcția Muzeului Guggenheim a început în 1995)

Impact:

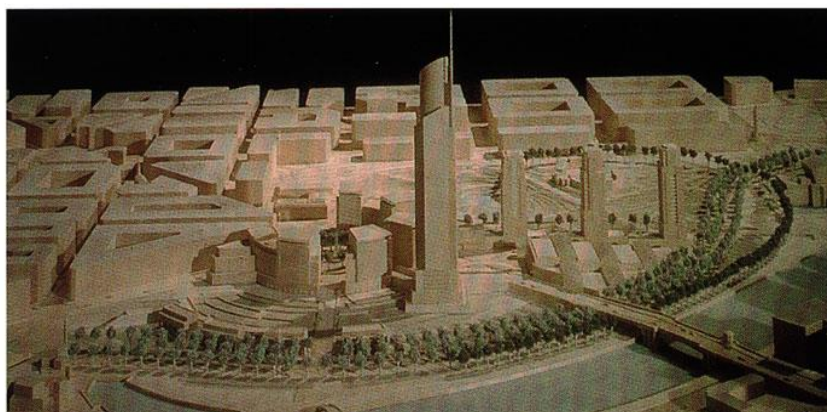
- reînnoire fizică vizibilă.
- creștere a numărului de locuri de muncă în urma creșterii atractivității zonei și a diversificării activităților
- creșterea atractivității orașului pentru turiști

☐ INDICI:

- mp arie desfășurată - locuinte / mp arie brută = 0.21
- mp arie birouri / mp brut teren = 0.16
- mp arie comert / mp arie brută = 0.12
- mp spații verzi și spațiu public / mp arie brută = 0.30

Situl înainte de interventie

Macheta proiectului
operatiunii

Stadiul actual al realizarii

TITLU / AUTOR: Manchester Millennium Quarter / Ian Simpson Architects	FIȘA DE DOCUMENTARE C. 12.
PUBLICAȚIA: The Architectural Review, nr. 1238 / aprilie, 2000	
SUBIECT: Pol urban principal	
AUTOR FIȘĂ: UAUM, Cerasella Craciun	

MANCHESTER MILLENNIUM QUARTER REABILITAREA CENTRULUI MEDIEVAL AL ORAȘULUI MANCHESTER, MAREA BRITANIE

☐ DESCRIPTORI

Suprafața terenului:

- 16 ha

Localizare:

- în centrul orașului Manchester, în vecinătatea Catedralei și a Școlii de Muzică Chetham

Program:

- piață publică, Centru de vizitare al Catedralei Chetham și a Școlii de Muzică
- Chetham
- Parc, Urbis- Centru Cultural
- birouri, comerț, servicii;
- pietonale, plantații, parcaje.
- Obiectiv, motivație: Proiect câștigător al concursului în urma devastării
- centrului Manchesterului, în iunie 1996, de o bombă teroristă.

Inițiatori și finanțatori:

- Millennium Commision, investiții din sectorul privat

- Urbis: Millennium Commision grant: 20.090.000 lire
- Cost total Urbis : 41.374.000lire

Promotorul operațiunii:

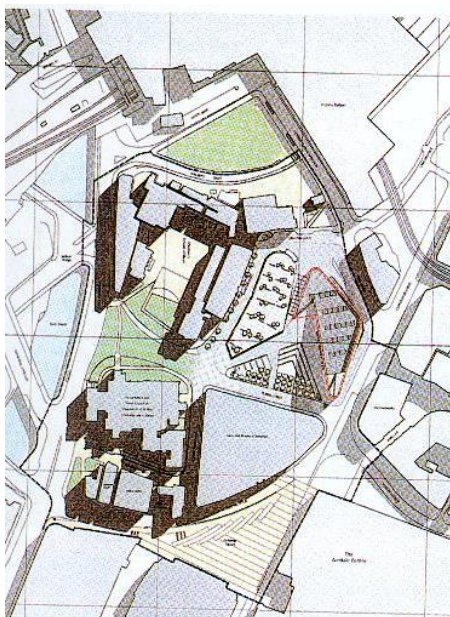
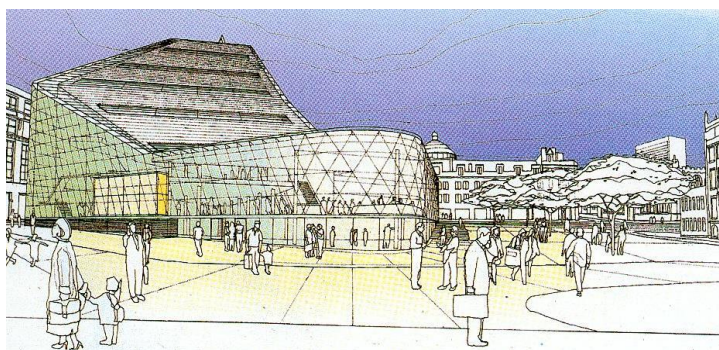
- Comunitatea urbană,
- Autoritățile locale.

Calendar:

- 1996 – neterminat.

☐ INDICI:

- 1,3 ha. arie desfășurată - piață publică
- 1ha. arie desfășurată - Centru de vizitare al Catedralei Chetham și a Școlii de Muzică Chetham
- 1ha arie desfășurată - Urbis- Centru Cultural
- mp. arie desfășurată – birouri, comerț, servicii / mp teren brut = 0,60
- % piață din total teren pietonale, plantații, parcaje - 15%

TITLU / AUTOR: Reabilitarea poli urbani	FIȘA DE DOCUMENTARE C. 14.
PUBLICAȚIA: www.herlitz-falkenhoehe.de	
SUBIECT: Conversie în poli urbani	
AUTOR FIȘĂ: UAUM, Angelo M. Morasi	

ZONA DE AFACERI “AM BORSIGTURM”**□ DESCRIPTORI****Localizare:**

- vestul orașului Berlin
- Conform Capitolului Încadrarea Zonelor și Clasificarea Zonelor Constitutive din Planul de Proiectare și Dezvoltare Urbană a Berlinului localizarea corespunde criteriului de amplasare într-o zonă protejată și principală de producție: zona industrială din vest, care se constituie în centrul de producție vest cu orientare pe inginerie electrică, tehnologia informației și comunicațiilor, sisteme de transport și mașini unelte
- De asemenea localizarea ei corespunde plasării într-o zonă corespunzătoare cooperării cu activitățile științifice și de cercetare: zona Tegel (fig.2) apropiată de zona Universității Tehnice din Berlin – TU și deservită după cum reiese din figură de rețeaua de transport urban.

Program:

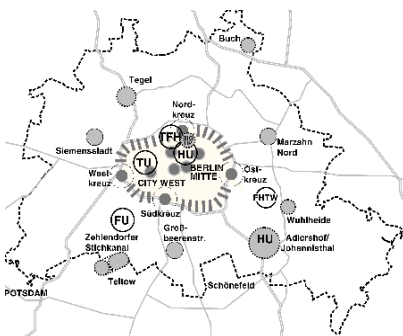
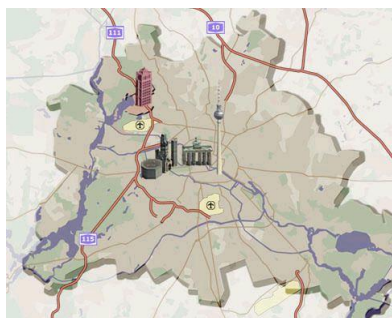
- Clădiri de birouri;
- Nivelurile superioare sunt adaptate ca spații de birouri, în particular ocupanților care utilizează suprafețe mari în sistem modular. Primele două niveluri sunt ocupate de spațiul comercial cu vânzare en-detail „Hallen Am Borsigturm”. (În compoziția fațadei clădirii a fost înglobat frontonul a două foste hale din vechiul complex metalurgic Borsig.)
- Complex de birouri și hotel;
- Este construit lângă clădirea istorică a turnului Borsig. Este constituit din 4 clădiri cu 6 niveluri, construite în jurul unui spațiu verde. Două dintre ele au fost construite în prima fază a proiectului. Imobilele construite în faza a doua au parcaje în subsol ce se întind pe suprafața ambelor clădiri. În aceste clădiri se oferă spre închiriere spații începând de la 120mp. Spațiile pot fi utilizate modular.

Hotelul cu același nume, are 105 camere și este integrat în întreg ansamblul.

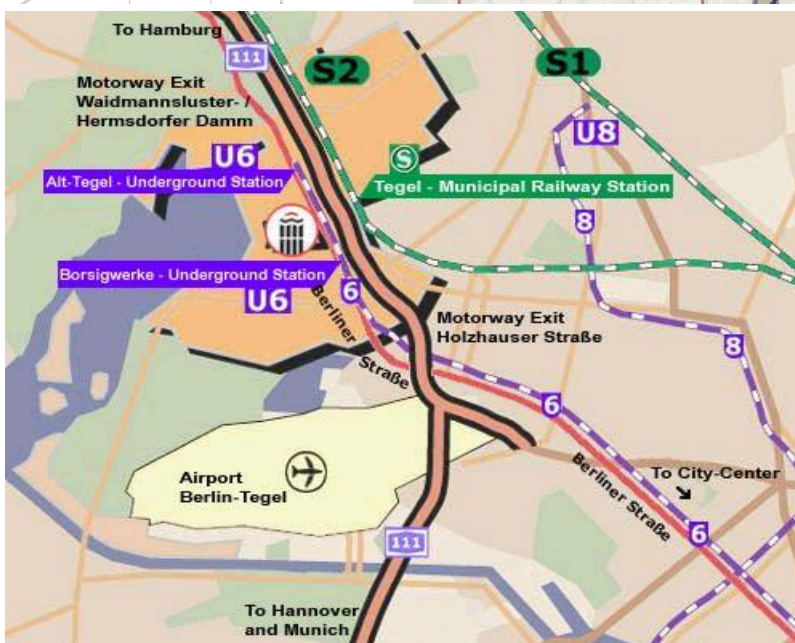
- Clădire de birouri și centru de asistență medicală;
- Aceste funcțiuni sunt realizate prin reconversia clădirii fostului sediu al uzinei metalurgice Borsig
- Centru de Loisir și Shopping.
- Acest centru înglobează cinci foste hale din complexul siderurgic Borsig. Deschiderea lui s-a făcut în martie 1999, după 1 an de la deschidere fiind vizitat de 7 milioane de clienți.
- În centru sunt amplasate 120 de magazine și servicii auxiliare.
- La al doilea nivel al clădirii pe 10.000 mp se desfășoară activități specifice loisirului: studio de fitness, sala de bowling cu 23 de piste, discotecă. Pe același nivel se află un cinema multiplex cu 2.400 de locuri dispuse în 9 săli.
- În complex este cuprins un garaj acoperit cu 9 niveluri, și 1.600 de locuri de parcare.
- Centrul tehnologic “Am Borsigturm”:
- Centrul a fost proiectat ținând cont de necesitățile unor ocupanți cu activități curente de servicii și producție de software sau hardware. Birourile și serviciile complementare sunt amplasate în aceeași clădire. El se întinde pe două clădiri din fostul complex metalurgic.
- Centrul de incubatoare de afaceri Phönix:
- Centrul este integrat în Centrul Tehnologic. A fost inaugurat în mai 1997 și este ocupat în întregime. În momentul de față aproximativ 50 de întreprinderi tinere și expansive activează în acest centru. Domeniile de activitate sunt: dezvoltare de software, multimedia și tehnologii destinate protecției mediului. Până în momentul de față au fost create 260 de locuri de muncă.

Inițiatori și finanțatori:

- Inițiator a fost Herlitz Falkenhöh AG. Ulterior, această companie a fost achiziționată de RSE Grundbesitz und Beteiligungs-AG, din Hamburg.

Încadrarea în sistemul de zone protejate și relația cu alți poli urbani

Infrastructura de căi de comunicații

Clădire de birouri

Centrul de asistență medicală

Complexul hotelier

Centrul de loisir

TITLU / AUTOR: POTSDAMMER PLATZE /RENZO PIANO	FIȘA DE DOCUMENTARE C. 24.
PUBLICAȚIA: www.renzopiano/projects/potsdammerplatze	
SUBIECT: Pol urban	
AUTOR FIȘĂ: UAUIM, G.Dobre	

POTSDAMMER PLATZE: POL URBAN

❑ DESCRIPTORI

Suprafata la sol:

- 600.000mp

Localizare:

- Berlin -zona centrala; Berlin; Germania

Context urban:

- zona face legatura dintre fostul Berlin de est si cel de vest; are valoare de simbol;

Program:

- zona centrala cu caracter multifunctional
- locuinte
- birouri
- hotel
- restaurante

- magazine
- cinema
- cazino
- teatru

Obiectiv:

- "Readucerea la viata a cladirilor si strazilor istorice ale Berlinului, incercarea de a reinterpretate modelele lor si de a stabili o legatura cu trecutul"

Numar de locuitori:

- 40.000

Initiator si finantator:

- Daimler Benz

Proiectant:

- Renzo Piano

TITLU / AUTOR: site-ul Întreprinderilor din polul de activități Aix-en-Provence	FIȘA DE DOCUMENTARE D. 1.
PUBLICAȚIA: http://www.entreprises-aix.com/infos_pole	
SUBIECT: Pol de activități Aix-en-Provence	
AUTOR FIȘĂ: U.A.U.I.M., Mihaela - Hermina Popa	

POL DE ACTIVITĂȚI AIX-EN-PROVENCE

❑ DESCRIPTORI:

Suprafața terenului:

- 670ha

Program:

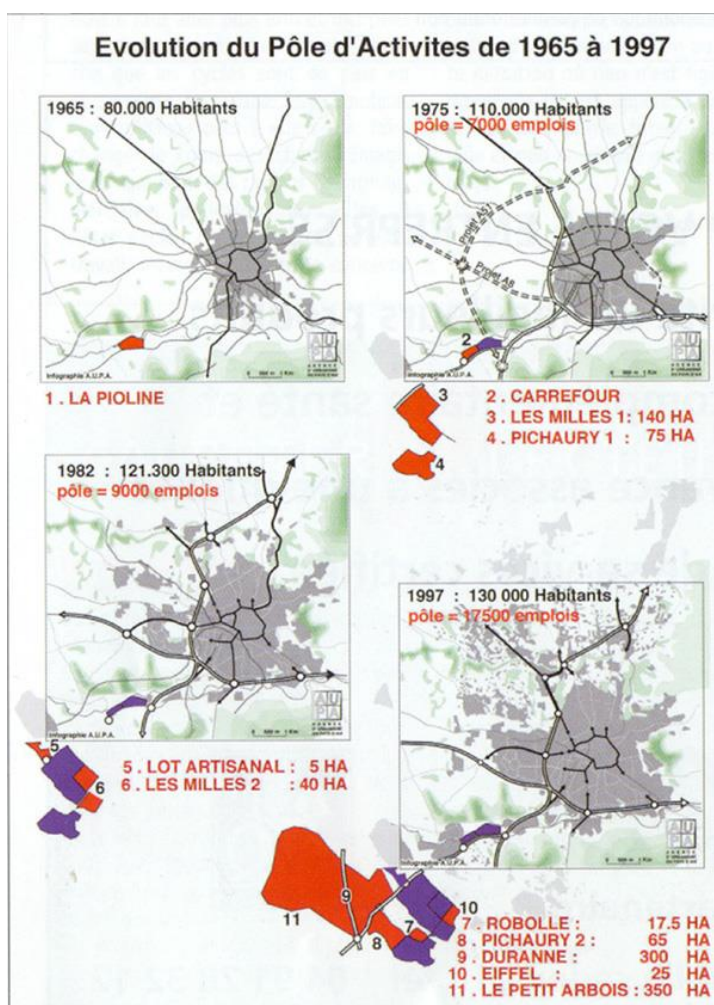
- Nr. de întreprinderi: 1000
- Nr. de locuri de muncă: 19103
- Sectoare de activitate:

Producție – fabricație	10% - din întreprinderi 13% - din locurile de muncă
------------------------	--

Comerț	32% - din întreprinderi 24% - din locurile de muncă
Terțiar	57% - din întreprinderi 62% - din locurile de muncă

- Clasificarea întreprinderilor, după nr. de salariați

întreprinderi cu mai mult de 100 de salariați	32
întreprinderi cu 50-100 salariați	46
întreprinderi cu 10- 50 salariați	277

Evoluția Polului 1965 – 1997

TITLU / AUTOR: Shell France, Rueil – Malmaison , Denis Valode si Jean Pistre, arhiteci	FIȘA DE DOCUMENTARE D. 3
PUBLIICAȚIA: Techniques et Architecture Nr. 402 / 1992, pg. 41	
SUBIECT: Parcuri de activitati	
AUTOR FIȘĂ: UAUIM, A. Stan	

PARC DE ACTIVITĂȚI – HEAD OFFICE SHELL, RUEIL, FRANȚA

☐ DESCRIPTORI

Suprafața terenului:

- 3,5 ha

Localizare:

- în apropierea Parisului, sit cvasi-natural, lipsa condiționărilor arhitectural-urbanistice

Obiective:

- crearea unui sediu unic pentru întreaga ramura franceză a concernului SHELL, (acesta părăsind sediul central din Champs Elysee, din rațiuni de lipsă de spațiu și reprezentativitate a sediului inițial)

Program:

- birouri
- spații comune: restaurant, săli de reuniune, săli de expoziție, cafeteria

Inițiatori și finanțatori:

- SHELL Franța

Promotorul operațiunii:

- SHELL Franța

Calendar:

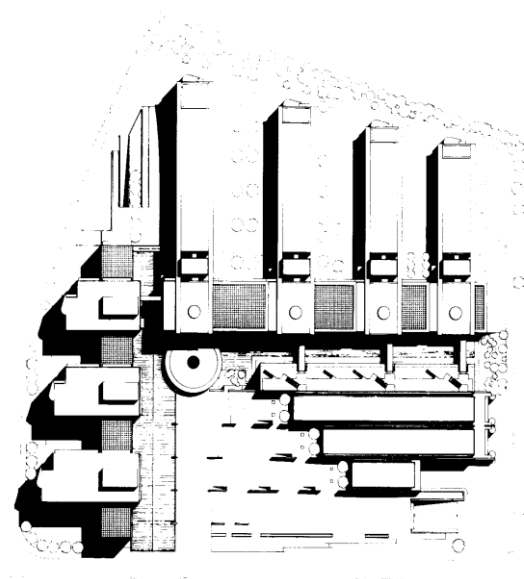
- 1988-1991(livrare)

☐ INDICI:

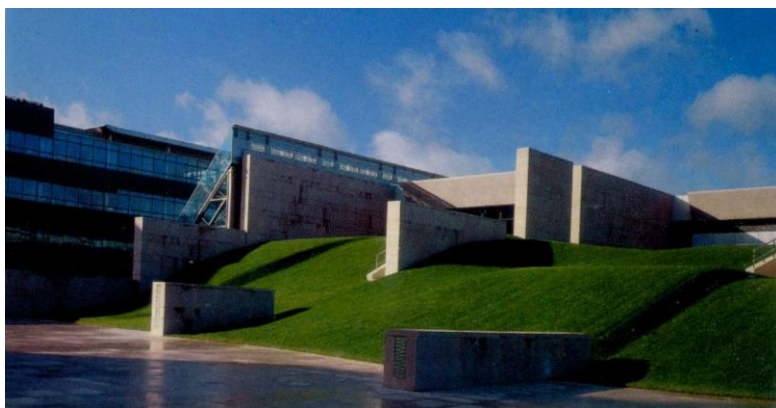
- POT = 64%
- CUT = 1,93
- % spații plantate 10%
- circulații pietonale, parcaje, circulații carosabile 26%
- număr salariați 12.000

☐ COMENTARII:

- situate liberă în sit, logică interioara, lipsa relațiilor cu exteriorul
- un buget confortabil al operațiunii care a permis rafinamente arhitecturale

Plan ansamblu

Vedere din interior

TITLU / AUTOR: Fundația Sophia-Antipolis	FIȘA DE DOCUMENTARE E. 1.
PUBLICAȚIA: www.sophia-antipolis.net	
SUBIECT: Parcul științific de la Sophia Antipolis	
AUTOR FIȘĂ: U.A.U.I.M., Mihaela-Hermina Popa, Angelo Morasi	

PARCUL ȘTIINȚIFIC DE LA SOPHIA ANTIPOLIS – PRIMUL PARC ȘTIINȚIFIC DIN EUROPA

□ DESCRIPTORI ȘI INDICI

Obiectiv, motivație:

- Simbioza Învățământ Superior – Cercetare – Industrie.

Suprafața terenului:

- 2 300 ha (25% din suprafața Parisului)
- în viitor se prevede extinderea lui la nord, până la 4600 ha

Suprafețe ocupate cu activități:

- 861.100mp utili

Localizare (în raport cu localitatea, cu circulațiile majore, cu transportul public):

- între Nisa și Cannes, pe un vast platou împădurit
- 10 mile distanță față de Aeroportul din Nisa,
- o milă distanță de cea de-a doua autostradă ca mărime din Franța – A8 - cu legături cu Torino, Milano, Barcelona, Marsilia, Lyon, Geneva, Roma, Berna.
- 40 min distanță de Stația de Cale Ferată Nisa, prin care trec 150 de trenuri expres (Trenuri de mare viteză sau Expresuri Trans Europene). Trenurile de mare viteză despart Nisa de Paris la un interval de 7 ore, în timp ce portul din Marsilia, la care se ajunge în 2 ore, permite accesul în Orientul Mijlociu și în Africa.
- 1 companie de transport cu autobuze cu linie directă până la Aeroportul din Nisa, și două linii locale

Program:

- 1164 societăți (20 530 ingineri și tehnicieni, 5 000 cercetători și studenți)
- Câteva centre de afaceri cu resurse multiple
- 40 de companii de servicii și consulting dedicate diverselor arii de interes ale corporațiilor: IT, juridice, fiscale, capital de risc, promovare, training, etc.
- 9 amplasamente de hoteluri totalizând 950 de camere
- 40 de terenuri de tenis, 4 trasee de golf
- Infrastructura de fibră optică: videoconferințe, transmisii video digitale în standardele MPEG1 și MPEG2. Platforma ATM la 155 Mbps

Locuri de muncă:

- 20.530

Profilul locurilor de muncă:

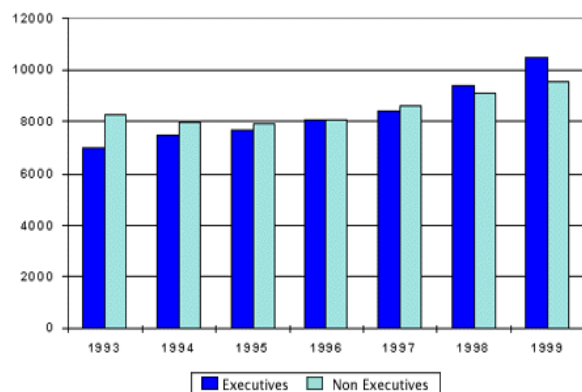
	Sosiri	Total (1999)	Variații (%)
Tehnologiile Informației	415	8 998	+ 14
Științe medicale și chimice	35	1 920	+ 1
Științele Terrei	1	228	- 2
Învățământ, formare, cercetare	35	2 328	+ 10
Servicii și producție	385	5 956	+ 9
Comerț	99	965	+ 17
Asociații, cluburi	6	135	+ 22

Repartiția întreprinderilor pe nr. de locuri de muncă

- 35 societăți cu mai mult de 100 angajați: 3% din societățile instalate în Parc.
- 48 societăți cu 50 – 100 angajați: 4% din societățile instalate în Parc.
- 261 societăți cu 10 – 50 angajați: 22% din societățile instalate în Parc.
- 820 societăți cu mai puțin de 10 angajați: 71% din societățile instalate în Parc.

Caracteristicile locurilor de muncă:

- 52% din angajați sunt personal cu pregătire superioară
- 63% din locurile de muncă sunt deținute de bărbați
- 68 naționalități lucrează în întreprinderile Parcului Sophia Antipolis
- 1 loc de muncă din 4 este deținut de un străin
- sectorul tehnologiei informației este cel mai dinamic: 1 104 locuri de muncă din cele 1994 noi (sold net) în 1998 (55%)
- Calificări: Executivi 10.726 sau 52% din locurile de muncă, din totalul de 20.530 de locuri de muncă. Mai jos este prezentată evoluția acestei calificări între anii 1993 și 1999.

Evoluția societăților

	Sosiri	Total (1999)	Evoluția (%)
Tehnologiile Informației	57	297	+ 7.2
Științe medicale și chimice	5	53	- 1.9
Științele Terrei	1	13	- 7.1
Învățământ, formare, cercetare	3	66	+ 3.1
Servicii și producție	81	589	+ 5.9
Comerț	17	121	+ 4.3
Asociații, cluburi	3	25	+13.6

Evoluția ocupării suprafețelor (1997 - 1998)

legată de întreprinderi " stabile"	+ 19.200 m2
legată de întreprinderi noi	+ 42.900 m2
legată de plecări	- 21.800 m2

Proprietari	+ 17.000 m2 utili
Chiriași	+ 23.300 m2 utili

Suprafață ocupată	m2 / loc de muncă
Proprietari + 3%	58
Chiriași + 8%	28

Principiile amenajării Parcului

Permit armonizarea, pe cele 2300 ha (1/4 din suprafața Parisului) a spațiilor verzi protejate, zonelor de activități, zonelor de loisir și habitat, au fost cuprinse într-o „**Cartă**”, de către Ministerul Mediului în 1976, 4 ani după crearea efectivă a Parcului. Această Cartă fixează regula: 2/3 spații verzi și 1/3 spații construcțiilor în mediu și la echilibrul activităților. Nici o derogare de la principiile Cartei nu este posibilă. Ele condiționează, de asemenea, amenajarea extinderilor Sophiei-Antipolis – cca. 2500ha.

Cele 1500ha de pădure și esențe mediteraneene care înconjoară Parcul, constituie „Coroana Verde” a Sophiei Antipolis. Amenajate ca Parcuri Departamentale, sunt deschise publicului larg.

Cele 150ha consacrate spațiilor de loisir și de habitat, găzduiesc astăzi 3500 de familii, dintre care 70% reprezintă activi din afara Parcului, urmărindu-se evitarea oricărui efect de ghetou. Pe cele 650ha rămase sunt amplasate întreprinderi naționale și internaționale, centrele de cercetare și învățământ superior. Pentru aceste 800ha este reglementat un POT de 30%. Aceasta înseamnă ca numai 10% din cele 2300 ha ale Parcului vor fi ocupate cu construcții.

Nici o clădire nu depășește în înălțime linia creștelor colinelor Parcului. Imobilele sunt elegante, asociind panourile de energie solară cu acoperișurile și terasele, dovedind o libertate de expresie care le este acordată arhitecților.

Inițiativă și evoluție:

- Articolul ‘Latin Quarter in the Fields’ apărut în Le Monde în 1960
- Declarația Prefectului Pierre-Jean MOATTI din 1964, care dorea industrializarea regiunii Alpes Maritime, și prin decizia sa de ‘înghețare’ a 120 ha de teren pe Platoul Valbonne
- Discursul Președintelui Palmero înainte de Adunarea Națională pe 8 Mai 1968, în care prezenta avantajele Coastei de Azur pentru a oferi Franței „cel mai mare Oraș European de Știință în soare”, numai lucrând împreună în proiecte mari de dezvoltare ale celui de-al șaselea plan, au putut conduce autoritatea regională de proiectare DATAR să facă pe 9 ianuarie 1969 declarația de principiu pentru a dezvolta un Centru de Cercetări al Școlii de Mine din Paris, pe 10 ha rezervate acestui scop pe Platoul Valbonne.
- 1960: Adoptarea unui plan departamental de dezvoltare industrială.
- 1962: Crearea unei Zone Industriale Departamentale. Companii locat în zonă: IBM și Texas Instruments
- 1963: Crearea Autorității regionale de proiectare DATAR
- 1965: Crearea Universității Sophia Antipolis
- 1968 Crearea Organizației de Studii și Dezvoltare a Regiunii Alpii Maritimi. Dezbateri în Adunarea Națională asupra cercetării științifice
- 1969 Crearea Biroului pentru Industrializarea Regiunii Alpii Maritimi
- 1970 Crearea Asociației Sophia Antipolis. Crearea pe Platoul Valbonne a unei zone de dezvoltare – parteneriatul intercompanii SAVALOR. Stabilirea în Grasse a Centrului de Transfer și de Cercetări Geodinamice și Astronomice, Observatorul din Nisa, în Antibes a Institutului Național de Cercetări Agronomice

- 1972: Aprobarea oficială a creării pe Platoul Valbonne a unui Parc de cercetări științifice avansate și activități în sectoarele industrial și de servicii, cu deschidere internațională. Crearea Sindicatului Mixt de Amenajare și Echipare a Platoului Valbonne – SYMIVAL
- 1974: Decizia de implementare a “Parcului Internațional de Activități din Valbonne” ce declara operațiunea ca fiind de interes național. Prima companie se stabilește în sit: FRANLAB, o filială a Institutului Francez al Petrolului
- 1975: Crearea zonei de dezvoltare AIR FRANCE – 26 ha. Transferul firmei ROHM&HAAS de la Zurich
- 1976: Adoptarea la cererea Ministerului Mediului a “Constituției Parcului” care constituie obligație morală a tuturor participanților referitoare la termenii și condițiile de dezvoltare a sitului și de ocrotire a mediului. Stabilirea ENSMP – Școala Națională Superioară de Mine din Paris și a laboratoarelor Centrului Național de Cercetare Științifică.
- 1977: Mutarea din Paris a Centrului de Rezervări Mondial al companiei AIR FRANCE. Deschiderea hotelului NOVOTEL
- 1979: Centrul internațional de cercetări dermatologice
- 1980: DIGITAL EQUIPMENT
- 1981: DOW Chemical, Centrul Științific de tehnica construcțiilor
- 1982: Descentralizarea administrativă a parcului: preluarea atribuțiilor departamentale ale Prefectului de către Președintele Consiliului General. Stabilirea în parc a companiei THOMSON SINTRA
- 1983: + 23 noi companii, + 630 noi locuri de muncă. Stabilirea în parc a Institutului Național de Cercetări în Informatică și Automatică
- 1984: Crearea Fundației Sophia Antipolis cu responsabilitatea întreținerii activităților culturale și științifice din parc. + 40 noi companii, + 672 noi locuri de muncă.
- 1985: + 118 noi companii, +1.435 noi locuri de muncă
- 1986: în Sindicatului Mixt de Amenajare și Echipare a Platoului Valbonne – SYMIVAL intră comunele ROQUEFORT LES PINS și VILLENEUVE LOUBET. + 158 noi companii, +672 noi locuri de muncă
- 1987: +88 noi companii, + 1.590 noi locuri de muncă.
- 1988: Crearea de către Consiliul General al Regiunii Alpii Maritimi și Camera de Comerț și Industrie Nisa-Coasta de Azur a organizației SAEM Sophia Antipolis Coasta de Azur. Studiu de fezabilitate pentru Zona de dezvoltare Saint Philippe 2 (100 ha.)
- 1989: Lansarea studiilor de fezabilitate pentru extinderea parcului

- 1990: în Sindicatului Mixt de Amenajare și Echipare a Platoului Valbonne – SYMIVAL intră comunele Opio și La Colle sur Loup. Aprobarea de către un comitet interministerial a Planului Regional asupra extensiei de principiu a parcului (dublarea suprafeței acestuia). + 80 noi companii, +1.830 noi locuri de muca.
- 1991: + 37 noi companii, + 690 noi locuri de muncă
- 1992: crearea unui forum economic de către Camera de Comerț: animarea activităților economice, al companiilor, al întâlnirilor profesionale și tematice și de cunoaștere. + 49 noi companii, + 298 noi locuri de muncă
- 1993: + 47 noi companii, + 202 noi locuri de muncă
- 1994: + 55 noi companii, + 235 noi locuri de muncă
- 1995: + 40 noi companii, + 430 noi locuri de muncă
- 1996: + 37 noi companii, + 879 noi locuri de muncă
- 1997: + 21 noi companii, + 1.508 noi locuri de muncă. Allied Signal, WTC, Qualcomm Europe, Oracle Europe.
- 1998: + 35 noi companii, + 1.700 noi locuri de muncă. Siemens, Lucent Technologies, SAP, Nortel Networks, Compaq.

Parteneriat investitori:

- SYMISA (Syndicate of Sophia Antipolis) reunește:
 - cele 9 orașe care constituie Parcul de Știința Sophia Antipolis: Antibes, Biot, La Colle sur Loup, Mougins, Opio, Roquefort les Pins, Valbonne, Vallauris, Villeneuve-Loubet,
 - Consiliul General Alpes-Maritimes
 - Camera de Comerț și Industrie Nisa Coasta de Azur.

Este format din 44 de membri (22 Consilieri generali, 18 reprezentanți ai comunelor, 4 reprezentanți ai Camerei de Comerț și Industrie) și este prezidat de Președintele Consiliului General Alpii Maritimi.

Promtorul operațiunii:

- Fundația Sophia Antipolis (creată în 1984), SAEM Sophia Antipolis Coasta de Azur(1988).
- SYMISA este însărcinat cu politica generală de dezvoltare, cu gestiunea financiară a parcului, cu coordonarea diverșilor operatori, cu relațiile internaționale, cu promovarea generală și serviciile pentru întreprinderi.
- SAEM SACA (Societatea Anonimă de Economie Mixtă Sophia Antipolis) are în sarcina amenajarea, dezvoltarea și comercializarea sitului.

Finanțare (subvenții de la buget, prime, credite)

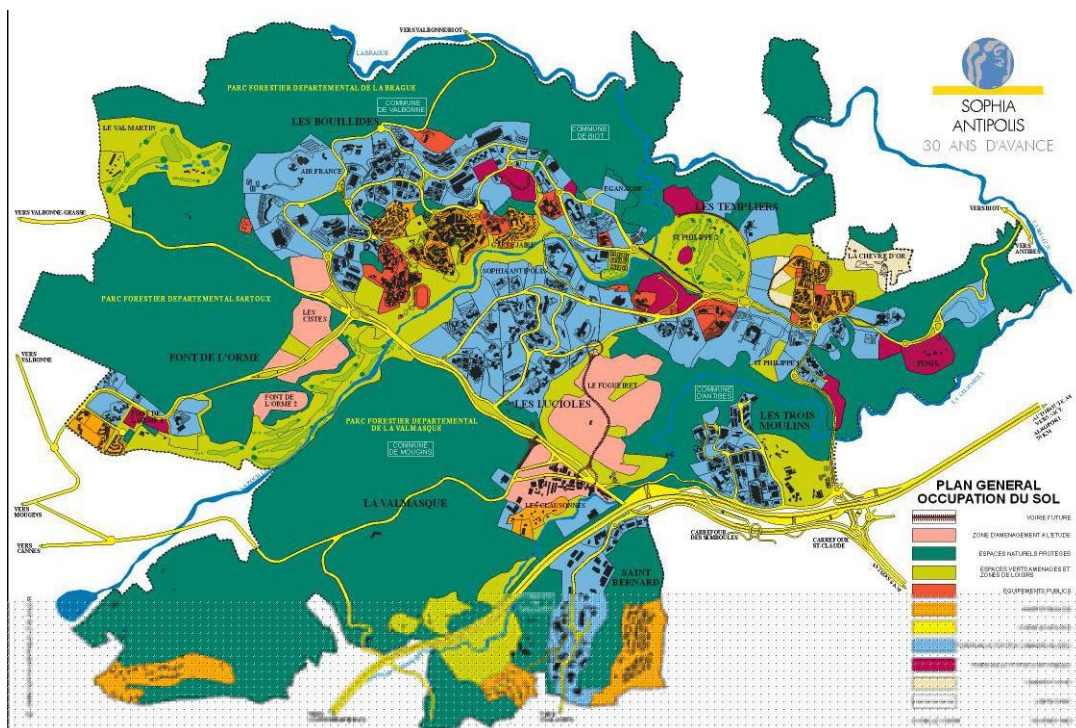
- Din totalul companiilor stabilite în 1998, 10% sunt companii proprietate străină:
 - Europa – 48
 - America de Nord – 43
 - Altele – 14 dintr-un total de 110 companii.

- Creșterea 97/98 de 5%. O clasificare pe țări europene: Germania – 11, Marea Britanie – 9, Suedia – 8, Elveția – 7.
- Co-finanțări între companiile și institutele din Parc sau din afara Parcului
- Sindicatul mixt al Sophia Antipolis (SYMISA) grupează cele 9 comune care compun Parcul: Antibes, Biot, Mougins, Valbonne, Vallauris, Opio, La Colle sur Loup, Villeneuve-Loubet, Roquefort les Pins; este condus de Președintele Consiliului General, care are 44 de membri, dintre care 22 de consilieri generali, 18 reprezentanți ai comunelor și 4 ai Camerei de Comerț și de Industrie Nisa - Coasta de Azur.

- SYMISA este însărcinat cu politica generală de dezvoltare, cu gestiunea financiară a produsului, cu coordonarea diverșilor operatori, cu relațiile internaționale, cu promovarea generală și serviciile pentru întreprinderi.
- SAEM SACA (Societatea Anonimă de Economie Mixtă Sophia Antipolis) are în sarcina amenajarea, dezvoltarea și comercializarea sitului.

Calendar:

- debutul operațiunilor: 1960-1962

TITLU / AUTOR: EPA - Saint Quentyn-en-Yvelines	FIȘA DE DOCUMENTARE E. 2.
PUBLICAȚIA: http://www.epa-sqy.fr/parcb.htm	
SUBIECT: Saint Quentyn-en-Yvelines – Oraș nou – pol de activități	
AUTOR FIȘĂ: U.A.U.I.M., Mihaela-Hermina Popa	

SAINT QUENTYN-EN-YVELINES – ORAȘ NOU – POL DE ACTIVITĂȚI

Program:

COMUNE	Număr de întreprinderi 1989	Parte din total	Număr de întreprinderi 1996	Procent din total	Evoluția procentajului
ELANCOURT	348	15,27%	501	12,41%	43,97%
GUYANCOURT	253	11,10%	580	14,37%	129,25%
MAGNY LES HAMEAUX	120	5,27%	210	5,10%	75%
MONTIGNY LE BRETONNEUX	669	29,35%	1365	33,81%	104,04%
TRAPPES	697	30,58%	865	21,43%	21,10%
LA VERRIERE	76	3,33%	106	2,63%	39,47%
VOISINS LE BRETONNEUX	116	5,09%	410	10,16%	253,45%
SAINT QUENTIN EN YVELINES	2279	100,00%	4037	100,00%	77,14%

Sursa: Observatoire economique 1996

Data creării întreprinderilor	Număr de întreprinderi
Avant 1985	556
1985	90
1986	131
1987	237
1988	198
1989	295
1990	322
1991	336
1992	361
1993	506
1994	506
1995	258
1996	40
Data necunoscută	201
TOTAL	4037

Sursa: Observatoire economique 1996

Numărul întreprinderilor, după nr. de salariați

Nr. alariați	Număr de întreprinderi	Procentaj din total
efectiv necunoscut	29 172	47,53%
1-9 salariați	26 566	43,28%
10 -99 salariați	5 033	8,20%
> 100 salariați	607	0,99%
TOTAL	>61 378	100,00%

Sursa: SIRENE 1995

Motivele implantării întreprinderilor

Motive	0 -2 salariați	3 -9 salariați	10 -49 salariați	> 50 salariați	Total
Locuința directorului	57%	24%	16%	1%	34%
Oraș Nou în expansiune	14%	31%	27%	23%	23%
Oportunitate imobiliară	16%	25%	31%	38%	24%
Transporturi și mijloace de comunicație	5%	8%	8%	19%	8%
Altele	8%	12%	19%	19%	11%

Sursa: Observatoire economique 1996

Instituții după sectorul de activitate

sectorul de activitate	Numar de întreprinderi	Procent din tota
Agricultură, vânătoare, silvicultură	18	0,45%
pescuit, aquacultură	1	0,02%
Industrii extractive	1	0,02%
Industrie manufacturieră	289	7,16%
Producție și distribuție de electricitate, apă, gaz	11	0,27%
Construcții	296	7,33%
Comerț, reparații de automobile și articole domestice	874	21,65%
Hoteluri și restaurante	211	5,23%
Transport și comunicații	235	5,82%
Activități financiare	118	2,92%
Imobiliar, locații și servicii pentru întreprinderi	1057	26,18%
Administrații publice	35	0,87%
Educație	236	5,85%
Sănătate și acțiune socială	367	9,09%
Servicii colective, sociale și personale	281	6,96%
Servicii domestice	0	0,00%
Activități extrateritoriale	0	0,00%
Activitate necunoscută	7	0,17%
TOTAL	4037	100,00%

Structura locurilor de muncă pe categorii socio-profesionale

CATEGORII SOCIO-PROFESIONALE	Pondere
Cadru și profesii intelectuale superioare	31,48%
Profesii intermediare	23,07%
Angajați (Employes)	27,85%
Muncitori	17,64%

Sursa: Observatoire Economique 1996

Promotorul operațiunii:

- EPA (instituție publică de amenajare)

TITLU / AUTOR: Consiliul General al Val-de-Marne	FIȘA DE DOCUMENTARE E. 3.
PUBLICAȚIA: http://www.cg94.net/dynamique/poles_activites/zone_activitep.htm	
SUBIECT: Zone de activități Val-de-Marne	
AUTOR FIȘĂ: U.A.U.I.M., Mihaela-Hermina Popa	

ZONE DE ACTIVITĂȚI VAL-DE – MARNE

❑ DESCRIPTORI

Suprafața terenului:

- 23,8 km² (cca 10% din teritoriul departamental este destinat găzduirii întreprinderilor, mai ales PME-PMI)

Program:

- Val-de-Marne are 134 de zone de activități, cu vocație industrială, artizanală sau terțiară, repartizate pe teritoriul a 35 de comune.
- Unele comune concentrază mai mult de 7 zone de activități: Créteil / Fontenay-sous-Bois / Vitry-sur-Seine / Choisy-le-Roi.
- Dintre proiectele în curs: “Euro-delta” (45000 m² de construcție destinați filierei agro-alimentare – 450 de locuri de muncă)
- **Sectorul Orly-Rungis** este un pol economic esențial pentru piața muncii, dezvoltarea Val-de-Marne, a departamentelor vecine și participă decisiv la dinamica regională.

• Aeroportul Orly:

- 1504ha (pe teritoriul comunelor Val-de-Marne și Essonne)
- o zonă de fret de 60ha și 4 aerogări de marfă
- 240 000 zboruri (26,6 milioane de passageri în 1995)
- 276400t de fret
- aproape 30000 locuri de muncă (în 1995)

Calendar:

- 75% dintre zonele de activități sunt construite după 1980
- 21 de proiecte în curs

Impact:

- În deceniul 9, comunele care mărginesc aeroportul Orly au pierdut peste 10000 de locuri de muncă. Reorganizarea transportului aerian, concurența, întărirea alianțelor între companii, au fost nocive pentru disponibilitățile de locuri de muncă pe platforma aeroportuară și, prin extensie, întregii activități economice din zonă.

TITLU / AUTOR: Reconversie industrială – Ruhr, IBA – Emcher Park, Germania	FIȘA DE DOCUMENTARE E. 4.
PUBLICAȚIA: Techniques&Architecture, 432, 1997, p. 30	
SUBIECT: Parcuri de activități	
AUTOR FIȘĂ: UAUM, Urbanproiect, Angelica Stan, Dorottya Pantea	

RECONVERSIE INDUSTRIALĂ – RURH, IBA – EMCHER PARK, GERMANIA

☐ DESCRIPTORI

Suprafața terenului:

- 800 kmp, din care 300 kmp incluși în proiecte

Obiective:

- regenerarea mediului natural, depoluarea râului Emscher, revitalizarea peisajului
- restaurarea și reconversia patrimoniului industrial
- crearea de noi zone de activități în sistem parc
- renovarea orașului – grădina existent și crearea de noi ansambluri rezidențiale

Context:

- criza economică și socială, abandonul uzinelor, terenuri abandonate contaminate și poluante, rețele de comunicații vetuste și supradimensionate, cerere de locuințe

Program:

- Parcul Duisbourg Nord - Emscher Park – 200ha
- Centrul german de design - Essen
- Muzeul Rhenan de industrie, Oberhausen – 12500mp

Promotorul operațiunii:

- IBA (International Bauausstellung) – creată în 1989

Calendar:

- 1989 – 1999 -

☐ INDICI:

- 2 mil. rezidenți în 17 comune
- mp. arie desfășurată – birouri, comerț, servicii / mp teren brut fără date
- mp. arie desfășurată (100mp / locuință) – minim / maxim fără date
- centre tehnologice, inovare 0,1 / 0,2

Proiecte documentate	Aria totală	Nr. locuințe	Ad	Capacități
1. Parc peisagistic Duisburg	200 ha	-	-	-
2. Muzeu + piscină Ruhrort	-	-	-	-
3. Oraș port Duisburg	-	-	-	-
4. Cale ferată Köln - Minden	-	-	-	Cca 60 km
5. Amenajare stație cf Oberhausen	-	-	-	-
6. Centru de Tehnologie Mediului Oberhausen	-	-	-	-
7. Parc Media Osterfeld	-	-	-	600 locuri muncă
8. Complex locuințe Proper III	26 ha	130	-	-
9. Parc industrie mică	-	-	-	-
10. Stație epurare	Cca 23 ha	-	187000mp	-
11. Orașe grădină Welheim, Brauch, Karnap	-	800 + 1135 + 455	-	-
12. Amenajare locuințe	-	500	-	-
13. Locuințe suspendate peste canal	-	-	-	-
14. Incubator și parc tehnologic Herten	6,5 ha	-	3800 mp	-
15. Canal Hellbach, Recklinghausen	-	-	-	10 km
16. Centru cartier Recklinghausen	-	-	-	-
17. Locuințe Recklinghausen	-	37	-	-

Proiecte documentate	Aria totală	Nr. locuințe	Ad	Capacități
18. Așezare ecologică "Im Ziegelgrund"	-	-	-	-
19. Hotel Marina-Horsthausen (lacustru) + dotări sport-loisir + locuințe	-	100	-	150 locuri
20. Amenajare canal Castrop-Rauxel	-	-	-	-
21. Cartier-grădină în parc peisagistic Seseke	6,5 ha	200	-	-
22. Parc rezidențial și tehnologic Kamen	34 ha	37	4000 mp	2500 mp birouri, servicii
23. Cartier CEAG Dortmund Nord	5 ha	250	-	-
24. Reabilitare urbană Fürst-Handenberg	-	320	-	-
25. Locuințe sociale Dortmund-Eving	-	-	-	-
26. Teren golf	30 ha	-	-	-
27. Parc servicii și industrie mică Erin	42 ha	-	-	-
28. Strămutare locuințe Korte-Duppe	-	15	-	-
29. Renovare urbană Teutoburgia	21,6 ha	583	-	1401 locuitori
30. Centru perfecționare profesională Herne-Sodingen	-	-	-	-
31. Parc activități Krupp-Bochum	70 ha	-	-	-
32. Parc industrial Zeche Holland	22 ha	173 locuințe pt. vârstnici	-	14 ha pt industrie
33. Parc științific Gelselkirchen	30 ha	-	10 000 mp birouri	-
34. Ansamblu locuințe Gelselkirchen	7 ha	262	-	-
35. Complex sport-recreere Zeche Helene	-	-	-	-
36. Sediul firmă GEA Bochum	-	-	-	-

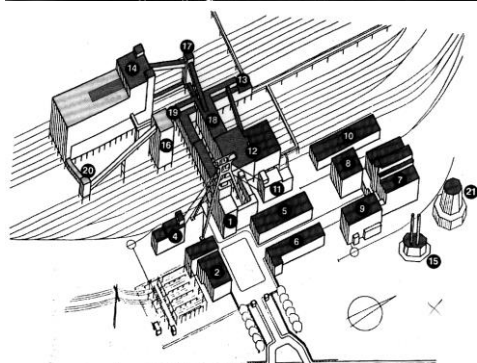
Localizare în teritoriu

RUHR – o regiune marcată de profunde mutații

Parcul Duisbourg Nord

Centrul German de Design , Essen

Recalificarea progresivă a peisajului industrial

2. FIȘA DOCUMENTARE – P.U.G. BUCUREȘTI

TITLU / AUTOR: PLANUL URBANISTIC GENERAL AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI 1998 - 2000	FIȘA DE DOCUMENTARE BUCUREȘTI A
PUBLICAȚIA: PROIECT UAUIM	
SUBIECT: PLATFORME LOGISTICE ARGEȘ ȘI DÂMBOVIȚA	
AUTOR FIȘĂ: CRISTEA DOINA	

❑ DESCRIPTORI

Obiectiv, motivație:

În raport cu obiectivele strategice generale și cu cele urbanistice rezultate din strategia de dezvoltare a Municipiului București ca o „metropolă europeană având un rol specific regional - european și intercontinental”, crearea unor platforme logistice legate de traseele marilor culoare de transporturi trans-continentale și de viitoarele porturi Argeș și Dâmbovița (sau a unei platforme logistice duale), se situează astfel:

OBIECTIVE STRATEGICE GENERALE DE DEZVOLTARE A MUNICIPIULUI BUCUREȘTI	OBIECTIVE URBANISTICE CARE POT FI ATINSE PRIN CREAREA PLATFORMELOR LOGISTICE PROPUSE PRIN PLANUL URBANISTIC GENERAL AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI
<i>Accentuarea identității Municipiului București în concordanță cu aspirația sa de a deveni o metropolă europeană.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Rezervarea unor localizări atractive și imediat accesibile pentru sediile unor diferite organisme internaționale și regionale - europene, sedii centrale și filiale ale unor mari societăți bancare și de asigurări precum și sedii centrale și filiale ale unor mari companii multinaționale. • Punerea în valoare a situației Capitalei în relație cu marile culoare trans-continentale (culoarul Dunării și culoarele de transporturi rutiere și feroviare nr. 4 și nr. 9) • Asigurarea spațiilor necesare pentru Târguri Internaționale. • Crearea posibilității dezvoltării activităților terțiare superioare de diferite tipuri. • Ameliorarea imaginii perceptibile de pe căile de acces în municipiu și a terminalelor acestora – gări, aeroporturi, autogări.
<i>Susținerea vitalității și atractivității Municipiului București potrivit rolului de Capitală a României</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea turismului • Asigurarea disponibilităților de locuri de muncă, locuințe și servicii.
<i>Dezvoltarea Capitalei ca o Aglomerație Urbană având un rol activ și stimulativ la nivel regional și metropolitan.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea Zonei Metropolitane conform studiilor Centrului de Proiectare Urbană a Primăriei Generale a Municipiului București și reanalizarea situației defavorabile a Regiunii nr. 8 București - Ilfov • Corelarea prin Planul de Amenajare a Teritoriului Intercomunal a Planurilor Urbanistice Generale ale componentelor Aglomerației Urbane București.
<i>Valorificarea și protejarea potențialului natural, arhitectural și urbanistic.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Protecția împotriva poluării. • Protecția împotriva riscurilor naturale și tehnologice. • Punerea în valoare a lacurilor și cursurilor de apă

Dezvoltarea Municipiului București va depinde în mare măsură de capacitatea de a pune în valoare atât situarea în raport cu noile linii de forță ale continentului european cât și rolul potențial regional – european și intercontinental prefigurat prin documentele CEMAT (Hanovra 2000). În acest sens, realizarea unor platforme logistice se înscrie ca obiectiv strategic ofensiv, necesar pentru conturarea unui „orizont de așteptare” și pentru anticiparea concurenței cu celelalte capitale est – europene în atragerea investițiilor.

Chiar dacă finalizarea traseelor trans-continentale se va realiza probabil după anul 2015 - 2020 (etapă la care se anticipează prin studiile de specialitate și necesitatea noului aeroport București – sud), se consideră necesară rezervarea localizărilor pentru platformele logistice, întrucât deja erodarea recentă a spațiului platformei - est prin acordarea unor diverse autorizații de construire de către Comuna Glina, riscă să reducă atractivitatea

localizării de pe autostrada București – Fetești – Constanța. Dacă procesul va continua, unica soluție va rămâne platforma logistică – sud, portul Dâmbovița rămânând cu rolul de pol de transfer și eventual pol turistic pentru traseele pe Dunăre.

Justificarea soluției urbanistice.

Prin Planul Urbanistic General al Municipiului București se propune până în anul 2025 realizarea unor platforme logistice care pot funcționa în tandem, situație particulară cauzată de prezența celor două porturi - Argeș de la sud și Dâmbovița de la est de Capitală. Dacă procesul de ocupare întâmplătoare a terenului în zona viitorului port Dâmbovița va continua, unica soluție va rămâne platforma logistică – sud, portul Dâmbovița putând deveni numai un pol de transfer și eventual un pol turistic pentru traseele pe Dunăre.

Principalele caracteristici funcționale ale platformelor propuse sunt:

- **nivel de importanță:** - intercontinental, regional – european, transfrontalier, național și regional/metropolitan;
- **funcțiuni principale:** - transporturi intermodale internaționale, distribuție, depozitare, producție, servicii pentru comerț, vamă etc.;
- **funcțiuni asociate** - târguri internaționale, centru comercial regional, burse de mărfuri, servicii pentru transportatori, turism, parcuri de distracții.

Relații inter și intrazonale:

- platforma logistică Argeș beneficiază de apropierea unei zone cu un important potențial turistic și peisagistic – Lacul Mihăilești și Lunca Argeșului ceea ce va putea să particularizeze atât funcțiunile cât și configurația spațial volumetrică a acesteia
- platforma logistică Dâmbovița se situează în apropierea zonei de interes turistic și peisagistic Cernica dar, și în apropierea stației de epurare Glina, în raport cu care va fi necesară păstrarea distanței de protecție și separarea vizuală prin amenajări peisagistice
- relațiile intrazonale vor depinde de PUZ –ul operațiunii urbane

Aspecte spațial-configurative:

- ambele platforme fiind situate pe principalele accese în București, vor trebui să țină seama de rolul de „poartă” pentru imaginea Capitalei
- în acest scop se recomandă prin PUG București, ca prevederile regulamentelor locale de urbanism din localitățile componente ale AUB să fie corelate cu cele din RLU București, deci să fie ridicate la nivelul unor exigențe metropolitane

Observații

1. Propunerea de creare a platformei logistice duale Argeș – Dâmbovița, deși se referă la un orizont temporal mai îndepărtat, poate constitui un factor de accelerare a dezvoltării și impune rezervarea localizărilor optime.
2. Propunerile Planului Urbanistic General fiind limitat prin lege la teritoriul administrativ al localității, se propune realizarea cu prioritate a Planului de Amenajare a Teritoriului Intercomunal pentru Aglomerația Urbană București și a Planului de Amenajare a Regiunii / Zonei Metropolitane pentru precizarea localizării și rezervarea terenului necesar platformelor logistice și pentru reactualizarea PUG-urilor comunelor și corelarea cu PUG-ul Capitalei.

Localizare

CONDIȚIONĂRI ALE LOCALIZĂRII	PLATFORMA LOGISTICĂ SUD - ARGES	PLATFORMA LOGISTICĂ EST - DÂMBOVIȚA
Situare în raport cu Capitala	- situare în exteriorul teritoriului administrativ, în cadrul Aglomerației Urbane București, în imediata apropiere a autostrăzii de rocadă și a principalelor accese în Capitală dinspre sud și est	
Situare în raport cu alte componente ale Aglomerației Urbane București	- situare în zona localității Adunații Copăceni, județul Argeș, Regiunea 3 Muntenia	- situare în zona localității Glina, județul Ilfov, Regiunea 8 București - Ilfov
Situare în raport cu marile culoare de transporturi trans - europene feroviare și rutiere	- situare la intersecția culearelor trans-europene feroviare (de mare viteză) și rutiere (autostrăzi) nr.4 și nr.9	

CONDIȚIONĂRI ALE LOCALIZĂRII	PLATFORMA LOGISTICĂ SUD - ARGES	PLATFORMA LOGISTICĂ EST - DÂMBOVIȚA
Situare în raport cu aeroportul internațional	- situare în apropierea aeroportului internațional Otopeni - situare în proximitatea viitorului aeroport internațional București – sud (prevăzut după anul 2020)	- situare în apropierea aeroportului internațional Otopeni (sub 40 km.)
Situare în raport cu transporturile navale	- situare în proximitatea viitorului port Argeș prin care se face legătura cu Culoarul Dunării	- situare în proximitatea viitorului port Dâmbovița prin care se face legătura cu Culoarul Dunării
Situare în raport cu transportul public	- situare pe trasee rutiere și feroviare	

Din punctul de vedere al criteriilor de localizare (precizate în fazele I și II) pentru platformele logistice propuse prin P.U.G. Municipiul București sunt viabile următoarele :

Condiții pentru dezvoltarea platformelor logistice	Condiții îndeplinite de Municipiul București și aria de influență imediată în care se situează platforma logistică Argeș - Dâmbovița		
	Potențial imediat	Potențial stabilit dar dependent de investiții UE pe termen mediu și lung	Potențial dependent de inițiative la nivel național, regional, județean, local
- poziție strategică (poziție geografică privilegiată)			
- rețea optimă de căi de comunicație cu conexiuni internaționale diversificate (autostrăzi, CF de mare viteză, aeroport internațional, căi navigabile)		Condiție „cheie”	
- proximitate și acces la marile piețe mărfuri din Europa			
- situri folosibile imediat			
- facilități fiscale			
- mână de lucru ieftină, disponibilă, calificată și flexibilă cu costuri sociale mici			
- profesioniști gata să intervină în orice moment, experți în logistică			
- mediu operațional dezvoltat pentru afaceri			
- mediu administrativ disponibil			
- societate și stat stabil			

Descriptori detaliați privind terenul, tipul unităților, forța de muncă, bilanț teritorial etc.

Întrucât platformele logistice sunt situate în afara teritoriului administrativ și urmează a face obiectul studiilor de amenajare teritorială intercomunală și interjudețeană pentru Zona Metropolitană și pentru Aglomerația Urbană București, în PUG nu au fost făcute precizări cu caracter cantitativ.

Având în vedere populația și numărul locurilor de muncă suplimentare anticipate pentru anul 2025 prin PUG totalul Aglomerației Urbane București (creșterea populației cu 193.000 locuitori și creșterea numărului de locuri de muncă cu 126.910) se poate estima pe baza indicilor europeni că pentru o platformă logistică de 100 ha teren cu o densitate de 120 locuri de muncă / ha. rezultă 12.000 locuri de muncă, reprezentând 9.5% din necesarul de noi locuri de muncă pentru AUB.

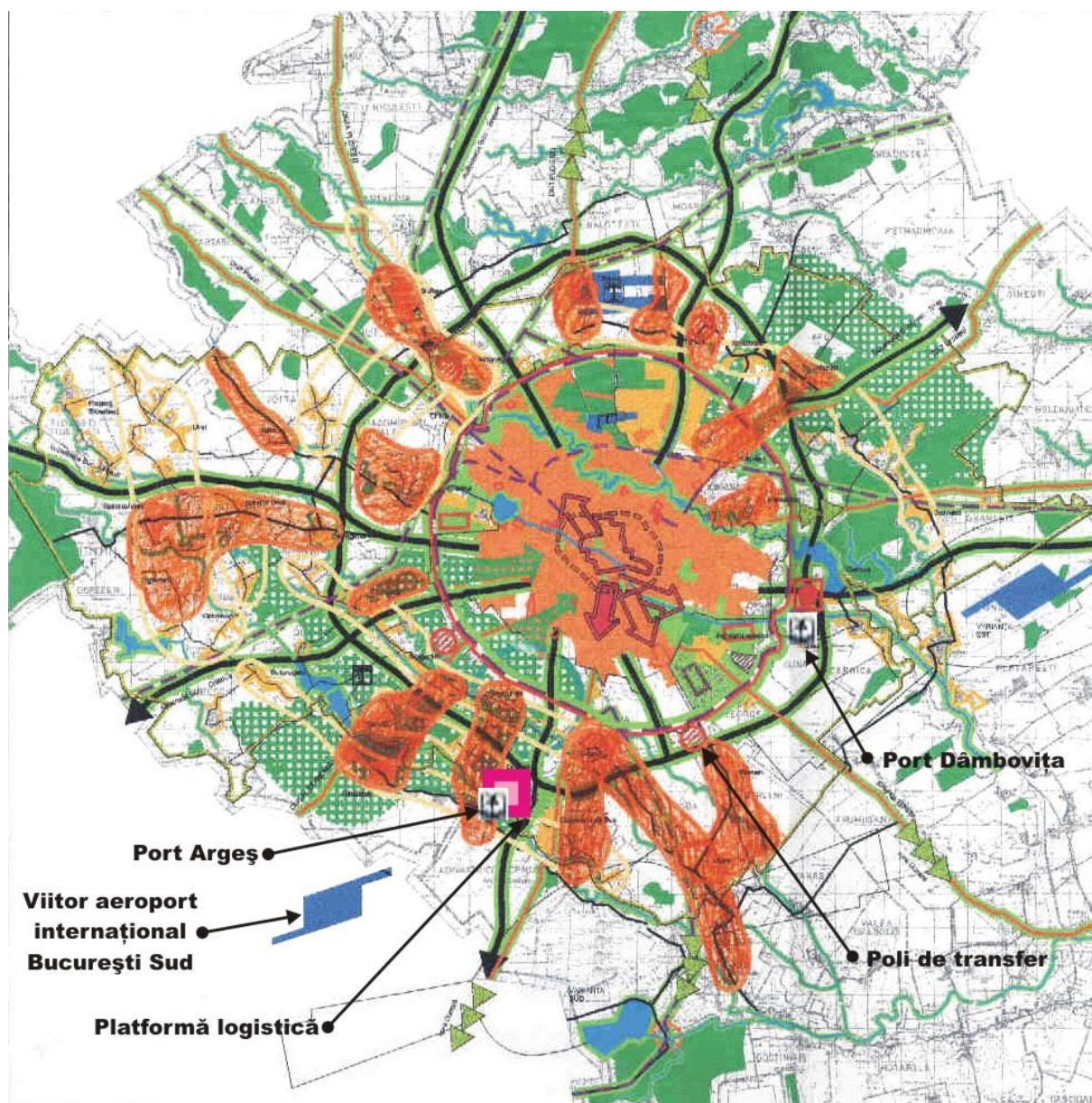
□ INDICI

Întrucât platformele logistice sunt situate în afara teritoriului administrativ al Municipiului București, prin PUG nu au fost specificați indicii urbanistici pentru acestea, urmând a fi precizați prin PUZ

□ CONCLUZII

1. Propunerile de platforme logistice din PUG – Municipiul București corespund definiției date acestora în Studiul AMTRANS „Definirea zonelor urbane purtătoare de dezvoltare în teritoriu ca factor de anticipare și stimulare a ridicării calității vieții urbane prin restructurarea economică sectorială”, faza II. – „Evaluarea critică a traiectoriei conceptului de zone purtătoare de dezvoltare și evidențierea criteriilor și parametrilor considerați valabili în viitor pentru Z.P.D”, ca fiind „**grupări funcționale de importanță regională / internațională, cuprinzând servicii, distribuție și producție, situate în exteriorul localităților în punctele de conexiune a mai multor tipuri de transporturi internaționale - rutiere, feroviare, aeriene și navale. Pot avea ca arie de influență o regiune continentală, una sau mai multe regiuni ale aceluiași țări și pot constitui pasarele intercontinentale. Sunt destinate în special activităților profesioniștilor gestiunii pentru mărfuri, antrepozite, transporturi și comerț, la care se pot adăuga activități de montaj-producție și alte activități similare unor zone libere (vamă)**”. Ca o detaliere suplimentară a funcțiunilor, se pot specifica, de exemplu : servicii logistice, servicii pentru monitorizarea prin satelit a transporturilor, servicii pentru managementul stocurilor și pentru ambalare, producție de ambalaje și tipărituri, activități de service, întreținere, construcții, inginerie, monitorizarea mediului, laboratoare de control și tratamente și altele.
2. Prin prevederea platformei logistice duale Argeș – Dâmbovița, Municipiul București se situează în categoria metropolelor europene care își pun localitatea sau aglomerația „la dispoziția dezvoltării platformelor logistice” .
3. O comparație între platformele logistice din PUG Municipiul București cu alte platforme logistice din Europa relevă faptul că platformele logistice propuse prin PUG – Municipiul București sau mai exact, cele două nuclee ale unei platforme duale Argeș – Dâmbovița, prezintă toate caracteristicile definitorii pentru justificarea constituirii și localizării platformelor logistice europene:
 - situarea la intersecția a două culoare de transporturi feroviare și rutiere trans - europene
 - situarea în apropiere aeroportului internațional Otopeni și a unui viitor aeroport internațional București-sud
 - situarea în imediata apropiere a două porturi apropiate de Culoarul Dunării care leagă Bucureștii de celelalte capitale dunărene (Belgrad, Budapesta, Bratislava și Viena)
 - apropierea de o capitală cu peste 2 milioane locuitori – potențial mediu operațional dezvoltat pentru afaceri, cu resurse de profesioniști calificați în logistică etc.

Diferențele față de platformele logistice europene constau în prevederea unei platforme logistice duale Argeș și Dâmbovița, justificată de oportunitățile create de cele două viitoare porturi. Aceasta a condus la propunerea a două localizări sau a constituirii a două nuclee ale aceleiași platforme logistice, cu funcțiuni specializate dar complementare. Există incertitudini cu privire la modul în care fiecare dintre cele două nuclee se va putea forma,
4. Deoarece propunerile de platforme logistice au rezultat din strategia de dezvoltare a Capitalei dar, totodată, au depășit aria de competență a P.U.G., nu au fost detaliate aspectele cantitative (suprafața terenului, locuri de muncă etc.), detalieri care revine Planurilor de Amenajare Teritorială și P.U.Z. Orientativ, în faza a II-a din prezentul studiu se indică următoarele limite între care se înscriu parametrii cantitativi din exemplele analizate:
 - raza de influență (Europa de est) – 600 km. – cu o populație de până la 200 milioane locuitori
 - suprafața – între câteva zeci de hectare și câteva sute de hectare
 - numărul locurilor de muncă – între 1000 și 35.000
 - densitatea locurilor de muncă – o medie de circa 116 locuri de muncă pe hectar
 - procent de ocupare a terenului cu construcții – 40% - 50%
 - coeficient de utilizare a terenului – 0,4 – 0,8 mp. Arie Construită Desfășurată pe mp. teren
5. Din punct de vedere spațial-configurativ, conform fazei precedente, platformele logistice sunt alcătuite din grupări de clădiri cu configurare unitară și accente discrete.
6. Toate platformele logistice au rezultat în urma unor operațiuni urbanistice inițiate la nivel central, din considerente strategice naționale și regionale.

LEGENDĂ

LIMITE

	Limita Aglomerației Urbane București
	Limita teritoriului administrativ
	Limita perimetrului central aprobat prin H.G. 129/29.08.1998
	Zona contruită a Municipiului București
	Comune (reședințe) și componente ale Aglomerației Urbane București
	Orașe cuprinse în Aglomerația Urbană București
	Tendințe naturale de dezvoltare a edificabilului
	Tendințe anticipate de dezvoltare a edificabilului
	Zona centrală propusă
	Poli urbani principali existenți
	Poli urbani propuși sau în curs de construire
	Poli de transfer
	Platformă logistică
	Zona de prelungire a funcțiunilor centrale
	Dezvoltări zone industriale
	Parc industrial
	Parc de activități
	Păduri existente
	Spații verzi existente
	Zone verzi propuse
	Bariere verzi de protecție care însoțesc autostrăzile, drumurile naționale, căile ferate și șoseaua de centură
	Areal de protecție reactor Măgurele (R = 3,6 km)
	Cursuri de ape, lacuri
	Porturi propuse
	Aeroporturi existente
	Aeroporturi propuse (varianta Sud / varianta Est)
	Trasee de acces pentru zona de recreere
	Drumuri comunale / județene existente
	Drumuri naționale
	Autostrăzi
	Căi ferate

TITLU / AUTOR: PLANUL URBANISTIC GENERAL AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI	FIȘA DE DOCUMENTARE BUCUREȘTI B
PUBLICAȚIA: PROIECT U.A.U.I.M.	
SUBIECT: POLI DE TRANSFER	
AUTOR FIȘĂ: DOINA CRISTEA, UAUM	

❑ DESCRIPTORI

Obiectiv, motivație:

Prin Planul Urbanistic General al Municipiului București se propune realizarea unor poli de transfer situați în relație cu intrările în București ale noilor autostrăzi și ale drumurilor naționale, cu autostrada de rocadă și cu linia de centură. Rolul polilor de transfer ca interfață între transporturile de mărfuri la mare distanță cu vehicule de mare tonaj și între circuitele locale admise pe străzile municipiului este dublu:

- pentru Municipiul București, pe de o parte, constituie o modalitate de a susține urbanizarea în cadrul Aglomerației Urbane prin dezvoltarea în componentele acesteia a unor activități de transport, distribuție, producție și de servicii necesare Capitalei iar, pe de altă parte, asigură alternative pentru mutarea activităților de transporturi, distribuție și producție care nu mai pot fi acceptate în zona centrală și în cartierele rezidențiale conform standardelor europene de calitate a vieții urbane;
- pentru localitățile din Aglomerația Urbană București, crearea unor noi locuri de muncă la standardele actuale de protecție a mediului, în cadrul unei oferte atractive pentru investitori ca preț al terenului și forței de muncă, constituind astfel (în mod similar cu procesul care are loc în aria de influență imediată din jurul marilor orașe europene) o șansă de creștere a Aglomerației în ritm mai rapid decât Capitala.

În raport cu obiectivele strategice generale și cu obiectivele urbanistice, poli de transfer se înscriu astfel:

Obiective strategice generale de dezvoltare a municipiului București	Obiective urbanistice care pot fi atinse prin crearea polilor de transfer propuși prin planul urbanistic general al municipiului București
Accentuarea identității Municipiului București în concordanță cu aspirația sa de a deveni o metropolă europeană.	Rezervarea unor localizări atractive și imediat accesibile pentru sediile unor diferite organisme internaționale și regionale - europene, sedii centrale și filiale ale unor mari societăți bancare și de asigurări precum și sedii centrale și filiale ale unor mari companii multinaționale.
	Punerea în valoare a situației Capitalei în relație cu marile culoare trans-continentele (culoarul Dunării și culoarele de transporturi rutiere și feroviare nr. 4 și nr. 9)
	Crearea posibilității dezvoltării activităților terțiare superioare de diferite tipuri.
	Ameliorarea imaginii perceptibile de pe căile de acces în municipiu și a terminalelor acestora – gări, aeroporturi, autogări.
Susținerea vitalității și atractivității Municipiului București potrivit rolului de Capitală a României	Asigurarea posibilității de reorganizare a activităților productive de bunuri și servicii, în localizări atractive din proximitatea arterelor structurante, a noilor gări, a platformelor industriale și în centrele de greutate ale marilor ansambluri rezidențiale.
	Asigurarea disponibilităților de locuri de muncă, locuințe și servicii.
Dezvoltarea Capitalei ca o Aglomerație Urbană având un rol activ și stimulat la nivel regional și metropolitan.	Dezvoltarea Zonei Metropolitane conform studiilor Centrului de Proiectare Urbană a Primăriei Generale a Municipiului București și reanalizarea situației defavorabile a Regiunii nr. 8 București - Ilfov
	Corelarea prin Planul de Amenajare a Teritoriului Intercomunal a Planurilor Urbanistice Generale ale componentelor Aglomerației Urbane București.
Ridicarea calității vieții locuitorilor.	Economisirea resurselor financiare, energetice și a timpului locuitorilor.
	Protecția împotriva poluării.
Valorificarea și protejarea potențialului natural, arhitectural și urbanistic.	Protecția împotriva riscurilor naturale și tehnologice.
	Refacerea peisajului natural degradat.

Justificarea soluției urbanistice

Polii de transfer se situează în afara teritoriului administrativ al Municipiului deși constituie o funcțiune necesară acestuia. Prin PUG se propune elaborarea Planului de Amenajare a Teritoriului Intercomunal pentru Aglomerația Urbană București pentru precizarea localizării și rezervarea terenului necesar acestora și pentru includerea lor în PUG-urilor comunelor, odată cu reactualizarea acestora.

Localizarea polilor de transfer a ținut seama de necesitatea situării în locuri favorabile transferului intermodal între transporturile la mare distanță și cele locale (viitoare autostrăzi, drumuri naționale, gări actuale sau propuse), motiv pentru care au fost amplasați între linia de centură și rutieră și viitoarea autostradă de rocadă. Totodată s-a considerat necesară situarea în relație directă cu localitățile furnizoare (potențiale) de forță de muncă.

Caracteristicile funcționale ale polilor de transfer:

- **nivel de importanță:** - regional, zonal și local
- **funcțiuni principale:** - transporturi, distribuție, depozitare, producție, servicii pentru comerț, vamă
- **funcțiuni asociate** - târguri și expoziții specializate, comerț en gros, comerț en detail numai cu mărfuri care nu pot fi transportate acasă cu automobilul propriu cu mărfuri, burse de mărfuri, servicii pentru transportatori, parcuri de distracții, servicii vamale.

Relații inter și intrazonale:

- relațiile intrazonale vor depinde de PUZ –ul operațiunii urbane pentru realizarea fiecăruia dintre acești poli.

Aspecte spațial-configurative.

- datorită localizării pe principalele accese în București, imaginea oferită de polii de transfer va trebui fie în acord exigențele unei Capitalei
- în acest scop, prin PUG București se recomandă ca prevederile regulamentelor locale de urbanism din localitățile componente ale AUB să fie corelate cu cele din RLU București.

Localizare

CONDIȚIONĂRI ALE LOCALIZĂRII	POLI DE TRANSFER
Situare în raport cu Capitala	- situare în exteriorul teritoriului administrativ, în cadrul Aglomerației Urbane București, între linia de centură și viitoarea rocadă a autostrăzii și pe principalele accese în Capitală
Situare în raport cu alte componente ale Aglomerației Urbane București	- situare în proximitatea localităților din apropierea DN, DJ
Situare în raport cu marile culoare de transporturi trans - europene	- situare în apropierea culoarelor trans- europene nr.4 și nr.9
Situare în raport cu aeroportul internațional	- situare sub distanța de 40 km față de un aeroport internațional

Caracteristicile polilor de transfer:

- **nivel de importanță:** - regional, zonal și local
- **funcțiuni principale:** - transporturi, distribuție, depozitare, producție, servicii pentru comerț, vamă
- **funcțiuni asociate:** - târguri și expoziții specializate, comerț en-gros, comerț en-detail numai cu mărfuri care nu pot fi transportate acasă cu automobilul propriu cu mărfuri, burse de mărfuri, servicii pentru transportatori, parcuri de distracții, servicii vamale

Descriptori detaliați privind terenul, tipul unităților, forța de muncă, bilanț teritorial etc.

- fiind situate în afara teritoriului administrativ și urmând a face obiectul studiilor de amenajare teritorială intercomunală și interjudețeană pentru Aglomerația Urbană București, nu au fost făcute precizări cu caracter cantitativ.

LEGENDĂ

LIMITE

	Limita teritoriului administrativ Limita perimetrului central aprobat prin H.G. 129/29.08.1998
	Căi ferate
	Drum național
	Autostradă
	Zona contruită a Municipiului București Comune (reședințe) și componente ale Aglomerației Urbane București
	Zona centrală propusă
	Poli urbani principali existenți
	Poli urbani propuși sau în curs de construire
	Poli de transfer
	Platformă logistică
	Zona de prelungire a funcțiunilor centrale
	Tendențe anticipate de dezvoltare a edificabilului
	Nuclee de dezvoltare a edificabilului
	Tendențe anticipate de dezvoltare a unor funcțiuni mixte
	Zona industrială
	Parc de activități (POT < 15 %)
	Parc de activități preponderent industrial și de servicii
	Păduri existente
	Spații verzi existente
	Zone verzi propuse
	Bariere verzi de protecție care însoțesc autostrăzile, drumurile naționale, căile ferate și șoseaua de centură
	Surse de poluare majoră
	Raze de protecție pentru sursa de poluare
	Cursuri de ape, lacuri
	Culoar de protecție a apelor
	Porturi propuse
	Aeroporturi existente
	Gări
	Apeduct propus
	Apeduct existent
	Front de captare
	Limita zonei poluate cu pulberi sedimentabile

TITLU / AUTOR: PLANUL URBANISTIC GENERAL AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI 1999/UAUIM	FIȘA DE DOCUMENTARE BUCUREȘTI C
PUBLICAȚIA: PROIECT	
SUBIECT: POLI URBANI PRINCIPALI	
AUTOR FIȘĂ: CRISTEA DOINA	

❑ DESCRIPTORI

Obiectiv, motivație.

În Planul Urbanistic General al Municipiului București se prevede realizarea unor noi *poli urbani principali*, definiți ca grupări complexe de activități generate de procesele de metropolizare și de terțiarizare a economiei, având un important rol strategic în dezvoltarea Capitalei și în susținerea acesteia în competiția cu celelalte capitale central și est europene.

Condensând noile activități în locuri privilegiate ca sit și ca accesibilitate - deci atractive pentru investitorii importanți -, polii urbani principali multiplică și diversifică centrele de interes la scara întregii localități, reduc presiunea asupra zonei centrale tradiționale, echilibrează repartitia locurilor de muncă și provoacă o nouă configurare spațial urbanistică.

În raport cu obiectivele strategice generale și cu obiectivele urbanistice, poli urbani principali se înscriu astfel:

Obiective strategice generale de dezvoltare a municipiului București	Obiective urbanistice care pot fi atinse prin crearea polilor urbani principali propuși prin planul urbanistic general al municipiului București
Accentuarea identității Municipiului București în concordanță cu aspirația sa de a deveni o metropolă europeană.	Rezervarea unor localizări atractive și imediat accesibile pentru sediile unor diferite organisme internaționale și regionale - europene, sedii centrale și filiale ale unor mari societăți bancare și de asigurări precum și sedii centrale și filiale ale unor mari companii multinaționale.
	Punerea în valoare a situării Capitalei în relație cu marile culoare trans-continente (culoarul Dunării și culoarele de transporturi rutiere și feroviare nr. 4 și nr. 9)
	Adoptarea noilor forme de integrare a învățământului superior cu cercetarea și dezvoltarea.
	Extinderea spațiilor pentru învățământul superior, postuniversitar și formativ.
	Extinderea spațiilor pentru activități cu caracter internațional din domeniul schimburilor culturale.
	Multiplicarea și diversificarea tipurilor de oferte pentru spații muzeale, expoziționale, reuniuni internaționale și naționale și competiții sportive.
	Asigurarea spațiilor necesare pentru Târguri Internaționale.
	Crearea posibilității dezvoltării activităților terțiare superioare de diferite tipuri.
	Ameliorarea imaginii perceptibile de pe căile de acces în municipiu și a terminalelor acestora – gări, aeroporturi, autogări.
	Reabilitarea ambianței și a imaginii perimetrului central.
	Ameliorarea mobilierului urban și a afișajului.
	Multiplicarea spațiilor și traseelor exclusiv pietonale.
Susținerea vitalității și atractivității Municipiului București potrivit rolului de Capitală a României	Rezervarea spațiilor urbane semnificative pentru localizarea funcțiunilor publice de autoritate cu valoare emblematică pentru Capitala României.
	Asigurarea posibilității de reorganizare a activităților productive de bunuri și servicii, în localizări atractive din proximitatea arterelor structurante, a noilor gări, a platformelor industriale și în centrele de greutate ale marilor ansambluri rezidențiale.
	Crearea posibilității dezvoltării în forme moderne a cercetării și învățământului superior.
	Dezvoltarea turismului

Obiective strategice generale de dezvoltare a municipiului București	Obiective urbanistice care pot fi atinse prin crearea poliilor urbani principali propuși prin planul urbanistic general al municipiului București
	Asigurarea disponibilităților de locuri de muncă, locuințe și servicii.
Dezvoltarea Capitalei ca o Aglomerație Urbană având un rol activ și stimulativ la nivel regional și metropolitan.	Dezvoltarea Zonei Metropolitane – inclusiv a serviciilor de tip metropolitan
	Corelarea prin Planul de Amenajare a Teritoriului Intercomunal a Planurilor Urbanistice Generale ale componentelor Aglomerației Urbane București – inclusiv crearea unor instituții și servicii de nivel intercomunal.
Ridicarea calității vieții locuitorilor.	Asigurarea accesibilității la infrastructura serviciilor și amenajărilor publice.
	Economisirea resurselor financiare, energetice și a timpului locuitorilor.
	Diversificarea loisirului urban
Valorificarea și protejarea potențialului natural, arhitectural și urbanistic.	Conservarea și punerea în valoare într-o condiție de existență contemporană a patrimoniului construit.
	Reabilitarea, reutilizarea și postutilizarea fondului construit.

Justificarea soluției urbanistice.

Poli urbani principali constituie principale nucleee strategice de dezvoltare a Municipiului București ca o metropolă europeană, în competiția generată de procesele de globalizare și terțiarizare cu celelalte capitale central și est europene.

Noii poli urbani care grupează funcțiuni complexe de importanță supramunicipală și municipală vor putea conferi Capitalei prestigiu internațional, o echilibrare funcțională și noi calități estetic-configurative, în condițiile unei oferte diversificate și parțial imediat accesibile investitorilor.

În acest sens este de menționat că după anul 1989 în capitalele din vecinătatea noastră au fost realizate următoarele suprafețe de clădiri specializate pentru birouri: Varșovia – 1.650.000 mp., Budapesta – 995.000 mp., față de București – 300.000 mp.

Pentru poli urbani principali prin P.U.G. se prevăd 19 localizări după cum urmează:

Nr. crt.	POLI URBANI	ETAPA	SUPRAFAȚA TEREN		ARIE DESFĂȘURATĂ POTENȚIAL A FI REALIZATĂ			LOCURI DE MUNCĂ	APARTAMENTE	LOCUITORI
			Brută	Netă	Total	Din care:				
						Birouri, servicii, comerț etc.	Locuințe			
ha	ha	mp	mp	mp	nr.	nr.	nr.			
1	BARBU VACARESCU	III	7,67	3,84	84.391	59.074	25.317	959	211	549
2	BERCENI	II	41,24	20,62	453.617	317.532	136.085	5.155	1.134	2.949
3	BIG- BERCENI	III	4,42	2,21	48.637	34.046	14.591	553	122	316
4	COLENTINA	III	13,71	6,86	150.813	105.569	45.244	1.714	377	980
5	CRINGASI	III	3,18	1,59	34.998	24.499	10.499	398	87	227
6	DRUMUL TABEREI	I	23,88	11,94	262.727	183.909	78.818	2.986	657	1.708
7	FILARET	II	17,77	8,88	195.427	136.799	58.628	2.221	489	1.270
8	GARA BASARAB	III	5,36	2,68	58.984	41.289	17.695	670	147	383
9	GIURGIULUI	III	29,62	14,81	325.810	228.067	97.743	3.702	815	2.118
10	LACUL MORII	II	5,31	2,65	58.400	40.880	17.520	664	146	380

Nr. crt.	POLI URBANI	ETAPA	SUPRAFAȚA TEREN		ARIE DESFĂȘURATĂ POTENȚIAL A FI REALIZATĂ			LOCURI DE MUNCĂ	APARTAMENTE	LOCUITORI
			Brută	Netă	Total	Din care:				
						Birouri, servicii, comerț etc.	Locuințe			
11	OBOR	I	37,64	18,82	413.987	289.791	124.196	4.704	1.035	2.691
12	ORHIDEELOR	I	17,67	8,83	194.324	136.027	58.297	2.208	486	1.263
13	PANDURI	II	96,33	48,17	1.059.661	741.763	317..898	12.042	2.649	6.888
14	PANTELIMON	III	23,34	11,67	256.780	179.746	77.034	2.918	642	1.669
15	PIPERA	II	15,44	7,72	169.817	118.872	50.945	1.930	425	1.104
16	P-TA PRESEI LIBERE - POLIGRAFIEI	II	29,95	14,97	329.398	230.579	98.820	3.743	823	2.141
19	SALAJ	III	23,74	11,87	261.127	182.789	78.338	2.967	653	1.697
18	TITAN	I	12,61	6,30	138.671	97.070	41.601	1.576	347	901
19	VACARESTI	I	36,52	18,26	401.688	281.182	120.506	4.565	1.004	2.611
	TOTAL		445,39	222,69	4.899.258	3.429.480	1.469.777	55.673	12.248	31.845

În polii urbani propuși a fi realizați până în anul 2025, din totalul de 3.429.480 mp. suprafață pentru birouri, servicii, comerț, cca. 1.029.000 mp. este necesar să fie situați în clădiri specializate pentru birouri, deci aproximativ cât s-a construit în nouă ani și capitalele menționate anterior.

Principalele caracteristici funcționale ale polilor urbani propuși sunt:

- **nivel de importanță:** - internațional, național-metropolitană, regională, municipală și de sector;
- **funcțiuni principale:**
 - servicii manageriale, tehnice, profesionale (specializate pentru întreprinderi), servicii financiar-bancare, societăți de asigurări care sunt dispuse în clădiri specializate de birouri;
 - sedii ale unor organisme extrateritoriale;
 - instituții și servicii publice de nivel național, regional, municipal și de sector, inclusiv cele care nu au legături directe cu publicul dar care fac parte din "industria terțiarului" de culegere, prelucrare, stocare și difuzare a informației prin mijloace moderne de telecomunicații (birouri teritoriale pentru impozite etc.);
 - servicii profesionale (pentru persoane fizice și juridice), complementare serviciilor pentru întreprinderi și celor administrative;
 - poșta și telecomunicații (releu infostructură),
 - centre de conferințe;
 - edituri, centre media;
 - centre și galerii de artă, expoziții;
 - unități de cercetare-dezvoltare și învățământ superior, centre de informare;
 - centre de formare și perfecționare;
 - mici unități productive (manufacturiere) pentru produse necesare altor unități și persoanelor care se află în cuprinsul polului terțiar;
 - comerț (mari magazine, comerț specializat atât de lux cât și de proximitate pentru locuitorii din zonă);
 - servicii diverse - personale colective și sociale;
 - activități asociative diverse
 - hoteluri pentru turismul de afaceri și alte spații de recepții; restaurante de toate tipurile;
 - recreere în spații acoperite (săli multifuncționale, expo, galerii de artă, cinema, centre de recreere, sport în spații acoperite, dancing, casino etc.);
 - locuințe cu partiu special, închiriate de către firme pe termen lung sau care includ spații pentru profesii libere;
 - mari parcaje multietajate și la sol, stații service;

- diverse alte activități compatibile.

Relații inter și intrazonale.

Polii urbani au fost astfel localizați încât să devină noi repere la scara Capitalei atât din punct de vedere funcțional și spațial-configurativ, cât și ca nuclee de polarizare a locuitorilor din arealele învecinate pentru muncă și pentru petrecerea timpului liber într-un cadru arhitectural-urbanistic de calitate

Fiecare dintre polii urbani se consideră că va avea un puternic impact asupra zonelor învecinate, provocând o ridicare a calității funcționale și arhitectural-urbanistice a acestora.

Relațiile intrazonale vor depinde de PUZ-urile operațiunilor urbane în funcție de particularitățile fiecărui sit, dar, prin RLU se recomandă să fie asigurate următoarele condiții:

- circulații și piațete pietonale, precum și scuaruri atractive pentru recreare în cadru urban, în pondere de minim 10% din suprafața de teren;
- în zonele destructurate în reconstrucție, pentru operațiuni pe terenuri libere sau cu statut juridic mixt, lotizările se prevăd cu parcele de minim 800 mp. și un front la strada de minim 18.0 metri în cazul fronturilor continue și de minim 24.0 metri în cazul fronturilor discontinue;
- staționarea autovehiculelor se admite numai în interiorul parcelei și se dimensionează conform normelor specifice;

Aspecte spațial-configurative.

Polii urbani principali vor contribui în mare măsură la constituirea unei noi imagini a Capitalei, în dialog cu intervențiile recente din alte metropole europene; realizarea acestor poli urbani va fi necesar să facă obiectul unor concursuri de arhitectură, dezbateri publice, mediatizări, publicații;

Prin PUG București se recomandă ca aspectul clădirilor să fie subordonat cerințelor specifice unei diversități de funcțiuni și exprimării prestigiului investitorilor (similar unui centru de afaceri), cu condiția realizării unor ansambluri compoziționale care să țină seama de caracterul general al zonei și de arhitectura clădirilor din vecinătate cu care se află în relații de co-vizibilitate. Dat fiind rolul de repere volumetrice, nu se limitează înălțimea clădirilor, prin PUZ urmând să se prezinte justificarea configurației de ansamblu ținându-se seama de modul de percepere de pe principalele trasee de circulație, de pe splaiuri și de pe cornișele Dâmboviței și Colentinei.

Localizare

Pentru polii urbani principali prin PUG se prevăd 19 localizări care țin seama de:

- situarea în puncte nodale ale transportului public, pe artere principale și în vecinătatea gărilor existente sau prevăzute a se realiza;
- situarea în areale care grupează un număr ridicat de locuitori.

Descriptori detaliați privind terenul, tipul unităților, forța de muncă, bilanț teritorial

Nr. crt.	POLI URBANI	ETAPA	SUPRAFAȚA TEREN		ARIE DESFĂȘURATĂ POTENȚIAL A FI REALIZATĂ			LOCURI DE MUNCĂ	APARTAMENTE	LOCUITORI
			Brută	Netă	Total	Din care:				
						Birouri, servicii, comerț etc.	Locuințe			
1	BARBU VACARESCU	III	7,67	3,84	84.391	59.074	25.317	959	211	549
2	BERCENI	II	41,24	20,62	453.617	317.532	136.085	5.155	1.134	2.949
3	BIG- BERCENI	III	4,42	2,21	48.637	34.046	14.591	553	122	316
4	COLENTINA	III	13,71	6,86	150.813	105.569	45.244	1.714	377	980
5	CRINGASI	III	3,18	1,59	34.998	24.499	10.499	398	87	227
6	DRUMUL TABEREI	I	23,88	11,94	262.727	183.909	78.818	2.986	657	1.708
7	FILARET	II	17,77	8,88	195.427	136.799	58.628	2.221	489	1.270
8	GARA BASARAB	III	5,36	2,68	58.984	41.289	17.695	670	147	383

Nr. crt.	POLI URBANI	ETAPA	SUPRAFAȚA TEREN		ARIE DESFĂȘURATĂ POTENȚIAL A FI REALIZATĂ			LOCURI DE MUNCĂ	APARTAMENTE	LOCUITORI
			Brută	Netă	Total	Din care:				
						Birouri, servicii, comerț etc.	Locuințe			
ha	ha	mp	mp	mp	nr.	nr.	nr.			
9	GIURGIULUI	III	29,62	14,81	325.810	228.067	97.743	3.702	815	2.118
10	LACUL MORII	II	5,31	2,65	58.400	40.880	17.520	664	146	380
11	OBOR	I	37,64	18,82	413.987	289.791	124.196	4.704	1.035	2.691
12	ORHIDEELOR	I	17,67	8,83	194.324	136.027	58.297	2.208	486	1.263
13	PANDURI	II	96,33	48,17	1.059.661	741.763	317.898	12.042	2.649	6.888
14	PANTELIMON	III	23,34	11,67	256.780	179.746	77.034	2.918	642	1.669
15	PIPERA	II	15,44	7,72	169.817	118.872	50.945	1.930	425	1.104
16	P-TA PRESEI LIBERE - POLIGRAFIEI	II	29,95	14,97	329.398	230.579	98.820	3.743	823	2.141
19	SALAJ	III	23,74	11,87	261.127	182.789	78.338	2.967	653	1.697
18	TITAN	I	12,61	6,30	138.671	97.070	41.601	1.576	347	901
19	VACAREȘTI	I	36,52	18,26	401.688	281.182	120.506	4.565	1.004	2.611
	TOTAL		445,39	222,69	4.899.258	3.429.480	1.469.777	55.673	12.248	31.845

☐ INDICI

- POT maxim 70% cu posibilitatea acoperirii restului terenului în proporție de 80 % cu clădiri cu maxim 2 niveluri (H. maxim = 8 metri) pentru diferite utilizări;
- CUT maxim = 4,5 mp.ADC/mp.teren
- pentru funcțiunile publice se vor respecta normele specifice sau tema beneficiarului.

☐ CONCLUZII

1. Propunerile din PUG – Municipiul București corespund definiției date polilor urbani principali în Studiul AMTRANS - „Definirea zonelor urbane purtătoare de dezvoltare în teritoriu ca factor de anticipare și stimulare a ridicării calității vieții urbane prin restructurarea economică sectorială”, faza II – „Evaluarea critică a traiectoriei conceptului de zone purtătoare de dezvoltare și evidențierea criteriilor și parametrilor considerați valabili în viitor pentru Z.P.D”, ca fiind **grupări complexe de activități predominant din sectorul terțiar de vârf care au rol strategic în dezvoltarea localității, se situează în locuri privilegiate ca sit și ca accesibilitate, atât din exteriorul localității (centru de conferințe și expoziții internaționale) cât și din zona centrală (nucleul de afaceri) sau din localizări care compensează lipsa spațiilor din centrul de afaceri (polii terțiari care au apărut în proximitatea gărilor etc.)**
2. Propunerea de creare a noilor poli urbani principali constituie modalitatea de a se compensa lipsa de funcțiunilor cu caracter metropolitan din centrul Capitalei, oferind totodată concentrări de locuri de muncă și de funcțiuni comerciale și de interes general pentru concentrările de locuitori din cele șase sectoare.
3. Prin dezvoltarea noilor poli urbani Capitala va obține o nouă imagine, în acord cu statutul de metropolă europeană.

☐ CONCLUZII PRIVIND CONSECINȚELE CONSTATATE PÂNĂ ÎN PREZENT ALE PROPUNERILOR DIN P.U.G. PRIVIND POLII DE TRANSFER

Obstacole.

- conturarea unor noi centre de interes este blocată de investițiile reduse, de întârzierea redresării economice (insuficienta dezvoltare a sectorului terțiar), de incertitudini privind statutul juridic al unor terenuri, de accesibilitatea redusă (cu excepția transporturilor aeriene) precum și de bugetele de austeritate care nu au permis inițierea unor investiții publice importante;

- primatul proprietății terenului asupra funcțiunii urbane a acestuia a condus la dispersarea puținelor noi investiții din sectorul terțiar care, grupate în poli urbani ar fi conferit un plus de atractivitate și pentru alte funcțiuni similare.

Impact

- pentru București, au existat semnale privind interesul unor investitori străini în privința localizării unor investiții reprezentative înainte de 11 septembrie 2001, dar ulterior, recesiunea economică din țările europene și SUA a scăzut în general interesul pentru noi investiții;

Comentarii critice.

- lipsa de mediatizare a potențialului de dezvoltare a viitorilor poli urbani.

POLI PRINCIPALI URBANI

1 - BARBU VĂCĂRESCU, 2 - BERCENI 3 - BIG BERCENI, 4 - COLENTINA, 5 - CRÂNGAȘI, 6 - DRUMUL TABEREI, 7 - FILARET, 8 - GARA BASARAB, 9 - GIURGIULUI, 10 - LACUL DÂMBOVIȚA, 11 - OBOR, 12 - ORHIDEELOR, 13 - PANDURI, 14 - PANTELIMON, 15 - PIPERA, 16 - PIAȚA PRESEI LIBERE - POLIGRAFIEI, 17 - SĂLAJ, 18 - TITAN, 19 - VĂCĂREȘTI

LEGENDA

LIMITE

LIMITA TERITORIULUI ADMINISTRATIV AL MUNICIPIULUI BUCURESTI
CONFORM CORECTURILOR MENTIONATE CU SECTOARELE (limita prezentata prin strada fiind marcata pe fundurile loturilor aferente străzilor)
LIMITA TERITORIULUI ADMINISTRATIV AL MUNICIPIULUI BUCURESTI
CONFORM PLANULUI DIRECTIEI TOPOGRAFICE MILITARE
LIMITA TERITORIULUI ADMINISTRATIV AL COMUNELOR LIMITROFE
LIMITA INTRAVILANULUI PROPUȘ AL MUNICIPIULUI BUCURESTI
LIMITA INTRAVILANULUI PROPUȘ AL COMUNELOR LIMITROFE
LIMITA CENTRULUI ISTORIC PROTEJAT CONFORM H.G. 129 DIN 29 AUG. 1996
LIMITA ZONEI PROTEJATE
LIMITA SITURILOR ARHEOLOGICE

ZONIFICARE FUNCȚIONALĂ

ZONA CENTRALĂ
ZONA NUCLEULUI CENTRAL COMERCIAL ȘI DE AFACERI
ZONA POLILOR URBANI PRINCIPALI
ZONA FUNCȚIUNILOR PUBLICE MUNICIPALE ȘI LOCALE DISPERSATE – ZONA
FUNCȚIUNILOR PUBLICE LA NIVEL DE CARTIER ȘI NIVEL REZIDENTIAL

ZONA DE ACTIVITĂȚI: MONO-ACTIVITĂȚI COMERCIALE, SERVICII
MANAGERIALE, TEHNICE, PROFESIONALE, SERVICII COLECTIVE ȘI
PERSONALE, RESTAURANTE, RECREERE, MICA PRODUCȚIE, LOCUINȚE ETC.

ZONE DE TRANSFER, DISTRIBUȚIE ȘI SERVICII DIVERSE (LOCALIZARE DE
PRINCIPIU ÎN AFARA TERITORIULUI ADMINISTRATIV)
ZONE CU DIFERITE FUNCȚIUNI CU PROCENTE REDUSE (SUB 26%) DE OCUPARE
A TERENULUI PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA MICROCLIMATULUI
FUNCȚIUNI PUBLICE / COMERCIALE ÎN AFARA TERITORIULUI ADMINISTRATIV
PĂDURI ÎN TERITORIUL INTRAVILAN / ÎN AFARA TERITORIULUI INTRAVILAN
ZONA TERENURILOR AFLATE PERMANENT SUB APE
TRAMA STRADALĂ

Zone și subzone funcționale		Suprafață (ha)	Pondere din suprafața totală a intravilanului (%)	Pondere din suprafața totală a teritoriului administrativ (%)	Indice de utilizare teren (mp / locuitor)
1. Zona funcțiunilor publice și comerciale		2330,45	10,89	9,80	10,59
1.1	Zona centrală	522,24	2,44	2,20	2,37
1.2.	Nucleu comercial și de afaceri	133,69	0,62	0,56	0,61
1.3.	Funcțiuni municipale dispersate	946,12	4,42	3,98	4,30
1.4.	Funcțiuni la nivel de cartier dispersate	283,02	1,32	1,19	1,29
1.5.	Poli urbani principali	445,39	2,08	1,87	2,02

TITLU / AUTOR: PLANUL URBANISTIC GENERAL AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI 1999/UAUIM	FIȘA DE DOCUMENTARE BUCUREȘTI D
PUBLICAȚIA: PROIECT	
SUBIECT: PARCURI DE ACTIVITĂȚI	
AUTOR FIȘĂ: CRISTEA DOINA	

❑ DESCRIPTORI

Obiectiv, motivație.

În Planul Urbanistic General al Municipiului București se anticipează constituirea până în anul 2025 a șase noi parcuri de activități și recuperarea ca parc științific a platformei Institutului de Fizică Atomică de la Măgurele. Aceste parcuri de activități reprezintă o categorie nouă de zonă de producție concretă și abstractă pentru Capitală legată de tehnologii avansate, conținând activități productive din domenii de vârf, servicii conexe, cercetare – dezvoltare, formare profesională, transporturi, depozitare, expoziții, facilități pentru angajați și clienți. Toate parcurile de activități sunt situate pe sau imediat lângă arterele principale de circulație care leagă accesul major în Capitală de centrul orașului și (cu excepția celui din nord) în zone cu deficit de locuri de muncă. Totodată parcurile de activități sunt localizate într-un cadru arhitectural-urbanistic și peisagistic de înaltă calitate, urmărindu-se asigurarea unui aspect atractiv și reprezentativ din punctul de vedere al prestigiului acestor activități de vârf.

În raport cu obiectivele strategice generale și cu obiectivele urbanistice, parcurile de activități se înscriu astfel:

Obiective strategice generale de dezvoltare a municipiului bucurești	Obiective urbanistice care pot fi atinse prin crearea polilor de transfer propuși prin planul urbanistic general al municipiului bucurești
Accentuarea identității Municipiului București în concordanță cu aspirația sa de a deveni o metropolă europeană.	Rezervarea unor localizări atractive și imediat accesibile pentru sediile unor diferite organisme internaționale și regionale - europene, sedii centrale și filiale ale unor mari societăți bancare și de asigurări precum și sedii centrale și filiale ale unor mari companii multinaționale.
	Adoptarea noilor forme de integrare a învățământului superior cu cercetarea și dezvoltarea.
	Extinderea spațiilor pentru învățământul superior, postuniversitar și formativ.
	Extinderea spațiilor pentru activități cu caracter internațional din domeniul schimburilor culturale.
	Dezvoltarea unor parcuri tehnologice.
	Crearea posibilității dezvoltării activităților terțiare superioare de diferite tipuri.
Susținerea vitalității și atractivității Municipiului București potrivit rolului de Capitală a României	Asigurarea posibilității de reorganizare a activităților productive de bunuri și servicii, în localizări atractive din proximitatea arterelor structurante, a noilor gări, a platformelor industriale și în centrele de greutate ale marilor ansambluri rezidențiale.
	Crearea posibilității dezvoltării în forme moderne a cercetării și învățământului superior.
	Dezvoltarea turismului
	Asigurarea disponibilităților de locuri de muncă, locuințe și servicii.
Dezvoltarea Capitalei ca o Aglomerație Urbană având un rol activ și stimulativ la nivel regional și metropolitan.	Dezvoltarea Zonei Metropolitane conform studiilor Centrului de Proiectare Urbană a Primăriei Generale a Municipiului București și reanalizarea situației defavorabile a Regiunii nr. 8 București - Ilfov
	Corelarea prin Planul de Amenajare a Teritoriului Intercomunal a Planurilor Urbanistice Generale ale componentelor Aglomerației Urbane București.
Ridicarea calității vieții locuitorilor.	Economisirea resurselor financiare, energetice și a timpului locuitorilor.
	Creșterea suprafeței spațiilor plantate publice și a celor ecologic necesare.
	Protecția împotriva poluării.

Obiective strategice generale de dezvoltare a municipiului bucurești	Obiective urbanistice care pot fi atinse prin crearea polilor de transfer propuși prin planul urbanistic general al municipiului bucurești
Valorificarea și protejarea potențialului natural, arhitectural și urbanistic.	Punerea în valoare a lacurilor și cursurilor de apă .
	Punerea în valoare a reliefului.
	Refacerea peisajului natural degradat.

Justificarea soluției urbanistice:

Parcurile de activități reprezintă o categorie nouă de zonă productivă caracterizată printr - un profil combinat de activități productive legate de tehnologii avansate, servicii specializate pentru producție, distribuție și comercializare la care se adaugă diferite servicii pentru personal și clienți. Toate acestea sunt asigurate cu spații de parcare, amenajări peisagistice, mobilier urban care conferă un aspect atractiv și reprezentativ din punct de vedere al prestigiului activităților. Parcurile de activități se disting printr-o anumită specializare funcțională: parcuri tehnologice, parcuri de “soft”, parcuri de cercetare și învățământ superior. Platforma IFA- Măgurele se înscrie în această ultimă categorie;

Se propune o anumită specializare funcțională astfel:

Tipul funcțiunilor din parcurile de activități	Parcuri de activități situate pe teritoriul Municipiului	Parcuri de activități situate în comune adiacente teritoriului Municipiului
cercetare – dezvoltare și învățământ superior în domenii de vârf	parc științific „Văcărești”	recuperare ca parc științific a platformei Institutului de Fizică Atomică - <i>Măgurele</i>
cercetare – dezvoltare și producție în domeniul tehnologiilor avansate	parc științific și tehnologic nord - Băneasa	dezvoltarea ca parc tehnologic a zonei de activități de la aeroportul internațional - <i>Otopeni</i>
	parc științific și tehnologic sud - Berceni	parc științific și tehnologic vest – <i>Chiajna</i>
		parc științific și tehnologic est – <i>Popești Leordeni</i>

Principalele caracteristici funcționale

- **nivel de importanță:** - internațional, național, metropolitan;
- **funcțiuni principale:** prin RLU sunt admise activități cercetare – dezvoltare, formare profesională, transporturi, depozitare, expoziții, facilități pentru angajați și clienți, sedii de firme și societăți bancare și de asigurări și întreprinderi productive din domenii de vârf cu servicii conexe (laboratoare etc.), comerț, alimentație publică și servicii personale, locuințe de serviciu pentru personalul care asigură permanența sau securitatea unităților parcaje, amenajări peisagistice;

Relații inter și intrazonale;

- fiecare dintre localizările propuse, cu excepția parcului de activități Băneasa (inițiat în timpul elaborării PUG), beneficiază atât de situare pe trasa stradală principală a Municipiului sau pe DN și DJ cât și de un cadru natural cu potențial ridicat de amenajare peisagistică;
- relațiile intrazonale vor depinde de PUZ –ul operațiunii urbane.

Aspecte spațial-configurative:

- parcurile de activități au, prin scopul generării lor nu numai un profil de activități de înaltă ținută ci și un cadru de activitate deosebit ca arhitectură și amenajare peisagistică
- în acest scop se recomandă prin PUG București, ca prevederile regulamentelor locale de urbanism din localitățile componente ale AUB să fie corelate cu cele din RLU București, deci să fie ridicate la nivelul unor exigențe metropolitane.
- configurarea spațial volumetrică se stabilește prin PUZ, cu recomandările următoare specificate în RLU: clădirile se dispun izolat, retrase de la aliniament, având înălțimi de maxim 12,0 metri și volume construite simple dar armonizate cu caracterul zonei și cu vecinătățile imediate; suprafețele libere din spațiul de retragere față de aliniament vor fi plantate cu arbori în proporție de minim 40% formând de preferință o perdea vegetală pe tot frontul incintei; suprafețele libere neocupate cu circulații, parcaje și platforme funcționale vor fi plantate

cu un arbore la fiecare 200 mp; se vor prevedea plantații înalte în lungul limitelor incintelor care reprezintă totodată linii de separație față de alte subzone și unități teritoriale de referință.

Localizare.

Prin propunerile Planului Urbanistic General (limitate prin lege la teritoriul administrativ al Municipiului) se prevăd 3 parcuri de activități, dintre care un parc științific pentru cercetare-dezvoltare și învățământ superior în informatică - „soft”.

De asemenea, se propune realizarea unor parcuri de activități în comunele Chiajna, Măgurele, Otopeni și Popești – Leordeni, ceea ce impune elaborarea Planului de Amenajare a Teritoriului Intercomunal pentru Aglomerația Urbană București și reactualizarea P.U.G. comunelor în corelare cu P.U.G. Capitalei.

Teritoriul Administrativ	Distanța față de centrul Capitalei	Categoria arterelor de acces spre centru	Suprafața terenului	Caracteristicile sitului
Municipiul București				
1. parc științific „Văcărești”	1,5 km.	Dublura accesului de pe autostrada București Constanța prin Splaiul Unirii	21.ha	Proximitatea viitorului parc Văcărești
2. parc științific și tehnologic nord – Băneasa	10,4 km.	DN și artere de categoria I	30 ha.	Proximitatea aeroportului Băneasa
3. parc științific și tehnologic sud - Berceni	7,8 km.	DN și artere de categoria I	132 ha	Proximitatea zonei comerciale „Piața de Gros”
Comuna Măgurele				
4. recuperare ca parc științific a platformei Institutului de Fizică Atomică - <i>Măgurele</i>	11,2 km.	DN și artere de categoria	cca. 12 ha	Sit propriu, bine conturat, în apropierea pădurii.
Comuna Otopeni				
5. dezvoltarea ca parc tehnologic a zonei de activități de la aeroportul internațional - <i>Otopeni</i>	20,0 km.	DN și artere de categoria I	cca. 50 ha.	Proximitatea aeroportului internațional Otopeni
Comuna Chiajna				
6. parc științific și tehnologic vest – <i>Chiajna</i>	10 km.	Dublura accesului de pe autostrada București – Pitești și artere de categoria I	cca. 260 ha.	Pe cornișa terasei din proximitatea viitorului parc de la vest de Lacul Morii
Comuna Popești- Leordeni				
7. parc științific și tehnologic est – <i>Popești Leordeni</i>	6,7 km.	Dublura accesului de pe autostrada București Constanța prin Splaiul Unirii	cca. 600 ha.	Pe vechiul curs al Dâmboviței, , între Splai și cornișa ce urmează a fi amenajată peisagistic,

Descriptori detaliați privind terenul, tipul unităților, forța de muncă, bilanț teritorial etc.

Terenul afectat parcurilor de activități este de 1105 ha din care în Municipiul București 183 ha, iar în comunele din AUB 922 ha. Având în vedere dependența de tipul de profil al întreprinderilor componente, indicii de locuri de muncă / ha variază între 15 și 150. Potențialul terenurilor propuse ca locuri de muncă, luând în

considerare jumătatea inferioară a intervalului indicilor menționați variază în cadrul AUB între 16 575 și 88.400 (respectiv între 13 și 69% din necesarul de noi locuri de muncă).

Accesibilitatea cu mijloace de transport public este asigurată în toate cazurile.

Teritoriul Administrativ	Categoria arterelor de acces spre centru	Existența transportului public
Municipiul București		
parc științific „Văcărești”	Dublura accesului de pe autostrada București Constanța prin Splaiul Unirii	Da
parc științific și tehnologic nord – Băneasa	DN și artere de categoria I	Da
parc științific și tehnologic sud - Berceni	DN și artere de categoria I	Da
Comuna Măgurele		
recuperare ca parc științific a platformei Institutului de Fizică Atomică - <i>Măgurele</i>	DN și artere de categoria I	Da
Comuna Otopeni		
dezvoltarea ca parc tehnologic a zonei de activități de la aeroportul internațional - <i>Otopeni</i>	DN 1 și artere de categoria I	Da, în plus este propus transport pe cale fixă tip metrou suprateran
Comuna Chiajna		
parc științific și tehnologic vest – <i>Chiajna</i>	Dublura accesului de pe autostrada București – Pitești și artere de categoria I	Da
Comuna Popești-Leordeni		
parc științific și tehnologic est – <i>Popești Leordeni</i>	Dublura accesului de pe autostrada București Constanța prin Splaiul Unirii	Da

Exemplele analizate în fazele precedente ale acestui studiu au evidențiat următoarele repere dimensionale ale parcurilor de activități:

- suprafața minimă – 71,5 ha., majoritatea suprafețelor se sub valoarea de 750 ha. (raport 10.5), suprafața maximă fiind de 1493 ha.
- numărul de salariați variază între 1150 și 11000 (raport 9,5)
- numărul de salariați pe hectar variază între 15 și 150 în funcție de tipul de profil al întreprinderilor componente

Potențialul terenurilor propuse pentru parcurile de activități ca număr de locuri de muncă, luând în considerare jumătatea inferioară a intervalului indicilor menționați variază în cadrul AUB între 15.000 și 80.000 (respectiv între 12 și 63% din necesarul de 126.910 noi locuri de muncă)

Caracteristicile configurative ale parcurilor de activități vor putea fi precizate odată cu inițierea operațiunii urbane, prin PUZ, ținând seama de următoarele recomandări conținute în RLU – PUG Municipiul București pentru parcurile de activități:

- modulul parcelor va fi de minim 3000 m. cu front la stradă de minim 50 m., având obligatoriu acces dintr-o cale publică
- retragerile de la aliniamente spre străzile perimetrale și interioare vor fi obligatoriu mai mari de 10,00 metri pe străzile de categoria I-a și a II-a și 6,00 metri pe străzile de categoria a-III-a.
- clădirile se dispun izolat de limitele laterale și posterioară ale parcelei la o distanță egală cu jumătate din înălțime, dar nu mai puțin de 6.00 metri;
- volumele construite vor fi simple și se vor armoniza cu caracterul zonei și cu vecinătățile imediate; fațadele posterioare și laterale vor fi tratate arhitectural la același nivel cu fațada principală; tratarea acoperirii clădirilor va ține seama de faptul că acestea se percep din clădirile mai înalte înconjurătoare, în special din cele cu funcțiuni publice;
- în spațiul de retragere față de aliniament, maxim 40% din teren poate fi rezervat parcajelor cu condiția înconjurării acestora cu un gard viu având înălțimea de minimum 1,20 m.
- suprafețele libere din spațiul de retragere față de aliniament vor fi plantate cu arbori în proporție de minim 40% formând de preferință o perdea vegetală pe tot frontul incintei;

- suprafețele libere neocupate cu circulații, parcaje și platforme funcționale vor fi plantate cu un arbore la fiecare 200 mp; se interzic plantațiile de plop, stejar, arin, salcie și alte specii cu rădăcini pivotante care pot pune în pericol stabilitatea construcțiilor.
- împrejuririle spre stradă vor fi transparente cu înălțimi de minim 2.00 metri din care un soclu de 0.60 m., vor fi dublate cu un gard viu. În cazul necesității unei protecții suplimentare se recomandă dublarea spre interior la 2.50 metri distanță, cu un al doilea gard transparent de 2.50 m înălțime, între cele două garduri fiind plantați arbori și arbuști;

Caracteristicile operațiunii urbane.

În PUG se menționează faptul că, pentru realizarea parcurilor de activități va fi necesară inițierea unor operațiuni urbane.

Data fiind importanța parcurilor de activități pentru dezvoltarea Capitalei ca tehnopol, inițiatorul operațiunii este normal să fie administrație publică centrală, locală și a formelor de cooperare la nivelul Aglomerației Urbane și Zonei Metropolitane, dar este posibil fie și un investitor sau un grup de investitori privați.

Din aceleași considerente, promotorul operațiunii ar trebui să fie o instituție publică (Agenție de Dezvoltare) sau o societate economică mixtă.

❑ INDICI

În conformitate cu RLU indicii urbanistici sunt:

- POT - conform PUZ dar nu peste **40%**;
- CUT - conform PUZ se recomandă să nu se depășească **4,5 mc./mp teren (1,5 mp.ADC /mp.teren)**

❑ CONCLUZII

1. Propunerile de parcuri de activități din P.U.G. Municipiul București corespund definiției date acestora în Studiul AMTRANS „Definirea zonelor urbane purtătoare de dezvoltare în teritoriu ca factor de anticipare și stimulare a ridicării calității vieții urbane prin restructurarea economică sectorială”, faza II. – „Evaluarea critică a traiectoriei conceptului de zone purtătoare de dezvoltare și evidențierea criteriilor și parametrilor considerați valabili în viitor pentru Z.P.D”, ca fiind **„grupări de activități din profile relaționate din domenii de vârf ale cercetării- dezvoltării care se potențează reciproc”, constituind, conform definiției DATAR,**
 - un produs exemplar și modern al dezvoltării regionale și locale,
 - un loc de elaborare și punere în operă a conceptelor transversale și a parteneriatelor inovatoare
 - o miză de putere și de înfruntare între diferite logici, chiar contradictorii și o sursă considerabilă de cheltuieli /investiții publice.
2. Propunerea de creare parcurilor de activități – introduce în Capitală și în AUB o nouă categorie de zonă productivă, caracterizată printr-un profil combinat de activități productive de bunuri și servicii legate de tehnologii avansate, servicii specializate pentru cercetare – dezvoltare, producție, distribuție și comercializare, la care se adaugă diferite servicii pentru personal și clienți. Toate acestea sunt asigurate cu spații de parcare, amenajări peisagistice, mobilier urban care conferă un aspect atractiv și reprezentativ din punct de vedere al prestigiului activităților. Parcurile de activități se disting printr-o anumită specializare funcțională: parcuri tehnologice, parcuri științifice (cercetare-dezvoltare și învățământ superior). Platforma IFA- Măgurele se înscrie în această ultimă categorie.
3. Prin prezența parcurilor de activități, Capitala poate accede la rețeaua internațională a tehnopolilor.
4. Propunerile Planului Urbanistic General fiind limitat prin lege la teritoriul administrativ al localității, se propune realizarea cu prioritate a Planului de Amenajare a Teritoriului Intercomunal pentru Aglomerația Urbană București și a Planului de Amenajare a Regiunii / Zonei Metropolitane pentru precizarea localizării și rezervarea terenului necesar parcurilor de activități din Otopeni, Glina și Popești - Leordeni și pentru reactualizarea P.U.G. comunelor și corelarea cu P.U.G. Capitalei.

❑ CONCLUZII PRIVIND CONSECINȚELE CONSTATATE PÂNĂ ÎN PREZENT ALE PROPUNERILOR DIN P.U.G. PRIVIND PARCURI DE ACTIVITĂȚI

Obstacole.

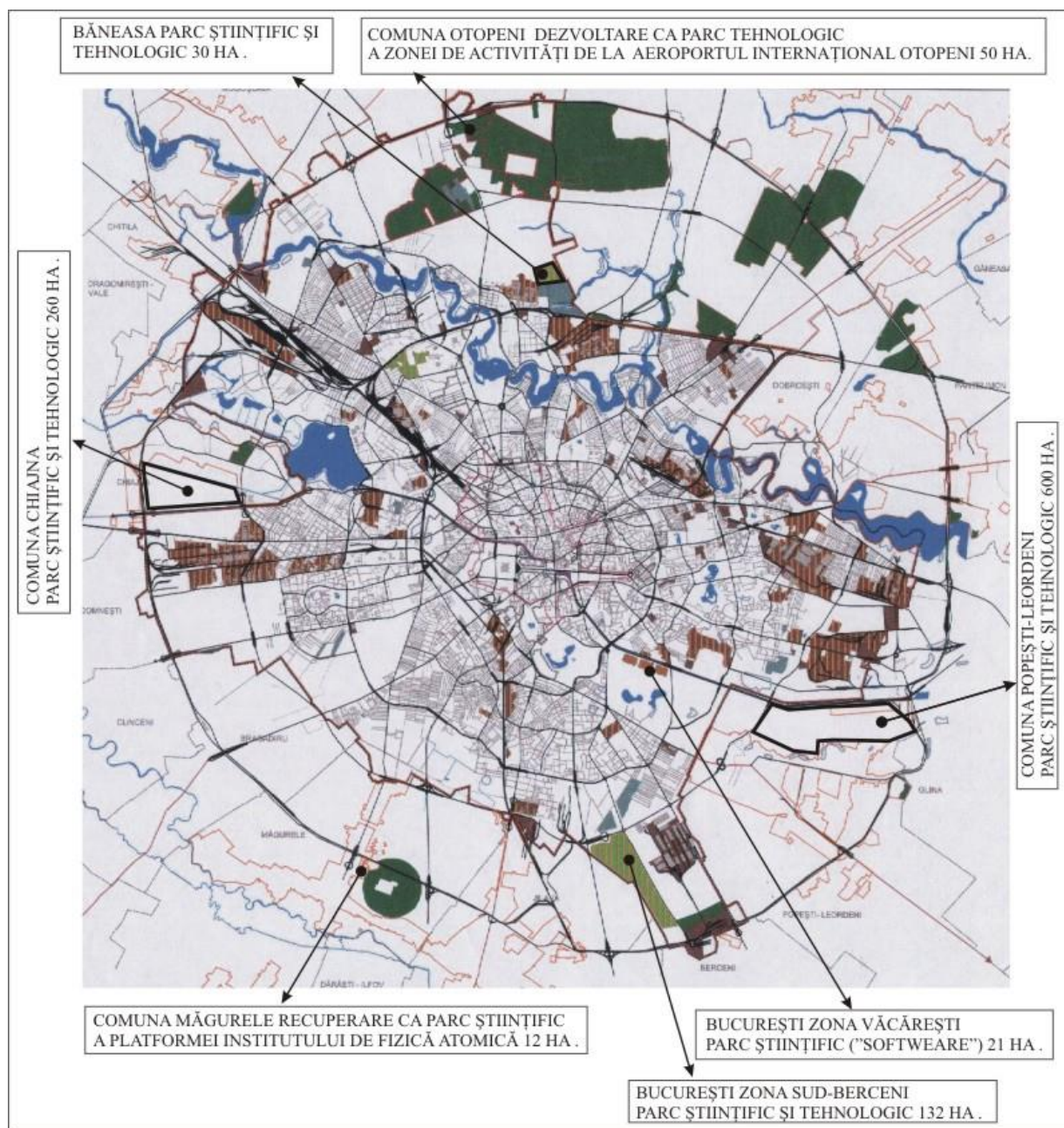
- întârzierea redresării economice cauzată de întârzierea privatizării și restructurării sectoriale, cu un lung impact negativ asupra cercetării și învățământului superior;
- nesiguranță legislativă și riscul unor confuzii generate de utilizarea termenului de *parcuri de activități* pentru fostele platforme industriale în conversie (Legea nr. 134 din 21 iulie 2000 privind regimul parcurilor industriale)
- absența unei strategii de dezvoltare economică, socială și spațială pe termen lung la nivelul Regiunii / Zonei Metropolitane și Aglomerației Urbane București care să stabilească politici în domeniul parcurilor de activități și în vederea accesului Capitalei la rețeaua internațională a tehnopolilor;
- întârzierea acceptării statutului de Aglomerație Urbană a Bucureștilor și a necesității cooperării intercomunale și corelării Planurilor Urbanistice Generale pe baza unui Plan de Amenajare a Teritoriului Intercomunal prin care să fie stabilită localizarea parcurilor de activități.

Impact

- pentru București, există semnale privind interesul unor investitori străini în privința unui parc de „soft” cu precizarea condițiilor de localizare - directă legătură cu ieșirea din localitate spre o autostradă și calitatea urbanistică și peisagistică a sitului.
- se constată absența informării administrației și locuitorilor.

Comentarii critice.

- București este singura capitală central și est europeană lipsită de un parc științific profilat pe informatică („software”).

LEGENDA

	LIMITA TERITORIULUI ADMINISTRATIV AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI CONFORM CORECTURILOR (limita prezentată prin strada fiind marcată pe fundurile loturilor aferente străzilor)
	LIMITA TERITORIULUI ADMINISTRATIV AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI CONFORM PLANULUI DIRECȚIEI TOPOGRAFICE MILITARE
	LIMITA TERITORIULUI ADMINISTRATIV AL COMUNELOR LIMITROFE
	LIMITA INTRAVILANULUI PROPUȘ AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI
	LIMITA INTRAVILANULUI PROPUȘ AL COMUNELOR LIMITROFE
	LIMITA ZONEI CENTRALE
	LIMITA CENTRULUI ISTORIC PROTEJAT CONFORM H.G. 129 DIN 29 AUG. 1996
	LIMITA ZONEI PROTEJATE
	LIMITA SITURILOR ARHEOLOGICE
ZONIFICARE FUNCȚIONALĂ	
	ZONA PARCURILOR DE ACTIVITĂȚI / PARC SOFTWARE ȘI HIGH TECH
	ZONA CU FUNCȚIUNI PREDOMINANT INDUSTRIALE
	ZONA CU FUNCȚIUNI INDUSTRIALE, SERVICII ȘI DEPOZITARE
	ZONA CU SERE, PEPINIERE, FUNCȚIUNI AGROINDUSTRIALE
	ZONA CU DIFERITE FUNCȚIUNI CU PROCENTE REDUSE (SUB 25%) DE OCUPARE A TERENULUI PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA MICROCLIMATULUI
	PĂDURI ÎN TERITORIUL INTRAVILAN / ÎN AFARA TERITORIUL INTRAVILAN
	ZONA TERENURILOR AFLATE PERMANENT SUB APE (canale, cursuri și oglinzi de apă)
	TRAMA STRADALĂ

3. ASPECTE OPERAȚIONALE

A+B+C+D+E

PLATFORME LOGISTICE, POLI DE TRANSFER, POLI URBANI PRINCIPALI, PARCURI DE ACTIVITĂȚI / TEHNOPARCURI / PARCURI TEMATICE (INDUSTRIALE, ȘTIINȚIFICE, ALTE ZONE PURTĂTOARE DE DEZVOLTARE)

Deoarece realizarea ZPD implică mai mulți beneficiari și parteneri, durează mai mulți ani și implică mari fonduri, atrase din mai multe surse, atât publice cât și private, în toate cazurile a fost necesar un montaj operațional, adaptat în fiecare caz la mediul existent (socio-economic și fizic – spațial, politic, funciar, juridic, organizatoric, financiar etc.) și la caracteristicile proprii operațiunii (inițiere, proiectarea operațiunii, realizare, control, încheiere, urmărirea efectelor, prelungiri)

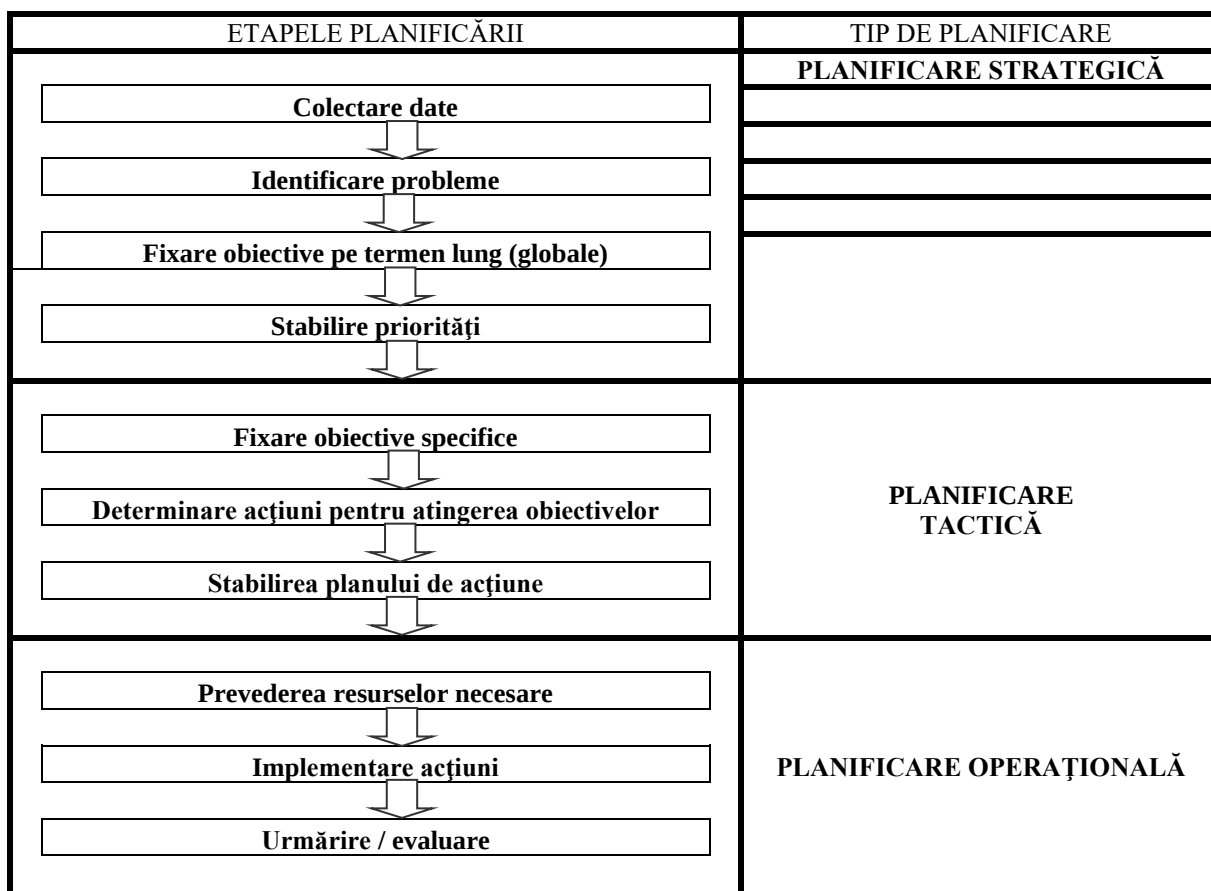
Operațiunile urbanistice, inclusiv cele de realizare a ZPD, au următoarele caracteristici generale:

- se înscriu într-un proces mai amplu de dezvoltare economică, socială și spațială, în care sunt integrate palierele local, regional, național și internațional și din acest motiv constituie un instrument de transpunere a strategiilor și politicilor de dezvoltare integrate transversal;
- au un suport legal prin care este stabilit cadrul organizatoric și procedural specific;
- implică costuri ridicate, resurse financiare diverse, suportă și influențează acțiunile mecanismelor pieței și în special ale pieței funciare;
- au un suport managerial, informațional și tehnic specific;
- se situează în momentul în care, experiența dobândită a devenit un bun comun și pretinde o teorie generală
- au un sens și implicații care aparțin sferei culturii;

Factorii care pot caracteriza o operațiune urbană sunt:

- **importanța obiectivelor** – care face ca frecvent, în luarea deciziilor politice să prevaleze argumentele macroeconomice, interesele regionale, naționale și de integrare europeană în raport cu interesele locale. fapt care este acceptat ca o justificată complementaritate a descentralizării (principiul subsidiarității);
- **scara și complexitatea** – care pot conduce la crearea unor programe guvernamentale, structuri organizatorice și dispoziții legale specifice și pot pune în anumite ecuații speciale parteneriatul public – privat
- **prestigiul operației** – care este privit prin latura efectelor sale economice directe și indirecte, datorită atractivității pe care o creată acest prestigiu pentru noi investitori importanți
- **timpul de realizare** – care pe de o parte, datorită duratei mari, sporește gradul de complexitate și introduce riscul apariției pe parcurs a unor schimbări majore, pe de altă parte determină soluții „deschise” pentru noi parteneri adiționali;
- **mijloacele** – care prin amploarea efortului financiar, material și uman, antrenează forțe și capacități care pot depăși posibilitățile locale și naționale, obligând la crearea unor structuri de organizare speciale și la perfecționarea sistemului tehnic și informațional
- **efectele operațiunii** – care se pot repercuta direct, indirect și „pervers” pe plan local, asupra populației, pieței funciare și imobiliare, mediului natural și construit, calității vieții, impunând studii de anticipare(studii de impact, de marketing etc.)

Locul ocupat de operațiunile urbane în procesul de planificare a dezvoltării este marcat în schema următoare:

În operaționalizarea dezvoltării ZPD și a altor mari operațiuni sunt implicate Agenții de Dezvoltare de diferite tipuri – după anul 1994 existând în țările Uniunii Europene următoarele categorii:

NIVELUL ACTIVITĂȚII	NATURA AGENȚIEI	TERITORIUL				
		ȚARĂ	REGIUNE	DEPARTAMENT	MUNICIPIU / AGLOMERAȚIE	LOCAL
STAT	Ministerială	D,I,F,G,G R,S,U,K				
	Organisme descentralizate	D	F	F		
	Para-public (stat + colectivități locale)	B,D,F,S,I	I,S	S,UK	UK	
	Bănci + colectivități locale		GR			
REGIUNE	Ministerială		B,S,UK			
	Servicii administrative		F,G,I,S, UK			
	Para-public		B, GR			
	Organizații asociate		G, I,S			
	Stat + Regiune + Particulari			F		
DEPARTAMENT PROVINCII	Servicii administrative			D,G,F, I,S,UK		
	Organizații asociate			B,G,F,S,UK		
	Stat + Regiune + Particulari			F		

NIVELUL ACTIVITĂȚII	NATURA AGENȚIEI	TERITORIUL				
		ȚARĂ	REGIUNE	DEPARTAMENT	MUNICIPIU / AGLOMERAȚIE	LOCAL
AGLOMERAȚII URBANE* MUNICIPALITĂȚI SAU ORAȘE	Servicii administrative			UK	G,GR,S,I,D,F,F* (intermunicipalități)	
	Organizații asociate				B, I, F*, G,GR, D GR*,S	
	Inițiative locale pentru locuri de muncă				B,D,I,F,F*,GR,G	UK
PRIVAT	Companii particulare			D	D	F, B,UK
PRIVAT-PUBLIC	Companii mixte		F			

B - BELGIA, D - DANEMARCA, F - FRANȚA, G - GERMANIA, GR - GRECIA, I - ITALIA, S - SPANIA,
UK - MAREA BRITANIE

*AGLOMERAȚII / INTERCOMUNALITĂȚI

Pentru realizarea ZPD, este necesară fondarea unei organizații speciale (de tip societate economică mixtă – SEM – Franța sau similar în alte țări ale Uniunii Europene și SUA) pentru coordonarea implicării partenerilor publici și privați, pentru montajul operațiunii, pentru organizarea, urmărirea și controlul tuturor fazelor, de la inițiere la valorificare.

Structurarea și desfășurarea unei operațiuni urbane depinde de o serie de premise, proceduri, condiții după cum urmează:

☐ PROBLEME GENERALE

Condiții prealabile

- Existența unei baze legale și normative
 - Existența unor strategii de dezvoltare teritorială și locală
 - Existența unor planuri urbanistice reglementare și a unor regulamente de urbanism aprobate
- În cazul absenței acestora, se impune elaborarea și aprobarea unui plan urbanistic zonal*

Inițiativa

Administrație publică centrală, regională, locală

Grup de interese, asociație a locuitorilor, sindicat al proprietarilor etc.

Grup profesional specializat în domeniu

Responsabilitatea pentru operațiunea urbană

- Promotorul operațiunii (fr. – aménageur urban, engl.-developer)
- Instituție publică (Agenție de Dezvoltare)
- Societate economică mixtă (SEM)
- Companie particulară
- Grup, sindicat
- Persoană fizică

Mod de angajare a operației

- Proceduri
 - Apel la ofertă (generală, restrânsă)
 - Apel la ofertă - concurs
 - Licitatie publică sau restrânsă
 - Tratamente directe (cazuri speciale, conform legii)
- Criterii
 - Experiența și palmaresul ofertanților

- Capacitatea de atingere a obiectivelor concrete
- Relația promotorului „în amonte” cu administrația publică care garantează interesele comunității

Responsabilitatea promotorului

- Relații stabilite pe bază contractuală:
 - unic interlocutor al administrației
 - degreveză administrația de responsabilitatea financiară
 - (atenție ! - concentrează responsabilitatea politică asupra reprezentanților aleși, în special a primarului)
- Roluri:
 - delegat-împuternicit al beneficiarului (administrația publică și / sau particulari)
 - coordonator general al tuturor lucrărilor
 - gestionar al „riscului operațiunii”
 - asigurarea proiectului operațiunii
 - asigurarea transpunerii proiectului în realitate
 - responsabilitatea contractărilor lucrărilor pe baza caietelor de sarcini
 - elaborarea, corelarea, definitivarea, aprobarea și urmărirea caietelor de sarcini pentru fiecare proiect component în parte, pentru fiecare dintre fazele preoperaționale, operaționale și postoperaționale
 - garantarea atingerii obiectivelor tehnice, financiare și comerciale ale proiectului operațiunii

Fazele unei operațiuni urbane

Faza preoperațională

- Studii de documentare și motivare a operațiunii
- Reactualizarea și punerea la punct a sistemului informațional (inclusiv în vederea utilizării curente)
- Studii de fezabilitate pentru:
 - precizarea limitelor fizice (care se aprobă în mod special de către autoritatea locală)
 - precizarea bazei juridice existente și a completărilor necesare pe plan local, interpretări, adaptări etc.
 - restricții din considerente politice
 - plafoane financiare probabile
 - proceduri administrative
 - alte aspecte specifice
- Studii de impact asupra mediului natural și construit
- Anchetă privind servituțile din zonă care pot limita sever intervențiile sau pot prelungi durata obținerii avizelor, aprobărilor și desfășurării lucrărilor
- Studiu de marketing privind tipul și caracteristicile amenajărilor și clădirilor
- Studii ale cadrului urban și peisajului și propuneri de alternative de soluționare din punct de vedere funcțional și spațial-configurativ, machete, simulare pe computer, concursuri
- Planul urbanistic zonal și studiu de integrare în prevederile reglementare și ale regulamentului urbanistic
- Studiul de circulații și transport public
- Studiul echipării tehnico-edilitare
- Pregătirea montajului financiar:
 - cote de participare
 - credite
 - necesarul de lichidități
 - efortul salarial
 - bilanț general estimativ
 - eșalonare în timp
- Analiza principalelor dificultăți funciare:
 - modificarea parcelarului
 - declarări de utilitate publică
 - exproprieri
 - recazări provizorii
 - mutări

Contacte inițiale cu reprezentanții aleși ai populației locale, cu asociațiile existente și cu locuitorii (în unele normări ale P.U.Z. sunt cuprinse 10 întâlniri obligatorii cu factorii interesați).

Faza operațională

- Componenta funciară:
 - modificarea conform planului urbanistic a situației juridice a terenurilor, achiziționarea terenurilor, pregătirea dosarelor cu acte legale pentru declararea de utilitate publică, parcurgerea procedurilor de expropriere, mutare provizorie / definitivă, relocarea activităților comerciale și industriale, cesionări și schimburi de proprietate, alte situații legate de situația populației (ipotece, sarcini financiare), soluționarea aspectelor juridice ale acțiunilor de achiziționare a terenurilor, alte aspecte
- Componenta urbanistică:
 - asigurarea prin avizul elaboratorului planului urbanistic zonal (anexat cererii de obținere a autorizației de construire pentru diferitele clădiri și amenajări) a coerenței și calității arhitectural-urbanistice a tuturor proiectelor pentru diferite obiective (respectarea intențiilor generale, calitatea integrării în ansamblu, armonizarea cu vecinătățile imediate)
 - verificarea respectării tuturor normelor urbanistice
 - coordonarea spațială și controlul transpunerii planurilor pe teren
 - planificarea generală și coordonarea planificării componentelor
 - conturul
 - coordonarea lucrărilor de șantier
 - asigurarea protecției populației care locuiește în zonă
 - asigurarea măsurilor speciale de igienă și securitate pentru toate întreprinderile din zonă
- Componenta tehnică:
 - coordonarea de ansamblu a tuturor lucrărilor (studii generale de evaluare și lansare a operațiunii, a proiectelor de execuție și a execuției propriu zise)
 - coordonarea antreprizelor cărora li s-a încredințat lucrări de infrastructură de interes public
 - coordonarea tuturor lucrărilor efectuate de antreprizele de construcții (identificarea și afectarea terenurilor conform delimitării aprobate, alegerea proiectanților și coordonarea generală a fazei de proiectare, crearea pentru întreaga desfășurare a lucrărilor a unui Birou Independent de Control, negocierea sau licitarea contractelor de execuție pe baza caietelor de sarcini cu antreprenorii concesionari sau contractanți, coordonarea și urmărirea activității de execuție, recepția lucrărilor și predarea lor beneficiarului)
- Componenta comercială:
 - stabilirea unei politici de marketing adaptate operațiunii și diferitelor categorii de clădiri
 - promovarea vânzărilor, închirierilor, utilizării în comun de către beneficiar și clienți (publicitate, marketing, negocieri, eșalonări de plăți, organizarea rețelei de vânzare)
- Componenta financiară:
 - adoptarea variantei optime de montaj financiar și fiscal ținând seama de proporția ridicată a creditelor (80-85%)
 - pregătirea din faza inițială a unui bilanț previzional general și a succesiunii în timp a plăților importante, urmărirea evoluției bilanțului, actualizarea anuală a prevederilor
 - gestiunea creditelor (analiză necesități, negocieri cu băncile, rambursarea conform programului de eșalonări în timp, urmărirea plăților cu scadență imediată)
 - organizarea contabilității proprii
 - controlul gestiunii
 - elaborarea și urmărirea rapoartelor de control financiar
 - lichidarea financiară a operațiunilor terminate.
- Componenta comunicare – consultare
 - (obligatorie prin lege, prin contract sau din proprie inițiativă) cu reprezentanții aleși, cu asociații de diferite profile sau create ad-hoc având interese în zona operațiunii, cu locuitori, cu instituții și întreprinderi virtual interesate din exterior) prin:
 - modalități stabilite prin lege și prin contract
 - apel la tehnici sau instituții specializate de sondare a opiniei publice
 - diverse inițiative (expoziții, seminarii, mediatizare, publicitate)
- Componenta protecție și siguranță în exploatare:
 - respectarea prevederilor legale, normative și reglementare de construire și exploatare
 - asigurarea întreținerii spațiului public și funcționării serviciilor publice din aria operațiunii, pe toată durata acesteia

Faza postoperațională

Prin contract promotorul poate fi angajat cu urmărirea evoluției obiectului operațiunii și după încheierea acesteia pentru:

- extinderea operațiunii (cu avantajul continuității tehnice, economice și funcționale)
- exploatare
- întreținere

Procedee și tehnici specifice, instrumente proprii:

- grafice de planificare
- file tehnice
- alte mijloace computerizate specifice pentru urmărirea la zi și interpretarea datelor și informațiilor curente.

În Schema alăturată este prezentată faza inițială a unei operațiuni urbane pentru un parc industrial din SUA.

Observație:

În faza inițială, ca și pe tot parcursul operațiunii, prin inițiatorul și / sau promotorul operațiunii, se apelează la:

- **energiile locale** – angrenarea firmelor, liderilor de opinie și populației în planificare, dialog sub forme “prietenose” (cluburi de educație privind “chestiunea orașului / regiunii”), feedback pe parcursul implementării etc. Asumarea proiectului de către populația locală, mergând până la diminuarea conflictelor existente între diferite grupuri de interese, asigură în mare măsură succesul implementării,
- **organizarea de competiții și de cooperare internațională** pe orice subproiect cu oarecare grad de independență, organizarea de târguri sau festivaluri pentru promovarea operațiunii
- **experți exteriori** – specialiști în management urban / regional
- **angajare în rețele sau tehnopoli**, în funcție de profilul ZPD (de cercetare, de parcuri științifice, de zone turistice etc.)
- **mediatizare** prin Internet și prin presa convențională, pentru a face din operațiune o “chestiune a orașului / regiunii”, dar și pentru a atrage posibile fonduri extrazonale.

Schema C

ILUSTRAREA PROCESULUI PRELIMINAR DE REALIZARE A PARCURILOR INDUSTRIALE ȘI DE AFACERI

(Sursa: „Parcuri industriale și de afaceri - Manual de dezvoltare”, SUA, 1988).

